Ironia sorţii
de Jerry B. Jenkins
Copyright © 2015 Casa Cărţii
OP 2, CP 30,
410670, Oradea
Tel./Fax: 0259-469 057; 0359-800761; 0728-874975
E-mail: info@ecasacartii.ro
www.ecasacartii.ro
Dedic această carte prietenului meu, Doug Barber, un exemplu de slujire cu fapta şi cuvântul.
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României JENKINS, JERRY B.
Ironia sorţii / Jerry B. Jenkins; trad.: Mihaela Tocuţ-Addy. Oradea : Casa Cărţii, 2015
ISBN 978-606-732-023-7
I. Tocuţ-Addy, Mihaela (trad.)
821.111(73)-31=135.1
Traducerea: Mihaela Tocuţ-Addy Editarea: Camelia Luncan Tehnoredactarea: Vasile Gabrian Corectura: Timeia Pop Coperta: Marius Bonce
Tiparul executat la Metropolis srl, str. Nicolae Jiga 31, Oradea Tel./Fax: 0259-472 640
Apelul care avea s-o facă pe Elisabeth să se înfioare pentru tot restul vieţii ori de câte ori auzea târâitul unui telefon veni chiar înainte de miezul nopţii, în cea de-a patruzeci şi cincea iarnă a vieţii sale.
In 1945, doar oamenii înstăriţi din Three Rivers, Michigan, aveau mai mult de un telefon în casă, or Elisabeth Grace LeRoy Bishop nu se mai număra de mult printre ei. Neştiind de cât timp suna telefonul la parter, aceasta nu mai pierdu vremea cu papucii şi, înşfăcându-şi cu ambele mâini cămaşa de noapte, fugi desculţă spre scară. Podeaua rece îi scârţâia sub picioare, amorţindu-i tălpile. Cu doar câteva ore în urmă, termometrul din afara ferestrei de la bucătărie indicase minus 22 de grade.
Nu mai avea cine să se trezească în marea casă de pe strada Kelsey.
— Oricine ai fi, să nu închizi, se rugă ea în şoaptă, decât dacă aduci veşti rele.
Când ajunse la baza treptelor, murmură o rugăciune şi ridică receptorul.
— Sunt eu, Joyce, mamă Bishop. Am avut un accident. Elisabeth îşi încleşta mâna liberă pe gulerul cămăşii de noapte.
Nora ei părea calmă, dar...
— Spune-mi că n-ai pierdut pruncul!

— Eu sunt teafără, mamă Bishop, deci cred că nici pruncul n-a păţit nimic.
— Şi... Bruce?
Joyce şovăi o clipă, răstimp în care Elisabeth îşi auzi bătăile inimii în urechi.
— Bruce pare să fie nevătămat, dar este blocat în maşină.
— Vai, nu! Ai anunţat...
— Poliţia este pe drum.
— Domnul fie lăudat. Unde sunteţi?
— Destul de aproape, pe şoseaua M-60. Tocmai ne întorceam dintr-o vizită...
— La ora asta?! Joyce, mai e o lună şi naşti!
— Drumul părea uscat, dar la curba aceea mare...
— Da, o ştiu.
— Era gheaţă. Maşina a derapat şi am ajuns în şanţ. Bruce a dat cu spatele şi a reuşit cumva să scoată maşina din apă, dar ne-am răsturnat.
— Dumnezeule!
— Bruce pare să fie teafăr, dar a rămas blocat între scaun şi tabloul de bord.
— Vin imediat.
— Doamne fereşte! Am să te sun de îndată ce ajungem acasă. Bruce nici n-a vrut să-ţi spun.
— Oare de ce nu mă mir? oftă Elisabeth. Tu cum ai reuşit să ieşi din automobil?

— Am ieşit pe brânci pe fereastră. Eram în apropiere de o gospodărie de fermieri. Cei ai casei au fost foarte drăguţi. Mi-a părut rău că a trebuit să-i trezesc din somn.
— Sună-mă de îndată ce ai noutăţi. Şi ai grijă să mergi la un medic, scumpa mea.
Elisabeth rămase nemişcată în întunericul camerei de zi, fixând felinarul din colţul străzii. Un miracol al ştiinţei, felinarul ilumina de zece ori mai puternic decât lampadarele stradale cu gaz care, pe vremea când era ea copilă, se aprindeau cu mâna, unul câte unul, la asfinţit. Pe atunci, dacă vedeai trei

automobilele an! Acum toată lumea avea maşină. Unii chiar două. Ca să vezi! Ei, dar Bruce al ei nu ar fi rămas blocat sub o căruţă răsturnată.
Covârşită de greutatea unei vieţi înţesate cu amărăciune, Elisabeth căzu în genunchi, cu faţa îngropată în mâini şi dosul palmelor apăsat pe covorul aspru. *Doamne,* începu ea să se roage, *l-ai **păzit** pe Bruce de atâtea rele. Cu siguranţă că ai planuri măreţe pentru el. Este cu totul şi cu totul al Tău. Călăuzeşte-i pe poliţişti ca să ajungă cât mai grabnic la locul accidentului şi să-l salveze pe cel ce vrea, mai presus de orice, să Te slujească.*
Nici nu concepea să se culce. Se plimba înfrigurată de colo colo, aşezându-se când şi când pe canapea.
Din fragedă copilărie, rugăciunea i se păruse un lucru la fel de firesc ca respiratul. încă de arunci, Dumnezeu ceruse mult de la ea, îngăduind să fie pusă la încercare iar şi iar până ce, nemai-având încotro, Elisabeth a trebuit să se încreadă numai şi numai în El. După ce, una după alta, îi fuseseră smulse toate proptele, Elisabeth se simţea adesea ispitită să nu mai păzească poruncile lui Dumnezeu cu atâta sfinţenie.
Nu voia să îşi schimbe trecutul. Dar, tremurând de frig şi de îngrijorare la orele mici ale acelei dimineţi amare, Elisabeth îl imploră încă o dată pe Cel de Sus să îi ocrotească băiatul. După toate loviturile pe care le acceptase de la soartă, după câtă suferinţă îndurase şi cât de mult dăruise, cu siguranţă că Dumnezeu Se va milostivi să îi îndeplinească şi ei măcar o dorinţă, pe cea mai fierbinte dintre toate. Că doar tot ce se întâmplase până acum în viaţa ei şi a lui Bruce arăta că fiul ei era o jertfă *viei*
Se întrebase îndelung dacă exista vreo răsplată, de această parte a veşniciei, pentru o viaţă închinată pe deplin Domnului. După ani de slujire, nenumărate ore de afundare în Cuvânt şi în rugăciune, Elisabeth se afla din nou în faţa unei răspântii. Credea că înţelege natura atotputernică a lui Dumnezeu, că îi înţelege milostenia. Dar dacă Dumnezeu nu îi cruţa fiul care, deşi aparent nevătămat, era blocat într-o maşină răsturnată

pe şoseaua M-60 în toiul acestei nopţi geroase de iarnă, se temea că exista o latură a lui Dumnezeu pe care încă nu o înţelegea -şi care nu îi plăcea deloc.

Partea I

Capitolull

„Cu excepţia unei naşteri izbutite", îl auzise Elisabeth spunând pe tatăl ei, „lăsarea întunericului nu aduce nicio veste bună". Şi cine s-o ştie mai bine decât el? înalt şi bine făcut, doctorul James LeRoy era cel mai căutat medic generalist din Three Rivers.
Propria ei naştere, în prima zi a noului secol, avusese loc după lăsarea întunericului. Tatăl ei îi istorisise de atâtea ori evenimentele acelei nopţi, încât Elisabeth mai că-şi amintea că fusese acolo.
— Mama ta a intrat atât de repede în travaliu că a trebuit să te aduc eu însumi pe lume. Nu că aş fi planificat s-o fac. Mă temeam că voi fi prea copleşit de emoţii. Mama ta...
— Vera! sări Elisabeth.
— Da. Vera, mama ta, era tânără şi plăpândă şi s-a căznit mult să aducă pe lume un copil

viguros ca tine. Dar efortul a secătuit-o de puteri...
— Se simţea rău, sărăcuţa. -Da.
— Şi tu ce ai făcut, tăticule?
— Hm... Nu sunt sigur că-mi amintesc..
— Ba îţi aminteşti foarte bine! Partea cu învelitul.
— O, da. Te-am învelit într-un pled şi te-am lăsat să îţi exersezi plămânii în salon în timp ce eu încercam să o salvez pe mama ta.
— Pe soţia ta.
Tatăl ei încuviinţă din cap.

— Am implorat-o să nu mă... să nu ne părăsească. Să îşi cruţe puterile. Dar ea nu voia decât să discute despre cel de-al doilea prenume al tău şi despre propriul ei epitaf.
— Şi ce nume voia să-mi dai, tăticule?
— Căzuserăm deja de acord să te botezăm Elisabeth, după mama ei. Alegerea celui de-al doilea prenume mai putea suferi amânare, consideram eu.
— Dar mama se gândise deja la unul.
— Da, draga tatei. „S-o botezi Elisabeth Grace", aşa mi-a spus, „după harul lui Dumnezeu - graţia divină care este mai mare decât toate păcatele noastre". Iar pe piatra ei de mormânt...
— Ştiu, tăticule. E scris: „Nădejdea mea este în cruce."
— Dacă mai aud o dată povestea asta, zău c-am să vomit! pufni Frances Crawford, colega ei din clasa întâi, scuturându-şi cârlionţii. Chiar trebuie să vorbeşti tot timpul despre răposata de maică-ta?
Elisabeth simţi cum i se pune un nod în gât şi ochii i se umplură de lacrimi.
— Nu este frumos ca o fetiţă să spună „a vomita", reuşi ea să şoptească tremurat. Corect este să spui „a regurgita", aşa zice tăticul.
— Tăticul zice *„a regurgica",* o maimuţări Frances.
— „A regurgita", o corectă Elisabeth, dar colega ei se îndepărtă ţopăind.
Elisabeth porni în urma ei.
— Tu eşti norocoasă că *ai* o mamă! Frances se opri şi se întoarse spre ea.
— Nu te mai lăuda atâta cu taică-tău şi nu mai fi aşa de... aşa de... bisericoasă!
Frances o luă la goană, dar de astă dată Elisabeth nu se mai luă după ea. Bisericoasă? Erau în aceeaşi clasă la şcoala duminicală! Dar numai ea, *Elisabeth,* era bisericoasă?

La trei străzi depărtare de spaţioasa Şedinţă a doctorului LeRoy, situată pe strada Hoffman - în apropiere de Bonnie Castle - se înălţa deasupra circumscripţiei întâi clopotniţa zveltă a locaşului Christ Church din Three Rivers. Imaculatul monolit, vechi cât biserica însăşi, ajunsese să reprezinte un simbol al prezenţei lui Dumnezeu în viaţa lui Elisabeth.
Tatăl ei povestea adesea cu câtă fervoare îşi dorise Elisabeth să meargă la biserică încă de când era de-o şchioapă. Abia aştepta să îl însoţească fie că era vorba de rugăciunea în grup de miercuri seara, de şcoala duminicală sau de slujba de dimineaţă ori de seară.
— Ţopăiai în drum spre biserică şi mă trăgeai de mână să merg mai repede, spunea el. Iar când ajungeam, cercetai cu ochii strălucind de ardoare micul locaş, picturile de pe pereţi şi fiecare ungher ce părea să ascundă o părticică din Dumnezeu.
Elisabeth era crescută de tatăl ei şi de sora mai vârstnică a acestuia, o văduvă pe nume Agatha Erastus. Mătuşa Agatha nu împărtăşea dragostea lor pentru biserică.
— Nu pot slăvi un Dumnezeu care mi-a luat fiica la naştere şi pe soţul meu în floarea vârstei, îi spunea aceasta adesea fratelui ei de faţă cu Elisabeth.

— Te privezi de Dumnezeu, zicea doctorul LeRoy.
— In schimbul găzduirii pe care mi-o oferi îţi ţin casa, îţi gătesc şi văd de asta mică, riposta ea. Mustrările nu fac parte din învoială.
— îmi fac griji pentru tine, Agatha. Atâta tot.
— Fă-ţi griji pentru tine şi pentru copila ta orfană de mamă.
— îi mulţumesc lui Dumnezeu că eşti aici să mă ajuţi, dar nu-i împuia fetei capul cu...
— Dumnezeu n-a avut nimic de-a face cu venirea mea aici! Iar de te-ntrebi cine-i împuie capul lui Elisabeth, fă bine şi-ncepe cu cel pe care-1 vezi când te uiţi în oglindă. Că doar văzut-am eu răspunsul pe care l-ai primit de la ultimii misionari cărora le-a făcut morală.
Elisabeth văzu cum tatăl ei se albeşte la faţă.

— Te rog respectuos să nu îmi mai citeşti corespondenţa, spuse el. Iar acum aş vrea să rămân o vreme singur.
— Despre ce vorbeşte mătuşa, tăticule? îl întrebă Elisabeth. Ai primit răspuns de la misionari?
Tatăl ei şovăi.
— Arată-i scrisoarea! croncăni Agatha. Nu îi spui tu mereu că sinceritatea este cea mai bună dintre toate? Arată-i ce impresie le-a făcut misionarilor!
Doctorul LeRoy îi făcu semn surorii sale să se retragă, dar Elisabeth îl urmă până în birou şi insistă să vadă scrisoarea. Tatăl ei îi întinse, oftând, misiva. Elisabeth nu putu citi scrisul cursiv, aşa că i-o citi el.
Stimate domnule doctor,
Scrisoarea de mulţumire a soţului meu o precedă pe aceasta, aşa că sunt încredinţată că ştiţi cât suntem de recunoscători pentru bunăvoinţa pe care ne-aţi arătat-o atât dumneavoastră, cât şi biserica din Three Rivers. Totuşi, mă simt obligată să fac recurs la capitolul 18 din Sfânta Evanghelie după Matei şi să vă aduc la cunoştinţă că, oricât ar fi fost de bine intenţionată, scrisoarea trimisă de fiica dumneavoastră a fost jignitoare. Faptul că un copil de şase ani - ba mai rău, *o fatal* - şi-a permis a ne povăţui şi a ne îndruma să rămânem tari şi statornici în credinţa noastră denotă o naivitate şi o neobrăzare fără pereche...
Aici tatăl ei trebui să îi explice ce însemnau cuvintele acelea.
— Dar eu încercam doar să-i încurajez, suspină Elisabeth, cu ochii înotând în lacrimi.
— Ştiu, răspunse doctorul LeRoy, strângând-o în braţe. Numai că oamenii nu se aşteaptă să primească încurajări de la o făptură atât de tânără.
Elisabeth avea să fie veşnic recunoscătoare pentru îndrumarea tatălui ei, care o învăţase de mică să se roage dimineaţa, înainte de fiecare masă şi seara, să memoreze versete (ştia pe de rost treizeci de versete încă înainte să împlinească cinci ani) şi

să citească Biblia. Posaca şi neînduplecata mătuşa Agatha a fost prima ei ţintă de evanghelizare. Se ruga cu voce tare pentru sufletul mătuşii înainte de fiecare masă, îi cânta imnuri şi chiar îi ţinea predici, improvizând un mic sanctuar din scaune, cu o lădiţă pe post de amvon.
Pe vremea aceea, Christ Church din Three Rivers avea mai puţin de o sută de enoriaşi. Elisabeth îi cunoştea pe toţi, ştia care de care aparţine şi că toţi erau de părere că ea avea nevoie de o mamă. Unii considerau că era nesănătos să fie crescută de o „mătuşă păgână", iar mulţi dintre ei ştiau care ar fi „partida perfectă" pentru tatăl ei. Dar nimeni, spunea doctorul LeRoy, nu ar fi putut să ia vreodată locul Verei, iar Elisabeth îl credea din toată inima. Deşi dorinţa ei de a avea o mamă era cât se poate de arzătoare, nicio femeie nu putea înlocui în mintea sa imaginea mamei pe care nu o cunoscuse niciodată.

Sătulă să o asculte redepănând povestea naşterii sale, Frances Crawford se arăta şi mai arţăgoasă când Elisabeth începea să recite pe de rost pilde biblice. Lui Elisabeth îi plăcea să se identifice cu copiii din Biblie. Cu pruncul Moise. Cu tânărul David. Cu Samuel. Cu băiatul care i-a dat lui Isus toată mâncarea lui. Cu copiii pe care Isus i-a chemat la El. Cât îşi dorea să fie ocrotită de rele, ascunsă între trestii ca pruncul Moise, să fie curajoasă, să fie chemată de Dumnezeu, să îi dea ceva lui Isus, să stea pe genunchii Lui! Când 1-a întrebat pe tatăl ei dacă sunt şi istorioare cu fete, acesta i-a amintit de fetiţa lui Iair, pe care Isus a sculat-o din morţi.
— Şi eu vreau să fiu sculată din morţi, spuse ea. Dar pentru asta ar trebui întâi să mor, nu-i aşa?
Tatăl ei schiţă un zâmbet trist.
— Iar eu n-aş putea suporta încă o pierdere.
— Dar Isus m-ar aduce înapoi la tine. Isus ar putea să ţi-o aducă înapoi pe mămica.
Cuvintele ei părură să îl întristeze.
Elisabeth iubea tot ce era legat de biserică, iar gândurile păcătoase pe care le nutrea când şi când o necăjeau din cale afară.

După toate lecţiile şi pildele auzite la şcoala duminicală, se străduia din răsputeri să fie desăvârşită.
— Al meu e mai frumos ca al tău, se făli Frances într-o dimineaţă, ridicându-şi desenul făcut la şcoala duminicală.
Elisabeth amuţi de supărare.
Te urăsc, îşi spuse în sinea ei. *Eşti proastă şi nu ai dreptate.* Dar Frances *avea* dreptate. Simţind înţepătura adâncă a invidiei, Elisabeth îşi ignoră prietena tot restul dimineţii.
în ziua aceea se întoarse acasă neagră de supărare, convinsă că n-o va mai plăcea niciodată pe Frances.
— Aşa-i, tăticule, că Frances nu locuieşte în circumscripţia întâi?
Când îl văzu pe tatăl ei încruntându-se, Elisabeth simţi că i se strânge inima.
— Ce importanţă are asta? întrebă el.
— Vreau doar să spun că noi suntem mai bogaţi. Nu-i aşa? Oamenii bogaţi trăiesc aici, iar cei săraci, în celelalte circumscripţii.
Doctorul LeRoy îşi aşeză cartea pe masă şi îi făcu semn să i se aşeze pe genunchi. Elisabeth se conformă fără tragere de inimă, chinuită de mustrări de cuget.
— Noi suntem foarte norocoşi să trăim într-o casă frumoasă într-un cartier frumos ca acesta, spuse el. Dar circumscripţia în care trăieşte o familie şi ceea ce ar putea denota asta despre nivelul lor de trai nu îşi are locul între prieteni. Locul în care trăieşte un om nu spune nimic despre caracterul sau despre inima lui. Am dreptate?
Elisabeth încuviinţă, ruşinată, din cap. Se simţea groaznic.
— Oraşul Three Rivers a fost împărţit în patru circumscripţii cu ani în urmă ca în fiecare dintre ele să poată fi înfiinţată câte o secţie de pompieri, îi explică tatăl ei. în felul acesta, pompierii nu mai trebuie să piardă timp preţios traversând râul sau calea ferată. Faptul că aceste circumscripţii au ajuns să fie caracterizate de nivelul de trai al locuitorilor lor nu a fost nicidecum intenţia întemeietorilor acestei urbe.

Elisabeth nu înţelegea mare lucru din toate acestea, iar tatăl ei părea dornic să continue. Când îşi întoarse privirea şi se zbătu să se elibereze din braţele lui, el îi dădu drumul.
Se simţi groaznic ore întregi. Pentru Elisabeth, până şi cea mai mică dovadă de egoism sau de risipă constituia un păcat. Atunci cum putea ea s-o urască, s-o pizmuiască pe Frances, prietena ei? Se gândea, cu groază, că Dumnezeu va înceta s-o mai iubească, o va îndepărta de

El şi o va azvârli în iad.
In seara aceea, când tatăl ei veni o sărute înainte de culcare, remuşcările ei răbufniră sub forma unui potop de lacrimi.
— Vreau să fiu desăvârşită! De ce nu pot?
Tatăl ei i-a răspuns că Isus a fost desăvârşit în locul ei. Elisabeth n-a priceput întru totul înţelesul vorbelor lui, dar un lucru era sigur: 1-a crezut fără reţineri când i-a spus că Dumnezeu o va ierta. Şi abia aştepta să îi ceară iertare lui Frances.
— Pentru *ce* îmi ceri iertare? întrebă nedumerită prietena ei a doua zi.
— Pentru că am fost invidioasă pe tine.
— Nici măcar n-am ştiut.
— Dar eu am ştiut. Şi Dumnezeu a ştiut. -Aha.
— Hm... Frances, ţie nu ţi-a părut rău că ai spus că desenul tău era mai frumos decât al meu?
Frances făcu o grimasă şi ridică din umeri.
— Păi, chiar *era.*
Elisabeth iubea şcoala aproape la fel de mult ca biserica, îi plăcea să citească, să înveţe şi era ataşată de dascăli. Tânjea după atenţia şi aprobarea lor. La învăţătură nu se mulţumea decât cu rezultatele cele mai bune. Cu toate că citea mai prost şi nu părea la fel de deşteaptă ca ea, uneori Frances primea note mai mari. Şi uite aşa, în scurtă vreme, experienţa şcolară se transformă într-o adevărată competiţie, pentru Elisabeth.
Viaţa ei deveni frustrantă. N-o supăra faptul că era orfană de mamă - deja se obişnuise cu asta. Avea un tată minunat, şi când se făcea mare, voia să devină o slujitoare a lui Dumnezeu.

Dar nu înţelegea. De ce era atât de greu? De ce nu putea trăi numai pentru Dumnezeu şi nu pentru sine? De ce nu putea fi aşa cum ştia că este voia Domnului să fie?
— Tăticule, se lamenta Elisabeth, în vârstă de zece ani, cu lacrimi în ochi într-o seară, nu cred că sunt o bună creştină.
îmbrăcat încă la costum, ca de obicei, doctorul LeRoy îşi aşeză făptura masivă pe marginea patului ei.
— Tu, draga tatei, eşti cea mai bună creştină din câte ştiu.
— Atunci nu mă cunoşti.
— Ai săvârşit vreo faptă reprobabilă, Elisabeth?
— Nu ştiu ce înseamnă „reprobabil", dar de păcătuit, păcătuiesc tot timpul.
Tatăl ei şovăi.
— Şi eu la fel, spuse el într-un târziu. -Zău?
Tatăl ei aprobă din cap.
— Câteodată îmi fac treaba ca să primesc slava oamenilor.
— Slava oamenilor?
— Pentru atenţia oamenilor, ca să fiu admirat şi respectat.
— Şi ce-i greşit în asta?
— Ar trebui s-o fac pentru slava lui Dumnezeu. în Biblie se spune că trebuie să ne smerim în faţa Domnului şi El ne va înălţa.
— Dar tu nu eşti egoist, tăticule, nu-i aşa?
— Uneori o ascund, dar adesea sunt iritat de pacienţii cu afecţiuni minore care vin la sfârşitul programului meu de lucru, din cauza cărora ajung târziu acasă, la tine.
— Asta nu sună a păcat, protestă Elisabeth.
— Spune-mi ce înţelegi *tu* prin a păcătui.
— Uneori mă comport îngrozitor, răspunse Elisabeth. îmi ies din fire, vorbesc urât despre oameni, vreau să am întotdeauna dreptate. Sunt invidioasă pe toţi colegii de şcoală care iau note mai mari decât mine. Uneori chiar şi mătuşa Agatha mi se pare detestabilă. De ce sunt

aşa?
Tatăl ei se foi, făcând patul să scârţâie.
Ironia sorţii
21
— Păcătuim neîncetat fiindcă suntem păcătoşi, scumpa mea.
— Dar Isus a murit pentru păcatele mele. Atunci de ce continui să fiu păcătoasă?
Tatăl ei o mângâie cu blândeţe pe păr.
— îmi aminteşti atât de tare de mama ta... Şi ea avea părul bălai şi pielea albă ca porţelanul.
— Ca porţelanul din care e făcută vesela noastră? Tatăl ei încuviinţă din cap.
— Chipul mamei tale era la fel de delicat şi de frumos precum ceaşca din care îşi bea ceaiul mătuşa Agatha.
Elisabeth oftă.
— Şi eu vreau să fiu o creştină bună cum a fost mămica. Tatăl ei o strânse în braţe. Cu obrazul lipit pe vesta lui din
lână, Elisabeth îi simţea lanţul ceasului de buzunar gâdilându-i grumazul.
— La fel ca tine, şi Vera îşi făcea tot timpul griji că nu este o creştină îndeajuns de bună. Asta până într-o seară, când totul i S-a arătat clar ca lumina zilei chiar aici, în bisericuţa noastră.
— Ce i s-a arătat?
— A auzit adevărul, răspunse tatăl ei. îl auzise toată viaţa, dar până arunci nu îi înţelesese tâlcul.
— Vreau să aud şi eu adevărul, spuse Elisabeth.
— Câtă înţelepciune la o copilită; tatăl ei se trase înapoi şi o privi în ochi. Spune-mi ce înseamnă să fii un bun creştin.
— Să crezi în Isus, spuse Elisabeth, după care se grăbi să adauge: Şi să trăieşti pentru El.
— Zău? în Biblie se spune că omul se cunoaşte după roadele sale. Ştiu, Elisabeth, că tu încerci să îţi trăieşti viaţa pentru Isus.
Elisabeth se încruntă.
— Nu asta vrea Dumnezeu de la mine?
— Ba da, dar de ce?
— Asta te întreb eu *pe tine,* tăticule.
Doctorul LeRoy se ridică în picioare şi se întinse, iar Elisabeth făcu aşijderea. Căscatul lui fu, de asemenea, molipsitor, dar Elisabeth nu se lăsă furată de somn. Dacă şi mama ei

se confruntase cu aceeaşi problemă şi *ea* găsise răspunsul, Elisabeth nu va avea linişte până nu îl va găsi, la rândul ei. Tatăl ei se aşeză la loc.
— Ascultă cu atenţie, Elisabeth. în seara aceea, mama ta a descoperit, în sfârşit, ce înseamnă, de fapt, graţia divină. înseamnă că noi nu trebuie să fim pe placul lui Dumnezeu, fiindcă asta nu stă în puterea noastră.
— Adică, începu Elisabeth, derutată, nu trebuie să încercăm să...
Tatăl ei îi cuprinse faţa în palme.
— Noi încercăm să ducem un trai evlavios pentru a-I arăta că suntem recunoscători pentru harul Lui. Dar nimic ce vine de la noi nu poate fi pe placul Domnului. Ştii versetele.
— „Căci prin har aţi fost mântuiţi, prin credinţă", recită ea. „Şi aceasta nu vine de la voi; ci este darul lui Dumnezeu. Nu prin fapte, ca să nu se laude nimeni."
— Suntem mântuiţi prin har, prin graţia divină, Elisabeth. A trăi evlavios este un lucru nobil. Dar singurul motiv pentru a trăi evlavios este de a-I mulţumi lui Dumnezeu pentru darul harului. Altfel, nu faci decât să încerci a-I intra în graţii.
Pierderea mamei sale la naştere fusese, într-adevăr, o tragedie, dar, în afară de iubirea

maternă, Elisabeth nu ducea lipsă de nimic. în pofida poveţei tatălui său, Elisabeth a învăţat de la o vârstă fragedă că a trăi în circumscripţia întâi era un lucru de dorit.
— Sărăntocii din celelalte cartiere ne vorbesc de rău pe noi, cei din circumscripţia întâi, obişnuia să spună mătuşa ei. Dar tare le-ar mai plăcea lor să le dea mâna să trăiască aici!
Elisabeth simţea cum creşte inima în ea când, întorcându-se seara acasă, tatăl ei se lumina la faţă când o vedea.
— Temele la control, spunea el, iar ea se grăbea să îl pună la curent cu toate.
— Aşa, murmură doctorul LeRoy într-o seară, trecându-şi privirea peste temele ei.
— Eşti obosit, tăticule? Respiri greu. Doctorul inspiră adânc.
— Vezi să faci mai multă mişcare decât mine, spuse el. Şi atenţie la regimul alimentar, adăugă el, bătându-şi pântecul voluminos. Ăsta este un handicap de care mă fac singur vinovat, dar aceste lucruri sunt, de asemenea, ereditare. Va trebui să fii cu băgare de seamă.
înălţimea tatălui ei camufla adevărata lui greutate, care, în estimarea lui Elisabeth, era de aproape 135 de kilograme. Doctorul LeRoy schimbă subiectul.

— Nu-i aşa că învăţatul este o adevărată aventură? întrebă el, faţa-i obosită destinzându-se într-un zâmbet. Educaţia ne insuflă pasiune pentru viaţă!
Elisabeth încuviinţă din cap, conştientă de privirea lui stăruitoare. De obicei, tatăl ei zăbovea asupra notiţelor de la şcoală, ca să se încredinţeze că fiica lui înţelesese bine lecţiile predate, dar acum nu făcea decât să se uite la ea.
— Pe zi ce trece semeni tot mai mult cu mama ta.
— Fiecare dintre doamnele acelea parfumate de la biserică se comportă de parcă *ea* ar fi mama mea, spuse Elisabeth, înfiorân-du-se la gândul îmbrăţişărilor lor sufocante.
— Vor doar să fie afectuoase cu tine.
Elisabeth strânse din umeri, păstrând pentru ea faptul că, la fiecare îmbrăţişare, închidea ochii şi îşi imagina că o îmbrăţişează pe mama ei. Nu îi mărturisise asta nici măcar lui Frances. Mătuşa Agatha nu o îmbrăţişa, şi pentru asta Elisabeth nu putea decât să-i fie recunoscătoare. Noaptea o auzea pe mătuşa ei suspinând în pat, ocărându-L pe Dumnezeu că îi luase de lângă ea pe cei dragi. Asta o făcea şi pe Elisabeth să plângă şi uneori nedreptatea o înfuria pe *ea însăşi* - nedreptate precum cea că Frances Crawford nu avea doar un tată, ci şi o mamă iubitoare.
Dar Elisabeth nu îşi plângea de milă. îşi aducea mereu aminte de vorbele tatălui ei: „Priveşte întotdeauna jumătatea plină a paharului. Jumătate din pacienţii mei s-ar însănătoşi mult mai repede dacă ar fi puţin mai încrezători."
— Ştiu, răspunse ea, după care dădu foile caietului de şcoală şi îi arătă lista trecută pe ultima pagină: „Binecuvântările mele: Dumnezeu. Isus. Duhul Sfânt. Biblia. Biserica. Tata. Casa. Căldura. Mintea. Curiozitatea. Cărţile. Lampa. Mâncarea. Parul. Hainele. Şcoala duminicală. Prietenii. Mătuşa Agatha (câteodată)."
Când corpul lui Elisabeth începu să se schimbe, tatăl ei se schimbă, parcă, la rându-i, devenind mai precaut în preajma ei, mai reţinut în vorbe.
— Cine are să-mi vorbească despre tainele vieţii? îl întrebă ea la un moment dat.

Tatăl ei îşi întoarse, stingherit, privirea.
— Cum ar fi?
— Ştii tu. Despre bărbaţi şi despre femei şi despre lucrurile **care** au loc între un soţ şi o soţie.
— Mai e timp pentru asta, răspunse el în doi peri, începând să răsfoiască una dintre cărţile ei.
Poate că nu se cade să vorbesc despre lucrurile acestea, îşi spuse Elisabeth.
într-o zi, tatăl ei o trimise la o prietenă de-a lui care lucra ca asistentă la spital pentru o consultaţie. Elisabeth roşi când femeia o măsură din cap până-n picioare şi îi spuse în şoaptă:

„Tatăl tău m-a rugat să îţi explic cum stau lucrurile cu ciclul menstrual." La despărţire, asistenta îi dădu şi o broşură de educaţie sexuală. *Jf*
De ruşine, Elisabeth nu ridică privirea spre tatăl ei şi trecură zile întregi fără să îi adreseze o vorbă. Iar el părea perfect mulţumit cu această stare a lucrurilor.
Treptat, relaţia dintre ei redeveni cordială, apoi tot mai apropiată, iar în curând prietenia de odinioară fu restaurată. Totuşi, exista un subiect pe care fiecare dintre ei se ferea să îl abordeze. Klisabeth ar fi vrut să îl întrebe dacă era firesc ca o fată să vorbească despre asta cu mama ei, dar nici măcar atât nu îndrăznea. Intr-o zi, îi spuse lui Frances:
— Dacă voi avea copii, şi mai cu seamă fete, eu am să le vorbesc deschis despre lucrurile astea.
învăţând tot mai multe despre misterele vieţii, Elisabeth a tijuns, de asemenea, să privească dintr-o perspectivă mai matură credinţa şi pe Dumnezeu.
— Acum înţeleg, în sfârşit, ce înseamnă naşterea lui Isus din fecioară, îi mărturisi ea în şoaptă lui Frances. Să nu râzi de mine, dar până acum credeam că o fecioară nu este decât o tânără femeie.
Frances clătină din cap.
— Măria L-a născut pe Isus prin puterea Duhului Sfânt, nu prin sămânţa lui Adam.

— Acum înţeleg, în sfârşit, de ce Isus este Mielul fără cusur şi fără prihană despre care se vorbeşte în Vechiul Testament, răspunse Elisabeth.
Pentru ea, acesta era un miracol la fel de uluitor şi de impresionant ca învierea. Tabloul izbăvirii şi al mântuirii începea dintr-odată să se cristalizeze. De câte ori nu îl auzise ea pe pastorul Hill spunând că o singură moarte a putut ispăşi păcatele tuturor „fiindcă mielul jertfit a fost Dumnezeul nemărginit al universului"?
Acest adevăr i se înfăţişă clar lui Elisabeth într-o seară umedă de vară, când pastorul vorbi despre cruce.
— închideţi ochii şi imaginaţi-vă cum Isus atârnă acolo răstignit, pentru voi, ceru acesta congregaţiei.
Cu ochii închişi, Elisabeth se înfiora de emoţie în întunericul tăcut la gândul că, dacă ea ar fi fost singura făptură de pe pământ, Isus S-ar fi jertfit chiar şi numai pentru ea. Când îl auzi pe pastorul Hill murmurând „El ne-a iubit, pe fiecare în parte, ca şi cum am fi format cu toţii o singură fiinţă", izbucni în lacrimi.
în vârstă de doar treisprezece ani, dorindu-şi cu ardoare să înţeleagă totul despre Dumnezeu, Elisabeth stabili o întâlnire cu pastorul Hill. Spre surprinderea ei, constată că acesta se codea să discute despre tainele mai adânci ale lui Dumnezeu la fel de tare cum se codise tatăl ei să îi vorbească despre tainele vieţii. Jack Hill începuse să slujească la Christ Church cu mult înainte să vină ea pe lume. El fusese cel ce insuflase viaţă doctrinei harului, aducând atâta linişte în sufletul mamei lui Elisabeth.
înalt şi ciolănos, pastorul Hill lucra la un magazin gospodăresc în dimineţile de luni până sâmbătă. Biroul lui ocupa o firidă minusculă ce se deschidea din sufrageria unei modeste case parohiale din circumscripţia a treia, unde el şi soţia lui crescuseră şase copii. Elisabeth şi pastorul şedeau despărţiţi de masa din lemn de pin. Pastorul era îmbrăcat în costumul lui de duminică, gulerul ţeapăn apăsându-i mărul lui Adam. Elisabeth se întrebă dacă bărbatul îşi petrecea toate după-mesele îmbrăcat aşa, studiind şi pregătindu-şi predicile. Ar fi fost impresionată să

ştie că îşi pusese această ţinută special pentru ea, dar consideră că ar fi nepoliticos să întrebe.
— Vreau doar să ştiu dacă am priceput bine totul, începu ea **radioasa,** acceptând scaunul oferit de pastor, după care continuă CU avânt, făcându-şi vânt cu mâna: Mi-a fost întotdeauna

dragă **credinţa,** dar sunt atâtea lucruri pe care nu le înţeleg! Sfânta I reime, de pildă.
Pastorul Hill fixă peretele din spatele ei.
— Multe aspecte ale credinţei constituie, într-adevăr, o taină, spuse el. Mântuirea în sine este o taină, cum scrie apostolul Pa vel.
— Dar datorită dumneavoastră, acum este mai puţin tainică. I)umneavoastră explicaţi totul atât de clar!
Pastorul se lăsă pe spătarul scaunului, vădit încurcat.
— Elisabeth, te bucuri de o îndrumare minunată acasă/iar de la dascălii tăi şi din propriile mele constatări văd că ştii bine cuvântul Bibliei.
— Credeam că îl cunosc, dar acum nu mai sunt aşa de sigură. Sunt atât de multe în Biblie! Mă... mă întrebam dacă mai există aimva şi alte taine.
Pastorul Hill îi studie chipul, apoi strigă:
— Margaret, eşti bună să ni te alături?
Soţia lui, o femeie îndesată şi roşcovană, cu degete butucănoase şi părul făcut coc în vârful capului, îşi făcu apariţia din bucătărie. Asudând prin bluză, îşi şterse mâinile.
— Margaret, spuse pastorul cu glas răguşit, o cunoşti, desigur, pe Elisabeth.
— O ştiu de când s-a născut, Jack, răspunse femeia zâmbind. E trup şi suflet frumoasă ca mamă-sa.
— Dar ştiai că Elisabeth este un răspuns la rugăciune? Nu m-am rugat eu ani la rând pentru o tânără făptură care să fie îndrăgostită de Cristos?
Margaret aprobă din cap.
— Ba da.
Dar Elisabeth nu venise în căutare de laude.

— Mai am de descoperit şi alte taine despre Dumnezeu? stărui ea într-un sfârşit.
Doamna Hill zâmbi... printre lacrimi.
— Câte taine doreşti.
— Sfânta Treime şi mântuirea, spuse Elisabeth, dând din cap. Pe prima o accept prin credinţă, dar acum cea de-a doua mi-e mult mai clară.
Cuvintele ei părură să-1 amuze pe pastor.
— Deşi studiez Scriptura de mic copil, mie mântuirea mi se pare a fi cea mai mare taină a lui Dumnezeu. Mă bucur că apostolul Pavel spune că o putem pricepe. Mă încred în cuvântul lui.
Elisabeth ripostă imediat:
— 1 Ioan 5:13 - „V-am scris aceste lucruri ca să ştiţi că voi, care credeţi în Numele Fiului lui Dumnezeu, aveţi viaţa veşnică."
Pastorul Hill aprobă din cap, broboanele de sudoare de pe frunte adunându-i-se în cutele din jurul gurii.
— Iubirea şi harul lui Dumnezeu sunt de nepătruns pentru mine şi pentru mai toată suflarea, dar pare-se că nu şi pentru unele fetiţe.
Elisabeth se încruntă, întrebându-se dacă pastorul îi critica naivitatea.
Pastorul zâmbi trist, la fel ca soţia lui, citindu-i parcă gândurile.
— Mă rog să rămâi mereu aproape de Cristos, oricât de mare ar fi preţul devotamentului tău. Adevărata credinţă cere sacrificiu.
— Până acum n-a cerut, răspunse Elisabeth, făcându-1 iar să zâmbească.
Pastorul o scrută îndelung cu privirea. îmi dă de înţeles că întrevederea noastră a luat sfârşit? se întrebă Elisabeth. Dar acum avea mai multe întrebări decât avusese la începutul conversaţiei! Pastorul luă Biblia.
— Trebuie să îţi spun că, atunci când Dumnezeu te cheamă, trebuie să urmezi chemarea Lui. Imboldurile lăuntrice pot însemna că Dumnezeu vrea mai mult de la tine. Şi Isus spune:

„Cui i s-a dat mult..."
Ironia sortii
29
— „I se va cere mult", completă Elisabeth. „Şi cui i s-a încre-dinţat mult, i se va cere mai mult", Luca 12:48.
— Eşti un copil remarcabil, spuse pastorul, răsfoindu-şi Biblia. Elisabeth, apostolul Pavel priveşte toate lucrurile ca o pierdere faţă de preţul nespus de mare al cunoaşterii lui Cristos şi a puterii învierii lui Cristos. Puterea care 1-a sculat pe Isus din morţi poate lucra în vieţile noastre. îţi dai seama? Dar ia vezi ce urmează. „Aici e greul", cum ar spune Shakespeare. Citeşte.
— ... „şi părtăşia suferinţelor Lui."
I se păru că privirea pe care i-o aruncă pastorul era încărcată <lr compasiune.
— Ce înseamnă asta?
— Cu cât îţi doreşti mai mult din Dumnezeu, cu atât vei primi mai mult din Cristos. Majoritatea oamenilor se mulţumesc intre în apa adâncă.
— Nu ştiu dacă mă încurajaţi sau mă preveniţi.
— Şi una, şi alta, Elisabeth. Dumnezeu nu ne cheamă să umblăm mai aproape de El ca să ne simplifice vieţile. însoţeşte-ţi dorinţa de a umbla lângă El cu multă rugăciune, o sfătui pas-**torul.** Puţini dintre cei pe care îi cunosc ar avea tăria de a plăti preţul. Dacă eşti chemată, trebuie să dai ascultare chemării. însă răsplata nu e mare.
Pastorul păru să se trezească dintr-o reverie şi îi zâmbi.
— Preţul a fost mare, murmură el. Dar nu regret nimic. Elisabeth vru să îl întrebe ce preţ a avut el de plătit pentru
,i umbla cu Dumnezeu, dar nu îndrăzni.
— V-am răpit prea mult timp.
— Nicidecum, răspunse pastorul. Permite-mi să mă rog pentru tine înainte să pleci. Margaret, fii bună.
Pastorul îngenunche şi doamna Hill îşi aşează blajin mâna pe umărul lui Elisabeth. Fata simţi cum i se urcă un nod în gât.
— Isuse, Domnul nostru bun şi drept, începu pastorul, pe Tine care făgăduieşti să fii mamă şi tată orfanului, Te rog să îţi faci simţită prezenţa în viaţa lui Elisabeth. Ea îşi doreşte să umble a lături de Tine. Fie să rămână statornică în dorinţa ei oricare

va fi preţul pe care îl va avea de plătit - preţ pe care Tu nu ni-1 dezvălui niciodată dinainte ca să nu ne prăbuşim sub greutatea lui. Fie ca Elisabeth să îl urmeze cu toată fiinţa ei pe Cel în care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare.
Pastorul rămase în genunchi, parcă prea vlăguit să se ridice. Obrajii doamnei Hill străluceau de lacrimi. Zguduită de suspine, Elisabeth nu fu în stare nici măcar să îşi exprime recunoştinţa.
I Jisabeth porni spre casă pe înserate. Tocmai ce voia să traverseze drumul când îl zări în faţa ei pe Will Bishop. Băiatul mergea pe bicicletă, ţinând într-o mână fitilul pentru aprinderea felinarelor CV gaz lampant. Cu pantalonii ce îi veneau până sub genunchi şi •,.,ipca pe cap, acesta se făcu, ca de obicei, că nu o vede. Se ştiau de-o viaţă întreagă. Una dintre primele ei amintiri era încăierare vi cu Will în creşa bisericii.
Se gândi să îl evite - ca să îl cruţe pe el de stânjeneală. Bietul Will era dureros de timid. Sau poate că era, totuşi, mai bine să îi i led o lecţie de bună creştere.
— Bună seara, Will, îl salută ea, oprindu-se în faţa lui în timp < v băiatul se pregătea să aprindă un felinar.
— O! făcu el, chipurile surprins.

Sprijinindu-se cu o mână de ghidon, băiatul o duse pe cealaltă la şapcă, aparent uitând că ţinea în ea fitilul.
— Salutare, Elspeth.
— Ai grijă să nu-ţi dai foc, îl atenţiona ea.
— Nu-mi dau, domnişoară, mormăi el.
— Nu-mi pasă că-mi scurtezi numele, dar cu domnitul te rog să mai aştepţi. Sunt prea mică.
— Iartă-mă, murmură el cu o mină jalnică.
— Era doar o glumă. Will. Spune-mi cum vrei tu, atâta vreme **cât** mă consideri prietena ta.

— Bine... Acum trebuie să-mi văd de drum.
— Mă bucur că ne-am întâlnit, Will.
— Şi eu, domni... ăă, prietene
Elisabeth ar fi vrut să poată discuta cu el despre vizita făcută pastorului, dar oare băieţii se gândeau vreodată la astfel de lucruri? Will abia de îndrăznea s-o privească în ochi, darămite să intre în conversaţie cu ea. Odată făcuse greşeala de a-1 ruga să-i vorbească despre tatăl lui, care constituia frecvent obiectul rugilor ei. Will îi răspunsese cât se poate de succint - clătinând din cap.
într-o seară, o colegă de la şcoala duminicală a sugerat ca grupa lor să îi facă o vizită domnului Bishop, la spitalul de stat din Kalamazoo. Toţi cei prezenţi au amuţit când Frances Crawford (poreclită mai nou Gură-spartă) a exclamat:
— Ăla nu-i spital de nebuni?
Mai târziu doctorul LeRoy a încredinţat-o pe Elisabeth că domnul Bishop nu era „nebun", ţinând totodată să adauge că acesta nu era nicidecum un termen potrivit pentru a descrie un pacient cu afecţiuni psihice.
— Domnul Bishop suferă de o maladie misterioasă care îi afectează memoria. Iar tu şi prietenele tale aţi face mai bine să vă rugaţi pentru el decât să îi spuneţi în fel şi chip.
— Nu crezi c-ar trebui să-i facem o vizită, tăticule?
— Mă tem că sărmanul om nu ar şti cine suntem. Prietenele lui Elisabeth spuneau că Will este chipeş, dar ei i se
părea frivol să dea importanţă înfăţişării.
— Eşti prea serioasă şi mult prea preocupată de cele spirituale, a acuzat-o Frances. Niciun băiat n-o să fie vreodată interesat de tine!
Pe Elisabeth o impresiona hărnicia lui Will. După miezul nopţii, băiatul mergea să stingă toate felinarele din oraş, pe care tot el le aprinsese înainte de asfinţitul soarelui. Avea, de asemenea, mica sa afacere cu vechituri - vindea căruţe întregi de deşeuri depozitelor de fier vechi. în plus, se oferea să le care oamenilor cumpărăturile de la băcănie - nu cerea bani, dar accepta

bacşişuri. Oare o fi schimbat vreodată două vorbe cu muşteriii lui? se întrebă Elisabeth. Aruncă o privire înapoi, spre bicicleta h.liatului.
încă trepidând de emoţie după întrevederea cu pastorul,
I lisabeth fu dezamăgită să o găsească acasă doar pe mătuşa A^atha. Tatăl ei încă nu se întorsese. Iar mătuşa, întunecată ca mlotdeauna, părea să caute o victimă pe care să îşi verse proasta dispoziţie.
— Unde-ai fost, mă rog, până la ora asta? o luă femeia în pri-
II lire. Mâncarea s-a răcit de mult.
— N-am vrut să-ţi faci griji, mătuşă.
— Pentru tine? Ei, dar ştii că ai haz? Taică-tău ştia c-ai să întârzii?
— Nu credeam c-am să ajung aşa târziu acasă.
— Deci, ia spune, unde ai fost?
— I-am spus tatei. Chiar trebuie să ştii şi dumneata?
— Eu aş fi fost bătută cu cureaua, de răspundeam cu atâta neobrăzare unui adult Am dreptul la un răspuns fiindcă te afli ,.i sub tutela mea.
— Am fost în vizită la pastorul Hill, spuse Elisabeth, lăsân-< ln-se ostenită pe canapea. Dacă vrei, aş fi încântată să îţi poves-Icsc despre ce am discutat cu dânsul. Pastorul crede că un creştin **poate** fi

chemat...
— Nu mă interesează toate prostiile astea! pufni mătuşa Agatha. Farfuria ţi-e pe sobă. Nu te aştepta să ai companie la **dnă.** Eu am mâncat deja.
— Am înţeles.
— Şi să nu crezi că n-am să-i zic lui taică-tău la ce oră ai cata-ilicsit să vii acasă. Felinarele sunt deja aprinse pe stradă!
Elisabeth trebuia să admită că mătuşa ei ştia să gătească - de **(apt,** chiar îi făcea plăcere să îi laude mâncarea. Femeia nu ştia, în mod clar, să accepte un compliment, dar complimentele reuşeau li **ituşi** s-o îmbuneze.
— Mâncarea a fost delicioasă ca întotdeauna, mătuşă Agatha, n strigă Elisabeth din bucătărie.
34
Jerry B. Jenkins
— Proaspătă ar fi fost şi mai gustoasă!
— Tocmai de aceea îmi pare rău că am întârziat!
— Să-ţi fie învăţătură de minte...
— Tăticul unde-i?
— Câtă vreme ai să-i mai spui aşa? Eşti deja o tânără domnişoară.
— îi spun aşa de drag, răspunse Elisabeth. Aşa cum îţi spun dumitale „ruşică".
— Ei, fă bine şi nu-mi mai spune nici mie aşa, se oţărî Agatha. Domnul doctor Tăticul e la spitalul din Schoolcraft - nu că m-aş mira. A spus să nu-1 aştepţi.
— Ce caută tata la spital? Are vreun pacient acolo?
— De unde să ştiu eu? Că doar nu-s ajutorul lui de băgător de seamă! Şi-apoi, nu-i deloc ciudat ca un medic să se ducă la spital!
întrebându-se ce-o fi făcând tatăl ei, Elisabeth începu să citească Biblia. Deşi o citise ani la rând, din obligaţie, setea cu care o citea acum era ceva nou. Se pregăti de culcare şi se aşeză în pat, citind şi rugându-se. Câte se schimbaseră în răstimp de doar câteva ceasuri! De la convingerea că ştie totul despre viaţa de creştin ajunsese să se gândească, nu fără oarecare strângere de inimă, la posibilitatea unei chemări divine. Dar în ce consta acea chemare?
Nu-i de mirare că prietenele ei îi criticau comportamentul prea matur. Se *simţea* matură. îşi aminti cu drag zilele când Frances şi celelalte fete erau atrase la rândul lor de istoriile din Biblie şi de memorarea versetelor, de picnicurile cu colegii de la şcoala duminicală, de rugăciunile în grup, de tabăra de vară şi chiar de întâlnirile evanghelistice prelungite.
— întâlniri prelungite! pufni într-o seară mătuşa Agatha în timp ce cinau, agasată că auzise de prea multe ori expresia în vara aceea. Mare bazaconie mai e şi asta!
Fratele ei râse încetişor.
— O întâlnire prelungită, dragă Agatha, este pur şi simplu o cuvântare care se întinde pe o durată nedeterminată, atâta timp
Ironia sortii
35
•. 11 vorbitorul invitat păstrează vie atenţia unui număr conside-i.ibil de ascultători şi Dumnezeu pare să lucreze...
— Ştiu bine ce înseamnă o întâlnire prelungită, James! Am crescut în aceeaşi casă cu tine.
— Tare-aş vrea să vii şi tu, spuse el, umplându-şi iar farfuria. I n vitarul de anul acesta 1-a cunoscut personal pe domnul Moody.
— Nu mai spune! Adu-1 aici pe Dwight Moody, ş-am să vin *negreşit.*
— Moody a murit în '99.
— De parcă n-aş şti! Adu-i leşul planturos ş-am să fiu prezentă în primul rând.
Doctorul LeRoy îi aruncă o privire mustrătoare.
— Asta e lipsă de respect, chiar şi din partea ta.
— Chiar şi din partea *mea?* se oţărî mătuşa Agatha. Ce înseamnă, mă rog, asta?
— Nu se cade să îi vorbeşti de rău pe morţi, şi cu atât mai I ui ţin pe cel mai mare

evanghelist al tuturor timpurilor.
— Ce, îl pui pe Moody înaintea apostolului Pavel? ripostă ea, iy;norându-şi mâncarea.
— Cum poate o fiinţă ca tine, care cunoaşte atât de bine Biblia, ..i îi întoarcă spatele lui Dumnezeu?
— Am mai discutat despre asta. Ştii prea bine că nu eu I-am întors spatele, ci El mi-a întors spatele mie.
— Iar eu am de gând să fac aşijderea.
— Şi pe tine te-a făcut să suferi la fel de mult! zbieră ea. Cum ,ii putut să îl ierţi după ce ţi-a răpit-o pe Vera? Era doar o copilă!
— Domnul a dat şi Domnul a... Agatha lovi cu furculiţa în masă.
— încetează cu vorbele astea goale! Dumnezeu ţi-a distrus vinţa şi tu întorci şi celălalt obraz, crezând că asta te face mai puternic! Ei bine, când mi i-a luat pe Kathleen şi pe Godfrey, a ln.it tot ce am să îi dau.
— Ce bine ar fi să fie adevărat.
— Voi doi duceţi-vă la întâlnirile voastre prelungite şi lăsa-|i-mă pe mine în pace.
36
Jerry B. Jenkins
Ironia sorţii
37
— Mătuşă Agatha, ştii ce am să fac eu acolo? interveni I Elisabeth radioasă.
— Ai să te coci în arşiţa soarelui de august. Ce altceva?
— Am să mă rog pentru dumneata.
— Doar aşa, ca să mă zgândăreşti?
— Nu. Pur şi simplu fiindcă ţin la dumneata.
— Pur şi simplu. Pur şi simplu. Ai face bine să-ţi ştergi din vocabular vorba asta goală pe care ai învăţat-o de la taică-tău.
— Mătuşă, văd că dumneata vrei - pur şi simplu - să schimbi subiectul, replică Elisabeth.
Până şi tatăl ei pufni în râs, dar încheie prin a-i cere iertare surorii sale.
— N-am să-ţi întorc niciodată spatele, Agatha, spuse el. Te iubesc chiar şi atunci când eşti arţăgoasă.
— înseamnă că la capitolul iubire, II întreci pe Dumnezeu. Doctorul LeRoy clătină din cap.
— Nimeni nu o să te iubească vreodată aşa cum te iubeşte El.
— Are un mod ciudat de a-Şi arăta iubirea.
— Căile Lui nu sunt căile noastre. Misterioase sunt căile Dom...
— Ai câte-o platitudine pentru fiecare ocazie, zău aşa! pufni Agatha, ridicându-se şi începând să strângă masa.
Afişul, agăţat între doi copaci în curtea bisericii, anunţa programul întâlnirilor prelungite din august 1913. Fluturaşi şi gazeta locală înştiinţau publicul că invitatul din acest an avea să fie domnul Kendall Hasper, un predicator evanghelic de talie mondială. Acesta avea reputaţia de a fi predat la institutul domnului Moody din Chicago, la celebrul Ravensway College din Marea Britanie şi la misiuni creştine de pe toate continentele.
Gazeta „Three Rivers Tribune" i-a dedicat un articol întreg. Faptul în sine că a călătorit prin întreaga lume ar trebui să atragă un public numeros, se spunea în articol, dar „domnul Kendall Hasper aduce, de asemenea, un mesaj de speranţă şi reînsufleţire menit să dea tărie întregii comunităţi".
Elisabeth aştepta mereu cu nerăbdare întâlnirile prelungite.
I >r fiecare dată se ridica un cort, dar acesta nu era folosit decât **dacă** ploua. Un picnic încropit din bucatele aduse de credincioşi **preceda** fiecare întâlnire, care începea când soarele strălucea încă puternic pe cer şi se încheia sub cerul înstelat. în august, tempe-i.itura rămânea de regulă plăcută şi după asfinţitul soarelui.
De-a lungul anilor, Elisabeth stătuse pe genunchii tatălui ei, i iuitând fermecată vocea de stentor a oratorilor evanghelici şi încercând să nu adoarmă în timp ce şefi de misiune relatau l.i mâna a doua întâmplări cu misionari. îi plăceau predicatorii 111 zestraţi, atâta vreme cât nu se umflau în pene.
Moştenise această ,i versiune de la tatăl ei, care obişnuia să spună: „Principala
I1 .isătură a unui om credincios ar trebui să fie smerenia."

în anii precedenţi, prietenii lui Elisabeth nu se plânseseră nici-
• uiată că trebuie să îşi poarte hainele „de duminică" la întâlnirile prelungite. Dar, acum că erau cu toţii adolescenţi, ţinuta, prea „cuminte", devenise o problemă - şi asta mai cu seamă în cazul **fetelor.** Purtau ce li s-a spus, dar erau nemulţumite - Frances mai **mult** decât toate.
Conform tradiţiei, cei de vârsta lui Elisabeth aveau acum voie s.1 stea împreună, şi nu cu părinţii, cu condiţia să se poarte cuvi-iiuios. Elisabeth nu era sigură că vrea să stea lângă Frances şi
• rlelalte fete. Prietenele ei plănuiau să îşi paseze bileţele în timpul cuvântării. Or ea nu voia să se simtă ca o profesoară, cum (> etichetaseră.
Deşi era dezamăgită că prietenele ei îşi pierduseră într-atât interesul şi respectul faţă de biserică, Elisabeth simţi o bucurie **Itranie** când Frances şi Lucy, o fată mai mică, se apropiară sfielnice cu câteva minute înainte de începerea cuvântării.
— O lăsaţi pe Elisabeth să stea cu noi, domnule LeRoy? întrebă **Frances** pe un ton nespus de smerit.
— Eu, domnişoarelor, n-am nimic împotrivă. Alegerea îi ■ iparţine lui Elisabeth.
Elisabeth îşi luă Biblia şi caietul şi le urmă pe fete până la scaunele aşezate de cealaltă parte a culoarului improvizat. Gândul că

era dorită o mişca. Ştia că este diferită, că maturitatea pe care o afişa îi îndepărtase pe mulţi dintre prietenii ei. Elisabeth nu încerca să pară superioară. Ea era, pur şi simplu, o fată serioasă.
Tinerii îi cunoşteau pe cârcotaşii din congregaţie, cei care păreau să creadă că a fi creştin înseamnă să fii veşnic posomorât. Voiosul ei tată o dezbărase de această idee greşită, iar Elisabeth nici nu concepea să ajungă vreodată a clătina dezaprobator din cap în faţa unei manifestări de voie bună.
De îndată ce se aşeză lângă Frances, Art Childs - unul dintre băieţii mai mari - îi ochi caietul.
— Hârtie! şuieră el şi scoase rânjind din buzunar o mână de creioane butucănoase.
Elisabeth îşi încleşta buzele şi scutură din cap, strângându-şi caietul la piept.
— Vai, iartă-mi îndrăzneala, domnişoară pastor! o zefle-misi Art.
Elisabeth îşi trecu privirea peste rând. Până şi fetele râdeau de ea. La capătul rândului stătea Will Bishop, observând totul în tăcere. Cu Biblia uriaşă a tatălui său pe genunchi, o privea cu o mină serioasă, de parcă ar fi înţeles-o.
Pianul fusese mutat pe marginea podiumului din biserică astfel încât doamna Stonerock, profesoara de pian a lui Elisabeth, să-1 poată vedea de la fereastră pe dirijorul corului în timp ce cânta. Nu îndrăzniseră niciodată să scoată pianul afară, în voia intemperiilor.
Când răsunară primele acorduri de pian, o mulţime de două ori mai mare decât congregaţia ce se aduna duminica la biserică privi trepidând spre podium. După o scurtă cuvântare de bun venit rostită de pastorul Hill şi cântările din deschidere, veni vremea solistei de la o biserică din White Pigeon. Ţinându-şi partitura cu ambele mâini, femeia - posesoare a unui nas de dimensiuni impresionante - inspiră adânc şi emise un contralto bubuitor care nu avea nevoie de amplificare.
Elisabeth încercă din răsputeri să păstreze o mină serioasă. Ştia că ar trebui să admire dorinţa femeii de a-L sluji pe Dumnezeu,
dai tremoloul crescând care urmă fu prea de tot. Prietenele lui
I I isabeth îşi duseră mâna la gură şi făcură feţe-feţe.
Un chicot îi gâdilă gâtlejul şi Elisabeth se rugă să nu se umi-**Itască** pe sine şi pe tatăl ei. Mascându-şi parcă un zâmbet, acesta ridică din sprânceană când cântăreaţa trecu de la o tonalitate la **fclta.** Elisabeth fu cât pe ce să pufnească în hohote de râs, iar când **tată]** ei se întoarse şi îi făcu cu ochiul, nu se mai putu abţine.
Fiindcă îşi ţinea dinţii încleştaţi, aerul nu putu să iasă decât pe n.is. Cu caietul şi Biblia strânse la piept, Elisabeth îşi auzi fornăi-1111 asurzitor odată cu tot restul lumii. Neştiind ce

altceva să facă, **dădu** drumul lucrurilor pe care le ţinea la piept şi, îngropându-şi **faţa** în palme, se făcu că plânge. Ceea ce le făcu pe prietenele ei .1 râdă şi mai copios.
Adâncită în cântec, domnişoara soprană îşi ţinea ochii închişi si faţa întoarsă, cu beatitudine, spre cer. Tinerii reuşiră să se recu-**leagă** până ce soloul luă sfârşit, iar Elisabeth îşi strânse fâstâcită lucrurile, ajutată de Frances şi de Lucy. Se temea de încruntătura **tatălui** ei, dar acesta strânse din buze şi mimă aplauze delicate,
I1 va ce o făcu să îşi ascundă iar faţa în palme.
în cele din urmă, veni, lăudat fie Domnul, rândul invitatului **de** onoare. Chinuită de chicote ce ameninţau să o dea de gol ori i Ir câte ori se gândea la solistă, Elisabeth speră din tot sufletul că **domnul** Hasper va putea să îi captiveze cumva atenţia.
Contrar aşteptărilor, acesta nu avea o alură impozantă. Un **bărbat** mic de statură, cu ochelari, Hasper era un bun orator, **Cum** era de aşteptat din partea unui om cu experienţa lui, şi nu înflorea lucrurile. Nu se umfla în pene. Dinamic şi de un mag-iH'tism irezistibil, Hasper vorbea cu o fervoare şi o autoritate ce ihăteau atenţia de la persoana lui la mesajul pe care îl aducea. Predica balansându-se de pe călcâie pe vârfurile picioarelor, ilintr-o Biblie ale cărei foi abia se mai ţineau în cotor de la atâta folosinţă.
După observaţiile introductive, Hasper citi din Vechiul Testament.

— Ascultaţi ce se spune în Iosua 24: „Şi dacă nu găsiţi cu cale să slujiţi Domnului, alegeţi astăzi cui vreţi să slujiţi... Cât despre mine, eu şi casa mea vom sluji Domnului."
Predicatorul făcu o pauză şi îşi plimbă privirea de la un chip la altul. Când ochii i se încrucişară cu ai ei, Elisabeth îşi ţinu respiraţia.
— Dragii mei, continuă el, ne aflăm în cel de-al doilea deceniu al ultimului secol din acest mileniu. Sub călăuzirea domnului Moody, am trăit o epocă în care slujirea lui Cristos a înflorit, zămislind campanii evanghelice în toată ţara şi în Marea Britanie. Acel avânt al credinţei nu trebuia să moară odată cu domnul Moody. Oriunde mă duc întâlnesc creştini cu un picior în împărăţie şi cu celălalt pe pământ. Unde sunt cei ca Iosua, care aleg, fără a se ruşina, să îl slujească pe Domnul Dumnezeul nostru şi care au curajul să o spună?
Vorbea cu patimă, asudând prin sacou, iar Elisabeth simţea greutatea fiecărui cuvânt. Hasper aduse pilde de bărbaţi şi femei care au ales, fie să trăiască pentru Cristos, fie să n-o facă.
— După cum a spus Domnul Bisericii din Laodiceea: „Dar, fiindcă eşti căldicel, nici rece, nici în clocot, am să te vărs din gura Mea... Eu mustru şi pedepsesc pe toţi aceia pe care-i iubesc. Fii plin de râvnă, dar, şi pocăieşte-te!"
Vă provoc, dar,să luaţi o hotărâre. Ce se va alege de împărăţie dacă noi nu ducem plini de curaj făclia mai departe? Mi-e teamă de cei care spun că ei cred şi ştiu adevărul, dar cu toate astea, trăiesc cât mai aproape de lumea pământească. Alegeţi: spuneţi da sau spuneţi nu, sunteţi în clocot pentru Dumnezeu sau numai căldicei?
Hasper îşi continuă înflăcărat cuvântarea. Nu vorbea cu glas ridicat şi, totuşi, fiecare silabă era auzită. Deşi nu luase nicio notiţă, Elisabeth avea să îşi amintească fiecare cuvânt rostit de el. Când predicatorul spuse „Alegeţi în seara aceasta!", Elisabeth simţi o furnicătură pe şira spinării.
Ea făcuse deja o alegere. Era gata să îşi dăruiască întreaga viaţă. Oare lumea ar lua în serios alegerea unei copile? Elisabeth

i **redea** cu toată fiinţa ei că Dumnezeu îi cunoaşte inima şi o va lii,i în serios.
Kendall Hasper se îndepărtă de pupitru.
— Bărbaţi şi femei, băieţi şi fete, vă amintiţi ce i-a zis Henry V.irley lui D.L. Moody? „Lumea încă n-a văzut ce poate face I Himnezeu printr-un om care să i se dăruiască pe

deplin."
Pentru prima dată, Hasper ridică glasul şi rosti următoarele • u vinte cu timbrul răsunător al convingerii:
— Şi mai profundă decât provocarea lui Varley a fost replica de evanghelizare a lui Moody: „Prin harul lui Dumnezeu, eu am
.1 fiu acel om!" A acceptat provocarea! Iar saltul făcut de el în > K vanul lui Dumnezeu a produs valuri ce dăinuie până în ziua de .i/i! Eşti dispus să îl urmezi pe Cristos, prin harul lui Dumnezeu, l **hiar** dacă va trebui s-o faci de unul singur? Poţi spune, ca au toiul cântării: „M-am hotărât să-L urmez pe Isus"?* „Nimic nu mă ſ ,i clinti pe cale / Şi înapoi eu nu voi da"? Poţi spune, ca Iosua: „Cât despre mine, eu şi casa mea vom sluji Domnului"?
Elisabeth tremura. Inima şi sufletul ei strigau „Da!" şi avu nevoie de toată puterea ei să nu lase cuvântul să-i scape de pe **buze.** Ar fi vrut să sară în picioare, să strige, să se năpustească **(fără pe** culoar!
Când Hasper întrebă „Ai fi dispus să faci din restul vieţii tale un experiment de supunere?", Elisabeth se ridică în picioare. Era ca şi cum i-ar fi vorbit chiar Dumnezeu.
Dumnezeu o voia. Iar ea voia să umble alături de El, să se .îvânte în apa adâncă. Va fi dispusă să se ducă oriunde, să facă orice. Elisabeth îşi dorea să îl urmeze pe Cristos, să fie ucenica lui Isus, să îl slujească pe Domnul şi, mai presus de orice, îşi dorea sil facă din viaţa ei un experiment de ascultare şi supunere.
Ţâşni afară pe culoar înainte ca Hasper să facă vreo invitaţie ,.i se prăbuşi în iarbă, zguduită de suspine, descărcându-şi inima iu faţa lui Dumnezeu. Nu îi păsa ce cred, ce zic sau ce fac ceilalţi.
* Titlul imnului în limba engleză este „I Have Decided to Follow Jesus", **Iar** versul citat este: „Though none go with me, still I will follow", n.tr.

Ea îi va da ascultare lui Dumnezeu toată viaţa ei, în orice situaţie. Se va ruga să îi cunoască vrerea şi o va urma, cu orice preţ.
Cu faţa îngropată în iarbă, Elisabeth nu realiza decât vag că între timp i se alăturaseră şi alţii, că Hasper îşi continua cuvântarea, că pianul cânta, iar lumea cânta odată cu el. Ea simţea numai şi numai prezenţa lui Dumnezeu.
O femeie îngenunche lângă ea şi o cuprinse cu braţul. De pe podium se auzi vocea domnului Hasper:
— Daţi-mi voie să îi vorbesc copilei.
Hasper o ajută să se aşeze pe un scaun pliant, apoi aduse unul şi pentru el. O întrebă cum o cheamă şi care era istoria ei spirituală.
— Mi-am dat seama că Dumnezeu lucrează în tine încă înainte să te ridici, spuse el. Am ajuns la concluzia că aceia care nu pot aştepta până ce rostesc eu invitaţia au făcut deja o alegere pe viaţă.
— Vreau să fac din viaţa mea un experiment de supunere, spuse ea.
— Preamăreşte pe Domnul, zise Hasper. Vei avea nevoie de puterea Lui la fiecare pas. Nu ai ales calea cea mai uşoară, dar dacă asta ar fi fost de ajuns să te oprească, nu ai fi păşit în faţă.
Domnul Hasper se rugă pentru ea, încheind în felul următor:

— Chiar de numele lui Elisabeth nu va fi niciodată cunoscut dincolo de hotarele acestui orăşel, Te rog, Doamne, să săvârşeşti în şi prin ea o lucrare care să zguduie întreaga lume în numele Tău şi întru slava Ta.
Hasper se ridică în picioare şi îi strânse mâna.
— Dumnezeu să te călăuzească.
Amuţită de emoţie, Elisabeth privi dincolo de Hasper, spre Will Bishop care tocmai isprăvise să se roage împreună cu un enoriaş mai vârstnic. Will zâmbi şi se îndepărtă cu un pas sprinten ce vădea, în ochii lui Elisabeth, o nemărginită bucurie.

Capitolul^

I lisabeth şi tatăl ei se întoarseră acasă, ea radiind de fericire, el, **Sin** cale afară de tăcut. Deşi luna răsărise deja pe cerul de culoa-n',i cernelii, termometrul de pe veranda din spatele casei indica **focă** 27 de grade. Elisabeth avea sufletul atât de plin, se simţea .ilât de curată, de înnoită, de înviorată şi de hotărâtă, că îi venea || si strige fericirea lumii întregi - începând cu familia ei. Dar i n.iIuşa Agatha sforăia deja dusă, iar tatăl ei părea să aibă gându-n Ic în altă parte.
Se aşezară amândoi pe treptele verandei, sorbind apă cu **gheaţă.**
— Ai luat o hotărâre importantă în seara asta, spuse tatăl ei. B bine. Acestea sunt genul de decizii şi angajamente pe care nu pot să le iau eu în locul tău, dar care înseamnă enorm **pentru** mine.
Elisabeth îşi lipi paharul de gât şi îl privi. în pofida celor ros-iiU' de el, părea oarecum trist.
— Te simţi bine, tăticule? El ridică din umeri.
— Sunt doar un pic obosit.
— Munceşti prea mult. Dar în seara asta poţi să te bucuri pen-Iru mine?
El îşi petrecu braţul pe după umerii ei, un gest pe care nu îl in.ii făcuse de multă vreme.

— Mă bucur pentru tine, Elisabeth. Ţi-am spus doar. Sau, mă rog, am vrut să-ţi spun.
Elisabeth avea sufletul îndoit. Voia să discute despre întâlnire şi despre hotărârea luată, dar starea lui de spirit o înfrâna. Se strânse în schimb la pieptul lui mare şi cald şi se simţi iubită şi ocrotită, ca atunci când era mică.
— Ah, cât ai să-mi lipseşti..., murmură el.
Elisabeth îşi înălţă capul şi se desprinse din îmbrăţişare ca să îl poată privi în ochi. El îi evită privirea.
— De ce? Plec undeva? întrebă ea râzând. Crezi că în seara asta m-am oferit să plec cine ştie unde ca misionară?
Tatăl ei clătină din cap.
— Voiam doar să zic că nu vom fi mereu împreună. Şi îţi simt încă de pe-acum lipsa.
Elisabeth sesiză că tatăl ei se eschivează.
— Mai sunt cinci ani până să plec la facultate, spuse ea.
— Ştiu. Doar că detest gândul despărţirii, oricând va fi să vină ea. Dar trebuie să fim realişti. într-o bună zi vei fi la fel de nerăbdătoare să pleci de lângă mine cum am fost şi eu să plec de lângă părinţii mei.
— Niciodată, spuse ea, strângându-i-se iar la piept şi înălţân-du-şi privirea spre cer. Dar dacă am să devin o pacoste, ai să mă izgoneşti tu din împărăţia ta.
îi simţi braţele încleştându-se în jurul ei.
— Eşti deja o pacoste, spuse el. încercam şi eu să fiu serios.
— Te ascult. Chiar vrei să discutăm despre ce se va întâmpla peste cinci ani?
Tatăl ei strânse din umeri şi rămase o vreme tăcut.
— Am trecut deja de patruzeci de ani, spuse el într-un târziu, şi regret că nu am avut mai multă grijă de mine.

— Ai fost prea preocupat să ai grijă de toţi ceilalţi.
— Am folosit şi eu scuza asta, dar acum nu mai am încotro.
— Cum adică nu mai ai încotro?...
— Trebuie să mă îngrijesc.
Ironia sortii
45
In pofida căldurii de afară, Elisabeth simţi că o trece un fior **de** gheaţă.
— Ce vrei să spui cu asta?
— De câteva zile încoace petrec serile la spital... şi asta nu în i .ilitate de medic.
Elisabeth se desprinse din îmbrăţişare şi îşi puse paharul deo-I Mile. Cuburile de gheaţă se topiseră.
— Chiar trebuie să întreb? spuse ea, simţindu-se brusc îmbătrânită.
— Am fost să-mi fac nişte analize.
Elisabeth amuţi şi într-o clipită exuberanţa ei spirituală se ili'strămă, făcând loc unui val de ameţeală.
— Analize? îngăimă ea într-un sfârşit cu un firicel de voce. Se simţea nu atât părtaş la conversaţie, cât un spectator ce
I 'i iveşte şi ascultă totul din afară.
— Cancer, spuse în cele din urmă tatăl ei, lăsând groaznicul i II vânt să plutească în aerul umed al nopţii.
Elisabeth îşi ţinu respiraţia şi se uită pierdută la el, implo-**fându-1** parcă să mâi adauge ceva. El îi aruncă o privire, apoi **întoarse** capul.
— Ce... ce trebuie să facem? murmură Elisabeth. Oamenii se \ mdecă de cancer, nu-i aşa?
— Uneori.
— Atunci vei... vom face... tot ce este necesar ca să...
— Am aşteptat prea mult, draga tatei, spuse tatăl ei, încercând Io îmbrăţişeze din nou.
Elisabeth se crispa.
— Ce înseamnă asta?
— Nu te îndepărta acum de mine, o rugă tatăl ei, întinzând in.ina spre ea. Ştii vorba aia: Medicul care se tratează pe sine este un medic inconştient. Până să îmi dau seama că trebuie să mă
I1 **insult** cu cineva, cancerul a ajuns în stadiu avansat.
Elisabeth simţi că se învârte lumea cu ea.
— Spune-mi că nu eşti pe moarte.
— Medicul a spus că mai am vreo optsprezece luni de trăit.
46
Jerry B. Jenkins
— Tăticule!
— Eşti o fată puternică, Elisabeth. Dumnezeu va fi alături de tine.
Vaporii condensaţi de pe paharul ei dispăruseră, pârâiaşe, în stinghiile verandei. Iar Elisabeth simţea că stă, la rându-i, în balta propriilor emoţii. Lăsă capul în pământ.
— E posibil ca doctorul să se înşele? Tatăl ei clătină din cap.
— Am văzut rezultatele testului. Numai o minune, o descoperire revoluţionară...
— Pentru asta am să mă rog.
— Nu va fi uşor pentru niciunul dintre noi, spuse el. Dar mă consolez cu gândul că nu vei duce lipsă de nimic. Slavă Domnului, afacerile mele sunt în ordine.
— Puţin îmi pasă de bani!
Elisabeth îşi lipi faţa de pieptul lui şi începu să plângă încetişor. Tocmai ce I-am promis lui Dumnezeu că am să fac din viaţa mea un experiment de supunere. Şi uite cu ce m-am ales în urma promisiunii!
— Ei, doar nu te aşteptai să trăiesc o veşnicie! -Brava de dragul ei.

— Peste un an şi jumătate voi avea doar cincisprezece ani. Tatăl ei dădu din cap.
— îmi doresc s-o revăd pe mama ta şi tânjesc să îl văd pe Isus, dar adevărul e că acum, mai mult ca orice, aş vrea să rămân lângă tine.
Cu doar o oră în urmă, Elisabeth se scăldase într-o fântână spirituală. Acum toată euforia dispăruse, lăsându-i doar un gol chinuitor în stomac. Statură în tăcere minute în şir, apoi, fără să scoată un cuvânt, se ridicară la unison şi intrară în casă.
Hotărârea spirituală luată de Elisabeth fusese una reală şi produsese în ea o sete de Dumnezeu şi de Cuvântul Lui cum nu mai încercase niciodată. Atât pastorul Hill, cât şi evanghelistul o preveniseră să nu se aştepte la culmi spirituale, ci mai degrab, la opoziţie din partea celui rău. Deşi faptul că făcuse alegere
Ironia sortii
47
■ **orectă** o umplea de o bucurie adâncă, presimţirile ei deveneau **toi** mai negre pe măsură ce sănătatea tatălui ei se deteriora.
La început, doctorul LeRoy a pierdut în greutate. Vreme de ti lună, a arătat mai sănătos, cu trăsăturile şi musculatura mai hi ne definite.
I)ar pe zi ce trecea se simţea tot mai obosit şi fără vlagă, iar
I >,iloarea din obraji i se adâncea. în primăvara lui 1914 a căzut la l'.il, incapabil să se mai ocupe de pacienţi. în fiecare zi, Elisabeth MC întorcea într-un suflet de la şcoală să îl îngrijească şi să o înlo-
• ni,iscă pe mătuşa Agatha la căpătâiul lui, care se folosea de ii naţie ca să îl hulească şi mai abitir pe Dumnezeu.
— Taică-tău nu a fost doar credincios, spunea ea, ci un credincios devotat. Şi uite unde 1-a dus devoţiunea. N-avea grijă. **Bunt** sigură că o să-mi lase destui bani şi poţi fi încredinţată că eu
I1 ■ iă am grijă de tine.
La sfârşitul anului 1914, doctorul LeRoy a trebuit să fie spita-**lizat.** Enoriaşii bisericii se rugaseră pentru el, îl vizitaseră, ajuta-«**ră** familia, dar acum păreau a se rezuma cu toţii la aşteptarea
• umplitei veşti. Nu că nu le-ar mai fi păsat - Elisabeth ştia că le **pasă** - doar că situaţia îşi pierduse puterea de atracţie exercitată || început. Privindu-şi tatăl cum se stinge sub ochii ei, Elisabeth
imţea mai singură ca niciodată.
Spre exasperarea ei, mătuşa Agatha se apucă să reamenajeze i ***Uă.*** La început nu a fost nimic bătător la ochi, dar în cele din **Urmă** deveni evident faptul că femeia strângea toate lucrurile **fratelui** ei. Aceasta împacheta şi depozită în pivniţa umedă şi nre toată încălţămintea, toate hainele doctorului LeRoy, şi îi ir.msformă camera în odaie de oaspeţi, părând dornică să şi-o **revendice** de îndată ce fratele ei va fi închis ochii.
într-o seară, după Crăciun, Elisabeth se întoarse sfârşită de la **ipital** pe întuneric, îşi lăsă ghetele pe veranda din spatele casei si păşi în bucătăria caldă fără să scoată un cuvânt. După vizita Unită tatălui ei, ştiind că acesta nu mai are mult de trăit, nu avea I **hef** de vorbă. Spre deosebire de mătuşa Agatha.
48
Jerry B. Jenkins
— Nu uita că încă n-am văzut testamentul tatălui tău, spuse femeia. Dar tu eşti încă minoră şi până să ajungi la vârsta majoratului nu văd cine în afară de mine ar putea să îi administreze averea. Oricum are de gând să mă răsplătească pentru ajutorul pe care i l-am dat în toţi anii ăştia, n-am de gând să profit.
Bazându-se pe credinţa ei în Cristos în toate chestiunile importante ale vieţii, Elisabeth Ii încredinţase lui Dumnezeu teama şi furia pe care o simţea din pricina tatălui ei. în ultima

vreme se străduise să imprime acest proces de gândire fiecărei discuţii. Nu voia să fie rea sau tăioasă. Dar când o auzi pe mătuşa Agatha spunând „Aş vrea să cumpăr casa asta din banii tatălui tău", Elisabeth nu avu timp să se roage şi nici să mediteze. Se înroşi de mânie şi răbufni.
— Ba pardon, nu ştiam că tata vrea să vândă casa.
— Am zis că aş vrea s-o cumpăr din banii lăsaţi de el, răspunse mătuşa Agatha. Când... ăă... când o veni vremea, fireşte.
— Abia ce l-am văzut pe tăticul acum câteva minute. Doar n-o fi murit între timp şi ai uitat să mă înştiinţezi?
— N-am vrut să fiu lipsită de delicateţe, se scuză Agatha. Vreau doar să planific lucrurile din timp.
— Ce bine că ai ce să planifici.
— Aşa m-am gândit şi eu.
în ajunul Anului Nou şi a propriei sale zile de naştere Elisabeth nu era nicidecum într-o dispoziţie festivă. Ştia că anul 1915 va aduce moartea tatălui ei, şi tot ce îşi dorea de ziua ei era să fie alături de el. Fu surprinsă când o văzu la birou pe aceeaşi soră medicală care îi vorbise despre tainele vieţii cu doi ani în urmă. Femeia puse repede deoparte fişele la care lucra şi o conduse până în camera tatălui ei.
— A sosit fiica dumneavoastră, spuse ea.
Era pentru prima dată când i se anunţa sosirea. Tatăl ei deschise un ochi.
— Ai izbutit să...?
— Da, domnule doctor, răspunse asistenta, pe un ton care mai c-o făcu pe Elisabeth să plângă.
Ironia sortii
49
Asistenta îl trata pe doctorul LeRoy, fostul ei şef, cu deosebit **ttspect** chiar şi acum, când acesta se afla pe patul de moarte. I I isabeth strânse mâna firavă a tatălui ei.
— Tăticule...
— Cadoul tău va sosi imediat, zise el.
— Tu eşti cadoul meu.
— Ba nu, eu nu fac decât să îţi răpesc timpul.
— Nu spune asta, tăticule.
— îţi vine să crezi că aseară am ieşit în oraş şi ţi-am cumpărat tu însumi cadoul?
— Bineînţeles, intră ea în joc. Şi bănuiesc că ai avut şi un icndez-vous.
Tatăl ei zâmbi forţat şi începu să moţăie. Când deschise iar **Ochii,** îi şopti:
— Am visat că o revăd pe mama ta.
Elisabeth se resemnase cu gândul că aşa era cel mai bine. Nu voia ca tatăl ei să mai sufere. Acesta se uită la asistentă, care **Ititea** în spatele lui Elisabeth. Femeia îi întinse o pungă de hâr-lie. înăuntrul acesteia se afla un pacheţel învelit în hârtie şi legat ' II panglică.
— Citeşte întâi felicitarea, spuse el.
Elisabeth era deja năpădită de lacrimi. Felicitarea era scrisă de o mână străină - cel mai probabil a asistentei, presupuse ea - dar lusese dictată de tatăl ei.
Elisabeth, tu eşti bucuria vieţii mele. Fie să trăieşti o viaţă lungă şi roditoare şi să rămâi statornică pe calea ta până ţi se va face cunoscut că ţi-a sosit vremea. Mama ta şi cu mine te vom aştepta la poarta dinspre răsărit a cetăţii în patru colţuri.
Cu drag,
Tata
Isaia 25:8-9
Elisabeth căută pasajul în Biblia tatălui ei. „Nimiceşte moar-**jia** pe vecie: Domnul Dumnezeu şterge lacrimile de pe toate

feţele şi îndepărtează de pe tot pământul ocara poporului Său; da, Domnul a vorbit. în ziua aceea vor zice: «Iată, acesta este Dumnezeul nostru în care aveam încredere că ne va mântui. Acesta este Domnul în care ne încredeam; acum, să ne înveselim şi să ne bucurăm de mântuirea Lui!»".
în pachet, Elisabeth găsi un jurnal gol, cu coperţi de carton.
— Consemnează-ţi călătoria, spuse tatăl ei. într-o bună zi cineva ar putea prinde inimă citindu-ţi jurnalul.
— Ce îţi doreşti de ziua ta, tăticule?
— Să mă trezesc în rai.
Elisabeth renunţase a-1 mai presa să nu vorbească despre inevitabil.
— Ai să-mi lipseşti, şopti ea printre lacrimi.
Zece zile mai târziu, când se întoarse, pe un vânt tăios, de la şcoală, mătuşa ei tocmai ieşea, încotoşmănată, pe uşă.
— A murit, o anunţă sec Agatha, trecând valvârtej pe lângă ea. Suntem aşteptate la spital.
Elisabeth rămase încremenită, tremurând în ninsoare. Agatha se opri şi întoarse impacientată capul spre ea. Elisabeth crezuse că era pregătită pentru această zi, dar durerea care o năpădi subit îi sapă în suflet un gol ce nu avea să fie umplut niciodată.
— Condoleanţe, mătuşă Agatha, spuse ea şoptit. Agatha Erastus îngustă ochii şi dădu din cap.
— Da. Mulţumesc. Şi ţie aşijderea.
La spital, sora medicală, prietena tatălui ei, îi înmâna lui Elisabeth, cu ochii înroşiţi de lacrimi, o carte de vizită pe care erau trecute numele şi adresa unui avocat. Pe verso, tatăl ei scrijelise cu creionul: „A i se da lui Elisabeth la momentul cuvenit".
în timp ce mătuşa Agatha semna actele, Elisabeth rămase aşezată pe scaun, singură cu amintirile ei. La scurtă vreme i se alătură şi pastorul Hill. Acesta se aşeză tăcut şi plânse împreună cu ea. Dintre sutele de persoane prezente la înmormântare, reacţia lui a mişcat-o cel mai tare. Nu a mai fost decât o singură persoană, Will Bishop, al cărui tată se apropia la rându-i de ceasul morţii, care a înţeles-o îndeajuns ca să nu spună nimic.

l'este două săptămâni, când se întoarse de la şcoală, Elisabeth ■ i **găsi** pe mătuşa Agatha stând ca pe ghimpi în camera de zi în 1< impania unui bărbat bine îmbrăcat, trecut de 45 de ani.
— Nu a vrut să-mi spună nimic, Elisabeth, se vaită ea. Nu **rea** să vorbească decât cu tine.
I)omnul Marlin Beck, a cărui carte de vizită Elisabeth o pri-iiuse la spital, se ridică să o salute.
— Sunt executorul testamentar desemnat de tatăl dumitale, I Mise el, aşezându-se la loc.
Spre consternarea doamnei Erastus, un impresia.
— Şi-o să vedem ce are de spus avocatul *meu* despre asta! târâi ni.iluşa ei.
— Va constata că actele sunt în ordine, spuse Beck.
— Fratele meu era prea slăbit ca să poată face un testament. J am putut să-1 conving nici măcar să discute despre...
— Cu tot respectul, doamnă Erastus, fratele dumneavoastră ,i ,i făcut testamentul cu mult înainte ca starea sănătăţii sale să se (Iclerioreze, când se afla în deplinătatea facultăţilor sale mintale. N ii vă recomand să îi contestaţi testamentul.
— Acum oi fi şi avocatul *meu,* te pomeneşti! pufni femeia.
— Vă rog să mă iertaţi. Dar ar fi indicat să auziţi ce este trecut in testament înainte de a-1 contesta.
Elisabeth o ţintui cu privirea.
— Avocatul dumitale? Dumneata *ai* avocat, mătuşă Agatha? Bătrâna întoarse ţâfnoasă capul.
— Nu, dar pot să angajez unul cu uşurinţă.

— Aţi fi în stare să contestaţi testamentul propriului dumneavoastră frate?
— Dacă trebuie, da!
— Din partea mea, mătuşă, poţi să iei tot ce vrei, şuieră I lisabeth, încercând din răsputeri să nu ridice glasul. Eu n-am
I mă împotrivesc.
— Domnişoară LeRoy, te sfătuiesc să nu faci nicio afirmaţie .sub imperiul emoţiilor. Tatăl dumitale şi-a făcut testamentul

tocmai pentru a preveni astfel de situaţii. îmi închipui că toate persoanele vizate vor dori să îi respecte dorinţa.
Iar dorinţa sa, după cum este ea exprimată în testament, a fost ca patrimoniul succesoral să fie administrat de către un executor testamentar până când Elisabeth va împlini optsprezece ani, moment din care aceasta va avea acces deplin asupra averii tatălui său. Până atunci, surorii lui i se va permite să locuiască în casă, cu condiţia să aibă grijă de Elisabeth. Proprietatea nu poate fi înstrăinată înainte ca fiica lui să ajungă la vârsta majoratului, după care Elisabeth va putea dispune de ea după bunul ei plac.
în continuare domnul Beck citi direct din testament:
— „Mă aştept şi sper ca fiica mea, Elisabeth Grace LeRoy, să o trateze pe sora mea, Agatha LeRoy Erastus, cu mila creştinească pe care o merită aceasta până la sfârşitul vieţii ei pământeşti."
— Şi cum interpretezi dumneata asta, domnule Beck? se oţărî Agatha.
Avocatul păru să îşi reprime un surâs.
— Câtă milă creştinească meritaţi, doamnă Erastus?
— Nu-i amuzant.
— Domnul doctor LeRoy a fost un om sincer şi cinstit, doamnă Erastus. Consider că dorinţa lui este ca Elisabeth să vă asigure un trai liniştit în semn de mulţumire pentru sprijinul pe care l-aţi oferit familiei de-a lungul anilor.
Agatha îşi strânse buzele pungă şi clătină din cap.
— Am venit aici cu ani în urmă, când încă mă luptam cu propria mea durere, într-o casă unde mi se amintea zi de zi de odorul scump pe care l-am pierdut. Am crescut-o, practic de una singură, pe fata asta ingrată şi n-am primit niciun ban pentru serviciile mele.
— Eu, ingrată? exclamă Elisabeth. Dacă am făcut sau am zis vreodată ceva care să te facă să crezi că tata şi cu mine am fost nere...
Agatha dădu impacientată din mână.
— Mi se cuvine dreptul de a cumpăra casa asta.
îngrozită de lipsa de consideraţie a mătuşii sale, Elisabeth exclamă:
Ironia sortii

— N-ai decât s-o cumperi!
— Mă scuzi, domnişoară LeRoy, interveni domnul Beck, dar din punct de vedere legal casa aceasta nu îţi va aparţine decât **după** majorat. Până atunci se află sub administrarea mea, iar eu
■ mi obligaţia să o păstrez pentru dumneata.
— Am să ţi-o vând de îndată ce îmi va sta în putinţă, îi spuse I hsnbeth mătuşii sale, hotărâtă să menţină pacea.
— La preţul corect, spuse domnul Beck.
— La ce preţ consideră mătuşa Agatha că este corect, replică IMsabeth.
— Of, domnişoară, zise domnul Beck, strângându-şi actele, i< i mplor să îţi alegi cu atenţie cuvintele...

— A spus-o tare şi răspicat, domnule Beck, sări Agatha. Am auzit-o amândoi.
— Da, dar...
— Nepoata mea se va ţine de cuvânt. Nu îşi încalcă niciodată promisiunile.
Domnul Beck clătină din cap şi dădu să spună ceva, dar Agatha i-o luă înainte.
— Dacă nu mai ai nimic de spus privitor la testament, te-aş ruga, domnule Beck, să faci bine şi să pleci din casa mea.
— Dacă este deja casa dumitale, ripostă avocatul, prefer să I **ilec.** Dar îţi promit, doamnă Erastus, că voi face tot ce îmi stă în **putinţă** să îndeplinesc dorinţele răposatului meu client şi poţi fi încredinţată că...
— Adio, domnule Beck, spuse Agatha, trântind uşa după el. Elisabeth considera că Dumnezeu doreşte ca ea să îşi respecte
n 1,1 (uşa, chiar dacă Agatha nu merita respect. Se străduia să fie **Cordială** cu ea, şi chiar s-o iubească, dar acestea erau obligaţii DC care Agatha Erastus le îngreuna nespus. Elisabeth ajunse ..i se identifice cu tinerii care se simţeau înăbuşiţi acasă şi abia **işteptau** să îşi ia zborul. Agatha îi reamintea aproape zilnic de promisiunea de a-i vinde casa.
— La preţul corect.

— Alea au fost cuvintele avocatului, nu ale tale, protesta Agatha. Tu ai zis că mi-o vinzi la ce preţ mi se pare mie corect.
Nefiind sigură cum va proceda în privinţa promisiunii sale nesăbuite, Elisabeth deveni din ce în ce mai conştientă de fiecare amănunt al casei sale părinteşti. Cunoştea scârţâitul fiecărei trepte, fiecare adâncitură din podea. Iubea lacul lucios de pe stâlpul balustradei, textura tapetului în relief din salon şi camera de zi. Dacă trebuia, într-adevăr, să sacrifice această casă în numele unei promisiuni făcute la mânie, voia să îşi întipărească în minte fiecare detaliu al ei. Dar cum se plimba ea încet dintr-o încăpere în alta, trecându-şi degetul peste fiecare suprafaţă, de la cărămizile din jurul căminului până la ipsosul pereţilor din bucătărie şi faianţa din sălile de baie, Elisabeth se simţea urmărită pretutin-**deni** de privirea acră a mătuşii Agatha.
în vara aceea, serile de pregătire spirituală de la biserică fură o adevărată mană cerească pentru Elisabeth. Will Bishop se aşeza adesea aproape de ea, dar abia de schimbau când şi când două vorbe. Elisabeth îşi petrecea mare parte din timp încercând să scape de atenţia pe care i-o dădea Art Childs, care părea mereu dornic să stea lângă ea, să se plimbe cu ea, să discute cu ea.
— Ce-ai zice de o plimbare prin pădure după adunare? îşi încercă el norocul într-o zi.
— îţi mulţumesc, Art, dar trebuie să te refuz. Sper că nu te superi.
Se temea că 1-a umilit. Art îşi ţintui privirea în pământ şi scurmă în ţărână cu botul ghetei.
— Ei bine, răspunsul tău mă cam supără, dar am înţeles mesajul.
— Nu este niciun mesaj, Art, murmură Elisabeth, simţindu-se îngrozitor când el zâmbi forţat şi îi întoarse spatele. Voiam doar să spun că...
— E în regulă, Elisabeth, spuse el. Ştiu că poţi să-ţi găseşti pe unul mai bun ca mine.
— Nu e nicidecum vorba despre asta, strigă ea după el, dar Art nu privi înapoi.

55

Exista, ce-i drept, un tânăr cu care Elisabeth s-ar fi plimbat **bucuroasă.** Cu cinci ani mai mare, la toamnă acesta avea să **înceapă** primul an de studiu la un mic colegiu biblic din Grand **Rapids.** In săptămâna în care fusese invitat să cânte şi să le vor-**bcască** seară de seară, ochii lui căprui şi părul blond o captiva-■ I.I aproape la fel de tare ca evidentul lui devotament faţă de I 'umnezeu. Era neobişnuit să vezi un tânăr care să îşi asume ■ ic dinţa cu atâta curaj, fără a se simţi câtuşi de puţin ruşinat.
Deşi multe fete visau la el, Benjamin Phillips nu părea să fie **Interesat** de niciuna în mod

special - nici de fetele ce erau de o **Mamă** cu Elisabeth şi nici măcar de colegele lui care veniseră să ii .ijute. Art Childs încercase în zadar să îl dovedească pe terenul **dc** kiseball, iar Frances susţinea că Benjamin e îndrăgostit, fără **doar** şi poate, de ea. Dar Elisabeth era sigură că iubirea lui era aţintită spre sfere mult mai înalte.
— Pun rămăşag c-o să-mi scrie, afirmase nu o dată Frances. I \ **late** că va trebui să-i scriu eu prima, dar staţi numai să vedeţi. \m adresa lui.
Ulterior a reieşit că Frances copiase, de fapt, adresa şcolii lui **dini r-o** broşură. După ce i-a trimis două scrisori, aceasta a primit, in sfârşit, un răspuns cordial.
— Se vede treaba că e cu nasul pe sus, îi spuse ea lui Elisabeth.
— De ce spui asta? Dă-mi să văd ce ţi-a scris.
Frances îi înmâna, cu un aer plin de importanţă, scrisoarea. Hi'ii scria aşa:
Iartă-mă, Francine, dar în momentul acesta îmi este greu să asociez numele cu chipul. Am întâlnit atâţia copii minunaţi la biserica voastră! îţi dau dreptate, întâlnirea noastră întru slăvirea Domnului a fost, într-adevăr, înălţătoare şi îţi mulţumesc pentru cuvintele frumoase pe care le-ai avut cu privire la rolul pe care l-am jucat eu în program. Dumnezeu să te aibă în pază.
Cu afecţiune întru Cristos,
Benjamin P.

— Nu pare deloc încrezut, spuse Elisabeth. Ba dimpotrivă.
— Nici măcar nu şi-a amintit de mine!
— Ar fi trebuit să-şi amintească?
— într-o seară, după slujbă, am dat mâna cu el şi i-am spus că s-ar putea să îi fac o vizită la şcoală.
— Mă mir că nu te-a cerut pe loc de nevastă.
— Nu eşti deloc amuzantă. Ar fi trebuit să-şi amintească. I-am spus cum mă cheamă.
— Care fată nu i-a spus cum o cheamă?
suferinţa pierderii tatălui ei nu o părăsea nicio clipă. Elisabeth nu vrea să îşi ocupe timpul cu activităţile de la biserică, cu cân-l.ilul la pian, cu corul, cu predatul la şcoala duminicală - într-un ,111 unei clase de fetiţe, în anul următor, uneia de băieţi. Se ală-111 i\i grupei de tineret a unei societăţi misionare şi îşi onoră cu ■.iiguinţă obligaţia de a le scrie misionarilor, chiar dacă în scurtă \ u'ine toţi ceilalţi tineri de vârsta ei încetară s-o mai facă.
Durerea ce îi stăruia în suflet o apropie şi mai tare de **Dumnezeu.** Prietenele ei o priveau cu compasiune, dar nici **Blăcar** Frances nu părea să ştie vreodată ce să spună. Elisabeth **încerca** să fie cordială şi aprecia orice tentativă a celorlalţi de |0 consola, dar cea mai mare consolare i-o aducea rugăciunea.
Or îşi dădea seama că puţini voiau să audă asta. Pastorul I lill explicase odată că „să te rogi neîncetat", cum ne îndeamnă .ipostolul Pavel, nu este un lucru imposibil. Că asta înseamnă „să păstrezi deschisă tot timpul linia de comunicare".
— Dar legătura noastră cu Dumnezeu nu se face printr-un **racord** colectiv, a adăugat el. Rugăciunea în grup este una, dar |jj te rogi neîncetat înseamnă să păstrezi linia ta privată deschisă |H'ntru Dumnezeu în fiece clipă din zi şi din noapte. Să II pui iiH-reu pe Dumnezeu în prim-planul gândurilor tale. Să ştii că El fste mereu cu tine, în ungherele ascunse ale sufletului, că vede şi ,mde tot şi este oricând gata să te îndrume.

Acele unghere ascunse constituiau locul cel mai fragil, cel mai însetat de iubire din fiinţa lui Elisabeth. într-o zi, aceasta îi spuse lui Frances:
— Uneori, nu ştiu de ce, mă simt departe de Dumnezeu. Frances schiţă un zâmbet de complezenţă, distrat, şi nu spuse
nimic.
— Tu nu? stărui Elisabeth. Frances ridică din umeri.
— Păi chiar *suntem* departe de Dumnezeu, spuse ea. într-o bună zi vom fi, într-adevăr, cu El în

împărăţia cerurilor, dar până atunci mai e mult. Nu cred că Dumnezeu vrea să umblăm tot timpul cu capul în nori.
Răspunsul ei o ului pe Elisabeth. Practic, cu excepţia zilelor de duminică şi a serilor de miercuri, Frances părea mulţumită să îl J lase pe Dumnezeu în afara vieţii ei. Elisabeth găsea mângâiere în Psalmi şi alte pasaje din Biblie, dar tot se simţea singură. Mătuşa Agatha o bătea la cap să iasă mai des din casă, să cunoască oameni, să înceapă să-şi caute un tovarăş de viaţă. Acest ultim îndemn o surprinse pe Elisabeth şi fata nu putu să îşi ascundă consternarea.
— Frumos sfat, n-am ce zice.
— De ce? ripostă măruşă-sa. Crezi cumva că te socotesc prea necoaptă pentru măritiş? Ei, aş! Abia aştept să te măriţi şi să-ţi iei zborul.
Elisabeth se sforţa să nu îi răspundă cu mânie, deşi cuvintele mătuşii îi trecuseră prin inimă ca fierul roşu. Cum de avusese nechibzuinţa să-i cadă în capcană? La vârsta ei, căutarea unui] tovarăş de viaţă era ultimul lucru la care se gândea. La drept vorbind, o interesa atât de puţin încât se temea să nu devină I pustnică.
— De ce nu-i ceri avocatului Beck să desfacă băierile pungii şi să ne instaleze un telefon?
Elisabeth scutură din cap.

— Ar fi o cheltuială prea mare. Pentru urgenţe putem folosi ii IC Ionul de la farmacia domnului Snyder. Şi oricum, de când I 111 LI rit tăticul n-am mai avut nicio urgenţă.
indepărtându-se tot mai mult de prietenii ei de la biserică i de la şcoală, Elisabeth aştepta cu nerăbdare tabăra evanghelii .1 organizată în fiecare vară cale de patruzeci de mile la nord • li[1] Three Rivers. Locul, atmosfera, tinerii de vârsta ei de la **llte** biserici, toate acestea îi dădeau puteri noi, o făceau să iasă ilin carapace.
De îndată ce micul camion de la Christ Church coti pe **drumeagul** lung şi prăfuit ce ducea spre tabără, Elisabeth se simţi u'vigorată. Aşteptă la coadă într-o sală lambrisată, cu miros de **Umezeală,** până ce îi veni rândul să se cazeze. Apoi străbătu sin-|**Ură** tabăra, găsindu-şi cabana, patul, întâlnindu-şi îndrumăto-1111 I)upă câteva cuvinte schimbate cu tinerii pe care îi cunoscuse verile trecute, rămase o vreme singură, cufundată în atmosfera nu .mtătoare a locului.
Solul nisipos de lângă lac, zecile de uşi cu sită ce se închideau I 11 zgomot la cabane, la cantină şi la sala de adunare, şfichiuitul nilului printre copaci - toate îi trezeau amintiri care îi permi-ir.m să îşi lase durerea în Three Rivers, laolaltă cu sâcâiala înă-**buşitoare** a mătuşii Agatha. Prietenele ei ar fi putut foarte bine 11 rămână acasă, fiindcă Elisabeth înclina să nu petreacă mult 111 n p cu ele în timpul săptămânii de tabără. Antenele ei spirituale i'i.ai acordate pe frecvenţa celor care îi erau la fel de devotaţi lui I Himnezeu cum era ea. O conversaţie îi era de ajuns ca să citească **Omul.** Discutau despre haine şi despre sexul opus sau vorbeau ilcspre Isus? Unii afişau un aer de superioritate spirituală, care 1111 era în armonie cu vederile ei asupra devoţiunii. Dar mulţi din-1 ii' tineri erau plini de modestie, fiinţe aparte şi minunate, care îşi 111,1 LI credinţa în serios şi iubeau să se roage şi să vorbească despre I Himnezeu. Cu aceşti noi prieteni, Elisabeth putea să se furişeze il.iră noaptea târziu, nu ca să facă pozne, ci ca să discute despre mesajul pe care îl auziseră în seara aceea. Elisabeth se simţea 1,1 într-un colţ de rai, înconjurată de atâţia studenţi serioşi care,

deşi se adresau unor necunoscuţi, nu se temeau să îşi declare i deschis devotamentul faţă de Cristos.
Elisabeth trebuia să admită că principalul punct de atracţie al acestei veri era renumitul Ben Phillips. Ea adora să îl audă propovăduind şi cântând, dar cel mai mult o impresiona tot faptul că un student poate fi atât de sincer în privinţa credinţei lui.
Pe an ce trecea, tot mai puţini tineri de la biserica ei veneau în tabără. Era, totuşi, unul care nu lipsea niciodată: Will Bishop. Tatăl lui murise în primăvara lui 1916, aparent fără să lase nicio moştenire. Elisabeth se minuna cum de reuşea Will să lipsească o **săptămână** întreagă de la variatele lui slujbe ca să vină în tabără, în după-mesele din săptămâna aceea, băiatul s-a ocupat de lucrările de întreţinere - pesemne, deduse Elisabeth, şi-a plătit astfel taxa de participare. în afară de Elisabeth, el era singurul de la **biserica** lor care li se alătura noaptea

lui Ben Phillips şi celorlalţi 1 studenţi ca să „se roage şi să împărtăşească idei". Sărmanul Will părea epuizat şi nu scotea niciodată vreun cuvânt. Când se rugau pe rând, săreau mereu la următorul fiindcă Will fie aţipise, fie] rămânea, pur şi simplu, tăcut.
într-o noapte, Will întârzie şi cineva întrebă de el.
— Este de la biserica mea, spuse Elisabeth, după care le povesti în câteva cuvinte despre tatăl lui Will şi despre hărnicia ; băiatului.
— Deschide vreodată gura? întrebă cineva. Elisabeth zâmbi.
— E timid, atâta tot.
Ben Phillips, care nu era doar unul dintre oratorii şi soliştii invitaţi, ci ajuta, de asemenea, la conducerea taberei pe parcursul verii, interveni în discuţie:
— Eu nu pot scoate nici două vorbe de la el. Dar mai ţineţi minte noaptea aceea când ne plângeam de milă cum că suntem „vai, prea spirituali" ca să ne distrăm ca toţi ceilalţi - mai mulţi tineri încuviinţară, zâmbind, din cap - şi, în loc să ne ducem la culcare, ne-am jucat „capturează drapelul"? Nu ştiu dacă aţii
Ironia sortii
61
■I• ■<-ivat, dar Will nu a intrat în joc, ci s-a întors la cabana lui. **Luci** ase toată după-amiaza şi am socotit că era obosit.
- Eu m-am temut că ne crede neserioşi, spuse cineva.
Iată ce s-a întâmplat, continuă Ben. M-am despărţit de
■ i **hipa** mea şi m-am dus să dau un ocol pe la şirul vestic de căsuţe, • .nul am zărit lumină la una dintre ferestre. M-am apropiat tiptil
| Ce credeţi că mi-a fost dat să văd? Pe Will, în genunchi, lângă l'.ilul său. Adormise aşa.
Ben clătină din cap, apoi adăugă:
- Ce n-aş da să pot măcar o dată să adorm şi eu rugându-mă! lilisabeth se simţi mândră de Will, mândră că îl cunoştea,
bucuroasă că era prietenul ei, chiar dacă adesea treceau luni de
IU.[1] Iară să schimbe o vorbă. Iubea aceste întâlniri nocturne. Pe lângă chestiuni de natură
I HI iluală, noaptea tinerii discutau şi despre subiectele de **actualitate,** într-o noapte din vara lui 1917, în jur de o duzină de tineri
■ MC I incioşi stăteau adunaţi în faţa căminului din sala de adunare, III utând despre războiul din Europa.
— Cât mai e până ce o să ne afecteze şi pe noi? întrebă o fată. Elisabeth citise în ziar că preşedintele Wilson stabilise o
politică de neutralitate a Statelor Unite vizavi de conflictul ce i|unsese să fie cunoscut drept Războiul cel Mare. Wilson spunea i i .nnericanii ar trebui să fie „nepărtinitori atât în gând, cât şi in Liptă", dar că asta devenea din ce în ce mai dificil. în 1915, **blocada** britanică împotriva Germaniei şi atacurile cu submarine 111 care au ripostat nemţii s-au soldat cu moartea mai multor **imericani.**
— Eu cred că majoritatea americanilor sunt de partea Antantei, puse Elisabeth. în mod realist, cât timp mai pot Statele Unite să
I.Imână neutre?
Congresul aprobase starea de război împotriva Germaniei, tl.ir preşedintele Wilson, al cărui motto în cea de-a doua campanie electorală fusese „Ne-a ferit de război", nu voia ca America U se alăture oficial Antantei. Totuşi, cu doar câteva luni în urmă, m mai 1917, începuse mobilizarea armatei.
62
Jerry B. Jenkins
— Nu putem decât să ne rugăm, spuse o fată. Câţiva încuviinţară din cap, dar Ben ridică mâna.
— Cu riscul de a părea melodramatic, spuse el, unora dintre noi s-ar putea să li se ceară să facă mai mult de atât. Generalul Pershing vrea ca la anul pe vremea asta să fie nu mai puţin de un I milion de

americani în Europa. Eu tocmai am absolvit şi vreau să îmi continui studiile la seminar. Dar dacă voi fi chemat sub j arme...
— N-au cum să mobilizeze un seminarist, spuse cineva.
— Ai putea să fii capelan.
— Sau ai putea să...
— Nu caut o cale de scăpare, îi întrerupse Ben. Spun doar că ' unii dintre noi nu se vor putea rezuma la rugăciune.
— însoară-te! exclamă cineva. Familiştii nu sunt recrutaţi. Ben zâmbi.
— N-am nicio perspectivă de însurătoare. Şi-apoi, acesta ar fi unul dintre cele mai greşite motive ce ar putea sta la baza unei căsătorii.
Discuţia se prelungi până la miezul nopţii. Pe când grupul se răsfira în noapte, Elisabeth se lupta cu emoţiile. Voia să îi vorbească lui Ben, să îi spună că se va gândi la el, că se va ruga pentru el. Dar nu voia să pară prea îndrăzneaţă. Era la fel de intrigată de Ben cum erau toate fetele - până şi Frances, care de ! pe-acum avea în palmares mai multe idile estivale -, dar grija ei pentru el nu conţinea nicio intenţie ascunsă.
Ben era în spatele ei - nu mai rămăseseră în sală decât ei doi. Când ajunse în prag, Elisabeth se opri, şovăind. Ben, care se răsucise, pesemne să stingă lumina, se ciocni de ea.
— O, iartă-mă, Elisabeth! spuse el, aşezându-şi cu blândeţe mâna pe umărul ei. Nu te-am văzut.
Nu-i venea să creadă că Ben îi cunoştea numele! Părea la fel de fâstâcit ca ea. îl încredinţa că fusese vina ei, apoi păşiră afară în întuneric şi el încuie uşa.
— Aş vrea... aş vrea să ştii... domnule Phillips... că am să...

— „Domnule Phillips"! pufni el. Nu sunt decât cu câţiva ani ni.ii vârstnic decât dumneata. Te rog să-mi spui Ben.
— Bine, îngăimă Elisabeth, bucuroasă că în lumina slabă a Irlinarului din apropiere nu i se distingea roşeaţa subită din
ibraji.
Ar fi vrut să-1 întrebe cum de îi ştia numele, dar alese, în i Imnb, să îşi ducă gândul până la capăt.
— Ani să mă rog pentru războiul dumitale. Adică pentru vii-i■ • 1111 dumitale, fie că acesta înseamnă război, fie că nu. Am să mă
pentru dumneata, vreau să zic.
Ar fi vrut s-o poată lua de la capăt, s-o dreagă. Dar nu mai puse nimic.
— Ei bine... îţi mulţumesc.
Kămaseră amândoi tăcuţi, stingheriţi. Pe măsură ce ochii i 1 obişnuiau cu bezna, Elisabeth se trezi studiind pantofii lui în i li luă culori. Ben era tulburător de chipeş şi de îngrijit şi vădea un I M i n-gust neostentativ.
— Scuză-mă, reluă el într-un sfârşit. Pot să te conduc?
— Sunt cazată în căsuţa de dincolo de dâmb, spuse ea, fericită Că *i* iceea era cabana cea mai îndepărtată de sala de întruniri.
Mergeau încet, iar el era neobişnuit de tăcut. Doar n-o fi având
i el la fel de multe emoţii ca ea? îi stătea pe limbă să-1 întrebe
| ii ni de, la cei douăzeci şi doi de ani ai lui, nu avea logodnică şi,
• I u pă toate aparenţele, nici măcar o drăguţă. Sau poate o fi avut
■ ■ Iubită acasă.
— Habar n-aveam că îmi ştii numele, spuse ea. Ben se opri şi o privi, chipurile consternat.
— Nu, zău că n-aveam habar, întări ea.
— Toţi ştiu cine eşti, Elisabeth.
— Serios?
— Nu fi modestă. Tu ieşi în evidenţă.
în ce fel? ar fi vrut să-1 întrebe Elisabeth, dar nu îndrăzni. Iţii coborî privirea.
— Serios, cum mi-ai aflat numele?

— Sincer? Am rugat-o pe prietena ta să-mi spună cum te cheamă în prima vară când am fost invitat la biserica voastră.
— Pe prietena mea?
— Francine parcă o chema.
— Frances? Frances Crawford?
— Am primit o scrisoare de la ea.
— Ai întrebat-o pe Frances cum mă cheamă? Nu mi-a spus niciodată.
— Eu am rugat-o să nu-ţi spună. Câţi ani aveai pe atunci, paisprezece?
— Cincisprezece.
— Eu aveam douăzeci.
Elisabeth ar fi vrut să-1 întrebe „Şi ce dacă?", dar întreaga conversaţie i se părea deja elucubrantă.
— Deci ştiai cum mă cheamă şi, cu toate astea, nu ai intrat niciodată în vorbă cu mine?
— Tatăl tău murise de curând, nu-i aşa? Elisabeth aprobă din cap.
— Şi, la drept vorbind, fetele de liceu se amorezează adesea de studenţi. N-am îndrăznit să risc.
— Fireşte că nu. Doamne fereşte ca una ca mine să se amore-zeze de unul ca dumneata. De un student.
— Nu-i vorba de asta, obiectă el în întuneric. Erai atât de tânără şi de îndurerată... S-ar fi putut să fiu înţeles greşit.
— De către cine?
— De către tine, desigur. Şi-apoi, există reguli care interzic fraternizarea dintre vorbitorii invitaţi şi cei din tabără.
— Şi regulile acelea au fost anulate?
— A, nu! Dar asta nu a fost ceva premeditat. Adică, tu m-ai abordat pe mine. Sau, mă rog, nu m-ai abordat, ci...
— *Tu* te-ai ciocnit *de mine.*
— Mă declar vinovat. Dar tu ai spus că vrei să îmi vorbeşti.
— Şi ţi-am vorbit. Aşa că acum e timpul să ne despărţim. Nu mai am mult de mers până la cabană.
Ben se uită la ceas.
— Mai avem zece minute până se dă stingerea. •
— Dar nu este cuminte să fraternizezi cu o fată din tabără, 111K istă ea. Cu o fată de liceu.
— Iartă-mă, Elisabeth. N-am vrut să te jignesc.
— Glumesc, Ben. Nu mă prea pricep la asta.
— La ce anume?
— La arta conversaţiei.
— Cei de aici te adoră, spuse Ben. E evident.
— Acasă nu sunt foarte sociabilă.
— Poate că aici te simţi în largul tău. Klisabeth îşi înclină capul într-o parte.
— Iubesc, într-adevăr, tabăra aceasta.
— Dar ai un drăguţ în Three Rivers. Klisabeth clătină din cap.
— Bine, dar Francine... Frances mi-a spus că...
— Ce ţi-a spus?
— Că de doi ani îţi face curte un băiat de la biserica voastră...
— Cine?
— Un băiat cu vreo doi ani mai mare.
— Art? -Da.
— Art Childs? Klisabeth pufni în râs.
— De fapt, Art tocmai îi face curte lui Frances.
Se opriră lângă un copac falnic, în faţa căsuţei în care era i .i/.ită Elisabeth. Ben se uită iar la ceas şi rămase cu privirea aţin-in.i în pământ.
— Ce păcat că n-am ştiut! lîlisabeth îşi ţinu respiraţia.
— De ce?
— Poate că aş fi încălcat regula. -Ben!
— Anul ăsta, vreau să zic, nu atunci.
— Şi ce te face să crezi că aş fi interesată? îl tachina ea, mirân-• I u se de propria-i dezinvoltură.

Ben zâmbi.
— Mi-aş fi asumat riscul.
— Cred că a sosit vremea să ne spunem noapte bună.
— Pot să îmi duc gândul până la capăt?
— Nu.
— Dar mâine noapte? stărui el.
— Asta ar însemna să încâlci cu premeditare regula.
— Am să cer încuviinţare.
— De la cine?
— De la şeful meu.
— De la reverendul Shaw?? Aş intra în pământ de ruşine.
— Dar în felul ăsta nu m-aş abate de la regulă, replică el, îndepărtându-se.
— Ben, te rog nu face asta! Tânărul se opri şi se întoarse spre ea.
— Elisabeth, alegerea îţi aparţine. E dreptul tău să refuzi. Să refuze? Nici gând!
Se strecură cu grijă în căsuţă, dar de îndată ce închise uşa, începură chicotelile.
— Trebuie să ne povesteşti totul de-a fir a păr, îi pretinseră colegele ei de cameră. Cum ai reuşit?
— Ce să reuşesc?
— Să îl cucereşti pe Ben.
— Am rămas ultimii şi el m-a condus până la cabană, atâta tot. Colegele ei nu crezură o iotă, dar nu mai putură scoate niciun
cuvânt de la ea.
A doua zi, Elisabeth nu fu bună de nimic. Se sforţa să nu îl caute cu privirea pe Ben. Seara, în sala de adunare, voi să îi **acorde** atenţie fără a părea exagerat de interesată. El nu se uită la **ea** nici măcar o dată, cu toate că în timpul rugăciunii păruse să îi privească în ochi pe toţi ceilalţi. Elisabeth se temea că îl speriase, j Lucrurile pe care i le spusese în ajun o uimiseră şi pe ea. în afară j de Will Bishop, Ben era singurul băiat cu care vorbise vreodată între patru ochi.
Era convinsă că i se citeşte pe faţă descumpănirea. Aşteptă şi i. istă dată, atentă să nu fie singura rămasă în urmă atunci când |**tn** va închide uşa. Când ceilalţi o luară înainte, Ben păru, în i irşit, s-o observe.
— O, Elisabeth, îmi pare rău, dar am vorbit cu reverendul 11 iw şi el mi-a interzis să intru în vorbă cu tine.
Hlisabeth se sforţa să îşi păstreze cumpătul în timp ce ramifi-**Btţiile** stânjenitoare îi scăldau întreaga făptură.
- Credeam c-ai să fii bucuroasă, spuse el.
— Bucuroasă?
— Nici măcar n-ai vrut să vorbesc cu el, aşa că... **Era** vina ei. Ea stricase totul afişând lipsă de interes.
— Da, dar...
— Glumeam doar, îi şopti el. De fapt, reverendul Shaw a spus ■ i IIu înţelege cum de mi-a trebuit atâta vreme să remarc o fată i **a de** frumoasă şi de devotată ca tine.
I I isabeth clipi buimăcită. Nu ştia dacă să o ia ca pe un compli-**mont** sau ca pe o insultă. Şi pare-se că asta se vedea.
— îmi pare rău, Elisabeth, se scuză Ben. A trebuit să îi cer voie rondului, pentru orice eventualitate. Cum altfel aş putea jus-
Hfica plimbarea noastră din seara asta?
li atinse braţul şi o conduse spre uşă, încetinind pasul ca să-i **Itte** pe toţi ceilalţi să iasă. Unii îi priveau zâmbind, alţii şuşoteau. i **llsabeth** ar fi vrut să le spună că ar face bine să îşi vadă de ale i' 'i dar astfel de cuvinte nu îşi aveau locul între cei din tabără.
Nesigură ca un prunc nou născut, Elisabeth mergea potic-|**tindu-se** prin întuneric, incapabilă să lege două cuvinte. Era IIit .mtată că Ben preluase iniţiativa, dar putea ea vreodată să fie i i cum o credea el? Dacă nu, cum îi va păstra treaz interesul? l [i **itărî** să fie ea însăşi, aşa cum o învăţase tatăl ei. „Eşti irezistibilă • **.uni** eşti tu însăţi", obişnuia el să spună.

(e bine ar fi să audă într-o bună zi cuvintele astea şi de la |**tn** Phillips!
Iten se opri în dreptul uşii şi stătu în faţa ei cu palmele întoarse in sus şi sprâncene ridicate.
68
Jerry B. Jenkins
— Eu am cerut permisiune, aşa că acum alegerea este a ta. îmi permiti să te conduc?
Elisabeth expiră, dar înainte să poată răspunde, o voce o făcu să tresară.
— Mă scuzaţi.
— Will! exclamă Ben, strângându-i mâna.
— Felicitări pentru predica din seara asta, Ben, spuse Will, salutând-o pe Elisabeth cu o înclinare a capului.
— Will, îl salută ea.
— Mă întrebam dacă n-ai vrea să te conduc până la cabană. -O, eu...
— Vreau să zic, toţi ceilalţi au plecat, iar eu...
— Ah, înţeleg. îţi mulţumesc. Dar nu e nevoie... Eu... Ăă... Ben tocmai s-a oferit să mă conducă.
Will îşi coborî privirea în pământ.
— în regulă.
— Dar îţi mulţumesc, Will. Mulţumesc mult. Eşti foarte amab
— Mulţumesc, Will, adăugă şi Ben.
— Pentru nimic, răspunse el roşu la faţă, îndepărtându-se.
I lisabeth nu ştia la ce să se aştepte din partea lui Ben Phillips, i **lare** mintea şi inima lui puteau fi pline de ea în fiece secundă, I mii erau ale ei de el? Nu, era imposibil. Căci, dacă ar fi fost aşa, |tn n-ar mai fi putut gândi, spune sau face ceva care să nu se i n \, î rtă în jurul ei. Or Ben continua să propovăduiască, să cânte şi
I1 o n ducă întâlnirea de seară a devotaţilor, la fel ca până acum. I)acă el ar fi vrut să-i stea alături în vacarmul de la cantină
ni să se plimbe cu ea prin tabără în timpul zilei, aşa cum făceau
I11 c cupluri, Elisabeth ar fi fost încântată. Dar unul dintre avertis-incntele reverendului Shaw fusese ca ei să nu devină „o pereche de amorezaţi".
— Oricum, suntem amândoi prea ocupaţi, a spus Ben. Sau, ni.i rog, ar trebui să fim.
Elisabeth nu a putut decât să încuviinţeze, admirându-i jude-• ii.i sănătoasă şi simţul practic. Şi ori de câte ori se întreba dacă 111 'sa timpului petrecut împreună - cu excepţia jumătăţii de oră > .ii se plimbau seara înainte de miezul nopţii - indica un grad m.ii redus de ardoare din partea lui decât din a ei, nu trebuia . **lecât** să îşi amintească felul în care o privea.
Totuşi, relaţia lor era încă în faşă. Trecuse deja o săptămână şi |j mcă nu se ţinuseră de mână. în timp ce mergeau, Ben o atingea i and şi când în treacăt, dar numai pentru a-i indica, curtenitor, 111 iccţia. Uneori, Elisabeth ar fi vrut să îl îmbrăţişeze şi erau clipe
70
Jerry B. Jenkins
Ironia sortii
71
când se întreba cum ar fi sărutarea lui. Se rugă mult în privinţa j asta, îngrijorată să nu îl fi îndepărtat pe Dumnezeu din inima] ei ca să îi facă loc lui Ben. Totuşi, nu simţea nicio mustrare de cuget. Numai strângere de inimă. Poate că sentimentele ei **nul** erau greşite. într-o bună zi va trebui oricum să se mărite şi ce **soţ]** mai potrivit să găsească decât un om evlavios cum era Ben? Dacă îşi va menţine prioritătile spirituale - şi Ben era la fel de dornic **cai** amândoi să o facă - cu siguranţă că Dumnezeu va privi cu ochi buni eventuala lor uniune.
Elisabeth avea grijă să nu îşi exprime sentimentele. La despărţire avea de gând să-i spună doar că petrecuse o săptămână minunată şi că asta i se datora, în mare parte, lui. Tânjea ca Ben să îşi declare, dacă nu iubirea - era prea devreme pentru ■ asta - măcar interesul de a-i scrie, de a o vizita la Three Rivers. Ceva, orice.
Se apropia sfârşitul săptămânii, şi el încă nu făcuse nicio aluzie în privinţa asta. Se purta mereu ca un adevărat gentleman. Elisabeth se trezi zâmbind, uimită că o parte din ea chiar îşi dorea ca, măcar o dată, Ben să nu fie chiar atât de binecrescut.' Dacă Ben şi-ar fi îngăduit nesăbuinţa de a-i spune ceva ce nu i-ar ' fi spus dacă nu ar fi fost presat de apropiata lor

despărţire, ea ar fi fost în al nouălea cer.
în ultima seară petrecută împreună, Elisabeth încă mai spera, spre mângâierea inimii ei, ca Ben să îi dea de înţeles că nu fusese doar o distracţie de-o săptămână pentru **el.** Căci el însemna mult mai mult pentru ea. Dar, în loc să îşi exprime sentimentele, Ben j se despărţi de ea, spunându-i pur şi simplu:
— Reverendul Shaw îţi transmite să treci pe la el mâine dimineaţă.
— La ce oră? Nu de alta, dar la prânz plecam.
— Cu cât mai devreme, cu atât mai bine, zic eu.
— Despre ce vrea să-mi vorbească?
— Am să-1 las pe el să-ţi spună.
— Să înţeleg că tu ştii deja?
— Desigur.
Şi refuzi, totuşi, să mă pregăteşti?
— El mi-a cerut să păstrez tăcerea. Grozav! pufni ea.
— N-ai de ce să te îngrijorezi. Ai să vezi.
I)upă micul dejun, Elisabeth se îndreptă spre clădirea admi-ni i i.i tivă, o baracă mică şi şubredă ce servea, de asemenea, drept **Rtagazie** pentru echipamentul sportiv. Reverendul Shaw, care **Conducea** tabăra pe perioada verii cu ajutorul lui Ben Phillips, **profesa** în restul anului ca predicator itinerant.
— Intră, draga mea, spuse acesta, ridicându-se când Elisabeth 11 M i u în prag. Ştii că l-am cunoscut pe tatăl dumitale, nu-i aşa?
— Mi-aţi spus la înmormântare.
— Aşa este. Ei bine, permite-mi să trec direct la subiect. Este **posibil** să rămâi cu noi încă şase săptămâni, până la sfârşitul
• ■in?
— Să rămân? Nu, eu...
— S-a eliberat un post în cadrul taberei şi l-am rugat pe dom-MUI Phillips să caute o fată cumsecade care s-ar putea arăta **dorin,** .i să îl slujească astfel pe Domnul.
— Şi el m-a recomandat pe mine?
— Are o părere excelentă despre dumneata. Te-aş fi propus eu in II mi pentru post, dar am fost atât de ocupat, că nici nu mi-am il.il seama că aceasta este săptămâna în care te afli aici.
— Bine, dar v-aţi dat acordul în privinţa... hm... fraternizării dintre Ben şi...
— Domnişoară LeRoy, trebuie să îţi pun în vedere că, dacă **ICcepţi** postul, nu veţi mai petrece împreună nici măcar puţinul ii mp pe care îl petreceaţi până acum. Dar aici vei fi, desigur, m,ii aproape de Ben decât în Three Rivers. Fireşte, nu aş vrea ca
ta să fie motivul pentru care accepţi postul...
— Fireşte.
— Aşadar?
— Nu ştiu ce să zic. Va trebui să-i cer voie mătuşii. Anul acesta **Iveam** de gând să lucrez la farmacie, începând cu săptămâna de 11 **înaintea** începerii şcolii.

Adevărul fie spus, era dezorientată din mai multe motive, îşi dorea mai mult ca orice să petreacă încă şase săptămâni aici, alături de personalul taberei, să vadă copii de toate vârstele*)* venind şi plecând. Pe cine credea că păcăleşte? Mai mult ca orice, îşi dorea să rămână alături de Ben.
— Am să-i trimit mătuşii o scrisoare prin Will Bishop şi am s-o rog să îl înştiinţeze pe domnul farmacist. Sunteţi amabil să-mi spuneţi în ce va consta munca mea aici? Voi lucra ca , îndrumător?
— Nu, îndrumători avem destui, răspunse râzând reverendul Shaw. Treaba dumitale va fi să ajuţi la spălatul vaselor de trei ori | pe săptămână, să faci curăţenie în sala de mese şi în bucătărie şi | să speli latrinele.
Elisabeth încuviinţă din cap, niţel dezamăgită. Nu se dăden îndărăt de la muncă şi spălase, oricum, destule closete la viaţa ei. Dacă acesta era preţul pe care îl avea de plătit pentru a fi în] preajma lui

Ben, era dispusă să îl plătească.
— Ai să primeşti un dolar pentru fiecare zi muncită. Ştiu că nu este mult, dar...
— Sunt, orişicum, impresionată.
— Vei lucra doar şase zile pe săptămână, adăugă reverendul.
— Timp de şase săptămâni, replică ea. Or treizeci şi şase de dolari nu sunt de ici, de colo.
Reverendul Shaw se ridică în picioare.
— îmi plac tinerele care au simţul umorului. Dacă mătuşa dumitale nu are nimic împotrivă, postul este al dumitale.
Elisabeth împărtăşi vestea cu toţi cei ce îi ieşeau în cale. Mulţi dintre ei comentară că acceptase postul doar din pricina lui Ben.
— Suceşte-i minţile! spuse Frances, ridicând prea tare glasul. Elisabeth ignoră comentariul.
— Abia de-o să ne vedem. Am să fiu prea ocupată. Mătuşii Agatha îi scrise în felul următor: „Dacă din orişice
motiv nu eşti de acord, îmi cer iertare şi am să mă întorc acasă cât pot de repede."
Sigila scrisoarea şi îl căută pe Will Bishop.
Ironia sorţii
73
— Ai putea să i-o dai mătuşii mele?
— De ce, nu te întorci cu noi?
I I isabeth îi explică.
— La sfârşitul verii am să vin să te iau acasă.
— Vai, Will, îţi mulţumesc. Dar...
Insist, spuse el. Mi-am luat o camionetă. E veche, dar merge.
— Va trebui să lipseşti de la lucru...
— Elspeth, o întrerupse el, fii bună şi nu te mai împotrivi. - Mulţumesc, Will.
rână la ora prânzului, când prietenii ei părăsiră tabăra, I hs.ibeth îşi spălă rufele şi se instala în noua ei cameră. Şefa de **K rupă** îi dădu o listă de atribuţii care păreau să necesite vreo
• •"• ore de muncă zilnic, de luni până sâmbătă. Fetele de ser-• ui II puteau face curăţenie în bucătărie fie în timpul, fie după **întâlnirea** de seară, astfel încât, dacă doreau, să poată participa li .ulunare.
Elisabeth nu ştia ce să facă. Să meargă la adunare
ui să-şi rezerve puţin timp pentru Ben după aceea? Se hotărî să II > u te problema cu el.
I1 găsi în faţa clădirii administrative, pregătindu-şi asistenţii I" nlru întâmpinarea noii grupe de copii, peste o sută de băieţi ■ II \ârstele cuprinse între opt şi zece ani.
— Este săptămâna mea preferată, spuse el. 1,1 isabeth zâmbi.
— Am venit să vorbim despre orarul meu de lucru.
— Mă bucur că ai venit. Pianistul programat pe săptămâna M i,ista s-a îmbolnăvit şi nu mai poate veni. Ai putea să-i ţii tu **locul?**
Asta însemna să cânte la pian de trei ori pe zi, inclusiv în | .iiIrul adunării de seară. Pe lângă toate celelalte atribuţii pe care || .ivea deja.
Singura ferestruică rămasă în orarul ei ar fi după ce cânta la mi.ilnirea de seară şi îşi termina treaba la bucătărie. Dacă aduna-ici se încheia la ora opt şi ea îşi isprăvea treaba la zece, i-ar mai i .inuine mai mult de o oră de petrecut cu Ben. Asta cu condiţia să
i oale cu noaptea în cap.
****
74
Jerry B. Jenkins
Ironia sortii
75
Ar fi vrut să aibă curajul de a-1 întreba direct „Atunci când o să te pot vedea?". In schimb, nu spuse decât:
— înseamnă că n-o să-mi mai rămână timp pentru nimic altceva.
— Cu siguranţă că nu, răspunse el distrat, privind în spatele ei, spre norul de praf ce se înălţa în depărtare. Soseşte deja primul grup. în privinţa orarului, va trebui să improvizăm.
Elisabeth îi pierduse deja atenţia, dar ea îl înţelegea. Ben Phillips era un slujitor devotat al lui

Dumnezeu, cu priorităţi înalte. Totuşi, reluându-şi treaba, nu putu să nu se întrebe dacă nu cumva Ben o curtase săptămâna trecută cu singurul scopj de a o convinge să accepte postul de femeie de serviciu pentru restul verii.
Când sosi ora adunării de seară, Elisabeth era deja epuizată. Nu-şi putea imagina că ar putea să muncească de la şase dimi-**neaţa** până la zece seara, şase săptămâni la rând. Doar iubirea ol putea motiva. Dacă nu iubirea ei pentru Ben, atunci iubirea ei pentru Dumnezeu îi va da puterea să meargă mai departe.
Nu va avea când să exerseze la pian. Nu va avea timp decât să îşi dea cu puţină apă pe faţă şi să îşi schimbe hainele înainte de a interpreta partituri la prima vedere. Epuizată, se aşează pe băncuţă, recunoscătoare că doamna Stonerock fusese o profesoară destoinică. în timpul rugăciunii aţipi. După sfârşitul imnurilor din deschidere ar fi vrut să se poată strecura înapoi la bucătărie să îşi isprăvească treaba, dar urma să acompanieze şi ultima cântare. Nu se putea întoarce nădușită.
Băieţii umpleau toate locurile din sală, aşa că trebui să rămână aşezată pe băncuţa fără spetează din faţa pianului, visând la patul din cabana ei.
Totuşi, atenţia îi fu rapid captivată când Ben trecu de la rolul de maestru de ceremonii la cel de solist şi apoi la cel de învăţător. Spre uimirea ei, Ben le vorbea acestor copilaşi cu aceeaşi uşurinţă şi elocvenţă cu care comunicase cu liceenii de săptămâna trecută. Discursul lui era amuzant, antrenant şi totodată provocator.! Băieţii îl ascultau fascinaţi şi păreau să îl adore.
I Vină la rugăciunea de încheiere, Elisabeth uită şi de oboseală,
| **de** treaba ce îi mai rămânea de făcut. Se simţea privilegiată să
i afle acolo, impresionată din nou de latura spirituală a lui Ben
i nerăbdătoare să îl revadă mai târziu, chiar şi dacă doar pentru
Câteva minute. Acompanie cu entuziasm ultima cântare, apoi
dădu fuga în cameră să se schimbe şi de acolo coborî valvârtej la
ÎMI. .itărie. Oalele şi cratiţele, sobele şi cuptoarele, toate masive,
i • 11 c MU de-a dreptul enorme în bucătăria goală.
I)eşi necăjită că restul fetelor lăsaseră pe seama ei mai mult
■ I. li :âi avea datoria să facă, Elisabeth se simţi obligată să lase încă-**Dtrea** gata pentru pregătirea micului dejun. în timp ce muncea ml pentru cel puţin trei angajaţi, exersa felul în care va pune l i ■ >blema a doua zi. „De acum încolo am să fac doar ceea ce îmi
i i in atribuţii. Dacă bucătăria nu este curată ca lacrima la micul **dejun,** nu daţi vina pe mine."
în timp ce spăla duşumeaua, chinuită de o durere atroce de I i.ile, auzi parcă în suflet vocea lui Cristos:
— Pentru cine munceşti?
— N-am să mai muncesc niciodată pentru toţi ceilalţi, răspunse ea.
întrebarea se repetă.
— Pentru Tine, Doamne, şopti ea de astă dată.
Şi Elisabeth îşi văzu de treabă, aşteptând să se simtă împăcată, ni rotită, privilegiată. Dar singurul răspuns al lui Dumnezeu .i **fost** să nu mai pună acea întrebare. *Fireşte,* îşi spuse ea. *Doar mi am dat deja răspunsul. Dacă muncesc pentru El, am să îi dau ascul-huv. Dacă e ceva de făcut, am s-o fac. Şi dacă s-a făcut o nedreptate, ■■i hunarea este a Lui.*
Aşa, conchise Elisabeth, trebuie să fie viaţa trăită ca expe-ninent de supunere. Şi precis că ascultarea ei va fi răsplătită
■ n in va. Trebuia să existe o răsplată, cât de mică, de această parte ,i veşniciei, pentru devoţiunea adevărată. O răsplată precum ml.ilnirea cu Ben la sfârşitul acestei zile istovitoare.
Termină treaba după ora 11. în drum spre ieşire, îşi surprinse nllexia într-o oglindă. Faţa îi era murdară şi nădușită. Hainele

r

de lucru erau leoarcă de transpiraţie. îşi dorea nespus să petreacă 1 măcar câteva minute cu Ben. Ca să-şi descarce sufletul, să îi spună j ce trebuise să îndure. Atât ar fi suficient ca să prindă putere. I Să poată adormi fără a se gândi cu groază la ora trezirii.
Dar nu concepea să se prezinte în faţa lui în halul acesta.
Dădu fuga înapoi în cameră. Colegele ei dormeau deja. Mai că-i venea să le trezească, să le spună ce a făcut şi să le întrebe I cum de toată treaba fusese lăsată pe seama ei. Dar se abţinu, înşfacă un rând de haine curate şi alergă la pârâu, unde se dezbrăcă în grabă şi plonja în apă. Contactul cu apa răcoritoare îi] aduse lacrimi în ochi, dar nu avea timp să zăbovească. Se simţea vulnerabilă în lumina strălucitoare a lunii şi se temea să nu fie j văzută. Se şterse repede, se îmbrăcă şi îşi prinse părul în vârful capului, apoi îşi înfăşură hainele murdare în prosop şi se duse să-1 caute pe Ben.
Dar tabăra era cufundată în întuneric. Nu ştia unde era cabana lui Ben şi nici nu voia să ştie - frumos i-ar fi şezut să fie găsită acolo, deranjându-i colegii ca să-1 trezească din somn! Clădirea administrativă şi căsuţa din spatele ei, în care locuia familia reve- j rendului Shaw, erau şi ele învăluite de beznă.
Elisabeth porni cu paşi nesiguri înapoi spre cabana ei, rugân-du-se să îl întâlnească pe Ben undeva pe drum, aşteptând-o. Dar i nu îl întâlni. Era miezul nopţii şi ea trebuia să se trezească la] 6 dimineaţa. Ba chiar mai devreme, dacă voia să apuce a-şi citii Biblia şi a se ruga. Nu avea când altcândva, ziua sau noaptea,] să compenseze pentru timpul pierdut dimineaţa.
îşi lepădă grămăjoara de haine pe duşumea, se prăbuşi în pat fără să îşi pună cămaşa de noapte şi adormi nefericită. A doua zi deschise ochii la 5:30, în aceeaşi stare de spirit. Slavă Domnului, j colegele ei de cameră încă dormeau. După ce se spălă, Elisabeth se aşeză pe o bancă de lemn de lângă alee, unde citi din Biblie şi I se rugă. îl imploră pe Dumnezeu să îi ridice înnegurarea, să îij aducă iar aminte că muncea pentru El şi să o ajute să cerceteze motivele care o determinaseră să rămână în tabără.
[1] and ajunse la bucătărie, fu furioasă să o găsească acolo doar I" **şefa** de echipă.
Celelalte fete au adormit din nou, îi spuse femeia. Eşti bună I te duci după ele?
Klisabeth se holbă la ea. Mai că-i venea să strige: „Nu, nu mă I ur'" Ea îşi făcuse treaba şi, cu toate astea, reuşise să se trezească **(■vreme.** Dacă celelalte nu se puteau trezi la timp chiar dacă se **Ulcaseră** mai repede şi munciseră mai puţin decât ea, nu era 11 ■ iki ei să le scoată cu sila din pat.
Totuşi, nu spuse nimic. I Vmeia îi aruncă o privire severă.
— Refuzi să te supui ordinelor? N-am eu cine ştie ce putere,
■ In **pot** să te dau afară dacă eşti obraznică. Ai uitat că aici lucrăm Iuţi pentru Domnul şi că...
— Nu, doamnă. îmi cer iertare. Mă duc după ele.
— Aşa mai merge.
(>are celelalte fete, leneşe şi lipsite de simţul răspunderii, **Mntru** cine lucrează? se întrebă Elisabeth în timp ce alerga pe
■ i !«■(', cu pieptul zguduit de suspine. Obraznică? *Pentru Domnul,* > i icpetă ea iar şi iar. *Pentru Domnul.*
(ând ajunse în cameră, le găsi pe celelalte fete îmbrăcându-se i Ibite.
— Parcă era vorba că prima care se scoală le trezeşte şi pe i **llelalte!** comentă una dintre ele. încerci să ne pui într-o lumină **proastă?**
Klisabeth nu spuse nimic. Doreau cu adevărat să le trezească ■iiunei când se scula ea? Poate că va afla mâine dimineaţă. ' întoarse la bucătărie.
— Nu avem timp să le aşteptăm pe celelalte, spuse şefa de **ichipă.** Să ne apucăm de treabă.
Şi Elisabeth munci din nou cât pentru toate celelalte fete.
I)upă ce spălă vasele rămase de la micul dejun şi făcu ordine
MI s.ila de mese, Elisabeth curăţă closetele până la ora prânzului.
Abia îi mai rămăsese vlagă să mănânce, dar dejunul o întrema
MI dădu putere să îşi îndeplinească şi sarcinile de după-masă.

iu riscul de a părea îndrăzneaţă, era hotărâtă să discute cu Ben

înaintea cuvântării de seară. îşi făcu treaba cu iuţeală, se schimbă I rapid şi se duse să îl caute. îl găsi în sala de adunare, discutând I cu cineva despre program.
încercă să surâdă atunci când Ben îşi ridică privirea spre ea, dar el îi făcu semn să aştepte. într-un sfârşit se eliberă.
— Aş fi vrut tare mult să ne fi putut întâlni azi-noapte, spuse 1 Elisabeth.
— Şi eu, răspunse el. Mi-ai găsit bileţelul?
— Ce bileţel?
— Ţi l-am lăsat aseară în uşa cu sită de la bucătărie. Unuia dintre copii i s-a făcut dor de casă şi a trebuit să stau cu el. La 11 şi un sfert, când am ajuns aici, tu plecaseşi deja.
— Mulţumesc că te-ai gândit să îmi scrii, dar eu n-am găsii niciun bileţel.
îşi dorea ca Ben să-i ceară întâlnire pentru seara aceasta.! Văzând că el nu spune nimic, toate rezervele i se risipiră şi îl întrebă cu îndrăzneală:
— Rămâne pe diseară?
— O, şi despre asta ţi-am scris în bileţel. Trebuie să plec cu reverendul Shaw până în Paw Paw şi nu ne vom întoarce până I după miezul nopţii.
Oare o să apucăm să ne vedem măcar o dată în vara asta? se întrebă Elisabeth, apoi spuse cu voce tare:
— Atunci... călătorie plăcută.
— Mulţumesc.
Atât şi nimic mai mult. Nu tu un „iartă-mă", nu tu un „n-ai vrea să ne întâlnim noaptea viitoare?". Nimic. Ben îi întinse ql listă cu imnurile programate pentru seara aceea şi Elisabeth se 3 târî greoi spre pian.
Băieţii începeau deja să umple sala, aşa că Elisabeth deschise cartea la prima cântare. Era imnul „My Savior's Love", scris cu doar vreo zece ani în urmă de către Charles H. Gabriel. Elisabeth studie repede partitura, trecându-şi în tăcere degetele peste clape. Era cât pe ce să treacă la următorul cântec selecţionat,] când ochii îi căzură pe text. Deşi cântase de multe ori acest imn la
i In ist Church, adevărul cuvintelor o străpunse acum mai adânc i niciodată.
Prea preocupată de sine, de ofensele ce i se aduseseră şi lipsa
i. . < msideraţie cu care fusese tratată de o zi şi jumătate încoace,
i .' ca gândurile să îi fie îndepărtate de Dumnezeu. Ce avu-
ea de îndurat comparativ cu ceea ce îndurase Isus pentru
i I uvintele îi trecură prin inimă ca fierul roşu. Privind versu-
iiIr printr-un potop de lacrimi, se trezi cântând imnul la pian,
im ilişor, dar cu adâncă trăire.
Muzica avu darul să potolească vacarmul din sală. Elisabeth nu realiză că execuţia ei captase atenţia copiilor din auditoriu **până** când Ben îşi ridică braţele din amvon, cerând băieţilor să II **plece** capetele şi să asculte, şi începu să cânte. Vocea îi era |**bia** şoptită, dar atât de încărcată de simţire, încât Elisabeth simţi **prezenţa** lui Dumnezeu.
Intr-o tăcere deplină, singurele care se auzeau erau acordurile **domoale** ale pianului şi glasul şoptit al lui Ben. Cu coada ochiului l'Jisabeth îşi zări colegele de echipă ieşind din bucătărie şi ■ '| 'i mdu-se tăcute în spate în timp ce Ben cânta aşa:
In prezenţa lui Isus din Nazaretstau şi mă întreb, smerit, cutremurat, Cum poate El iubi pe unul ca mine: un păcătos, osândit, întinat. Pentru mine în grădină El Se ruga zicând: „Facă-se nu voia Mea,
ci a Ta";
Şi pentru a Sa durere lacrimă nu vărsa, ci pentru a mea sânge asuda, hi acea noapte, văzându-L cum se chinuia ca sufletu-mi să
mântuiască,
îngerii au coborât din lumină şi au venit ca să îl întărească. Isus a luat asupra Lui toate păcatele mele, toată durerea mea Şi, încărcat cu astă povară, a suferit şi a murit pe Golgota. Când, cu cei răscumpăraţi, voi vedea în sfârşit, întru slavă, chipul
Său sfânt,
Despre a Lui iubire salvatoare cu bucurie pe veci am să cânt. Cât de mare! Cât de minunată! Aşa vesti-va a

mea cântare mereu: Cât de mare! Cât de minunată este iubirea Mântuitorului meu!

î

Când Ben termină de cântat, chiar şi băieţii cei mai mici rămaseră tăcuţi. Unii chiar îngenunchează lângă locurile lor.
— Mă simt călăuzit să anulez ceea ce aveam planificat pentru seara aceasta, spuse Ben. Am să vă explic, în schimb, ce înseamnă aceste cuvinte şi am să vă invit să staţi smeriţi şi cutremuraţi în prezenţa lui Isus.
Elisabeth continuă să cânte la pian, iar el analiză, vers cu vers, textul cântării. Le explică băieţilor ce înseamnă să fii osândit si întinat şi apoi să fii răscumpărat de către un Mântuitor. Ii invită pe cei dornici să II primească pe Cristos drept Mântuitorul lor să] iasă în faţă şi să se roage împreună cu îndrumătorii. Zeci de copii păşiră înainte.
Răvăşită de emoţie, Elisabeth se întoarse la bucătărie. Celelalti[1] fete făceau curăţenie.
— Ai cântat straşnic în seara asta! zise una dintre ele.
— Am uitat să-ţi dau asta, spuse şefa de echipă. Am găsit-o dimineaţa în uşă, dar când am văzut că fetele întârzie iar, mi-a ieşit cu totul din cap...
Elisabeth îi mulţumi şi aruncă o privire peste bileţel. Sub semnătură, Ben adăugase referinţa, Filipeni 1:3-6.
Bucuroasă că tatăl ei o învăţase de mică să memoreze versete, Elisabeth îşi duse sarcinile la împlinire, lăsând cuvintele să îi răsune în minte:
„Mulţumesc Dumnezeului meu pentru toată aducere.i aminte pe care o păstrez despre voi. în toate rugăciunile mele mă rog pentru voi toţi, cu bucurie, pentru partea pe care o luaţii la Evanghelie, din cea dintâi zi până acum. Sunt încredinţat că Acela care a început în voi această bună lucrare o va isprăvi până în ziua lui Isus Cristos."
Ce mod perfect de a încheia ziua! Adevărul spiritual al versetelor se potrivea cu imnul pe care tocmai îl interpretase la pian şij cu experienţa pe care o trăiseră cu toţii. Gândul că Ben îi mulţumea lui Dumnezeu pentru toată aducerea aminte pe care o păstrai despre ea era, de asemenea, înălţător. Sleită de puteri, Elisabeth îşi termină voioasă treaba şi se duse să se culce - de astă dată mai]
i ■ i < 'ine decât în ajun. Era deja în cămaşă de noapte, cât pe ce să |d< urmă, când sosi ultima ei colegă de cameră.
Te aşteaptă Ben Phillips. I lisabeth se ridică în şezut.
- Unde?
- în sala de adunare. A spus că, dacă te-ai culcat deja, să nu !. deranjez.
Nu e niciun deranj, răspunse Elisabeth, îmbrăcându-se in grabă.
Mai poate aştepta.
- Dar eu nu pot.

Alergă într-un suflet până la sala de adunare şi se opri gâfâind lila lui Ben.
- N-am vrut să te deranjez, spuse el. Cred că eşti epuizată.
- Sunt bine.
- Reverendul Shaw şi cu mine nu suntem aşteptaţi decât mai ' || I II în Paw Paw, aşa că aveam o oră liberă. Ar fi trebuit să-mi ■ I ni seama că vrei să te odihneşti.
Prefer să petrec timpul cu tine, spuse ea. Dacă nu te superi.
— Ţi se pare că m-aş supăra?
Se aşezară pe aceeaşi bancă de lemn pe care se rugase Elisabeth lunineaţa trecută. Părea să fi trecut o veşnicie de atunci.
— Ceea ce am trăit în seara aceasta merită efortul întregii veri.
- Dar abia ce-ai început lucrul de două zile.
- Chiar şi aşa... Meritul îţi aparţine.
- Eu n-am făcut decât să cânt imnul, Ben. Cuvintele mi-au ii i ns sufletul. Ceea ce s-a întâmplat a fost lucrarea lui Dumnezeu.
- Şi nu a fost un privilegiu să fii folosită în felul acesta? I lisabeth aprobă din cap.
- Doamne, îţi mulţumim, murmură el.
l.lisabeth îşi plecă repede capul şi închise ochii. Dar Ben nu in.ii spuse nimic. Era cea mai sinceră şi mai tulburătoare rugă-.....io pe care o auzise ea vreodată.
Peste câteva minute, Ben se uită la ceas şi spuse:

— E vremea să mă duc la reverendul Shaw.
Când se ridicară de pe bancă, mâinile li se atinseră uşor.
— Te conduc, zise ea.
— Ba eu te conduc *pe tine,* ripostă el. Ai nevoie de odihnă.
O conduse până la cabană şi îi ură noapte bună. Elisabeth chicoti.
— Ce este? o întrebă el.
— Sunt îngrozitoare.
— De ce?
— Tocmai mă întrebam cum aş putea să scurtez şi adunarea de mâine seară.
— Chiar că eşti îngrozitoare. Dar sper că ai să găseşti tu ceva.
11soarea mătuşii Agatha sosi spre sfârşitul săptămânii. După II **tiradă** prin care o încredinţa că singurătatea îi face nespusă i i n **ere,** aceasta o îndemna pe Elisabeth să caşte ochii după un I" **itenţial** tovarăş de viaţă, „poate un băiat care să rabde bazaconiile pe care le tot îndrugi despre mântuirea sufletului".
l'Jisabeth zâmbi în sinea ei. Mătuşa Agatha o încuraja, fără să **Vrea, să** îşi găsească un soţ credincios? I Hsabeth se adapta repede la rutina zilnică şi simţea că **dobândise,** în sfârşit, spiritul de disciplină pe care încercase să i I inculce tatăl ei. Munca era chinuitoare, programul de lucru, imposibil, iar colegele ei erau leneşe şi egoiste. Totuşi, Elisabeth •ir lerea de sentimentul de superioritate spirituală. îi mărturisi In. ml acesta lui Ben.
— Ştiu că încercarea credinţei mă face mai răbdătoare şi că .11 **trebui** să le iau pe toate cu bucurie. Dar când răspund răului I 'un bunătate, chiar dacă binele nu îmi este întors, simt un soi de H lorie.
— Chiar *este* o victorie, spuse Ben. Dar ai dreptate, trebuie să i' **fereşti** de trufie.
— Ştiu, zise ea. Şi sunt mândră că ştiu.
— Ştrengăriţo!
în curând, Elisabeth începu să resimtă lipsa somnului. Dar se **Maturiza.** Muncea mai sârguincios ca niciodată şi îşi primenea

sufletul ascultându-1 pe Ben propovăduind aproape în fiecare seară. Avea să fie un pastor minunat. Elisabeth se minuna cum de putea să vorbească despre aşa o sumedenie de subiecte atâtor grupe de vârstă şi să găsească de fiecare dată ceva interesant şi fascinant de spus.
Când, într-una dintre rarele ei clipe libere, primi permisiunci de a exersa la pian, Ben se aşeză pe bancă lângă ea.
— Şi cum să mă mai concentrez acum la cântat? protestă ea în glumă.
— Speram să n-o faci, răspunse el.
— Asta înseamnă, după părerea ta, să ai o influenţă benefici asupra unei tinere?
— Nădăjduiesc că da.
Când Ben îşi aşează mâna pe spatele ei, Elisabeth se stăpâni cu greu să nu mărească tempoul. Deşi se temea să nu asude sub căldura palmei lui, îşi dorea ca Ben să nu-şi retragă niciodată mâna. Dar când încheie cântecul, el şi-o retrase.
Cu următorul prilej, când se aşeză lângă ea părea, în mod ciudat, emoţionat. îi spuse că nu avea decât câteva minute la dispoziţie. La jumătatea celei de-a doua cântări se ridică şi, aplo-cându-se, îi şopti la ureche:
— Cântă mai departe. Eu trebuie să plec.
Elisabeth încuviinţă din cap, cu ochii pe partitură, şi el îi depuse o sărutare uşoară pe obraz. Elisabeth încremeni, sfor-ţându-se să se concentreze, iar el plecă. Chiar dacă sărutarea o încântase, aceasta fusese sărutarea lui, nu a lor.
După adunarea de seară, în timp ce se plimbau pe cărările ce mărgineau tabăra, Ben părea fâstâcit şi îi evita privirea.
— îmi cer iertare, spuse el când rămaseră singuri. Nu aveam niciun drept să te sărut. Nici măcar nu ţi-am dat prilejul să m& refuzi.
— Sau să îţi dau o palmă.
— Mi-era teamă că ai să spui asta. Mă ierţi?

— Am prea multe opţiuni, răspunse ea, alungând printr-o iHngere uşoară ţânţarul de pe fruntea lui. Aş fi putut să te refuz
i te pălmuiesc, iar acum pot alege să te iert. Tu ce preferi?
— Ultima variantă. Imposibil.
— E prea târziu să mă refuzi. Aşa că plesneşte-mă cât de **lire** poţi.
- Nu pot ierta ceva ce nu consider a fi o ofensă. Am să mă nni, totuşi, ofensată data viitoare dacă vei considera că trebuie i uni furi sărutarea.
- Nu asta a fost intenţia mea.
— Ba cum să nu fie? Nu mi-ai dat prilejul să te refuz sau să |i o ofer de bunăvoie.
- Mi-ai fi dăruit-o?
— Nu mi s-a dat ocazia să aflu.
— Să încerc din nou?
I lisabeth aruncă o privire de-a lungul aleii, spre luminile din **Mftea** centrală a taberei. Nu venea nimeni.
— Te rog frumos.
(Tind buzele lui le atinseră pe ale ei, Elisabeth simţi că i se taie i i ullarea.
Sfârşitul verii veni parcă prea repede şi Elisabeth încă nu se **Itnţea** pregătită să se despartă de Ben. Furişându-se în spatele I **kdi** rii administrative, departe de ochii curioşilor şi de vacarmul de voci ce îşi urau rămas-bun, cei doi se îmbrăţişară pătimaş.
— Am să-ţi scriu, îi şopti el.
— Şi eu, spuse ea. în fiecare zi. Ai să vii să mă vezi?
— Cu prima ocazie.
— Abia aştept.
Deşi Ben rămase tăcut, din strânsoarea braţelor lui, Elisabeth înţelese că detesta despărţirea la fel de

tare ca ea.
— „O, griji dulci ş-amare!", recită ea. Vasăzică la asta se refe-i> i shakespeare.

Cu toate că niciunul dintre ei nu vorbise de dragoste, ea se îndrăgostise de Ben. Iar îmbrăţişarea lui îi spunea că şi Ben estr îndrăgostit de ea.
La doar câteva minute după ce Ben şi prietenii săi părăsiră tabăra, apăru, huruind, pe drum camioneta lui Will. Elisabeth era bucuroasă să îl vadă pe băiat. *Ar fi un prieten minunat,* gândi] ea, *dacă nu ar fi atât de timid.* Will îi puse bagajul în spate, apoi îi deschise portiera şi o ajută să urce. Elisabeth fu uimită de forţa] şi de mărimea mâinilor lui - era ca şi cum ar fi apucat o ramură de copac. Faptul că o lăsase să îl atingă trebuie să fi fost o realâj încercare pentru el. Will urcă la volan fără să-i răspundă la zâmbet, evitându-i privirea.
— Mulţumesc că ai venit după mine, Will.
— Cu plăcere, răspunse el, luptându-se cu schimbătorul d(viteze. Ei, cum a fost?
Elisabeth îi spuse că experienţa de peste vară fusese pe cât dl grea, pe atât de prielnică, dar nu pomeni niciun cuvânt despre Ben,
— Şi ţie cum îţi mai merge? îl întrebă ea. Ce mai face familia taffl
— Mama e bine. Acum locuim cu toţii laolaltă, eu, mama ^.i surorile mele cu familiile lor. Avem şi chiriaşi. Aşa că muncim cu toţii.
Will nu mai spusese atâtea dintr-o răsuflare de când îl şti.i. Elisabeth încercă să îl atragă mai departe în conversaţie, dar el se rezumă la răspunsuri laconice. Ostenită de efort şi încărcată de amintiri proaspete cu Ben, Elisabeth rămase cu privirea aţintit,* pe fereastră, făcându-se că studiază asfinţitul, hotărâtă să nu so întoarcă spre Will decât dacă deschidea el vorba.
După cincisprezece mile străbătute în tăcere, tresări speriată când îi auzi vocea.
— Eu n-am făcut decât să muncesc vara asta, spuse el, cu prii virea aţintită asupra drumului.
-Da?
Discutaseră deja despre asta. Toţi ai lui erau bine şi el muncea mai mult ca niciodată. îi spusese că admirase întotdeauna hărniJ cia lui. Poate că Will voia să o audă din nou.
Mda, spuse el. Pare-se că asta îmi ocupă tot timpul: munca. I 11 >dla, fireşte. Că doar intrăm în ultimul an de liceu. I >e peste zece ani încoace, aceasta era prima conversaţie ini-i de el. Curajul lui se cerea răsplătit.
- Da, spuse Elisabeth. Abia aştept să terminăm liceul. Tu nu? Cum să nu? Nădăjduiam să ne căsătorim după absolvire.
Hisabeth făcu ochii rotunzi.
Te însori??
Will se uită la stânga, apoi din nou înainte, continuând să îi Ite privirea.
Aşa nădăjduiam.
Cine-i norocoasa? O cunosc? Will strânse din buze şi clătină din cap.
Ştiu! exclamă Elisabeth. E roşcata aceea, fata lui Burke, DU i ,işa?
- De ce eşti aşa rea, Elspeth? o întrebă el, vădit supărat.
I! I i sabeth nu îl mai văzuse nicicând furios, dar era încântată să ii nudă vorbind cu atâta îndrăzneală.
lartă-mă, Will, nu voiam să par lipsită de respect. Dar este 'i ii de palpitant! Hai, nu mă mai ţine în suspans. Spune-mi care [1] f .îleasa.
- Ăsta-i răspunsul tău? întrebă Will, cu glasul plat şi aspru. Răspunsul meu?
— Mă refuzi?
I ' străbătu un fior rece.
Vai, Will, îmi pare rău. N-a fost intenţia mea să te iau peste pil lor. Pur şi simplu n-am înţeles tâlcul vorbelor tale. Te rog să ni ierţi.
- Te iert. Deci, te învoieşti? Of, Will...
(cimioneta gonea pe drumul asfaltat. De ce nu oprea, ca să poată vorbi faţă în faţă? Cât de greu trebuie să-i fi fost lui Will să ilrsihidă subiectul!
M-am rugat mult în privinţa asta, spuse el cu speranţă în ||«H. Şi cred că este voia lui Dumnezeu ca noi doi să fim împreună.

Elisabeth oftă. De ce trebuia să se întâmple aşa? în ziua în care şi-a pus întreaga viaţă în slujba lui Dumnezeu a aflat că tatăl ei I era pe moarte. Iar acum, în ziua în care descoperise că era îndrăgostită de Ben Phillips, o cerea de nevastă Will Bishop.
— Will, mă simt măgulită. Şi îţi dai, cu siguranţă, seama că sunt foarte surprinsă. Este un compliment enorm, pentru care îţi mulţumesc. N-am să uit niciodată cererea ta.
— Dar mă refuzi.
— Cu părere de rău, da.
Will îşi pironi privirea înainte. Stătea ţeapăn, mişcând doar mâinile pe volan.
— Pot să ştiu de ce?
Să îi spună, oare, ceea ce nu îi mărturisise nici măcar lui Ben? Nu avea încotro.
— Sunt îndrăgostită, Will.
— Dar nu de mine.
— Ţin mult la tine. Mi-ai fost şi ai să-mi fii drag întotdeauna. J Te admir. într-o bună zi ai să fii un soţ minunat.
— Dar nu soţul tău. -Nu.
O durea să fie atât de directă, dar orice eschivare de la adevăr ar fi fost un act de cruzime.
— Ben Phillips? -Da.
— V-aţi logodit?
— Nu. Deocamdată nu suntem decât...
— Ar fi fost oricum prea pripit, după doar câteva săptămâni. 1
— Desigur. Dar îl iubesc, Will.
— Şi el te iubeşte?
întrebarea nu fusese rostită pe un ton sfidător. Will părea, pu i şi simplu, devastat.
— Cred că da. Will dădu din cap.
Ironia sorţii
89
— Ei bine, asta înseamnă că ai doi adoratori, anunţă el. i | Milă când Will n-are să te ceară de soţie şi tu n-ai să accepţi, eu
11 m 11 n-am să mă dau bătut.
I lisabeth îşi frecă fruntea cu ambele mâini.
— Will, vreau ca noi doi să rămânem mereu prieteni. Dacă te M'i încăpăţâna să mă curtezi, ne vei strica prietenia.
— Dar ştiu că aşa este dat de la Dumnezeu, Elspeth, ripostă Will, brusc însufleţit, plimbându-şi privirea de la ea la drum.
i într-o bună zi ai s-o ştii şi tu. I ,a intrarea în oraş, Elisabeth rupse tăcerea.
— Deci Dumnezeu ţi-a spus că noi doi trebuie să fim împreună?
— Aşa se pare.
— Şi nu crezi că, până ce nu îmi va da şi mie de înţeles lucrul |i i Li, nu am de ce să spun „da"?
— Ţi-a zis El să spui „nu"?
— Nici măcar n-am ştiut că trebuie să îl întreb ceva în pri-Inţa asta.
— Acum ştii.
— Mda, mă rog... Dar pentru asta Dumnezeu ar trebui să 11 n i sădească în inimă sentimente la care nici nu m-am gândit i iii.i acum. Adevărul fie spus, Will, nu cred că va fi vreodată
II putinţă.
Will schimbă viteza şi vira un pic prea repede în cartierul lui l Ir.ibeth.
— Ţi-a spus Dumnezeu să te măriţi cu Ben?
— Pare să fie părtaş la iubirea noastră. Avem atâtea în corn...
— Dar ţi-a spus Dumnezeu să te măriţi cu el?
— încă nu.
— Atunci încă mai am o şansă.
Iiierul Will. Se încăpăţâna să alerge după o himeră. Elisabeth > lilină din cap.
— Spune-mi că nu ai să mă presezi.
— Nu văd de ce, replică el. Dumnezeu îţi va arăta că suntem n II 'iiiţi unul altuia.

— Şi dacă n-o va face?
— îmi va spune să îmi iau gândul de la tine. Dar mie mi-a spus deja, Elspeth.
— Dacă Dumnezeu îmi va spune să mă mărit cu Ben?
— N-o să-ţi spună.
— Bine, dar dacă o s-o facă, totuşi?
Will trase în faţa casei lui Elisabeth şi opri motorul.
— Dacă Dumnezeu mi-ar da de înţeles, fără tăgadă, voia Lui, eu aş urma-o.
— Exact despre asta vorbeam!
Cu ambele mâini pe volan, Will îşi aţinti privirea înainte.
— Ţi-am spus deja ce mi-a spus mie Dumnezeu.
Faptul că purta o conversaţie cu Will Bishop constituia, în sine, un miracol. Faptul că discutau despre iubire şi căsătorie **eraj** ameţitor de neverosimil.
— Mă faci să mă simt prost, Will. Băiatul îşi deschise portiera.
— Dumnezeu îţi va da linişte sufletească, ai să vezi. atunci, îţi promit că am să te las în pace.
— Mulţumesc, spuse ea cu nedisimulată sinceritate, şi sări dir camionetă înainte ca el să îi întindă mâna.
Will şi Elisabeth se vedeau la şcoală în fiecare zi şi chiar aveai două cursuri împreună, la care aveau grijă să stea cât mai departe unul de altul. Will gravita spre cursurile de contabilitate, spu« nându-i că într-o bună zi spera să devină funcţionar la o firmă unde să poată lucra mult şi sârguincios şi să câştige bine fără a-ş| slei trupul de puteri.
în tot acest timp, Elisabeth şi Ben erau nespus de îndrăgostiţi unul de altul şi şi-o declarau zilnic în scrisori. într-o zi, sosi altfel de scrisoare. Elisabeth ar fi preferat să primească vestea prin telefon sau faţă în faţă. Se aşeză comod pe canapea şi desfac scrisoarea. „Am primit ordin de recrutare", o anunţa el simplu. Mâinile începură să-i tremure atât de tare, încât abia mai putea citi. Lacrimile nu erau nici ele de mare ajutor.
„îmi închipui că eşti la fel de zguduită ca mine" scria el mai **departe.** „Poate chiar mai abătută. Dar aceste momente ne pun ■ ii dinţa la încercare. Dumnezeu ştie cel mai bine. Ai încredere **In El."**
I5en nu se dezicea niciodată. Recunoştea că vestea mobiliză-in ii zguduise, dar se vede treaba că trecuse repede peste şoc. ***ţtn*** *chiar* este *mai credincios decât mine,* îşi spuse Elisabeth, gân- **(lindu-se,** cu inima bubuindu-i în piept, la ce era mai rău. *Unde li c credinţa, prostuţo?* se dojeni ea. Ben s-ar ruşina s-o ştie atât **de** "labă.
„în aşteptarea încorporării, am fost deja desemnat ajutor de i **ipelan** la spitalul din Grand Rapids."
Incorporare? Suna atât de milităresc!
„Sunt pregătit să mă duc oriunde voi fi trimis" scria el, dar mă rog Domnului să rămân pe teritoriul Statelor Unite."
„Şi eu mă rog pentru acelaşi lucru" îi scrise Elisabeth. Şi se **PUgă** mai fierbinte decât se rugase vreodată.
I5en îi promise să vină în Three Rivers de Crăciun, iar Elisabeth **Ibia** aştepta. Comunicarea dintre ea şi mătuşa Agatha devenise i M . 11 portabil de tensionată. Mai presus de orice, Elisabeth simţea **Bur** şi simplu nevoia să converseze cu o persoană care ţinea la ea.

Marlin Beck îi reaminti că decizia cu privire la casă îi aparţi-IICI în întregime ei.
— îmi voi respecta promisiunea, spuse ea. Am să vând casa şi nu să mă mut. Până atunci o mai pot suporta pe mătuşa Agatha.
— Dar e clar că femeia asta are de gând să te dea afară din i i de îndată ce împlineşti optsprezece ani. Or, după atingerea
m.ijoratului, îţi mai rămân încă şase luni de şcoală.
— Sunt sigură că mă va lăsa să rămân în casă până ce voi il'olvi liceul.
— Vinde-i casa cu această condiţie.
— N-am să pun nicio condiţie.
Ii spuse lui Beck că ea era credincioasă şi că se jurase să facă din viaţa ei un experiment de supunere.

— Asta înseamnă că trebuie să îmi respect cuvântul dat, chiar dacă am vorbit prea pripit.
— Şi eu mă consider a fi un om credincios, spuse avocatul. Dar există o mare diferenţă între a te purta creştineşte şi a te lăsa călcat în picioare. Isus a fost călcat în picioare doar cu îngăduinţa Lui. Trebuie să-ţi amintesc că singura dată când a răbufnit, divina Lui indignare a avut legătură cu folosinţa neadecvată a banilor?
Elisabeth nu voia să se lase folosită. Dar nici nu voia să se sfădească pe lucruri efemere şi mai cu seamă pe cele care aparţinuseră tatălui ei ce o învăţase să nu ţină strâns de bunurile materiale. Domnul Beck o bătu la cap să îşi exerseze credinţa onorând dorinţele tatălui ei şi făcând ceea ce era just şi corect. Elisabeth se simţea neputincioasă şi refuza să discute despre asta - excepţie făcând doar epistolele pe care i le scria lui Ben.
Ben aborda subiectul căsătoriei cu băgare de seamă, într-o scrisoare. „Nici măcar n-ar trebui să vorbim despre un viitor comun până ce aflu cât de periculoasă va fi misiunea ce mi se va da", scria el, şi Elisabeth îi aprecie sinceritatea. Toate erau atât do neclare! Pe termen lung, Ben îşi dorea să urmeze seminarul şi să devină pastor. Pe termen scurt, trebuia să rămână flexibil având în vedere implicarea crescândă a trupelor americane în război.
Este atât de pragmatic! gândi Elisabeth. Ea îşi dorea mai presus] de orice să se mărite cu el, dar el încă n-o ceruse în căsătorie. Oricât de potrivită i s-ar fi părut perspectiva mariajului lor, aprecia reticenţa lui de a risca să o lase văduvă la doar câteva luni după căsătorie. Elisabeth încerca să nu se gândească la eventualitatea morţii lui, dar toate strădaniile ei erau în zadar. Se ruga ca războiul să se sfârşească înainte ca Ben să fie încorporat şi **cal** viitorul lor tulbure să se limpezească.
Şi se mai ruga şi ca Will Bishop să-şi găsească o soţie şi **ca** Dumnezeu să-i dea de înţeles că interpretase, pur şi simplu, greşit primul mesaj. Dacă, printr-o întorsătură bizară, Will avea dreptate şi Dumnezeu îi întipărise într-adevăr în inimă că ea *vm* face parte din viaţa lui, Dumnezeu i-ar spune şi ei. Nu-i aşa?
I n tr-o duminică de decembrie, Frances Crawford şi Art Childs " opriră în drum spre biserică şi Frances îi flutură pe sub nas im inel cu diamant. Nespus de dornică să se mărite la rându-i, I hs.ibeth zâmbi forţat.
— Când e ziua cea mare? întrebă ea.
— După absolvire, răspunse Frances, radioasă. Art lucrează
■ I' |.i ca sudor la căile ferate.
Klisabeth era impresionată de faptul că Art părea să fi devenit HM lânăr serios şi că, după luni de absenţe repetate, acum înce-
I 'i i'.1' să meargă iar în mod regulat la biserică.
— Vreau să fii domnişoara mea de onoare, adăugă Frances, I • ii■ surprinderea lui Elisabeth.
I)e-a lungul vremii se îndepărtaseră una de alta. Dar poate
I1 prietenia lor mai putea fi salvată. Frances nu avea cum să nu **Mie** că Art o curtase întâi pe Elisabeth, dar ştia, de asemenea, de Interesul lui Elisabeth faţă de Ben.
— Sau poate „doamnă" de onoare?
— încă nu, răspunse Elisabeth. Orişicum, mă simt onorată.

I)e când frecventa cursurile de contabilitate, Will Bishop înflo-**fltfl** văzând cu ochii. Lucra cu normă redusă la o fabrică din oraş, in.iiţinându-şi totodată micile afaceri laterale. Elisabeth observă ■ i Will începuse să ia tot mai des cuvântul la şcoala duminicală ■,.i l,i ora de religie, aducând pilde pe care le învăţase studiind de u m 11 singur Biblia. Faţă de ea se purta cordial, dar ochii îi vădeau lllferinţa. Elisabeth nu putea decât să spere că într-o bună zi vor li I,Ir prieteni.

Ben sosi cu câteva zile înainte de Crăciun în gara companiei Inoviare Lake Shore and Michigan Southern. Elisabeth îl întâm-I MI iii cu mare entuziasm şi merseră braţ la braţ până la o pensiuni' din apropierea gării. Ea aşteptă în hol cât timp el se instala in i ameră, apoi porniră spre casa ei. Elisabeth ardea de nerăbdare să vadă dacă şarmul lui Ben ivea s-o înmoaie pe mătuşa ei arţăgoasă.

— Mătuşa Agatha Erastus, Benjamin Phillips, făcu ea prezentările. Benjamin, dânsa este sora tatălui meu, care şi-a devotat viaţa creşterii mele.

— Nu întreaga viaţă, din fericire, comentă Agatha înclinând scurt din cap, fără să întindă mâna. Dar ce puteam să fac într-o asemenea situaţie? Nenorocirea aduce cu ea simţul răspunderii.

— Care, când este pus în practică, este o virtute dumnezeiască, spuse Ben.

— Mda, mă rog, o fi.

înainte de servirea desertului, Agatha aduse vorba spre viitor,

— Ai cunoştinţă de aranjamentul cu privire la averea lui Elisabeth?

Ben o privi cu gura căscată.

— Cu tot respectul, doamnă Erastus, această chestiune nu cred că mă priveşte.

— Cu tot respectul, domnule Phillips, află că dacă mai aştepţi mult până să te privească, această casă nu va mai face parte din acea avere.

— I-am spus deja, interveni Elisabeth.

— Ca să fim înţeleşi şi să-şi ia gândul de la casă şi de la banii dobândiţi pe ea.

Elisabeth ridică din sprâncene.

— Banii dobândiţi pe ea n-au să fie prea mulţi dacă dumneat.i ai să-mi plăteşti doar cât ai să crezi de cuviinţă.

Mătuşa Agatha îi aruncă o căutătură cruntă.

— Vorbeam de banii pe care o să-i dobândesc eu. Elisabeth încremeni.

— Te-ar lăsa inima să vinzi casa? Agatha pufni în râs.

— La ce-mi trebuie mie ditamai căsoiul? Pentru mine nu-i decât o investiţie şi nimic mai mult.

— Totuşi, sunt sigur că veţi lua în considerare şi sentimentele nepoatei dumneavoastră, interveni Ben. Nu este corect ca ea **flj** vă vândă casa la preţul pe care îl veţi impune ca apoi dumneavoastră s-o vindeţi pentru a obţine un profit rapid.

Ironia sortii

— Parcă ziceai că treaba asta nu te priveşte, bodogăni mătuşa ilha.

— Poate că am s-o răscumpăr chiar eu! exclamă supărată i **Uiabeth.**

— Ai face mai bine să n-o vinzi, îi şopti Ben.

— Mi-am dat cuvântul, răspunse ea.

IVn încercă să aplaneze lucrurile între Elisabeth şi mătuşa ei. \ 11 m se chiar să îi facă o vizită lui Marlin Beck şi se întoarse încu-| inilând părerea avocatului cum că Elisabeth confunda supune-ir.i cu slăbiciunea.

— Mătuşa ta te calcă în picioare şi calcă în picioare şi memoria I 'i ilui tău.

— E numai vina mea, răspunse ea.

— Doar dacă îngădui să se întâmple aşa ceva.

— S-a întâmplat deja. Nu pot să-mi retrag cuvântul dat. l.lisabeth se temea că Ben ar putea s-o considere prea imatură

I" niru a-i deveni mireasă. Acea temere fu înlăturată în Ajunul [1] i .u iunului când se plimbară prin zăpadă până la colţul străzi-I' II Adams şi North Main, unde Bonnie Castle fusese transformat **(llntr-o** reşedinţă particulară în noul spital din Three Rivers. Ben **Urăţă** omătul de pe o bancă din fier forjat şi se aşezară, strânşi n 11 n I într-altul, tremurând.

- Elisabeth, te iubesc, spuse el. Şi vreau să fii soţia mea.

— Mă ceri în căsătorie? El pufni în râs.

— Nu m-am exprimat îndeajuns de clar?
— Credeam că hotărâseşi să aşteptăm...
— Da, până ce voi fi lăsat la vatră. De aceea nu am în seara i **la** un inel pentru tine. Nu am de gând să părăsesc continentul I **ând o** logodnică în urmă. Totuşi, voiam să îmi cunoşti inten-|iilf şi vreau să ştiu dacă ele au temei.
— Temei?
— Trebuie să ştiu că vei vrea să te căsătoreşti cu mine când ■i întorc.
— Voi vrea cu siguranţă.

Se cufundară într-o sărutare prelungă.
— Va trebui să rămână secretul nostru până nu ne anunţăm oficial logodna, spuse el într-un sfârşit.
Elisabeth încuviinţă din cap.
— Dacă am face anunţul acum, nimeni nu ar înţelege cum de nu am inel de logodnă.
— Sau vreun logodnic la vedere.
— Multe perechi se logodesc în pofida pericolelor. Unele chiar se căsătoresc, de teamă că altfel va fi prea târziu.
— Credinţa mea este mai puternică, spuse Ben. Oricum, motivele lor de a se căsători sunt superficiale din moment ce nu **îşll** asigură decât câteva săptămâni împreună.
Elisabeth simţea aceeaşi dorinţă arzătoare de a se căsători, ddinu ar fi mărturisit-o în ruptul capului.
— Am să te aştept, spuse ea. Oricât ar ţine aşteptarea.
Ben plecă în ziua de după Crăciun, iar Elisabeth îşi umplu timpul făcându-se utilă la farmacie, la bibliotecă şi la **biserici** Era tentată să accepte sfatul domnului Beck de a preîntâmpina în mod legal intenţia mătuşii Agatha de a înstrăina casa. Dar pi cât de mult îşi dorea să onoreze dorinţele tatălui ei, când se **rugi** pentru un răspuns, se simţea îndrumată să îşi respecte promisiunea. Nu îndrăznea să o întrebe pe mătuşa ei dacă avea de gând să o dea afară din casă de îndată ce împlinea optsprezece ani. Oricum, aniversarea ei cădea într-o zi de sărbătoare, în care nu se putea încheia niciun act oficial.
Printre felicitările de Crăciun primite de Elisabeth se afla şi una trimisă de Will Bishop. Acesta îi scria aşa:
Elisabeth, orice ar rezerva viitorul, îţi doresc tot binele pe care ţi 1-a hărăzit Dumnezeu, acum şi pentru totdeauna. Dacă ai vreodată nevoie de ceva, de orice, te rog să-mi faci onoarea de a apela la mine şi am să te ajut necondiţionat. Prietenul tău, Will
Elisabeth era mişcată de simplitatea şi frumuseţea sentimentelor lui şi recunoscătoare că Will dăduse ascultare rugăminţii ei,
|t **a** nu **o** presa. O lacrimă o luă prin surprindere şi i se prelinse i ■■ i >braz. Elisabeth clipi din ochi şi se rugă pentru Will. Ii răsună in minte întrebarea lui - nu dacă Dumnezeu i-o hărăzise lui ca
■ i,i, ci dacă Dumnezeu i-o hărăzise lui Ben.
I)e pe-acum, Elisabeth nu mai credea că Dumnezeu vorbeşte I II **voce** tare. Dar ştia când Dumnezeu îi întipărea ceva în inimă. I . i iise ea îndrumarea Lui în privinţa căsătoriei cu Ben? Nu, se **rugase** doar ca Dumnezeu să îl îmboldească să o ceară de soţie, i II nea rugă primise deja răspuns. Bine, dar căutase ea să afle
■ **ire** era voia lui Dumnezeu? Nu. Dar chiar avea nevoie de un
■ ninal sonor pentru luarea fiecărei decizii?
IV de altă parte, aceasta nu era o decizie oarecare. Ben a între-IMI O dacă vrea să fie soţia lui. Şi ea a răspuns. Totuşi, deşi părea
■ 18e roagă neîncetat pentru toate şi pentru tot, simţea o apăsare MI **suflet.** Preţ de o clipă chiar se bucură că Will nu era acolo, l'ii-iinzând un răspuns. Pe cât de direct fusese şi pe cât de prost
■ **făcuse** să se simtă în vara aceea, întrebarea lui - cea despre 1111 a rea voii lui Dumnezeu - era una întemeiată.
i LI excepţia obligaţiilor pe care le avea în viitorul apropiat, Unt însuma toate calităţile pe care le căuta ea într-un tovarăş de **lată.** Era plin de spiritualitate, cu o înaltă ţinută morală, matur, inicligent, elocvent, gnjuliu, motivat. Elisabeth îşi cercetase inima. îl iubea. Era o primă iubire, da, ce începuse poate ca sim-I li infatuare sau de dragul de-a fi îndrăgostită. Dar ajunsese să îl

■ **Unoască** şi, pe zi ce trecea, îl iubea tot mai mult. Ce alt răspuns | mai caute la Dumnezeu în această chestiune? Ce alt tovarăş
ni,ii potrivit să existe?
Fără îndoială că Dumnezeu îl împinsese pe Ben în calea ei. IInbi. De fapt, ea se aflase în calea lui. Ce o oprea să caute voia Im I)umnezeu în privinţa căsătoriei cu el? Nu contravenea asta i i iduinţei sale de a-I da ascultare lui Cristos în toate? Oare M\ ,i din străfundurile sufletului ei o împiedica să îi încredinţeze **hotă** râvea lui Dumnezeu?

Ba mai grav, cădea oare iar în propria ei capcană, simţindu-sc obligată să îşi respecte cuvântul dat, chiar dacă acţionase impulsiv, neţinând cont de voia lui Dumnezeu?
Clătină din cap şi se ridică, aşezând mişcătoarea felicitare a lui Will într-un coşuleţ, alături de celelalte. Nu avea niciun motiv să se îndoiască de răspunsul pe care i-1 dăduse lui Ben Phillips. Era sigură că, dacă îl ruga pe Dumnezeu să îi dea pace deplină în privinţa asta, El o va face. într-o zi poate chiar I-o va cere.
Luni, 31 decembrie 1917, Elisabeth primi acasă o înştiinţare.
Vă anunţăm pe această cale că doamna Agatha LeRoy Erasrus a depus un cec la First National Bank din Three Rivers în schimbul actului de proprietate asupra casei care vă va aparţine în mod legal începând de mâine. Vă rugăm să vă prezentaţi pentru încheierea tranzacţiei miercuri, 2 ianuarie 1918, la orele 13.
Plicul conţinea şi o felicitare de „La Mulţi Ani" din parto mătuşii ei. Sub iscălitură, Agatha Erasrus scrisese următoarele:
Te rog să îţi iei toate lucrurile din casă până în seara zilei de joi, 3 ianuarie.
Singura rudă care îi rămânea o lăsa pe străzi. Cu mâinile tre murânde, Elisabeth puse hârtiile la loc în plic. Cât de mult îşi dorea să poată vorbi cu Ben! Ceea ce îşi dorea cu adevărat eni ca el să o strângă în braţe şi să dea de ştire lumii întregi că **sej** vor căsători numaidecât. Dar Ben nu era acolo. Plângând înec tişor, Elisabeth încercă să se roage. La distanţă de nici douăzeci de picioare, mătuşa ei duşmănoasă trebăluia nepăsătoare în bucătărie.
Elisabeth îşi acceptase deja soarta. Da, era nedrept; şi nu era nicidecum ceea ce îşi dorise tatăl ei. Nu-i venea să creadă că asta era voia lui Dumnezeu. Orişicum, va fi tare şi va pleca fără să facă scandal.
Unde, nu ştia.

GxpttolulS

I li .îbeth auzi portiera trântindu-se şi îl văzu pe Marlin Beck **Bnind** cu pas apăsat spre verandă. Pesemne că primise şi el
II lele.
— Autoritatea mea ia sfârşit în ziua în care împlineşti optspre-•ce ani, îi şuieră el printre dinţi când ajunse în dreptul uşii, dar
|| implor să nu permiţi aşa ceva. Asta ar însemna să înşel toate i iiptările tatălui dumitale.
— Nu dumneavoastră, ci *eu* i-am înşelat aşteptările, răspunse i **lisabeth.**
— Nu şi dacă am şi eu o vorbă de spus în chestiunea asta! in care este valoarea de piaţă a acestei case?
— Nu-mi pasă.
— Nu-ţi pasă că este de patru ori suma trecută în cecul mătu-ii dumitale?! Asta e o bătaie de joc. Lasă-mă să intru.
I lisabeth se dădu la o parte şi rămase cu privirea pierdută în m, în timp ce în spatele ei răsunau paşii apăsaţi ai avocatului.
— Doamnă Erastus! Este strigător la cer! Un cuvânt din partea **Htpoatei** dumitale şi aş avea grijă ca *dumneata* să părăseşti mâine i' **eastă** casă!
I lisabeth se răsuci când auzi mersul agale al mătuşii ei.

— Glumeşti? Asta'ar contraveni codului ei sfânt. N-ar mai fi o **pUrtiră.** Or ăsta-i ultimul atribut pe care ar fi dispusă să-1 sacri-|**fce** nepoată-mea.

Beck se holbă la ea răsuflând printre dinţi, prea furios ca să poată riposta. Roşu la faţă, cu buzele strânse, trecu valvârtej pe J lângă Elisabeth. Fata deschise uşa, dar el se opri. Se uită oripilat] la ea, apoi la Agatha.
— în *asta* trebuie să îţi dau dreptate, doamnă Erastus. Totuşi, permite-mi, rogu-te, o întrebare. De ce? Ce mârşăvie a săvârşit această copilă de te lasă inima să o dai, în plină iarnă, afară din casa în care s-a născut?
Femeia îl măsură cu dispreţ, întrebându-se parcă dacă dato rează cuiva vreun răspuns.
— Fetiţa mea ar fi acum cam de-o seamă cu ea. Kathleen a mea s-a dus. Asta o să supravieţuiască. Fetiţa mea a trebuit să moară,' dar fata asta, cu toate că Dumnezeu a lovit-o în toate chipurile cu putinţă, îşi vede voioasă de viaţă, fără să simtă nicio durere.
— Nicio durere? icni Elisabeth, detestându-şi tonul tânguitor. | Cum...
— Doamnă Erastus, interveni Beck, ceea ce faci dumneata denotă o lăcomie cum n-am mai văzut în întreaga mea carieră. Nu îţi pasă nici cât negru sub unghie de propria nepoată şi cu atât mai puţin de ceea ce cred eu despre dumneata.
— Despre dumneata chiar că puţin îmi pasă.
— Aleluia! Iată nişte cuvinte cu care mă pot mândri. Avocatul se întoarse spre Elisabeth.
— Nu este necesar să te prezinţi la încheiere, draga mea. Am să mă ocup eu de toate.
Elisabeth încuviinţă din cap, incapabilă să vorbească.
— Suma obţinută pe casă, adăugă Beck, nu este deloc substanţială. Sper că Snyder îţi dă o simbrie din care să poţi trăi. Unde ai să te duci?
Elisabeth îşi drese glasul.
— Poate că mătuşa Agatha îmi va închiria o cameră.
— Să mă trăsnească Dumnezeu dacă o să permit una ca asta! tună Beck. Soţia mea şi cu mine îţi putem oferi găzduire.
— Casa va fi vândută înainte de sfârşitul săptămânii, zise in ii uşa Agatha. De ce crezi că vreau să-şi strângă catrafusele **până** joi?
l'Jisabeth se năpusti în camera ei şi îndesă tot ce găsi în două i uleie şi o valiză. Spre stupefacţia ei, domnul Beck o urmă şi o l|ută la împachetat.
— Dacă mai rămâi chiar şi o noapte în casa asta, spuse el, am i te dau eu însumi în judecată - pentru prostie.
I **n** pofida situaţiei, Elisabeth izbucni în râs. Beck clătină din cap.
— O fi având dreptate femeia? Eşti mereu voioasă, orice s-ar niiampla?
lllisabeth ridică din umeri.
— Serios, unde ai să te duci? Unde să îţi duc bagajele?
— Deocamdată până afară pe verandă. S-ar putea să am nevoie de o maşină până la Central House sau...
— Domnişoară LeRoy, Central House nu este o pensiune **potrivită** pentru o tânără domnişoară. Stabilimentul acela găz-
luieşte o cârciumă.
— Atunci am să mă duc la Three Rivers House.
— Aşa mai merge. îi cunosc pe proprietari. Dar nu ai vrea să in CU mine şi cu soţia mea până ce faci alte aranjamente?
— Vă mulţumesc, dar am să mă descurc.
lira de neconceput pentru ea să stea în casa unui străin. Beck se uită la ceas.
— îmi pare rău, spuse el, dar trebuie să plec. Sunt deja în 1111, i rziere.
îi scoase cuferele afară pe verandă, apoi se făcu nevăzut.
Elisabeth aduse o cutie din pivniţă şi se aşeză pe marginea **Mtului.** Ochii i se umplură de lacrimi la gândul anilor petrecuţi **ICOlo.** Acesta fusese.singurul dormitor pe care îl avusese vreo-.l.il,i. De câte ori nu şezuse tatăl ei acolo unde şedea ea acum? I **liscutând** cu ea. Rugându-se cu ea. Ţinând-o în

braţe. Lăsând-o ■>.\ plângă. învăţând-o. Iubind-o. Murmură o rugă de recunoş-i in Li, implorându-1 pe Dumnezeu să n-o lase să-i poarte pică i nil uşii. Dar era o bătălie pe care începea deja s-o piardă.

îşi puse haina groasă de iarnă, apoi se aşeză iar. *Doamne, vreau l în continuare să îţi dau ascultare în toate. Spune-mi ce să fac. Pastorul mi-ar putea găsi o gazdă, dar sunt prea orgolioasă să-i cer ajutorul îndepărtează-mi din suflet mândria.*

Răspunsul veni imediat, cu o forţă zguduitoare. Cerând pur şi simplu să fie păzită de mândrie, Elisabeth înţelese cu o claritate dureroasă ce avea de făcut. *O, nu, Doamne! Spune-mi, Te rog, cil acesta nu este glasul Tău. Spune-mi că este doar înclinaţia mea pentru martiriu.*

Dar nu primi satisfacţie. Umplu ultima cutie şi o duse opin tindu-se până pe verandă, apoi se întoarse înăuntru. Din coşule ţul de pe pian alese felicitările de Crăciun ce îi erau adresate doar ei, îşi puse teancul în buzunar, trase adânc aer în piept, şi o strigi pe mătuşa Agatha.

— Ce vrei? Sunt în bucătărie.

Elisabeth îşi şterse lacrimile şi îşi surprinse reflexia în fotografia ovală a mamei ei de lângă uşa de la intrare. Stând acolo j în frumosul ei palton cu guler înalt, cu părul făcut coc la spate, Elisabeth se văzu femeie în toată firea, înaltă, cu spatele drept 1 chipul radiind -în mod absurd -încredere în sine. Făcu o mişcări.' şi chipul îi fu înlocuit de cel al mamei sale. Vera LeRoy avusese o faţă mai delicată, mai blajină. La vremea când fusese **făcuţi** fotografia aceasta nu era cu mult mai în vârstă decât Elisabeth.

Elisabeth ar fi vrut s-o întrebe pe mătuşa Agatha de ce **sej** ascundea în bucătărie. Nu era nimic nici pe sobă, nici în faţa ei, pe masă. Elisabeth ar fi vrut s-o poată obliga să îşi recunoască răutatea. Dar tot ce spuse fu:

— Mătuşă Agatha, vreau să îţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine.

Femeia pufni dispreţuitor.

— Pentru mine n-ai fost decât o corvoadă, şi o ştii prea bine. Aveam nevoie de un acoperiş deasupra capului şi tu ai fost **pra** ţul pe care a trebuit să-1 plătesc.

— Ai ajutat la creşterea mea, şi pentru asta îţi sunt recunoscătoare.

- Eşti o neghioabă.

- Fără doar şi poate. Dar nu voiam să plec fără să-ţi mulţu-;c pentru...

- Bine, mi-ai mulţumit! trânti Agatha, întorcându-i spatele. \i tun pleacă.

Klisabeth ar fi vrut să creadă că mătuşa ei se întorsese ca să-şi i II undă lacrimile, dar ştia prea bine că era o speranţă deşartă.

întins în zăpadă pe aleea din faţa casei lui din circumscripţia ii patra, Will Bishop meşterea ceva sub camioneta cu care o adu-icasă din tabăra de vară.

— Trebuie să fie umed şi rece acolo, spuse Elisabeth.
— Elspeth?
— Cum de-ai ghicit?
Will se iţi de sub maşină. Avea mâinile roşii şi julite.
— Cuplaj cardanic, zise el.
— Poftim?
— Cruce cu nucă. Mersul pe zăpadă le dă peste cap.
— Nu mai spune! Will, putem sta de vorbă?
Will se ridică opintindu-se în picioare şi, ştergându-se pe ni. II ni cu o cârpă unsuroasă, o conduse în căsoaia dărăpănată pe
111 ■ el, împreună cu mama lui, cele două surori măritate ale sale, >x>(ii acestora şi o droaie de copii, o împărţeau cu chiriaşii. Chiria u,i mică şi mici erau şi pretenţiile chiriaşilor. Doamna Bishop nu
LI faimoasă pentru talentul ei de gospodină sau de bucătăreasă.
— Peste două zile îmi vând casa, anunţă Elisabeth. Will îşi îngustă ochii.
— îţi închipui că-mi trec prin cap tot soiul de întrebări. I Vspre mătuşa ta. Despre momentul ales. Despre iubitul tău. I vspre toate.
Uşurinţa cu care conversa Will, comparativ cu vara aceluiaşi ,in, o luă prin surprindere. Poate că era efectul cursurilor de con-l.il'ilitate sau al rolului de mai mare răspundere pe care începuse i ii joace în familie.
\
104
Jerry B. Jenkins
— Will, am în buzunar o felicitare care conţine o promisiuni' preţioasă.
— Pot să-mi ceri orice, Elspeth. Ştii doar. într-o oră repar camioneta. Unde vrei să te duc?
— Aş vrea să primesc pensiune aici, la preţ întreg, şi fără întrebări.
Will fixă cu privirea cârpa pe care o ţinea în mâini.
— Cu o condiţie. Trebuie să mă ierţi pentru ceea ce ţi-am spus în vara asta.
— Of, Will, n-ai de ce să-ţi ceri iertare.
— Nu, trebuie să ştii că am vorbit sincer. Doar că probabil m-am pripit.
— Ei bine, îţi apreciez sinceritatea. îmi doresc în continua iv să rămânem...
— Nu spun că m-aş fi înşelat, dar pastorul m-a ajutat să înţe-. leg că...
— Pastorul Hill ştie?
— îmi pare rău, Elspeth. Dar n-o să spună la nimeni. Orişicum, a fost greşit din partea mea să procedez aşa şi nu e de mirare **dj** te-ai simţit prost.
— îţi mulţumesc, Will. Şi te iert.
— Eşti sigură că vrei să locuim sub acelaşi acoperiş? Şcoala nu-i tocmai aproape. Dacă te duc cu camioneta, o să-ţi iasă vorbo.
— Nu-mi pasă. Şi oricum, lumea ştie că am un... ăă... un adorator.
Elisabeth se simţi vinovată să îl răpească de la lucru chiar şi pentru cele câteva minute cât dură să o cazeze la etajul întâi, într-o cameră de la capătul holului. Pe cât de ponosită părea **casl** pe dinafară, interiorul era în plină renovare - graţie lui Will. Instalaţiile, electricitatea, căldura - toate funcţionau. în noaptea aceea, Elisabeth scrise un bileţel prin care îi mulţumea domnului Beck şi îi comunica noua ei adresă, apoi îi scrise **o j** scrisoare lungă lui Ben.
Ar însemna nespus de mult pentru mine să îi pot spune lui Will de logodna noastră. Am încredere în el, şi fiindu-mi

roleg de clasă şi prieten de-o viaţă, cred că este important pentru el să ştie de intenţiile noastre.
Răspunsul lui Ben sosi peste o săptămână:
Scumpa mea Elisabeth, din suflet te rog să ne păstrezi secretul. Dacă tu te încrezi în Will, sunt sigur că m-aş încrede şi eu, dar deocamdată abia de-1 cunosc. îmi doresc in ai mult ca orice să pot spune lumii întregi de iubirea noastră. Dar ştii şi tu că majoritatea aşa-ziselor secrete nu sunt decât lucruri pe care oamenii le află pe rând unii de la alţii.

Reticenţa mea are un motiv bine întemeiat. Am primit ordinul de concentrare. Misiunea care mi s-a încredinţat este atât de secretă, încât scrisoarea aceasta va trebui să fie parcursă de cenzori militari. Am voie să îţi spun doar că nu voi rămâne în State. Am să îţi scriu de câte ori se iveşte prilejul, iar tu poţi să îmi scrii la oficiul poştal militar trecut mai jos, dar nu se ştie cât de repede sau cât de regulat am să-ţi primesc scrisorile.
Am să număr zilele până ce Dumnezeu ne va aduce împreună ca soţ şi soţie.
Cu toată dragostea mea,
Ben
Elisabeth simţi că o trece un fior. Se ruga mereu pentru el, **Itând** cu grijă de fiecare dată să îl întrebe pe Dumnezeu dacă imise alegerea corectă acceptându-i cererea în căsătorie. îl iubea in,ii mult ca niciodată şi, deşi ştia că în multe pasaje din Biblie **îngrijorarea** era considerată drept păcat, aceasta deveni un păcat BC rare îl săvârşea neîncetat.
Peste câteva zile, Elisabeth citi în „Three Rivers Tribune" textul | **uvântării** ţinute de preşedintele Wilson în faţa Congresului pe I unuarie, ocazie cu care acesta le-a reamintit politicienilor şi n.iţiiinii că Statele Unite nu făceau, propriu-zis, parte din Antantă i i ,i generalul Pershing avea ordinul de a păstra statutul sepa-i.il şi distinct al trupelor americane. Totuşi, Wilson a înaintat cu

acelaşi prilej şi un plan de pace în paisprezece puncte - toak\ idealuri ce păreau menite să întărească poziţia Antantei.
Cu alte cuvinte, Statele Unite sunt deja implicate până peste cap în război, conchise Elisabeth. Acesta era războiul menit să pună \ capăt tuturor războaielor, dar părea absurd să trimiţi tineri aflaţi în floarea vârstei să lupte la mii de mile distanţă de casă. Totuşi, cauza părea dreaptă, şi cine altcineva să lupte pentru ea? Ar fi fost nedrept să fie mobilizaţi băieţii mai tineri. Will fusese seu li I de armată nu doar fiindcă era încă la liceu, ci şi pentru că era sin-i gurul copil de sex bărbătesc al unei văduve. Ambii lui cumnaţi, deşi erau însuraţi şi aveau copii, aşteptau cu groază încorpora rea. Art Childs şi alţi băieţi mai vârstnici de la biserică fuseseră deja trimişi peste ocean.
Urmând exemplul sârguinciosul Will Bishop, Elisabetli îşi umplea zilele muncind. Domnul Beck încasă în numele I modesta sumă plătită de Agatha, iar peste doar câteva săptămâni o nouă familie se instala în casa ei părintească. Elisabeth se rugă ca aceştia să o îndrăgească la fel de tare cum o îndrăgise ea. Undi' se mutase mătuşa Agatha, habar nu avea.
Elisabeth suporta în tăcere durerea, aşteptând să termino liceul şi să se mărite cu Ben. îi scria

aproape zilnic, expediind scrisorile la poşta militară centrală indicată de el. Pe măsură ce treceau săptămânile, neprimind nicio veste de la el, se îngrijorţ tot mai tare. Dacă absenţa era adevăratul test al iubirii, ea una îl] trecuse cu siguranţă. II iubea şi, pe zi ce trecea, inima îi tânjea toi mai mult după el.
în fiecare zi se trezea devreme, ştiind că dacă nu se foloseşte de acest răgaz pentru a citi din Biblie şi a se ruga, mai târziu va fi prea istovită. Se oferise să o ajute pe doamna Bishop la bucata rie, ceea ce însemna că trebuia să pună masa pentru aproximativ zece persoane în fiecare dimineaţă şi să ajute la pregătirea micului dejun. Doamna Bishop se dovedi a fi o femeie circumspectă şi temătoare, mai reţinută decât fusese Will vreodată. Nu zâmbea mai niciodată şi părea convinsă că toată lumea încearcă sa o tragă pe sfoară. Nu înţelegea de ce Elisabeth voia să o ajute şi
II ,imintea adesea că „asta nu înseamnă că eşti scutită de banii ilr chirie".
I)upă ce îşi îndeplinea sarcinile de dimineaţă, Will o ducea cu
iniioneta la şcoală. După cum prevăzuse el, lumea a început să miivbe dacă formau o pereche. Amândoi i-au încredinţat pe toţi
i IIu erau iubiţi şi în curând speculaţiile au încetat. A început, HI M'himb, să circule zvonul cum că Elisabeth şi-a exercitat liber-**Ifttea** la împlinirea vârstei de optsprezece ani şi şi-a vândut casa.
• IImva faptul că a vândut-o propriei sale măruşi şi că Agatha a ' mdut-o chiar de sub nasul ei, lăsând-o pe drumuri, nu s-a iil.il niciodată. Informaţia şi clevetirile s-au dus odată cu mătuşa
ilha. Printr-o ironie a sorţii, însă, în urma a ceea ce atât I lisabeth, cât şi avocatul său, considerau a fi cel mai necugetat
i din viaţa ei, fata s-a ales cu o reputaţie de persoană şireată.
Intr-o zadarnică încercare de a nu se gândi la Ben, Elisabeth se | l'Jică mai mult ca niciodată învăţăturii şi bisericii. La farmacia ■ |i nunului Snyder lucra adesea până la ora închiderii. Will părea . i. i i bă vin al şaselea simţ în ceea ce privea programul ei de lucru. l '. scori - fără să se fi înţeles dinainte - o aştepta cu camioneta .«lunci când Elisabeth termina lucrul sau pleca de la biserică.
Totuşi, Elisabeth mergea mult şi pe jos, căci şi Will era acum **nai** ocupat ca niciodată. Dar Will părea un trimis al lui Dumnezeu Hunei când Elisabeth avea cea mai mare nevoie de unul. Dacă se imlea plină de energie, străbătea pe jos drumul până acasă. Dar Munei când singurătatea sau şcoala sau munca o apăsau prea **tare,** camioneta lui Will era mai tot timpul acolo, aşteptând-o.
De fiecare dată îi mulţumea din suflet, dar Will, spre meritul lui, nu a făcut-o niciodată să simtă că îi datorează ceva. Ştiind că mi ar accepta în ruptul capului un bacşiş, Elisabeth încerca să îl ' i plătească rotunjind suma pe care o plătea pentru pensiune. **Pai** de fiecare dată i se scădea apoi din banii datoraţi suma pe
• **ire** o plătise în plus anterior. în cele din urmă, îl înfruntă.
— Will, eşti prea bun cu mine. Trebuie să mă laşi să te recompensez cumva pentru deranj.
— Nu e niciun deranj, Elspeth. O fac bucuros.

— Bine, dar mă simt prost. Nu...
— Ascultă-mă, Elspeth. Când spun că o fac bucuros ce vreau j eu să zic e că aş fi nefericit dacă nu m-ai lăsa să-ţi fiu de ajutor. Asta mă face pe mine fericit, dacă te ajută cu ceva.
Din impuls, Elisabeth îl îmbrăţişa. Ce prieten bun şi scump! Devenise bărbat înainte de vreme. Cu toate că Will nu îi răspuns! la îmbrăţişare, Elisabeth se întrebă ce ar spune Ben. Ea nu ar vre.i ca Ben să îmbrăţişeze o altă fată, nici chiar aşa, din prietenie.

După o lună în care nu primi nicio veste de la Ben, Elisabeth îi scrise mamei lui. Doamna Phillips îi răspunse în felul următor:
Nici noi nu am primit nicio veste de la el, drăguţă, dar la poşta militară din oraş ni s-a spus că acesta este un lucru firesc. Lipsa de veşti, ne-au spus, constituie în sine o veste bună. Orişicum, draga mea, ne dorim tare mult să te cunoaştem. Benjamin ne-a povestit atâtea lucruri minunate despre dumneata! Există vreo şansă să îţi faci drum pe aici sau ai prefera să venim noi să te vizităm?
Elisabeth nu găsi nicio zi liberă în calendar pe parcursul următoarelor luni, aşa că răspunse în termeni încurajatori, dar vagi.
La începutul lui martie, în pofida tăriei sale, îngrijorarea **ei** atinse cote maxime. Voia să i se spună unde se afla Ben şi că eni teafăr. Gândind că trebuie să se găsească cineva care să ştie de situaţia lui, Elisabeth se adresă în scris tuturor autorităţilor. De j la toţi primi răspunsuri amabile şi prompte care fie se eschivau de la întrebare, fie o încredinţau că va primi veşti la momentu I potrivit. „Lipsa veştilor este, în sine, o veste bună", i se repeta iar şi iar. Ei bine, pentru ea nu era.
Ca mulţi alţi bărbaţi din oraş, cumnaţii lui Will lucrau la uzin.i Sheffield Car Company, asamblând vagoane de tren. Aceştia **o** ignorau mai tot timpul pe Elisabeth, iar nevestele lor abia de-i adresau o vorbă. De parcă ar fi fost invidioşi că odraslele lor erau atât de înnebunite după ea. Surorile lui Will erau cu mu 11 mai mari decât ea şi, după ce se măritaseră „în afara credinţei",
• uin spunea mama lor, părăsiseră şi biserica. Era clar că perechi-l"i le displăcea să îşi crească pruncii în casa plină de chiriaşi a
■ **lacrei** şi cât e ziua de lungă nu vorbeau decât despre căminele I i ■ iprii pe care sperau să le aibă cândva.
I lisabeth se juca de câte ori avea ocazia cu nepoţii şi nepoatele li 11 Will, învăţându-i cântece şi povestindu-le istorioare din Biblie. [1] nul unul dintre taţi îşi exprimă energic dezacordul, Elisabeth f|p< **istă** oferindu-se a le duce copiii la şcoala duminicală în fiecare
i|>i<imână. Oricât de periculos ar fi considerat părinţii faptul că I **Hsabeth** împuia capul copiilor cu religia, gândul dimineţilor >li' duminică petrecute de unii singuri era prea atrăgător ca să **bună nu.**
(oprii adorau să se îngrămădească în spatele camionetei lui Will, iar Elisabeth descoperi încă o latură surprinzătoare a aces-lui.i: Will se purta minunat cu copiii - era răbdător, afectuos şi l'l.md. într-o sâmbătă, când veni s-o ia cu camioneta la sfârşitul I'Ki^ramului, Will îi aduse şi pe copii la farmacie şi le cumpără iul mor apă gazoasă cu sirop. Unul dintre ei comandă o porţie **Ifea** mare. Când, la un semafor, se aplecă pe fereastră să îi spună **Unchiului** său că se simte rău, băiatul o şi demonstra numaidecât
n sându-şi măruntaiele pe Will şi în cabina camionetei. Will nu | li ur că nu arătă repulsie sau mânie, ci se apucă imediat să cureţe
• I >pilul şi cabina, liniştindu-1 necontenit pe băiat şi spunându-i că **lotul** era în regulă.
Veni, într-un sfârşit, şi luna mai. Ajunsă la capătul puterilor il.il din cauza programului încărcat, cât mai ales a grijilor pe care i le făcea în privinţa lui Ben, Elisabeth scrise Departamentului .!<■ Război de la Washington, pretinzând să i se aducă la cunoş-imţă „chiar dacă nu locul în care se află, măcar faptul că este ii.ilăr. Dacă nu doriţi să mă duc personal în Europa să îmi găsesc h **igodnicul** - şi vă încredinţez că aş face-o! - vă sfătuiesc să îmi răspundeţi neîntârziat. Cu deosebită consideraţiune, Elisabeth ' Irace LeRoy, o cetăţeană loială care se roagă pentru America"
Peste zece zile primi o telegramă din partea Departamentului **de** Război:
****

DOMNIŞOARA LE ROY: SOLDAT PHILLIPS TRIMIS MISIUNE EUROPA. LOCUL MISIUNII SECRET. NU AU FOST RAPORTATE INCIDENTE. V-A PRIMIT SCRISORILE. CĂLĂTORIE EUROPA NERECOMANDABILĂ.
Reuşise să obţină un răspuns de la guvern! Spre amuzamentu I şi consternarea ei, telegrama fusese expediată cu plata la livrări[1].
Cum de Ben primea scrisorile ei, dar ea nu primise niciuna de la el? Ii trimisese măcar o scrisoare? Sau poate şi-a pierdut intere-/ sul? I-a venit mintea la cap? A primit un mesaj de la Dumnezeu? Să îndrăznească a se ruga şi ea pentru un mesaj? Nu înainte de M lua legătura cu părinţii lui.

Le scrise iar, informându-i de răspunsul primit din parttM Departamentului de Război. „Ce uşurare!" răspunse **manii** lui. „Eşti o tânără ingenioasă. Noi n-am ştiut cui să ne **adra** săm în afară de Domnul. Nici noi nu am primit nicio scrisoare de la Ben."
Fu rândul lui Elisabeth să răsufle uşurată. Dacă Ben s-ar li răzgândit, le-ar fi spus negreşit părinţilor lui, nu-i aşa? Totuşi, părinţii tinerilor din biserică ce fuseseră înrolaţi primeau scrisori, unii chiar de peste ocean. în ce misiune secretă o fi implicat Ben? Citea zilnic gazeta din scoarţă în scoarţă, încercând să găsească indicii.
La sfârşitul lui mai, neputând să doarmă într-o noapte de sâmbătă, Elisabeth îşi descarcă sufletul în faţa lui Dumnezeu Mei *cu gândul nu gândeam ce îmi va aduce jurământul de a Te urmii, Sunt hotărâtă să îţi dau ascultare în orice împrejurare, dar, cu excepţin lui Ben, viaţa mea nu a fost decât un şir de suferinţe din clipa în ciur Ţi-am încredinţat-o Ţie. Ştiu că o viaţă din belşug nu înseamnă fericire constantă şi că încerci să mă înveţi ceva. Dar de ce nu vrei să îmi arăţi voia Ta? De ce nu-mi dai un pic de linişte sufletească? Spune-nu, Te rog, că nu am greşit jurându-i credinţă lui Ben. Mă simt obligată s/i respect acel jurământ. îl iubesc şi vreau să fiu soţia lui.*
Se întoarse pe burtă şi, rezemându-se în coate, privi afară pe fereastră. După ani de comunicare cu Dumnezeu, învăţase să îl
|l luşească răspunsurile. îşi lăsă obrazul pe pernă, încredinţată
ii 'umnezeu îi iertase pripeala. Totuşi, în privinţa căsătoriei nu
nnlea nicio confirmare. Asta nu însemna că greşise. Dar de ce
Ucea Dumnezeu tocmai în privinţa celui mai important aspect
.lin viaţa ei?
Subit, simţi impulsul de a se ruga pentru Will. Acesta să fie
> i |Hinsul lui Dumnezeu la întrebarea ei despre Ben? îi mulţumi
li II Dumnezeu pentru prietenia lui Will, pentru caracterul lui,
I 'i 111 ru hărnicia şi onestitatea lui, şi pentru spiritul lui de slujitor.
< iezi că *tu* ai avut o viaţă grea?" părea să-i spună Dumnezeu.
Will şi-a pus viaţa în mâinile Mele în aceeaşi zi cu tine, şi uite
•rin câte a trecut *el.* Tu ţi-ai pierdut tatăl. Şi el 1-a pierdut pe al
MI Tu ţi-ai pierdut casa. El o împarte pe a lui cu neamuri şi
■ II străini."
Hlisabeth se simţea dezorientată. N-avea de gând să îl întrebe i K I !el de Sus: „Vrei să mă mărit cu Will?" Nu avea astfel de sen-1111 lente pentru el. De ce o ţinea Dumnezeu în ceaţă?
Vrei să mă mărit cu Ben ? întrebă ea din nou, ofuscată.
Nu percepu niciun răspuns clar. Nu simţi decât că o luase in.lintea lui Dumnezeu făgăduindu-se lui Ben. Dar o ştia şi ii **ceruse** deja iertare pentru asta. Acum nu îşi dorea decât ca l'umnezeu să îşi dea binecuvântarea asupra logodnei sale. **Par** pesemne că nu aşa mergeau lucrurile.
Greşise făgăduindu-se fără a căuta în prealabil voia lui I •umnezeu, dar era, oare, greşit să se mărite cu Ben? Nu putea să 1.1 cpte un asemenea gând. Dacă ar fi să se mărite cu Will, nu cu |en, Dumnezeu ar trebui să-i umple inima cu o iubire mai mare **decât** cea pe care o simţea pentru Ben. Era posibil aşa ceva?
I)acă Ben ar fi fost un mojic sau Will un ignorant, ar fi fost ni.ii simplu. E uşor să alegi între un băiat bun şi un băiat rău. Dar
■ **te** faci când trebuie să alegi între „mai bun" şi „cel mai bun"? i . u m de se ajunsese la asta? De când trebuia ea să aleagă între
kn şi Will? Luase deja o hotărâre.
Multe femei, sătule să mai aştepte, trimiteau scrisori de adio Iubiţilor de pe front. Ea nu se număra printre ele. înainte de

a se îndrăgosti de Ben, nici nu avusese habar de sentimentele pe: care i le nutrea Will. Pe de altă parte, aflase de intenţiile lui Will şi j de convingerea lui că asta era voia lui Dumnezeu cu luni înainle ca Ben să o ceară în căsătorie.
îşi lăsă tălpile pe duşumea şi îşi îngropa faţa în palme. Asta era aventura de credinţă la care se înrolase? Asta însemna să fac.) din viaţa ei un experiment de supunere? Ce se va întâmpla dacă Dumnezeu îi va da clar de înţeles că făcuse alegerea greşită şi **ci** *trebuie* să îşi retragă cuvântul dat lui Ben? Nu avea nici cea **maj** mică îndoială că Will ar fi încântat să o ceară iar de soţie. Nici Dumnezeu, nici Ben nu îi acordaseră libertatea de a-i spune lui Will că acceptase deja o cerere în căsătorie. De ce?
Dacă Dumnezeu o îndepărta de Ben, cum va putea ea să rup.1 logodna? O va înţelege Ben dacă îi va spune că a fost ideea lui Dumnezeu? Şi cum rămânea cu iubirea pătimaşă pe care o simţea pentru el, cu dorinţa ei arzătoare de a-i fi soţie?
încercă să doarmă, sperând că toate acestea erau doar rătăci- j rile unei minţi tinere şi confuze şi că, în cele din urmă, Dumnezeu îi va da clar de înţeles că trebuie să se mărite cu Ben. Oriunde s-ar fi aflat el acum.
I duminică, Elisabeth se trezi având în suflet îngrozitoarea pre-.imţire că Ben păţise ceva. Nu era în stare să-i vorbească lui Will
i **nici** măcar să se uite spre el. Acesta să fie motivul pentru care
l 'iimnezeu nu îşi dăduse binecuvântarea în privinţa lui Ben?
11 Iiindcă Ben era un partener neadecvat, ci pentru că nu avea
| se întoarcă? Nici că se putea gândi la altceva. Cei mici nu-şi mai încăpeau în piele, nerăbdători să meargă la
Coala duminicală. Părinţii lor nu se treziseră încă, aşa că sarcina **li a** aduna copiii, de a le da să mănânce şi de a-i pregăti pentru **Irum** căzu exclusiv pe umerii doamnei Bishop, ai lui Will şi ai Im lilisabeth.
— Acum zău că mi-a pierit şi mie cheful să mă duc, bombăni ilo.imna Bishop în timpul micului dejun, deja sleită de puteri. \ In degrabă m-aş vârî înapoi în pat.
— Ei, zău aşa, mamă! o apostrofă Will cu blândeţe. Ştii bine că **yrei** să vii. Du-te de te pregăteşte. Am să fac eu ordine aici.
Femeia rămase cu privirea în gol, nedorind parcă să fie înde-I MI late obstacolele.
— Hai, mamă, du-te, o îndemnă Will. Pune-ţi rochia nouă pe in re ţi-am cumpărat-o.
Will strânse masa şi turnă o oală de apă caldă în chiuvetă. I lisabeth se oferi să spele ea vasele, dar Will se împotrivi

spunându-i că, dacă e bună să stea cu ochii pe copii, el va da gata j treaba în zece minute.
— Iar voi, copii, ascultaţi la mine, adăugă Will, făcându-i pj toţi să se oprească şi să se uite la el cu zâmbete pline de speranţă. Cine-i cel mai cuminte şi stă cel mai drept când am să ies primeşte o apă gazoasă cu sirop mâine, după ore.
Cei mici chiuiră şi o tuliră spre camionetă. Elisabeth dădu să-j urmeze, dar fu şi ea oprită de glasul lui Will.
— Eşti bine?
La cămaşă şi cravată, stând în dreptul chiuvetei cu cârpa de vase vârâtă în curea, Will o privi cu atâta afecţiune că Elisabeth mai că izbucni în plâns.
— îmi fac griji pentru Ben, mărturisi ea în şoaptă.
— Ai primit vreo veste? -Nu.

— Atunci nu te gândi la nimic rău. Te pot ajuta cu ceva? Elisabeth nu putu scoate niciun cuvânt. Nu voia să îi întoarcă
spatele, dar nici nu voia să o pufnească lacrimile în faţa lui. Simţindu-i parcă jena, el se întoarse la spălatul vaselor. Elisabeth trebuia să meargă după copii, dar se simţea ţintuită locului. Rămase cu privirea aţintită asupra lui Will, care trebăluia la chiu vetă. Avea impresia că mai văzuse cândva imaginea asta. Sau ci o va vedea din nou. Nu se putea urni din loc.
Cu un fior alarmant, se văzu îmbătrânind alături de el, tre băluind cu el în bucătărie. în curte. în maşină. Imaginea era ci se poate de clară. Nu era o vedenie, ci mai degrabă o preştiinţ.i, o certitudine absolută. Ştia că un cuvânt din partea ei ar fi fosl de ajuns. Ar fi fost suficient să îi spună că era liberă de obligaţii şi dispusă să se mărite cu el, şi Will ar lua-o de soţie imedidl Ar avea o familie a lor.
Când Will se întoarse spre ea, Elisabeth alungă gândul şi se I sforţa să coboare treptele. Ce fusese asta? îl iubea pe Will? Era **Cil** putinţă? Ar trebui să înveţe să-1 iubească? Nu avea nicio noimii Will Bishop?
Copiii alergau prin curte, dar Elisabeth ştia că se vor potoli H îndată ce Will îşi va face apariţia. Trebuia să se gândească la ilii wa. Se aşeză în cabina camionetei, cu Biblia şi lecţia pentru Moala duminicală pe genunchi. încercă să se concentreze, să îşi Hmutească lucrurile pe care voia să le spună în dimineaţa asta li'liţelor din clasa ei. Dar orice străduinţă era zadarnică. Iată-i pe
■ "|>ii. Pesemne că îl văzuseră sau îl auziseră pe Will coborând in'|)tele, fiindcă se năpustiră cu toţii pe platforma camionetei şi,
,indu-se cu spatele drept ca o lumânare, amuţiră.
Will examina cu o atenţie teatrală pe fiecare în parte, aidoma II mii instructor militar, şi cu toţii se străduiră din răsputeri să nu imbească. Doamna Bishop îşi făcu şi ea apariţia, arătând surprinzător de dichisită în noua rochie cumpărată de Will.
— Vă declar câştigători pe toţi! anunţă Will şi cei mici izbuc-ii 11. i în urale.
Mama lui urcă în cabină şi Elisabeth trebui să se aşeze în mijii 'I. lângă Will. El se scuza de fiece dată când trebuia să mişte 1111 mbătorul de viteze aflat între ei. Elisabeth se simţea mai stân-**■nită** ca niciodată. La întoarcere va face tot ce-i va sta în putinţă i stea la geam, cu mama lui între ei.
Will o conduse pe doamna Bishop până la grupa ei înainte • li .1 se alătura propriei sale grupe, iar copiii se năpustiră fie-i |re la clasa lui. Elisabeth preda unor fete de clasa a patra într-o
■ imăruţă din beci ce se deschidea din sala de adunare. Una dinii !■ nepoatele lui Will, Sue, o fetiţă cu păr castaniu scurt şi ochi nuri şi căprui, făcea şi ea parte din grupa lui Elisabeth. Novice in ,ile credinţei şi la şcoala duminicală, Sue constituia, chiar şi de un,) singură, o motivaţie îndestulătoare pentru timpul consacrat **Htfel** de Elisabeth. Sue o privea cu ochii mari, sorbindu-i fiecare i II vânt, nerăbdătoare să găsească versetele în Biblia primită de la **pastorul Hill.**
în timpul lecţiei, Elisabeth uită pentru un scurt răstimp de Hi 'ii, de Will şi de frământările ei. în biserică se trezi stând în **■ţa** lui Will. Ştia că nu este decât o iluzie de-a ei, fiindcă unui **băiat** evlavios ca Will n-avea cum să-i stea acum mintea la aşa

ceva, dar avea senzaţia că ochii lui îi sfredelesc ceafa. Nu puto.i nicicum să se concentreze. Când congregaţia se ridică în picioare! pentru imnul de încheiere, Elisabeth folosi prilejul ca să se uitJ cu coada ochiului spre Will, dar nu-şi dădu seama încotro privea acesta. Săptămâna viitoare va sta în spatele lui. Sau lângă el. Dar în niciun caz în faţa lui.

Imnul era „In the Cross of Christ", o cântare pe care Elisabeth o îndrăgea mult fiindcă îi aducea aminte de mama pe care nu ol cunoscuse niciodată. Pastorul Hill le sugeră să cânte toate cele patru strofe fără acompaniament instrumental şi Elisabeth Iu uluită când auzi clar în spatele ei vocea lui Will. Deşi crescuseră împreună în sânul bisericii, în toţi aceşti ani nu îşi amintea să-1 **fi]** auzit vreodată cântând.
Vocea lui pură de tenor era captivantă, iar emoţia lui o mişel atât de mult că îi fu greu până şi să articuleze cuvintele:
*în crucea **lui** Cristos mă laud, ce se înalţă peste-a lumii nimicnicie;*
Toată lumina istoriei sfinte în jurul ei se adună pe vecie.
Când greul vieţii m-apasă, speranţa-i deşartă şi frica mă covârşeşte,
*Crucea mi-e stâlp mereu; strălucirea ei pace şi bucurie răspândeşte. *
Când soarele sclipitor al iubirii calea mi-o luminează,
Razele revărsate de cruce ziua îmi însenineză.
Suferinţe şi plăceri, urgii şi vremuri bune, prin cruce toate sunt
sfinţite; In cruce pacea nu cunoaşte măsură şi bucuriile-s nemărginite.
în aşteptarea ceremoniei de absolvire a liceului, fixată pe da Li de 8 iunie 1918, într-o zi de sâmbătă, lui Elisabeth îi venea greu să se concentreze asupra numeroaselor ei îndatoriri. Programul de lucru şi de învăţătură îi rămăsese neschimbat, dar totul pare.) să fie zadarnic. Singura rază de soare din viaţa ei apăru la junii) tatea lui mai, când - după ce îi invită la ceremonia de absolvire -părinţii lui Ben îi răspunseră, spre surprinderea ei, că doreau 91 dea curs invitaţiei.

Nici că se putea găsi un prilej mai potrivit pentru a face cunoştinţă cu viitoarea noastră noră!, scria doamna
Phillips. Soţul meu şi cu mine vom face toate aranjamentele necesare ca să nu trebuiască să ai grija noastră, şi aşteptăm cu mare nerăbdare să te cunoaştem.
Vineri, 31 mai, Will o aşteptă cu camioneta în faţa farmaciei i când Elisabeth ieşi de la lucru, o anunţă că aduce veşti bune.
— Chiar că m-aş bucura de nişte veşti bune, răspunse ea oste-niI,I. Spune-mi că e o scrisoare de la Ben.
— E o scrisoare de la Ben.
— Mă iei peste picior, Will?
— N-aş îndrăzni.
— Tu chiar vorbeşti serios? Ai adus-o cu tine?
— M-am gândit c-o să vrei s-o citeşti în tihnă, de una singură. De ce trebuia să fie mereu aşa de bun şi de atent? Fireşte că
kvea dreptate. După ce trecuse atâta amar de vreme fără să pri-incMscă o veste de la Ben, acum Elisabeth simţi că-i cresc aripi. \ i I i fost în stare să se ia la întrecere cu camioneta lui Will până |l **asă!** Câteva minute mai târziu, singură în camera ei, Elisabeth 1111 ise înfrigurată plicul şi începu să plângă încă înainte de a des-**Mturi** foaia. Scrisoarea fusese scrisă pe 16 mai, cu cincisprezece **Ile** in urmă.
Scumpa mea Elisabeth,
Cum de ai putut să declari că sunt logodnicul tău într-o scrisoare trimisă tocmai Departamentului de Război? Nu îţi dai seama că asta mă plasează într-o categorie aparte ,iici - o categorie care beneficiază de un tratament preferenţial pe care eu nu mi-1 doresc nicidecum? Logodna a fost adusă la cunoştinţa întregii companii şi, de arunci, tovarăşii mei mă şicanează fără milă. Credeam că am convenit să nu suflăm nimănui o vorbă. Or tu ai anunţat cu surle şi trâmbiţe tocmai Departamentul de Război!
Oarecum, sunt încântat că lumea de aici ştie de logodna noastră, dar bănuiesc că este zadarnic să sper că vestea nu va ajunge la neamurile şi prietenii noştri în State. Mă simt ca un neghiob când mă gândesc că nici măcar nu

ţi-am dăruit un inel de logodnă. Iar acum toată lumea ştie că te-am pus în imposibila poziţie de a te fi făgăduit unui soldat plecat pe front.
Nu mă înţelege greşit, îmi doresc mai mult ca niciodată să devii soţia mea şi am de gând să îţi pun verigheta pe deget şi să ne cunună de îndată ce mă întorc, dacă mă mai vrei. Nu pot să-mi închipui ce a fost în mintea şi în inima ta în tot acest timp, deoarece nu am primit nicio scrisoare de la tine şi nu am cum să ştiu dacă tu ai primit scrisorile mele. Aici nimeni nu a primit veşti de acasă şi mă consolez întrucâtva cu gândul că nu sunt singurul aflat în această situaţie. Când va sosi, în sfârşit, corespondenţa mă aştept la un sac de scrisori. în lipsa lor, gafa ta cu Washingtonul îmi dă de înţeles felul în care te gândeşti la mine. Oficial ori ba, mă numeşti logodnicul tău.
Lucrurile se încing aici şi, întrucât nu ştii de unde îţi scriu, pot să îţi spun că în cel mult o lună de zile se impune o luare de poziţie - măcar în ceea ce priveşte trupele americane.
Cu drag, devotament şi dor, Al tău, Ben
Doamne, cât îl iubea! O mâhnea că o muştruluieşte pentru ceea ce făcuse având în gând doar binele lui. împături scrisoarea şi o ţinu la ea toată seara, citind-o iar şi iar. Will nu a cerut să vadă ce îi scria Ben, dar o întrebă dacă totul era bine.
— Totul este perfect. Ben e teafăr şi nevătămat!
— Mă bucur pentru tine, spuse Will. Ai idee unde se află?
— Niciuna pe faţa pământului.
— Azi am citit în gazetă că a avut loc prima ofensivă americană,
— Ben a prevăzut asta! Dă-mi să citesc articolul.
— Ofensiva s-a soldat cu câteva pierderi, Elspeth.
— Câte anume?
— Nu se precizează.
Will îi dădu ziarul şi Elisabeth citi cu sufletul la gură despic operaţiunea din 28 mai. Generalul Pershing a venit cu întăriri în

Drijinul francezilor pe râul Marna, în timp ce cale de cincizeci de II II Ic la nord-est de Cantigny, trupele americane au ieşit victori-
• ic împotriva Armatei a optsprezecea de veterani. Americanii
IU raportat pierderi minore în ambele operaţiuni.
Aşadar începuse. Elisabeth nu ştia unde se afla Ben, dar ce
.inse erau să fi luat parte la primele două ofensive americane tlin Franţa? Totuşi, dacă luptase, scăpase oare teafăr? în gazetă
ic spunea că avusese loc o concentrare masivă atât a trupelor **■trmane,** cât şi a forţelor Antantei de-a lungul Marnei. Mai bine jj ar fi citit articolul. Scrisoarea o liniştise întrucâtva, dar acum îşi Vii face griji întreit.
— Mama ţi-a lăsat o farfurie pe sobă, Elspeth.
— Mulţumesc. Tu ce-ai mâncat?
— Nu mai ştiu. în seara asta am să iau cina mai târziu.
— Cum aşa?
— Tocmai mă pregăteam să plec.
— Ai vreun rendez-vous?
îl întrebase în glumă, dar când Will încuviinţă din cap, i lr,.ibethîncremeni.
— Am întâlnire cu Lucy de la biserică.
I -ucy era o ochelaristă drăguţă din anul doi de liceu.

— Cu Lucy? repetă, inutil, Elisabeth. Cum de... ăă... vă întâlniţi aşa târziu?
— N-am vrut să te întorci acasă pe jos. Iar ea n-a avut nimic 1111 potrivă. înţelege că îţi port oarecum de grijă. Iar acum mergem
i luăm masa la Three Rivers House. E timpul s-o iau din loc.
— Distracţie plăcută.
Elisabeth se duse abătută în bucătărie, îşi găsi mâncarea, dar ui reuşi să înghită mai mult de câteva guri. Ce o apucase? Era, li >,ir, o fată logodită, în curând avea să devină absolventă de li. CU, iar după aceea soţia lui Ben Phillips de îndată ce acesta se întorcea de pe front. Nu îl iubea pe Will Bishop, nu era îndreptă-il,i să aibă nicio pretenţie de la el şi nu merita să aibă acest drept, iiei dacă ar fi vrut. Nu putea fi geloasă pe Lucy. Şi totuşi, era. I,I geloasă foc.

Urcă fără tragere de inimă în camera ei şi încercă să se roage, încercă să citească Biblia, încercă să scrie o scrisoare. In cele din urmă, renunţă şi se prăbuşi pe pat. Era prea devreme să se cula[1], dar ea adormi oricum, în lipsa altei preocupări care să n-o facă Si se simtă mizerabil.
Sunt o persoană îngrozitoare, îşi spuse ea. *Nu pot avea ce îmi doresc şi nu îmi doresc ceea ce am.*
— Te superi dacă mâine o luăm şi pe Lucy cu maşina? o întrebă Will în după-masa de vineri din ajunul absolvirii.
— Vai, Will, răspunse ea, asta nu ar fi deloc cinstit faţă de Lucy. Mă descurc eu cumva. Dacă soţii Phillips sosesc în **oral** devreme, aş putea merge cu ei.
— Şi dacă întârzie? Oricum, nu ar fi frumos din partea i.i să îţi importunezi în felul acesta viitorii socri. Totul va fi bine Lucy înţelege.
Dacă Lucy semăna câtuşi de puţin cu Will, se va arăta probabil mult mai înţelegătoare decât s-ar arăta ea într-o asemene,) situaţie. Distanţa până la şcoală era prea mare şi era prea târziu să facă alte aranjamente de transport.
în noaptea aceea, Elisabeth fu trezită de o uşoară bătaie în uşă,
— Nu deschide, Elspeth, spuse Will. Nu vreau decât să-ţi strecor un bileţel pe sub uşă. Soţii Phillips au sunat la farmacie şi curierul domnului Snyder ţi-a adus o depeşă.
Elisabeth aprinse lumina şi miji ochii. *Sper că nu s-au răzgândit.* Bileţelul suna în felul următor:
E.L., te-a căutat la telefon o anumită doamnă Phillips. A spus că regretă că nu te-a prins la lucru şi îţi transmite că vor veni orişicum. Rămâne să vă întâlniţi după ceremonie. A.W.S.
Orişicum, îngână Elisabeth. Ce însemna asta? Bine că nu se bizuise pe ei pentru transport.
A doua zi până la ora prânzului, pe când mai toţi locuitorii din Three Rivers se pregăteau pentru ceremoniile de absolvire, se răspândi în oraş vestea că războiul luase o turnură neaşteptată in l.ivoarea Antantei, graţie în mare parte efortului american, i • importantă ofensivă germană fusese respinsă şi, chiar dacă in.ii rămâneau probabil câteva luni până la victoria finală, sorţii i I **>oiului** fuseseră răsturnaţi şi părea sigur că Germania avea să ii, înfrântă.
Toţi păreau încrezători că tinerii din oraş se vor întoarce acasă li'Ieri şi nevătămaţi, aşa că Elisabeth se aştepta ca atmosfera de la , **iremonia** de absolvire să fie mai festivă ca niciodată. In pofida (livretului de mobilizare selectivă emis de congresul american, I' neţii care absolveau liceul probabil că nu mai trebuiau să se Icună de recrutare.
în cabina înghesuită a camionetei, Elisabeth îi cercetă pe
Imiş când pe Will, când pe Lucy, încercând să surprindă vreun
< IIm de afecţiune între cei doi. Dar nu sesiză niciunul. în fond,
tic ce-mi pasă? se apostrofă ea. Gândurile ei în momentul acesta
n II trebui să stea nicidecum la viaţa amoroasă a lui Will.
La ceremonia clasei i se acordară mai multe premii, inclusiv "I de elev exemplar, şi i se umflă pieptul de mândrie când Will pi uni, fâstâcit din cale afară, distincţia pentru cele mai mari procese realizate pe parcursul anului şcolar şi premiul Clubului de • mi labilitate.
Elisabeth scrută mulţimea, căutându-i cu privirea pe soţii **Phillips.** Oare avea să recunoască în ei

trăsături de-ale lui Ben? Mulţi elevi aveau, însă, invitaţi din afara oraşului, aşa că renunţă i ipid. Părinţii lui Ben o vor recunoaşte, desigur, fiindcă numele bl u şese anunţat în repetate rânduri încă înainte de a i se decerna 'liploma de absolvire.
După ce elevii îşi aruncară tocile în aer, îşi semnară unii altora "netele, se îmbrăţişară cu lacrimi în ochi şi se fotografiam, I lisabeth îşi luă la revedere de la Will, spunându-i că avea cu ■ ine să se întoarcă acasă. Pe când Will se îndepărta împreună cu I **ucy,** ea ducându-i unele dintre lucruri, fără ca vreunul dintre fi să afişeze însă o familiaritate exagerată, Elisabeth conchise i i întâlnirea cu viitorii ei socri va încununa o zi relativ plină de bucurii.
122
Jerry B. Jenkins
Ironia sorţii
123
Un cuplu mai vârstnic decât se aşteptase ea păşi în spatele pastorului şi al doamnei Hill în timp ce aceştia îi strângeau mân.i şi o felicitau.
— Este al şaselea an consecutiv în care premiul de elev exemplar este câştigat de un tânăr de la Christ Church, zise pastorul. Felicitări şi mulţumesc că ne-ai ajutat să păstrăm tradiţia.
— Of, Jack, protestă soţia lui. Să nu ne umflam în pene. Elisabeth este cea care a câştigat premiul.
în timp ce soţii Hills îi felicitau pe ceilalţi absolvenţi, cuplul se apropie de Elisabeth. Bărbatul era îmbrăcat în haine de cleric, iar femeia purta o rochie lungă neagră. Amândoi erau traşi la faţă şi aveau ochii roşii. Elisabeth făcu cu multă graţie prezentările formale, dar găsea deconcertant faptul că domnul Phillips **parei** atât de sobru şi că soţia lui avea un ton acuzator ce-i amintea dl mătuşa Agatha.
— A fost o zi mare pentru dumneata, spuse femeia. Pesemne că se număra printre persoanele care considerau ci
laudele li se urcă tinerilor la cap.
— Mulţumesc. Sunt onorată.
Elisabeth era toată numai un zâmbet şi se întreba nedumerii de ce nu îi împărtăşeau şi ei bucuria.
— Pari să faci faţă remarcabil de bine.
— Nu este uşor, doamnă Phillips, vă puteţi închipui. Dar aceasta a fost o zi minunată. Aţi aflat desigur veştile bune primite de pe front.
— Am aflat, răspunse domnul Phillips, lăsându-şi umerii să cadă. Prea puţin, prea târziu.
— înţeleg că avem motive să fim optimişti, stărui Elisabeth, hotărâtă să nu le îngăduie să îi strice buna dispoziţie. Oricum, îmi face nespusă plăcere să vă cunosc. Ben are numai vorbe de laude despre dumneavoastră.
Doamna Phillips se holbă la ea.
— Ai folosit timpul prezent.
— Atunci am să reformulez: are şi va avea. Tocmai am primit |' **scrisoare** de la el acum o săptămână. Scrisoarea a fost scrisă în mină cu trei săptămâni, dar oricum...
Soţii Phillips se uitară unul la altul şi mama lui Ben o **întrerupse.**
— N-ai fost înştiinţată de Departamentul de Război?
— O, ba da. Am primit telegrama lor cu ceva vreme în urmă. **Ben** nu s-a arătat prea încântat că am divulgat secretul...
Doamna Phillips pufni în lacrimi şi se aşeză repede pe un < .iun. Soţul ei îngenunche alături şi îi aruncă lui Elisabeth o pri-- **Ire** nimicitoare.
— N-am adus cu noi scrisoarea, spuse el. Credeam că ai primi I şi dumneata un exemplar. Noi ştiam de toată tărăşenia asta i II logoditul, dar se pare că Departamentul de Război a aflat i logodna nu era oficială, din moment ce nu ai fost înştiinţată ti i rect.
— Dar am fost înştiinţată direct. Am primit o telegramă. I)in pricina asta s-a supărat Ben atât de tare. El nu...

— N-ai aflat că Ben a fost dat dispărut.
— Dat dispărut?
— Credeam că ştii. Te-am sunat aseară.
— Despre ce vorbiţi?...
— Nava pe care se afla s-a scufundat. N-au fost decât şase Mipravieţuitori, toţi ofiţeri.
Elisabeth simţi că se învârte lumea cu ea. Se prăbuşi în ■.ynunchi. Cei din jur îi săriră repede în ajutor. Fu aşezată pe IIn scaun, i se făcu vânt cu evantaiul şi i se aduse apă. Nimic nu **Bărea** să funcţioneze. Şocul, durerea, oroarea veştii o izbiră cu huţa unui ciocan şi nu putea să respire. Avea atâtea întrebări... I 1,1 cu neputinţă! Soţii Phillips trebuie să fi crezut că avea o mimă de piatră.
— Oarecum, mă bucur, se auzi o voce.
Elisabeth ridică tresărind privirea, uluită de ridicolul comen-i. ni ului. Vocea aparţinea mamei lui Ben.

— Vreau să zic, draga mea, că a fost probabil mai bine că nu .11 aflat înainte de ziua dumitale cea mare.
Ziua mea cea mareîl Zilele importante din viaţa ei, începând cu cea în care mama ei s-a prăpădit după ce a adus-o pe lume, erai toate legate de amintiri oribile. Se simţea blestemată.
Se căzni să tragă aer în piept. Durerea era de nesuportat.
— Ne-a fost mai greu decât ne-am închipuit să venim azi aici, spuse domnul Phillips, şi probabil că n-a fost o idee prea **buni** Am dori să ne întoarcem direct acasă. Vrei să te lăsăm undeva?
— Am s-o duc eu cu maşina, interveni pastorul Hill. De îndal.i ce se va simţi în stare.
Pastorul făcu un pas în spate, lăsându-i să îşi ia rămas-bun.
— Nici nu ştiu ce să spun, murmură Elisabeth.
— Dacă l-ai iubit cum îl iubim noi, zise dornnul Phillips, şl ii cât de tare ne doare.
— Este o pierdere uriaşă pentru biserică şi pentru întreaga omenire.
— Noi încercăm să nu ne gândim la asta, spuse mama lui Beii. Pierderea e îndeajuns de adâncă în inimile noastre.
— Ştiu.
— îmi pare rău că a trebuit să afli de la noi, adăugă femeia.
— Vă rog să nu vă scuzaţi. Aş putea să vă întreb... a, nu... îmi cer iertare.
— Te rog să-ţi duci vorba până la capăt.
— L-au găsit? Ştiţi dacă au să îi trimită...
— Dacă au să îi trimită trupul acasă? încheie fraza domnul Phillips. Nu ni s-a făcut nicio promisiune fermă. Noi vom ţine săptămâna viitoare un parastas, la care eşti invitată.
— O, nu ştiu dacă se cuvine să vin, îngână Elisabeth, simţi iul c-o lasă iar puterile.
— Am fi onoraţi de prezenţa ta, spuse doamna Phillips.
— Atunci am să vin negreşit.
Pastorul Hill conducea încet, iar soţia lui şedea pe bancheta din spate, ţinând-o în braţe pe Elisabeth, care avea trupul zguduit de suspine.
— Sărmană copilă, murmura femeia, legănând-o încetişor. **Rea** multe, prea devreme.
I 'astorul o conduse până la uşă.
— Eşti sigură că nu vrei să rămânem cu tine?
lilisabeth încuviinţă din cap sau avu doar impresia că 11 H uviinţează.
— Asta înseamnă să cunosc părtăşia suferinţelor lui? La atât I ivduce viaţa unui creştin devotat? La tragedii şi la decepţii?
— Nu, viaţa de creştin nu constă numai în asta, dar atenţie să nu dăm vina pentru aceste suferinţe pe Dumnezeu sau pe legă-111,nitul făcut de tine. Asta I-ar atribui răutate Celui de Sus şi prea **PUlltă**

putere ţie. Satana este autorul morţii. Dumnezeu este atot-|>ulernic. Chiar dacă acesta este un adevăr greu de acceptat în **lltfel** de clipe, să cauţi sprijin în El în noaptea neagră a sufletului.
lilisabeth dădu din cap, dorindu-şi cu disperare să poată risipi ml unericul apăsător al răului ce se strângea în jurul nenorocirii.
— Dacă nu te vedem mâine la biserică, vom înţelege. Dar dacă **llseşti** tăria să vii, ai să fii înconjurată de dragostea şi de grJa Inluror.
— Domnule pastor, pot să vă rog ceva? Dacă pomeniţi de...
— Am să fac negreşit anunţul.
— Vă rog să spuneţi clar şi răspicat că bărbatul pe care l-am l'icrdut a fost logodnicul meu, iubirea vieţii mele. Era secretul IM isiru, dar vreau să se ştie.
Pastorul lăsă, şovăielnic, privirea în pământ.
— Nu crezi că asta l-ar putea pune într-o lumină proastă...?
— Se poate, răspunse ea. Dar vreau să se ştie, dincolo de orice ilubiu, că ne-am făgăduit unul altuia pentru totdeauna.
Când Elisabeth intră în casă, toate privirile se îndreptară asu-I'M ei. Nimeni nu spuse nimic, dar toţi - până şi copiii - o pri-w.Hi cu compasiune. în drum spre camera ei, Elisabeth se opri
f scară, puse mâna pe balustradă şi se întoarse cu faţa spre ei. ţi întoarseră privirea, în afară de Will, ai cărui ochi înlăcrimaţi încrucişară cu ai ei.

Biblia îi stătea deschisă pe noptieră. Elisabeth o ignoră, încuie uşa şi se dezbrăcă. Deşi era o seară călduţă, îşi puse o cămaşă do noapte din flanelă. în drum spre pat, picioarele i se înmuiară şi se prăbuşi pe podea, suspinând amarnic, atentă să nu fie **auziţi** temându-se ca zgomotul căzăturii să nu îi îngrijoreze pe **cfl** de jos.
In cele din urmă se băgă în pat şi se făcu ghem. *Doamne,* se rugă ea în şoaptă, *nu înţeleg şi nu îmi place ce mi se întâmplă. Şi nu ştiu unde eşti Tu acum. Dacă acesta este răspunsul Tău, îmi pare* ***rât*** *că Te-am întrebat dacă vrei sau nu să mă mărit cu Ben.*
Auzi paşi pe trepte şi îşi ţinu răsuflarea. Cineva se apropie de uşă, făcând să scârţâie podeaua, dar nu bătu. Paşii se retrasei! apoi iar spre scară, dar nu îi auzi coborând. Aşteptă. Nimic. Deşi era epuizată, nu avea să închidă un ochi noaptea asta.
Se apropie tiptil de uşă şi îşi lipi urechea de ea. Neauziml niciun sunet, înălţă cu grijă zăvorul şi, răsucind mânerul, crăpfl uşa. în întunericul culoarului, proiectată de lumina difuză a la ni padarului de pe stradă, distinse silueta lui Will. Băiatul şedea pi ultima treaptă, cu spatele la ea.
— Sunt bine, îi şopti Elisabeth. El nu se întoarse.
— Du-te de te culcă, Will.
El încuviinţă din cap, dar rămase nemişcat. Elisabeth îşi **luâ** capotul din cuiul de pe uşă şi se aşeză lângă el, în capul trepteloi Will îşi ţinea bărbia în mâini şi privea în gol afară pe fereastră, CI obrajii udaţi de lacrimi.
Mişcată, Elisabeth abia putu să îngâne:
— îţi mulţumesc că ţii atât de mult la mine.
El trase tremurând aer în piept, îşi acoperi ochii şi începu să suspine încetişor. Ca să-1 liniştească, Elisabeth îi atinse uşoi umerii. El plângea pentru ea, ceea ce o făcea pe ea să plân^.'i pentru el. Şi rămaseră aşa, sprijinindu-se unul pe altul într-un moment în care Elisabeth se temea că durerea, prea adâncă, *s-d* putea s-o doboare dacă n-ar fi avut alături un prieten adevărat precum Will.

Işi lăsă mâna pe umărul lui Will până ce suspinele lui se ilnmoliră, apoi rămaseră tăcuţi unul

lângă altul aproape o oră. i i 11 trimise de două ori să se culce, dar el rămase de fiecare dată nemişcat.
— Cred că e timpul să mă duc la culcare, spuse ea în cele din nună.
Will dădu din cap, fără să se urnească din loc, fără să ridice | H ivirea spre ea. Elisabeth se întoarse în camera ei. Din oră în oră > ■ c Iădea jos din pat şi crăpa uşa să vadă dacă Will mai este acolo. i **lupă** miezul nopţii el aţipi cu capul rezemat de balustradă. în **lori** dormea cu spatele pe palier şi picioarele întinse pe trepte. I I is.ibeth ieşi în vârful picioarelor, îl acoperi cu o pătură şi îi stre-111 i.i o pernă sub cap.
Will era, fără doar şi poate, cel mai nobil bărbat pe care avu- vreodată privilegiul să-1 cunoască.

Ironia *sorţii*
129

10

clisabeth era distrusă. Deruta în privinţa lui Ben era de pe-acum doar o amintire, şi crâmpeie ale acelei amintiri o făceau să se întrebe dacă nu cumva contribuise la moartea lui. Articolele **des4j** pre război ajunseseră să o îngrozească şi evita ziarele - asta CU toate că de câteva luni încoace Antanta, ajutată de trupele ameri cane, se îndrepta vertiginos spre victorie.
O bântuia gândul că trupurile multora dintre cei înecaţi nu fuseseră găsite. Până în toamnă, peste douăzeci la sută dintre **ceu** dispăruţi nu fuseseră încă găsiţi. Visa mai mereu despre înto.n cerea miraculoasă a lui Ben, un vis care se transforma mereu în coşmar, fie pentru că nu putea ajunge la el, fie fiindcă se trezi \i chiar când erau pe punctul de a se îmbrăţişa. Se trezea cu cămaş,! de noapte udă de năduşeală şi ochii plini de lacrimi, întrebau du-se cum de mai putea trăi chiar şi o singură zi fără el.
Pe cât de hotărâtă era să îi rămână în continuare devotată Iul Cristos, nu îi dădea pace ranchiuna pe care o simţea la gândul ***a*** Dumnezeu îngăduise să se întâmple una ca asta. îi dăduse ascul tare în toate - în afara faptului că nu recursese la rugăciune în privinţa hotărârii ei de a se căsători. Dar asta fusese o omisiune, nu un act de nesupunere.
îi vorbea Celui de Sus din zori şi până-n seară, dar nu primei în schimb decât tăcere. Ştia că moartea este lucrarea diavolului, nu a lui Dumnezeu, dar pentru această moarte ceva îi spunea **câ]**
■ ITicuse şi ea răspunzătoare. Biblia deveni un manual - neinte-11 s,i nt, greoi, necaptivant. îl imploră pe Dumnezeu să îi trezească in setea pentru Biblie, dar sufletul ei nu tânjea decât după somn.
I ,ucra cu normă întreagă la farmacie şi, după ce pe parcursul M ri i îşi sistase activităţile de la biserică, acum le reluase şi pe ace-**IIM.** Duminici la rând se simţise ipocrită, făcând eforturi vajnice **t\ le inculce învăţăceilor săi de la şcoala duminicală adevărul Scripturii, în care ea nu mai credea cu toată convingerea.
Ultimii cinci ani din viaţa ei fuseseră un experiment, iar expe-iimentul dăduse greş. Ce sperase să obţină printr-o supunere
■ l«-plină? Favoruri? Răsplată? Asta se opunea tuturor convin-> .< ti lor sale. Şi trebuia să admită că tatăl ei, pastorul şi chiar şi f\ .mghelistul Hasper o avertizaseră că a ales o cale grea. Sunase IIH ântător la vremea aceea. Acum, în toiul bătăliei, nu se simţea **pregătită** să lupte. Se agăţa cu disperare de viaţă, temându-se de înfrângere.
#
— N-am mai văzut-o de ceva vreme pe Lucy, îi spuse ea lui Will într-o seară de septembrie când el veni s-o ia cu camioneta **de** la farmacie.
— Eu şi Lucy am fost doar prieteni, Elspeth.
— Şi noi doi ce suntem? El şovăi.
— Mai trebuie să întrebi? -Da.

— Prieteni pentru totdeauna, eu aşa sper.
în toamna aceea, o epidemie de gripă răvăşi oraşul, nelăsând **iproape** nicio gospodărie neafectată. Muriră pe capete oameni M toate vârstele, din toate părţile oraşului. Unii căděau la pat dimineaţa şi îşi dădeau sufletul înainte de lăsarea nopţii. Alţii **1 chinuiau** zile întregi să scape cu viaţă. Spitalele şi policlinicile n.iu pline ochi, iar şcolile au fost închise. Bolnavii au fost puşi nh carantină, în încercarea de a fi ţinuţi departe de persoanele .mntoase. Farmacia a rămas fără medicamente şi în cele din mină Elisabethînsăşi căzu la pat.

Simţindu-se vinovată că a adus boala în casa Bishop, aceasta îl imploră pe Will să îi găsească un sălaş în afara oraşului. Dar **elj** nici nu vru să audă. O îngrijea el însuşi; îi aducea în odaie mân-, care şi întăritoare, o supraveghea constant, ba îi curăţa - sprn marea ei ruşine - până şi oala de noapte.
La un moment dat, starea ei se înrăutăţi atât de tare că fu adus pastorul Hill, cu o mască chirurgicală pe faţă. în clipele când delira, Elisabeth nu era conştientă decât de jena pe care o **simţei** faţă de Will. în momentele de luciditate îl implora să îi spună cu m se simţeau cei ai casei. Când primi în sfârşit vizita unui medii, prezentându-se drept fiica răposatului doctor James LeRoy, reuşi cu chiu, cu vai, să afle de la el că, pe parcursul ultimelor zece zile,] muriseră doi dintre copiii din casă, o fată şi un băiat. Elisabeth fti de neconsolat la auzul veştii, deşi medicul o încredinţa că aceşti,i se îmbolnăviseră cu mult înaintea ei.
— Este firesc să suferiţi, domnişoară, dar nu trebuie să **vil** simţiţi câtuşi de puţin răspunzătoare de cele întâmplate. Dup.) toate probabilităţile, dumneavoastră v-aţi molipsit de la ei, nu viceversa. Totuşi, îmi fac griji pentru Will. Până acum a reuşii să nu contracteze această maladie letală, dar este epuizat şi arc sistemul imunitar slăbit.
— Vă rog să stăruiţi pe lângă el să nu mă mai îngrijească, ii imploră Elisabeth. Pe mine nu mă ascultă.
— Toată lumea din casă e la pat, domnişoară. Nu vă daţi seama că el are grijă de toţi?
— Am nişte bani puşi deoparte, spuse Elisabeth. Domnul avi > cat Beck are acces la ei. Nu sunt mulţi, dar sunt suficienţi pentru plata unei îngrijitoare pe o perioadă de câteva luni. Promiteţi-mi, vă rog, că mă veţi ajuta.
Medicul clătină din cap.
— Nu v-aş putea găsi o infirmieră în statul ăsta nici pentru toţi banii din lume. Toate cadrele medicale lucrează zi şi noapte. Eu însumi muncesc douăzeci şi patru de ore din douăzeci **şl]** patru, iar jumătate din angajaţii spitalului lipsesc, fiind ei înşiţtl bolnavi de gripă. Dacă sunteţi o femeie credincioasă, rugaţi-v,i
Numai o minune dumnezeiască ne mai poate scăpa oraşul din hearele acestei dihănii.
A doua zi, hotărâtă să îi dea o mână de ajutor lui Will, Elisabeth ■**cercă** să coboare la parter. Febra îi umflase atât de tare articu-hţiile că se prăbuşi pe trepte. în ciuda frisoanelor, a fierbinţelii şi i .cnzaţiei de greaţă, refuză să strige după ajutor. Se rugă doar i nu fie descoperită acolo, moartă sau, mai rău, acoperită de propria-i vărsătură.
c ând Will dădu, într-un târziu, peste ea, Elisabeth nu putu !■ i .it să îngâne:
— Cheamă, te rog, pe cineva să te ajute!
Când el îngenunche şi îi ridică trupul împuţinat aşa cum in Iu i un prunc, Elisabeth îşi acoperi faţa. La capul scării, Will in **cât** pe ce să se dezechilibreze. Era, în mod clar, slăbit. O aşează ■ n blândeţe pe pat şi o acoperi cu o pătură. Ea se simţea nevred-nii .1 de grija lui şi vru să i-o

spună, dar Will încetase de mult s-o mu asculte.
Când părăsi camera, ducând iar oala ei de noapte, Elisa^th îl mia pe Dumnezeu şi îl imploră din adâncul inimii, fie s-o lase i moară, fie s-o însănătoşească repede ca să-1 poată ajuta pe Will înainte să-şi dea el sufletul.
Trei zile mai târziu, într-o dimineaţă, îi scăzu temperatura.
Casa era cufundată în tăcere, soarele strălucea sus pe cer. I lisabeth se dădu jos din pat, slăbită, cu picioarele tremurânde. l i puse halatul şi coborî încet, cu grijă, la parter. Casa mirosea i medicamente şi a moarte. Cumnaţii, leoarcă de transpiraţie, im ,ircau camioneta. Erau vasăzică în stare să facă munca asta i lotuşi, nu îi văzuse niciodată ajutându-1 pe Will la treburile c.i'spodăreşti.
Surorile lui Will împărţeau dormitoarele cu copiii bolnavi. Will aţipise pe canapea, în camera de zi. Elisabeth trecu în vârful pil marelor pe lângă el şi aruncă o privire afară. Bărbaţii păreau luiioşi şi slăbiţi la rândul lor. Fuseseră mereu atât de distanţi i II ea, că nici măcar nu le ştia numele. Când deschise uşa, aerul 11111 ce şi proaspăt o lovi aidoma unui elixir.

— Mai eşti contagioasă? întrebă unul dintre ei.
— Cred că nu, răspunse ea. Ce se petrece?
— Am cumpărat camioneta de la Will. Ne mutăm în sud. Amândurora ni s-au prăpădit din copii şi, acu' că s-a dus coana Bishop, e timpu' s-o luăm din loc.
— Coana Bishop?
— A murit azi-noapte.
— Vai, nu!
— Aşa-i cel mai bine.
— Şi dintre copii?...
— Amândoi am pierdut câte doi.
Elisabeth fu cât pe ce să se prăbuşească. Oare fetiţa din grupd ei de la şcoala duminicală scăpase?
— Şi Sue?
Unul dintre bărbaţi lăsă capul în pământ. Celălalt se uită la ea şi Elisabeth înţelese.
— Ştiţi cumva dacă Will s-a îmbolnăvit şi el? întrebă ea abia şoptit.
— Nu s-ar zice. E o adevărată minune.
Elisabeth adora să simtă pe piele vântul rece, dar se şi temei de el.
— Oriunde aţi merge, îmi promiteţi că veţi avea grijă să ij duceţi pe copii la biserică şi la şcoala duminicală?
— îţi promitem, domnişoară.
în mai puţin de o săptămână casa se goli. în ziua în care plecară ceilalţi, Will se mută la Central House.
— Am să vin să văd cum te simţi, spuse el. Dar nu pot rămâne aici. Ar vorbi lumea. Am să dau anunţ că oferim pensiune ■ dacă apar chiriaşi, am să mă mut înapoi.
Oraşul îşi jeli morţii luni de zile. Elisabeth îşi recăpăta încet-încet puterile, îşi reluă lucrul la farmacie şi activităţile de la biserică, şi începu curăţenia generală în casă. Will o suna când şi când şi o ducea ici şi colo cu noul său automobil cumpănii la mâna a doua. Prins cum era cu micile lui afaceri şi postul de contabil stagiar pe care îl obţinuse la Fairbanks-Morsc,

D întreprindere de asamblat vagoane de tren care tocmai fuzio-n,isc cu Sheffield Car Company, nu mai pusese piciorul în casă 'Im ziua în care se mutase.
l,a sfârşitul lui noiembrie, Will veni la farmacia domnului |**nyder** când Elisabeth se pregătea

să închidă prăvălia.
— Mă bucur să te văd, spuse ea. Am o surpriză pentru tine.
— Am trecut pe aici pentru că şi eu am una pentru tine, răs-l'iinse el. Două familii au răspuns azi la anunţ. Vor sosi săptă-**Mna** viitoare. Până atunci trebuie să pun casa la punct.
— Vrei să gătesc eu pentru ei? îl întrebă Elisabeth, urcând în m.işină.
— Nu ţi-aş cere niciodată una ca asta. Le-am spus că pot folosi **bucătăria,** dar masa nu este inclusă în chirie.
I-lisabeth răsuflă uşurată. Ultimul lucru care îi lipsea, pe lângă **JDate** celelalte îndatoriri ale sale, era să gătească pentru chiriaşi.
— Abia aştept să te întorci, spuse ea. Nu am cuvinte să-ţi mul-|umesc pentru tot ce...
— Nici nu trebuie să-mi mulţumeşti, Elspeth. Şi tu ai fi făcut H i-laşi lucru, dacă tu ai fi fost cea sănătoasă.
Klisabeth nu putea decât să spere că era adev|Fat.
— M-am simţit tare singură în casa aia mare şi veche, spuse M, Dar îţi mulţumesc că ai avut grijă de reputaţia mea.
— Păi, se putea altfel?
— S-ar cuveni să îţi dau banii pe care a trebuit să îi cheltuieşti M chirie.
— Nici să n-aud! A fost alegerea mea să stau în altă parte. Aş fi putut să te dau afară din casă.
— Sau să te însori cu mine. Şi uite-aşa ai fi prins doi iepuri deodată.
Gluma ei nu păru să-1 amuze.
— Nu glumi în privinţa asta, Elspeth, spuse el traversând **Iodul** ridicat pe Michigan Avenue peste râul Portage şi intrând ni circumscripţia a patra. Trebuie să ţii doliu un an de zile.
— Adică trebuie să te aştept până la vară, Will Bishop?
— Nu mă lua peste picior.

— Iartă-mă.
Era prima dată când regreta că nu păstrase secretul logodnei sale cu Ben. Acum că se ştia că fuseseră logodnici, ea se cuvene.i să ţină doliu după el timp de un an. Şi *bineînţeles* că va ţine doliu. Adevărul fie spus, nu era sigură că durerea provocată do moartea lui Ben se va vindeca vreodată. Dar în curând împlinei nouăsprezece ani şi în sufletul ei nu era niciun alt bărbat în afară de Will Bishop.
îl iubea? Din toată inima. Cum să nu-1 iubească? Aveau atât în comun, şi mai cu seamă faptul că erau amândoi orfani. La câ de corect şi de tradiţionalist era Will, ştia că nici măcar nu v^| începe s-o curteze în mod oficial până în iunie 1919.
Will opri maşina în faţa casei.
— Nu mi-ai spus care este surpriza ta, spuse el.
— E înăuntru.
— Nu se cuvine să fim singuri în casă la o oră atât de târz protestă el.
— Eu am să aştept afară.
— Unde să mă uit?
— Unde vrei.
Elisabeth fu încântată să vadă luminile aprinzându-se rânc pe rând pe măsură ce Will trecea grăbit de la o încăpere la alia în scurtă vreme, ieşi cu pas vioi şi, de luni de zile, aceasta In prima dată când Elisabeth îl văzu zâmbind cu toată faţa.
— Elspeth, eşti nemaipomenită! De unde ai făcut rost de dezinfectant? Şi ce soluţie ai mai folosit de miroase aşa de bine în toată casa?
— La început am frecat totul cu amoniac şi apoi am dat ci esenţă de alune şi vanilie. E uimitor câte lucruri învaţă omul într-o farmacie.
— Trebuie să te plătesc pentru materiale şi pentru trudă.

— Ei, aş! Dacă nu vrei să mă jigneşti, Will, fă bine şi nu mal adu niciodată vorba de plată. Chiar dacă aş da toţi pereţii cu tnj straturi de vopsea, tot ţi-aş rămâne datoare pe viaţă. O viaţă *un* mi-ar fi de ajuns ca să te răsplătesc pentru bunătatea ta.
Will ridică mâna în semn de capitulare.
— Bine. Am să-ţi respect dorinţa dacă ai s-o respecţi şi tu pe i mea. Suntem chit. Nu ne datorăm nimic unul altuia.
— Eu îţi datorez mult mai mult decât îmi datorezi tu, ripostă I lisabeth.
— Uite că ai şi încălcat înţelegerea! exclamă el zâmbind.
— Bine. Gata cu gluma. Dacă asta este dorinţa ta, suntem chit. Will îi întinse mâna să pecetluiască înţelegerea. Ea i-o cuprinse
mlr-ale ei.
— Abia aştept să mă întorc acasă, spuse el.
— Iar eu, Will, încep să simt că sunt, la rândul meu, acasă. Ar fi vrut să adauge: „Iar la vară fă bine de te pune pe curtat",
in hotărî că fusese îndeajuns de îndrăzneaţă pe ziua aceea.
Elisabeth socotea înfrigurată zilele rămase până la sosirea i Iiiriaşilor. Acum că se înzdrăvenise şi că urma să îl cunoască pe Will dintr-o nouă perspectivă, avea senzaţia că deschisese porţile i dului. Momentele ei de rugăciune deveniră pline de dulceaţă şi .dna aştepta să reia citirea Bibliei.
Totuşi, stătea cu frica-n sân. îngrozită să petreacă singură IM>|>ţile în casa aceea mare şi veche, tresărea la fiece zgomot. Cu I (âtru nopţi înainte de sosirea chiriaşilor, Elisabeth dormea adânc in patul ei, cu uşa şi toate ferestrele ferecate. Qfipă miezul nopţii, un zgomot o făcu să sară ca arsă. Ce fusese asta? Un geam spart? I înde? Se ridică în şezut şi se uită cu ochii mijiţi la ceasul deştep-i.Hor. Era ora 2 fără 5 minute.
Auzi iar zgomot. Uşa din dos de la parter. îşi ţinu răsuflarea. i i zăngăni, ca şi cum cineva ar fi încercat să spargă broasca.
\c vstea nu erau zgomote produse de vânt sau de clădire şi nici |)li1smuiri ale minţii ei - cum îşi spunea adesea ca să prindă inimă. Tremurând toată, Elisabeth se îndepărtă tiptil de pat şi, cu mare grijă, deschise uşor uşa să tragă cu urechea. *Oricine s-ar afla* I i, se rugă ea, *dă, Doamne, să nu ştie că mă aflu în casă.* Oricum, cine ■nea lucruri de valoare în odăile neîncălzite de la etaj? *Doamne,* ii continuă ea ruga, *dacă e un spărgător, fă să caute numai la parter*
I *,ipoi să-şi vadă de drum.*

Cu inima bubuindu-i în piept, respirând sacadat, auzi uşa **dj** la parter izbindu-se de perete. După voci, era clar că în casă **sal** aflau cel puţin doi bărbaţi.
— Casa asta-i locuită, îl auzi spunând pe unul dintre ei. **Uită-jB** şi tu ce curată-i bucătăria.
— Sst, făcu celălalt.
Elisabeth îşi acoperi gura să nu îi scape un geamăt. Nu vedeau că aleseseră o casă de oameni nevoiaşi? De ce nu plecau? Probabil că nu erau din partea locului. Doar unor venetici le-ar fi trecuU prin cap să dea o spargere într-o casă modestă din circumscripţiei a patra, când pe malul opus al râului se înălţau somptuoasele reşedinţe din circumscripţia întâi.
Dacă urcau la etaj? *Ajută-mă, Doamne.*
Se apropie în vârful picioarelor de dulap şi scoase o găleată, un spălător de podele şi o sticlă pe jumătate plină cu amonia<, pe care o goli în căldare. Aburii lacrimogeni îi înţepară ochii şl nasul. Atentă să nu facă zgomot, aşeză găleata şi spălătorul **lâna** uşa pe care o lăsase crăpată.
Când îl auzi pe unul dintre bărbaţi rostind cuvintele „la etaj", mai că leşină de frică. Paşii greoi de la baza scării îi dădură dl înţeles că bărbatul era masiv, bătrân sau beat. *N-am să mă las **făli** luptă. Dă-mi, Doamne, putere.*
Prin crăpătura uşii, vedea prin întuneric jumătatea de sus a treptelor. Când bărbatul ajunse acolo, aproape că-i scăpă UI ţipăt. Era un individ mare şi greoi ca o matahală, îmbrăcat în haine marinăreşti, cu nişte ghete uriaşe în picioare şi o beretă dl marinar pe cap.
Când spărgătorul ajunse pe palier, la doar câţiva metri de u.ş.i ei, Elisabeth cufundă pământuful spălătorului în amoniac şi făcu un pas în spate. Cum ţinea ea spălătorul ca pe bâtă de baseball

amoniacul picura încet pe podea, ameţind-o. Cât de greu ei.i spălătorul!
Când umbra capului namilei apăru în crăpătura uşii, Elisabelh atacă. Pămătuful păru să se rotească încet în aer, dar - mânat de adrenalina ce îi pulsa în vene - prinse iute viteză şi, când barba 1111 1.1 iţi nasul prin deschizătură, Elisabeth îl izbi în faţă cu pămă-I11I11I plin de amoniac nediluat. Individul urlă şi, dând îndărăt 111 paşi clătinaţi, se lovi cu şoldul de balustradă, care crăpă sub |**reutatea lui.**
Uşa era acum deschisă larg şi Elisabeth ţinea spălătorul ca *m* un vătrai în mâna stângă, de mijlocul mânerului. Hoţul tor-iiii.il se îndreptă orbecăind spre ea şi Elisabeth atacă din nou. I■ie învingea, fie era învinsă.
II plesni iar peste faţă cu pămătuful îmbibat de amoniac, 1 [i indu-1 să se clatine. Individul se retrase iar cu paşi împleti-**■ţj** şi Elisabeth atacă din nou, lovindu-1 de astă dată în stern şi impingându-1 în spate. Purtat de propria lui greutate, bărbatul 1 upse balustrada şi, căzând în gol cel puţin opt picioare, ateriza 111 o bufnitură în mijlocul scării şi se rostogoli pe trepte până || parter.
Klisabeth făcu un pas înainte să vadă dacă îl omorâse. |zându-l că zace nemişcat, presupuse că era mort. Câinii lătrau 1 privind pe fereastră, văzu luminile aprinzându-se în vecini.
— Ce se petrece acolo? strigă complicele celui rănit. l'aţă-de-amoniac gemu şi camaradul său făcu un pas îndărăt.
— Urcă, de îndrăzneşti, îi strigă Elisabeth, surprinzându-se I H■ sine, şi ai să sfârşeşti alături de el! Ce va face dacă bărbatul sărea peste tovarăşul lui şi urca să-i **Hnă** de hac? Faptul că se afla la ettj părea a fi un avantaj, dar 1 ,il<1 vreme se putea apăra de doi bărbaţi, înarmată doar cu un I ulător urât mirositor?
— Am făcut destul tărăboi, Edgar, spuse individul nevătă-1n.1t şi, ridicându-şi printr-o smucitură complicele de la podea, ii împinse spre uşa din dos. Pfi, ce putoare! Te-ai scăpat pe tine?
— Mare tâmpit mai eşti, George! Nu-ţi dai seama că ăsta-i .imoniac?
— Vreţi să scot puşca? strigă Elisabeth după ei, întrebându-se ic unde o mai fi scos-o şi pe asta. Când îi văzu tulind-o pe aleea vestică, genunchii i se înmuiară ţi se prăbuşi pe podea.

— Elisabeth! se auziră glasurile perechii mai vârstnice din vecini. S-a întâmplat ceva?
— Da! strigă Elisabeth. Chemaţi poliţia! Şi daţi-i de ştire dom nului Bishop la Central House! Cei doi spărgători neîndemânatici fură arestaţi peste doar douăzeci şi cinci de minute la spitalul din Bonnie Castle, unde se duseseră să ceară îngrijiri pentru ochi şi diverse **contuzii** Neghiobi cum erau, îşi folosiseră numele adevărate şi asllcl au fost identificaţi numaidecât. Cei doi fuseseră concediaţi in după-masa aceea de la depozitul de cherestea Hazen şi au măr rurisit că, auzind că pensiunea era părăsită, o consideraseră a li o pradă uşoară.
Will o duse pe Elisabeth acasă la pastorul Hill, unde acest.i şi soţia lui o primiră cu braţele deschise şi stăruiră ca tânăra **săi** rămână la ei până la sosirea chiriaşilor.
— I-am minţit pe oamenii aceia, se plânse Elisabeth pastorii lui. Le-am dat de înţeles că aş avea o puşcă.
— Şi vrei să le ceri iertare? întrebă pastorul zâmbind.
— Eu l-am împins pe sărmanul om peste balustradă!
— Tare-aş fi vrut să văd asta cu ochii mei! râse pastorul.
— Eu vorbesc serios, domnule pastor.
— Vrei să vorbim serios? Bine. N-aveai cum să ştii că erau doar doi împiedicaţi care probabil că nu ţi-ar fi făcut niciun **rău** Ai cerut ajutorul lui Dumnezeu. Şi ai acţionat după litera Biblici
— După litera Bibliei?
— Isus însuşi spune că este mai ferice să dai decât să primeşti.
— Jack! îl apostrofă doamna Hill. Elisabeth este speriată şi nu îi arde de şagă.

— Are nevoie de un somn bun într-un sălaş sigur, replică el, Şi sălaşul 1-a găsit.
Elisabeth nu reuşi să închidă un ochi până dimineaţa, câini razele soarelui se revărsară pe fereastra odăii de oaspeţi din căminul soţilor Hill.
Până vara următoare, Elisabeth intră într-o rutină pe care o găsea pe deplin satisfăcătoare. Două familii nevoiaşe, **ui**
■ "inis-voiajor ce vindea cărţi şi două studente de la Sage Miisiness College făceau ca pensiunea Bishop să meargă înflo-nlor. Câştigând îndeajuns de bine la Fairbanks-Morse, Will îşi puia permite să angajeze o femeie de serviciu şi o bucătăreasă, in re se mutară şi ele în casă.
lilisabeth mai avea momente de melancolie, când amintirea nenorocirilor din viaţa ei o copleşea, dar per ansamblu simţea i **se** maturizează spiritual. îşi îndeplinea cu bucurie activităţile || la biserică; munca la farmacie, chiar dacă lipsită de provocări, • I împlinea; şi îi făcea plăcere forfota din casă. Fusese nevoită să **Itscurajeze** avansurile vânzătorului de cărţi, informându-1 la IIn **eput** că ţinea încă doliu după logodnicul ei şi mărturisindu-i in *ele din urmă că inima ei aparţinea deja altui bărbat.
— Cui? se interesă comis-voiajorul.
— Iartă-mă că nu îţi răspund şi am să te iert şi eu pe dum-iii Mia că m-ai întrebat, fu răspunsul ei.
Klisabeth se întâlnea cu Will la micul dejun şi adesea el venea h,l o ia cu maşina de la farmacie. Cu timpul ea încetă să îşi mai i (iiudă ocheadele drăgăstoase şi privirile cu subînţeles. Totuşi, < Ie nu primeau niciodată răspuns şi Elisabeth avu nevoie de toată ■**Uterea** ei de voinţă ca să nu-i aducă aminte lui Will că perioada || de doliu se apropia de sfârşit. Ar fi stricat totul spunându-i.
— Te simţi tristă azi? o întrebă el într-o dimineaţă de dumi-n u \i, la începutul lui iunie.
jf
— Ba dimpotrivă, Will, azi mă simt foarte bine, mulţumesc. \ i impresia că aş fi abătută?
— Nu. Dar azi se împlineşte un an de când am primit vestea. *Dragul de el, s-a inclus şi pe sine.*
— Dumnezeu a fost bun cu noi, spuse ea cu voce tare.
— Din gura oricui altcuiva cuvintele astea ar suna găunos.
— Eu n-o spun niciodată cu uşurinţă.
Când văzu că trece săptămâna şi Will încă tot nu face nicio mişcare, Elisabeth începu să îşi piardă răbdarea. Nu fusese îndeajuns de directă, de clară astă-toamnă când abordase penii II prima dată subiectul? Atunci îi vorbise, într-adevăr, cu prea

mare îndrăzneală şi nu avea de gând să repete greşeala, dar **ejj** imposibil ca el să fi uitat atât de repede.
Ziua de 4 iulie, cu activităţile sociale aferente, veni şi trecu, i.n Elisabeth începu să îşi piardă speranţa. Admiraţia ei pentru Will dăduse întâi naştere unei iubiri adevărate şi acum se transforma în alean. Le era menit să fie împreună şi Elisabeth voia s-o **spunl** lumii întregi. Voia să fie văzută în public împreună cu el, s,i se plimbe prin oraş ţinându-se de mână. îşi dorea ca Will *s-ol* curteze, s-o strângă în braţe, s-o sărute.
Supunerea era un hap amar. Chiar dacă nu se compara iu pierderea tatălui şi a logodnicului ei, reticenţa lui Will o desemn pănea. Ce-i rămânea de făcut cu viaţa ei? Nu o interesa niciun ,ill bărbat, dar nici nu îşi dorea să rămână fată bătrână. Nu merita I ea un dram de fericire? Ar fi Dumnezeu în stare să o priveze **efl** iubirea celui pe care i-1 pusese în cale încă din copilărie?
Will Bishop făcu primul pas abia în august. Elisabeth a« deprinsese atât de tare să fie dezamăgită, încât aproape că i scăpă momentul. Will aborda chestiunea la cină, de faţă cu cri lalţi chiriaşi.
— Aţi auzit de parada de pe 1 septembrie? întrebă el. Se uita la Elisabeth, fără a i se adresa, însă,

direct. Cel care răspunse fu vânzătorul de cărţi.
— Din păcate, eu n-am să pot fi de faţă. Dar cred că are să fie un adevărat spectacol.
— Ce paradă mai e şi asta? întrebă Elisabeth într-o doară.
— O paradă organizată în cinstea soldaţilor şi a marinariloi care se întorc de pe front.
Elisabeth amuţi, copleşită de amintirea lui Ben. îşi lăsă fur culiţa în farfurie, dar nu vru să atragă atenţia asupra sa ridicau du-se de la masă.
— Va fi prezentă toată suflarea din oraş, adăugă Will. *Nu fi atât de sigur de asta,* ar fi vrut să riposteze Elisabeth.
— Mi-ar face mare plăcere să te însoţesc, continuă Will. Elisabeth nu era atentă la el.
— M-au înşelat urechile sau Will tocmai s-a oferit să fie înso-lorul domnişoarei LeRoy? întrebă cineva.
I lisabeth ridică, tresărind, privirea. Will îi zâmbea.
— Nu te-au înşelat urechile, răspunse el. I!lisabeth izbucni în lacrimi.

Gxpitalul 11

Elisabeth sări peste micul dejun ca să nu dea ochii cu Will. Merso pe jos până la farmacie, dar la ora 10 se simţea deja sleită ci puteri. Mancă jumătate de cutie de bomboane mentolate. De obi«| cei asta îi liniştea stomacul, dar azi nu făcu decât să îi înteţeascl senzaţia de foame până ce toate articolele din prăvălie ajunserj] să i se pară comestibile.
Dacă am putut să pun pe fugă nişte spărgători, pot să îndur şi foamea până la prânz, îşi spuse ea. în timpul pauzei de jumătate dl oră de la ora prânzului, avea de gând să îşi cumpere un sandvii i de la prăvălia de mărunţişuri din vecini. Până atunci va servi muşteriii, va mătura podelele, va face tot ce i se va cere... şi îşi vi plânge de milă.
La 11:30 bătea vântul în farmacie. *Dacă nu mănânc ceva, leşin,* gândi Elisabeth. Obţinând permisiunea să îşi ia pauza de m,is.i cu jumătate de oră în avans, se grăbi recunoscătoare la **prăvălii** din vecini şi se aşeză la tejghea. Bătrâna Gertrude îi aruncă un zâmbet luminos.
— Văd că ai venit mai devreme.
— Sunt hămesită de foame!
— Ca de obicei?
— Vă rog.
Doctorul James LeRoy obişnuia să spună că „foamea este *a*<\ mai bun condiment". Acum Elisabeth îi dădea dreptate mai mu li
Ironia sortii
143
i ,i niciodată. Tatăl ei, pe de altă parte, se arătase sceptic cu privire li .işa-zisele puteri vindecătoare ale băuturii Coca-Cola, chiar
I **ică** mulţi aveau mare încredere în ele. Dar întrucât tot el adău-**ise** că „de dăunat, n-ar avea de ce să dăuneze dacă se consumă
111 moderaţie", Elisabeth comandă o sticlă pe post de desert.
— Să nu-ţi dau mai bine două? întrebă Gertrude.
— O, Doamne, n-aş putea să beau de una singură două sticle!
— în curând vei avea companie.
Uitându-se pe fereastră, Elisabeth văzu maşina lui Will parii, i în faţa farmaciei. Peste un minut, acesta venea deja spre **prăvălia** de mărunţişuri. Elisabeth se crispa, dar fu totodată impresionată de hotărârea cu care păşea Will. Când acesta intră i II pas apăsat în prăvălie, Elisabeth îşi aminti cum în copilărie, ■ilunci când venea să cumpere bomboane din acelaşi negoţ, prea **tun ici** să scoată o vorbă, Will arăta doar cu degetul spre dulciurile dorite şi punea bănuţii pe tejghea.
Acum Will îşi scoase şapca, îşi trecu mâna prin păr şi le salută pi intr-o înclinare a capului pe femei.
— îmi pare rău, Elspeth, că nu am ajuns la timp să te scot || masă.
— Să mă inviţi, vrei să zici, îl corectă ea ţâfnoasă.
— Da, să te invit. N-ai vrea să luăm loc la o masă? Elisabeth şovăi, chipurile nehotărâtă. Ce frumos din partea
bi **că** plecase de la serviciu ca să îi facă o vizită! Gertrude îşi găsi i ■ | **iede** ceva de făcut, încercând parcă să îşi ascundă un zâmbet.

— Mai am puţin şi termin, Will.
— Asta înseamnă că vrei siwni te alături ori ba?
Elisabeth se ridică oftând. Will îi duse băutura şi şerveţelul !,i o masă, îi trase scaunul, apoi se scuză o clipă şi comandă
I1 (oca-Cola şi pentru el.
— Ar trebui să mănânci ceva, spuse ea.
— *Eu* nu am sărit peste micul dejun. Elisabeth ridică o sprânceană.
— Cărui fapt îi datorez această onoare?
Will sorbi din băutura gazoasă, apoi îşi şterse buzele.

— După ce aseară ai plecat plângând de la masă şi azi dimineaţă nici nu mi-ai dat bineţe, cum poţi să numeşti asta o onoare?
Elisabeth îl aţinti cu privirea.
— Este mereu o onoare să te întâlnesc, Will. Mai ales atunci când eşti îndeajuns de bărbat ca să-ţi ceri iertare.
Will se aplecă spre ea.
— Nu mă prea pricep la asta, Elspeth. Abia la vreo două **ora** după cină mi-am dat seama că am dat cu bâta-n baltă. Nu ştiu **cfl** a fost în capul meu.
— Atunci înţelegi de ce mi-ar fi imposibil să mă duc la... Will se îndreptă din spate.
— Vrei să te implor în genunchi?
— Nu, răspunse ea. îmi cer scuze. Eu...
— Nu, Elspeth, eu sunt cel care trebuie să-ţi ceară iertare. Tu nu te faci vinovată cu nimic. Şi da, înţeleg cât de deplasată a fosl cererea mea.
— Şi asta mai cu seamă de faţă cu alţii.
El o pironi cu privirea, fără să zâmbească.
— Chiar *vrei* să îţi cer iertare în genunchi.
— Nu! exclamă Elisabeth. Will, te iert. Vreau doar să ştiu pentru ce anume te iert.
De data asta, Will zâmbi.
— Trebuie să mă întorc la lucru, zise el.
— Chiar nu vrei să mănânci nimic?
— Nu, mulţumesc. Am să te conduc.
Când ieşiră, ea îi mulţumi că a venit s-o caute.
— Nici nu ştii cât înseamnă asta pentru mine.
— Poţi să-mi mulţumeşti îngăduindu-mi să găsesc un prilc| potrivit de care să ne putem bucura împreună.
— Cu cea mai mare plăcere.
Will se opri stingher în faţa farmaciei. Elisabeth fusese văzu 1,1 coborând şi urcând în maşina lui luni la rând, dar toată lumeţ vedea în relaţia lor o atmosferă familială, o prietenie de conveni enţă, dictată de proximitate. Ea era logodnica îndurerată, iar H, un prieten din copilărie care îi oferise găzduire.
Dar acum, stând împreună în soarele amiezii, Elisabeth avea impresia că toată lumea este cu ochii pe ei, iar el se simţea chiar i **mai** fâstâcit decât ea. Cu un zâmbet timid, Will îi întinse mâna, ci i-o strânse şi se despărţiră.
Da, conchise Elisabeth, *Will va fi un soţ minunat.*
Will îi făcu curte o perioadă adecvată şi, în curând, începură •i.i se plimbe adesea în văzul lumii ţinându-se de mână sau de **Maţ.** Elisabeth presupunea că întregul oraş aştepta deja anunţa-ir,i cununiei. Ştia prea bine că Will nu mai ieşise decât cu Lucy, i II care nici măcar nu ajunsese să se ţină de mână. Elisabeth nu nu tase în toată viaţa ei decât un bărbat. Deşi

mărturisise că nu îi pliicea să discute despre asta, Will dăduse dovadă de înţelegere.
— Eraţi logodiţi. Lucrurile astea sunt fireşti între doi oameni **îndrăgostiţi.**
Făceau plimbări lungi seară de seară, descărcându-şi sufletele
Inul în faţa celuilalt. Primele lor săruturi au fost nesigure. Will
1111 .ivea experienţă şi nici ea nu era mult mai experimentată decât
U, Fără cuvinte, îl învăţă cum să fie tandru, cum să primească şi
i dăruiască totodată o sărutare.
Discuţiile lor prelungite nu dezvăluiră multe lucruri pe care mi le ştiau. Cunoscându-se de-o viaţă, singurele secrete pe care iveau să şi le mărturisească era felul în care se priviseră unul pe iii Iul la diferite vârste.
— Eu te-am considerat mereu cea mai drăguţă fată de la bise-i n ,i, îi destăinui el într-o seară când se aşezară pe o bancă lângă **râul** Rocky.
— Nu era asta părerea tuturor? îl tachina ea.
— Şi cea mai modestă.
Câteva familii trecură pe lân^nei, mamele f ăcându-şi vânt cu ■ v.mtaiele în timp ce copiii aruncau cu pietre în apă şi se necă-I<'.ILI unul pe altul. O fetiţă scoase un ţipăt, spre satisfacţia fratelui ci, când un peşte sări din apă şi apoi căzu plescăind înapoi.
— După încăierările şi certurile pe care le-am avut la grădiniţă, eu nu te consideram cu nimic diferit de ceilalţi băieţi.

— Am ştiut că am să mă însor cu tine încă de când am împlinil zece ani, spuse el.
— Nu pot să cred! Will încuviinţă din cap.
— Vorbesc serios.
— Cum de ai ştiut? Will strânse din umeri.
— Pur şi simplu.
— Nu cred că Dumnezeu ţi-a dat de înţeles asta *atât* de devreme!
Will pufni în râs.
— Mi-a dat de înţeles că suntem meniţi unul altuia în ultima vară când am fost împreună în tabără. Dar ar fi fost mai bine si păstrez pentru mine revelaţia aceea, nu-i aşa?
— M-ai cam speriat arunci.
— Mie-mi spui! râse Will, clătinând din cap. Am fost un neghiob şi jumătate.
— Nu este adevărat.
Elisabeth se strânse la pieptul lui, zâmbind copiilor ce arătau, chicotind, cu mâna spre ei. Pe cerul încă luminat îşi făcu apariţi.i o lună palidă.
— In vara aceea eram deja îndrăgostit de tine de ani de zile, spuse Will, strângând-o în braţe.
— De când aveai zece ani?
— Nu. La zece ani am ştiut că am să mă însor cu tine, dar pt< vremea aceea nu ştiam nimic despre iubire. M-am îndrăgoslil de tine în seara când ai fost prima care a păşit înainte la **acei** întâlnire prelungită.
— Şi tu ai păşit în faţă!
— Eram suflete îngemănate, dar pe arunci încă nu ştiam cum să numesc ceea ce simţeam pentru tine.
Will se ridică în picioare şi o trase spre o alee acoperită de un frunzar des, unde era linişte şi răcoare. Se plimbau cu degetele împletite, înconjuraţi de serenadele cicadelor.
— Eu m-am îndrăgostit treptat de tine, Will.
— După ce nu ţi-a mai rămas nicio altă opţiune.
— Vezi ce zici!
— Nu voiam să sune aşa. Acum mă simt binecuvântat, fiindcă u multe alte opţiuni. Dar pe vremea aceea, odată ce ai început să jl vezi cu Ben, nu erai liberă.
— A fost alegerea mea.
Elisabeth se opri şi se rezemă cu spatele de un copac. Scoarţa **irborelui** era mai răcoroasă decât aerul.

— Nu voiam să fiu liberă, adăugă ea.
— Fireşte.
— Chiar credeam că îl iubesc.
— Şi sunt sigur că l-ai iubit, spuse Will îndesându-şi mâinile în buzunare, vădit stingherit de turnura pe care o luase conversaţia.
— Hai aici, iubitule, îl chemă Elisabeth, întinzând mâna l'ie el.
Will se apropie, fără să îşi scoată mâinile din buzunare, iar ea U **cu** prinse faţa în palme.
— Pot să îţi spun sincer, şi nu doar fiindcă Ben a murit, că nu I ,im iubit niciodată aşa cum te iubesc pe tine.
— Elspeth...
— Acesta este adevărul. Nu a fost o iubire ca a noastră. Şi de ce | li fost? Nu era hărăzită de la Dumnezeu.
— Dar tu credeai că este.
— Fără doar şi poate.
— Chiar şi după ce ti-am spus că îmi erai hărăzită mie.
— Ştiai măcar că mă îndrăgostisem de Ben atunci când mi-ai «pus asta?
— Nu eram sigur, dar bănuiam. Tot ce ştiam era că în seara MI **care** m-am oferit să te conduc pânima cabană, tu ai ales să te ur.oţească el.
lilisabeth îi trase faţa mai aproape şi îl sărută.
— M-am îndrăgostit de tine văzând cu câtă grijă îţi înconjurai l.imilia - şi mai cu seamă pe mama şi pe nepoţii tăi.
Will făcu un pas înapoi şi îi studie chipul.
— Deci după ce te-ai mutat la noi.

— Da, la scurtă vreme după ce m-am mutat.
— Atunci te-ai îndrăgostit de mine. Nu era atât o întrebare cât o afirmaţie. -Da.
— Eşti sigură?
— Sunt sigură.
— Eşti sigură că *atunci* te-ai îndrăgostit de mine?
— La drept vorbind, eram teribil de geloasă pe Lucy.
Will se îndepărtă de ea şi rămase cu privirea fixată în gol Elisabeth se duse la el.
— Ce s-a întâmplat?
— Eram atât de îndurerat din pricina respingerii tale la vro mea aceea...
— Ştiu şi, cu toate astea, nu m-ai presat deloc.
Will îşi puse ambele mâini pe cap, parcă agonizând.
— Cum să fi stăruit când ştiam că inima ta aparţine altuia?
— Nu ştiai că eram logodită. Nu am spus nimănui.
— Totuşi, făgăduiseşi credinţă altuia. Elisabeth încuviinţă din cap.
— Ben a murit abia astă-vară, continuă Will.
— Ar fi trebuit să spun că, după ce m-am mutat la voi, am început să văd cum eşti tu cu adevărat, să înţeleg profunzimii caracterului tău şi să te apreciez mai mult.
— Dar nu asta ai spus. Ai spus că te-ai îndrăgostit de mine în timp ce erai logodită cu Ben.
— Aşa se pare. Will părea răvăşit.
— Şi tu te-ai făcut în parte vinovat de asta, spuse ea. Tu mi-.il spus că era voia lui Dumnezeu ca noi doi să fim împreună.
— Mai bine mi-aş fi ţinut gura.
— Dar vorbele tale mi-au dat de gândit. Aveai dreptate, nu mă rugasem în privinţa legăturii mele cu Ben. Adevărul este, Will, că gândul căsătoriei cu Ben nu mi-a adus niciodată pace în suflet. Nu ştiu ce m-aş fi făcut dacă el s-ar fi întors şi ar fi insist,ii să ne căsătorim.
— Ar fi trebuit să te măriţi cu el sau să îţi încâlci promisiunea.
— Mă tem că da.
Will îşi petrecu braţul pe după mijlocul ei şi se întoarseră pe Mi.ikiI râului. Cerul începea să se

întunece.
— A fost un adevărat chin, spuse Will, să trăiesc sub acelaşi .ii operiş cu tine, iubindu-te ca un nebun şi căutând fel de fel de **Iretexte** ca să ţi-o arăt, în timp ce totul părea să confirme că tu **Urma** să te măriţi cu Ben.
— Trebuie să-ţi fi fost înfiorător de greu, Will.
— Se pare că nu atât de greu cât ţi-a fost ţie.
l'.lisabeth aprobă din cap, amintindu-şi cum vinovăţia simţită **lin** pricina sentimentelor nutrite faţă de Will şi frământările în l'iivinţa căsătoriei cu Ben fuseseră toate spulberate de vestea imuţii acestuia.
— Ai fost nespus de atent cu mine când îi jeleam moartea.
— Jeleam şi eu. Moartea lui a fost o tragedie îngrozitoare şi mă înliebam dacă nu fusese cumva pricinuită de rugăciunile mele. I **ram** atât de sigur că noi doi suntem meniţi să fim împreună, că ni.i rugam zi de zi ca Dumnezeu să îţi dea clar de înţeles lucrul i' i sta. Or, mai clar de atât nici că se putea...
— Ben, nu trebuie să gândeşti aşa. Will făcu o grimasă.
— Cum mi-ai spus?
— Vai, Will, îmi pare rău. Trebuie să lăsăm în urmă gândurile **Mtea.** Nu mi-a fost dat să mă mărit cu Ben. Daca s-ar fi întors, I Mimnezeu ar fi găsit o altă cale de a mă aduce lângă tine.
— Crezi că ai fi fost în stare să rupi logodna?
— Aş fi fost nevoită s-o rup. N-aş fi putut să mă mărit cu el ivând inima împărţită.
Malul râului devenise pustiu.
— Ai fost distrusă după moartea li i
— L-am iubit pe Ben. încă îi jelesc moartea. Dar nu l-am iubit I,I cum te iubesc pe tine. De asta să fii încredinţat.

întrucât Elisabeth era dornică să asocieze din nou amintiri plăcute cu ziua ei de naştere, cununia lor fu fixată pe data de 1 ianuarie 1920 şi urma să fie oficiată la Christ Church. Din respect, Elisabeth îi trimise o invitaţie şi mătuşii Agatha - caic, o informase Marlin Beck, locuia acum în Sturgis -, dar nu primi niciun răspuns.
Era cea mai friguroasă zi de peste an, dar cerul era senin şi biserica plină. Printre invitaţi se numărau avocatul Beck împiv unã cu soţia, precum şi asistenta care colaborase cândva cu doctorul LeRoy. Ajungând în ultima clipă, aceasta se apropie grăbit! de mireasă - care aştepta în vestibul, pregătită să păşească spri' altar - şi îi şopti ceva la ureche. Elisabeth pufni în râs.
— Ce ţi-a zis? se interesă, curioasă, Frances Childs. încercând din răsputeri să se oprească din râs, Elisabeth sen
tură din cap, refuzând să repete întrebarea ce tocmai îi fuseM pusă - şi asta mai ales de faţă cu pastorul Hill. în mod cu toiul excepţional, de astă dată şi pastorul avea să îşi facă intrarea **difl** vestibul, întrucât el nu urma doar să oficieze căsătoria, ci era **dl** asemenea bărbatul pe care îl alesese Elisabeth s-o conducă **pânl** la altar.
— în calitate de doamnă de onoare, îţi ordon să-mi spui ce li ,i zis! stărui Frances.
Elisabeth îi dădu răspunsul abia după ceremonie, când avu i Jl o clipă de intimitate.
— îţi aminteşti de ea?
— Fireşte! Este asistenta pe care tatăl tău a pus-o să-ţi voi bească despre ştii tu ce. Acum ce ţi-a spus?
— M-a întrebat dacă nu vreau să-mi împrospăteze memorii înaintea lunii de miere!
Frances se prăpădi de râs.
— Dacă spui cuiva, Frances, îţi jur că...
— Dacă? Dacă? întrebarea e cui *nu* am să spun!
Frances se îndepărtă hohotind şi Elisabeth roşi până în vârful urechilor. Mai târziu, ori de câte

ori Will o întreba ce era atât de amuzant, nu putea să nu pufnească în râs.
îşi petrecură luna de miere la o cabană modestă de lângă Pl.iinwell. Când se cazară, Elisabeth se simţi stingherită din cale **ifară** la gândul că, de la proprietar până la cunoscuţii acestuia, l"ţi ştiau ce veniseră să facă acolo nişte proaspeţi însurăţei. Dar \ \ 111 se arătă atât de atent şi de tandru, că nu îi mai rămase niciun . 11111 i u că viaţa alături de el avea să fie o adevărată binecuvântare.
Spre nedumerirea ei, la întoarcerea în oraş Will nu se îndreptă **Bre** modesta lui casă din circumscripţia a patra, ci trase maşina in dreptul unei case superbe din circumscripţia întâi, nu departe l| strada pe care copilărise ea.
— Asta ce mai e? întrebă Elisabeth.
— Cadoul tău de nuntă.
Era, desigur, o glumă. Parcară în dreptul unor case impună-
i'ure, cu aspect de palat, în spatele cărora curgea râul Rocky -
Bate reşedinţe de bancheri, medici şi mari industriaşi. Chiar la
ud de acestea se afla celebra reşedinţă Porter, care cuprindea
l'odul îndrăgostiţilor", un podeţ rustic ce ducea pe un ostrov
din mijlocul râului.
— Pe care ţi-o doreşti? o întrebă Will.
Elisabeth nu îşi putea lua ochii de la casa din faţa ei.
— Asta mi-ar conveni de minune, răspunse ea în şagă.
— Slavă Domnului! Este a ta. Elisabeth pufni în râs.
—< Şi, ia zi, ai aranjat să facem turul casei? Mi-ar face mare **Ulcere** să o vedem. Totuşi, nu vom putea zăbovi mult. Nu de ill.i, dar trebuie să ajungem cât mai repede acasă, nu-i aşa?
Will coborî din maşină înainte să-şi termine ea vorba şi veni ni deschidă portiera. Când coborî, Elisabeth observă cheile din mâinile lui.
— Will, ce-i cu cheile astea?
în loc de răspuns, el o luă de braţ. Urcară împreună treptele 11 iperite de chiciură şi păşiră pf veranda amplă de tip victorian. **Acoperişul** era peste tot numai unghiuri, împodobit cu orna-
■**lente** din lemn. Elisabeth începea deja să se îndrăgostească de ■ |să, chiar dacă nu ştia ce să creadă şi nu voia să îşi facă speranţe

deşarte. N-aveau cum să îşi permită o reşedinţă atât de luxoasl Şi-apoi, până n-or avea măcar vreo şase copii, casa era mult prej mare pentru ei.
Will descuie uşa. Casa era goală, dar în camera de zi focul ardea în cămin. Pesemne că Will rugase pe cineva să-1 aprindă Probabil pe agentul imobiliar care, spera ea, îi explicase lui Will că această casă era cu mult peste puterea lui de cumpărare.
Cu pereţii săi proaspăt văruiţi, podelele şi mobila curăţate şij lustruite, interiorul era chiar mai impresionant decât exteriorul Elisabeth admiră frumuseţea încăperilor, imaginându-şi cum le-ar amenaja ea. Will era înnebunitor de tăcut şi zâmbea cu guri până la urechi cu toate că - se temea ea - aceasta nu era decâ 11 pierdere de timp. Will se dovedise a fi un bărbat inteligent, care avansase repede în carieră, ajungând cel mai tânăr director ti in istoria societăţii Fairbanks-Morse şi câştigând o leafă mult malj mare decât visase ea că ar putea câştiga un tânăr de vârsta lui Şi totuşi, poate că era încă puţin naiv. întrucât nu locuise nicioj dată într-un cartier atât de select, trăia probabil cu impresia CI poate obţine o astfel de casă printr-un credit ipotecar pe care să I achite apoi în rate acceptând chiriaşi.
Când ajunseră în bucătărie, Elisabeth era deja sătulă să mal viseze cu ochii deschişi.

— Chiar c-ar trebui să plecăm, Will.
— Chiar c-ar trebui să rămânem.
— Vorbesc serios.
— Hai să îţi mai arăt ceva.
Elisabeth oftă şi îl urmă în veranda închisă din dosul casei Privind afară, peste grămezile acoperite cu foaie de cort - pesem iu[1] lucruri ale foştilor proprietari ce nu fuseseră încă mutate rămase fascinată când văzu pajiştea largă ce ducea spre râu fi şirul de copaci ce se înălţau la orizont. Fără îndoială că asfinţitul soarelui deasupra acelor copaci oferea o panoramă încântătoare
— Este superb, zise ea. Acum putem merge acasă?
— Suntem deja acasă, Elisabeth. Uite.
Will trase foaia de cort şi Elisabeth văzu că grămezile erau i. 'i mate din lucrurile lor din cealaltă casă.
— Dar cum se poate aşa ceva, Will? protestă ea. Trebuie să NI.IITI de vorbă.
Will scoase din grămada de lucruri două scaune de-ale lor, ce ilreau sărăcăcioase în această reşedinţă somptuoasă, şi le aşează i.1 i.i în faţă în dreptul ferestrei. Elisabeth se aşează fără tragere de Inimă în faţa lui şi el îi cuprinse mâinile în palme.
— Will, n-am nevoie de aşa ceva. Nu-mi doresc asta. Suntem ■imeni modeşti, de clasă mijlocie.
— Tu ai crescut în cartierul acesta, spuse el.
— Dar nu pe strada asta. Este peste statutul meu. Nu m-aş niiţi bine în casa aceasta, ştiind la ce a trebuit să te înhami ca să
■ dobândeşti. Şi-apoi, ar părea caraghios să stăm numai noi doi iu ditamai căsoiul...
— Asta până începem să-1 umplem.
— Nu poţi găzdui chiriaşi în cartierul acesta.
— Eu nu la chiriaşi mă refeream, ci la familia pe care o vom inlemeia.
— Will, va trebui să plătim ipoteca ani în şir şi nu ne vom iuţea ridica niciodată la nivelul...
Will îi lăsă una dintre mâini şi îi puse un deget pe buze.
— Dacă nu te pot convinge, am s-o repun în vânzare începând i li iar de mâine. Dar ascultă-mă până la capăt. Am pus bani deo-l'.irte încă de când eram copil. La început doar câţiva cenţi pe
iptămână, dar cu timpul cenţii s-au transformat în dolari. După nmarţea tatei, am trecut printr-o perioadă grea, dar pensiunea i fost ieftină şi am plătit-o repede - şi ştii că am făcut mai toată ii ea ba de unul singur. Ei bine, am vândut casa şi afacerea. Dacă ne întoarcem acolo, va trebui să plătim chirie. Will făcu o pauză, apoi continuă.
— Mi-am dorit o casă ca asta înpă de când aveam doisprezece nu. Nu ţi-am spus nimic fiindcă nu voiam să fii dezamăgită în 1,1/ că nu reuşeam. Visul meu de-o viaţă a fost să îţi dăruiesc im cămin frumos fără să trebuiască să ne înglodăm în datorii.

Câştig bine şi singura noastră datorie este un credit ipotecar pi care îl vom achita în zece ani - cam aceeaşi sumă pe care ar tic bui s-o plătim pentru chirie sau pentru o casă mai mică într-un alt cartier.
— Aş fi fost perfect fericită să trăiesc într-un alt cartier.
— Acesta este unul dintre lucrurile pe care le iubesc atât do mult la tine, Elspeth. Dar nu trebuie să îţi faci griji. Chiar **dad** nu ai lucra, din leafa mea vom putea să plătim cu uşurinţă ratele bancare, să ne acoperim cheltuielile şi chiar să punem ceva deo«| parte. Am lucrat o viaţă întreagă ca să am o casă ca asta, dar nu sunt însurat cu casa. Eu cu tine sunt însurat şi tot ce îmi doresi este să te fac fericită. Spune-mi ce te-ar face fericită şi eu am să fa întocmai, fără să privesc înapoi.
— Ai fi dispus să vinzi casa asta şi să ne mutăm într-una m.u modestă?
— Dacă asta te-ar face fericită.

— Dar eu vreau ca *tu* să fii fericit. Will zâmbi şi clătină din cap.
— Eu sunt fericit dacă tu eşti fericită.
— Aşa nu ajungem nicăieri, Will. Spune-mi ce îţi doreşti.
— Ştii bine ce îmi doresc. Vreau să îţi dăruiesc această casă.
— Asta te-ar face fericit.
— Asta m-ar face nespus de fericit.
Elisabeth îl fixă cu privirea, simţind că îl iubeşte mai mu li ca niciodată.
— Atunci accept.
— Serios?
— Foarte serios.
— Bine, dar aveai atâtea obiecţiuni...
— Am să trec eu peste ele. S-ar putea să mă simt stingherii.! o vreme, dar ce femeie nu şi-ar dori un cămin ca acesta şi nu I .11 mulţumi lui Dumnezeu pentru un soţ ca tine?
Will se lăsă moale pe scaun.
— Mă temeam că ai să mă refuzi.
— Te-am refuzat eu vreodată, scumpul meu?

Will zâmbi.
— îmi vine în minte seara aceea când te-am adus cu maşina din tabără.
Elisabeth pufni în râs.
— La cât ai fost de nesuferit, de unde să fi ştiut că aveai drep-1.1 le? Iţi promit că n-am să te mai refuz niciodată.
Obişnuindu-se mai repede decât şi-ar fi închipuit cu noul său ■ un in - deşi făcea notă discordantă cu vecinele ei, fiind singura
1 ic nu avea servitori - Elisabeth amenaja camerele, aranja mobilierul şi pregăti casa pentru primirea oaspeţilor. îi reamintea **idesea** lui Will că nu se putea simţi bine trăind într-o asemenea opulenţă dacă nu o împărtăşea cu alţii drept un dar de la Cel Ic Sus. Şi uite aşa învăţăceii ei de la şcoala duminicală, colegii • Im cor, membrii societăţii de misionari, prietenii lor şi colegii lui Will, erau cu toţii bine-veniţi la petrecerile şi mesele date de ei şi nu puţini chiar înnoptau sub acoperişul lor. Căminul lor deveni o ,1 doua casă pentru toţi predicatorii şi demnitarii invitaţi de **Wserică.** Spre consternarea unora dintre vecinii lor mai snobi, !■ edinţa Bishop începu să joace un rol catalizator în atragerea nuci noi clase sociale în cartier.
Zilele lui Elisabeth erau pline şi bogate spiritual şi, pentru l'i una dată de când îşi pusese viaţa în slujba lui Cristos, tânăra
.imţea că soarta îi surâde. Ştia că nu merita atâta fericire. Că nu
lujise îndeajuns pentru ea. Dar poate că Dumnezeu îi răsplă-Ic.i, totuşi, pe cei care îi dădeau ascultare şi rămâneau neclintiţi 111 credinţa lor. Poate că sacrificiul era de domeniul trecutului. *m* ,ipoi, nu îndurase ea destule până acum? Loviturile pe care le l'iimise ajungeau, poate, cât pentru o viaţă întreagă. Câteodată
'■ simţea vinovată că duce un trai atât de îmbelşugat, dar nu **Inea** la cele materiale şi nu se închina banului. Cu cât dăruia mai **BHult,** cu atât era mai fericită.
Elisabeth se trezea devreme în fiecare dimineaţă să îi pregă-li'nscă lui Will un mic dejun copios. Din două în două zile, el mergea la fabrică pe jos, aşa că erajhtr-o formă fizică de zile mari. 1.1, pe de altă parte, mânca pe săturate şi constată că începea uşor

să se îngraşe. Nimeni, nici chiar Will, nu îi observă kilogramele în plus. Dar era de ajuns că le observa ea.
După ce Will pleca la serviciu, Elisabeth petrecea o oră pM veranda închisă din spatele casei citind Biblia şi rugându-se. **Apa** se aşeza la pian, exersând pentru biserică - şi memorând cânhue după cântare. Will nu contenea să se minuneze de memoria *â* ieşită din comun. Când cânta cu corul la biserică, Elisabeth nu trebuia să se uite nici măcar o dată în carte pentru a-şi aminti **vei** şurile

imnurilor. Şi, în curând, ajunse chiar să cânte la pian f,i **rl** să se uite la partitură. Textele imnurilor îi deveniseră aproape II fel de dragi ca Biblia şi îi făcea plăcere să mediteze asupra lor.
Spre sfârşitul primului an petrecut în noua lor casă, puţini .11 fi crezut că Elisabeth, o femeie atât de activă în cadrul biserica şi al comunităţii, nu împlinise încă 21 de ani. Elisabeth era dej.i o femeie respectabilă, măritată cu un bărbat de carieră prosper, cu doar câteva luni mai vârstnic decât ea.
Când Elisabeth împlini 21 de ani, Will o invită la cină în or,r,. şi îi dărui un colier superb.
— Şi eu am ceva pentru tine, spuse ea.
— Un cadou pentru mine de ziua *ta?* se miră el. Elisabeth încuviinţă din cap.
— O veste care sper să te bucure. Cândva spre sfârşitul Iul iulie ai să devii tătic.
Spre deliciul ei, Will rămase perplex.
— Vorbeşti serios? întrebă el tremurat în cele din urmă, ridicând vocea un pic prea tare.
Elisabeth îşi aşează degetul pe buzele lui.
— Nu aş glumi niciodată în privinţa asta.
Sarcina fu grea şi arşiţa verii chinuitoare. Pe 25 iulie, Elisabelh aduse pe lume un băiat pe care îl botezară - nu doar cu permi siunea, ci chiar la insistenţele lui Will - Benjamin Phillip Bishop Era un prunc bolnăvicios care, chinuit de colici, îi ţinea treji zi fU noapte, cauzând prima lor ceartă. Cu toate acestea, amândoi ii iubeau din toată inima.

i

Benjy, cum îl alinta Elisabeth, aproape că o secătui de puteri. 1 **Ind** băiatul împlini doi ani, mama lui îi mărturisi doctorului
■ ,1 **nu** era sigură că se simţea pregătită pentru un al doilea copil. I iu moşul ei cămin a trebuit să fie reamenajat pentru a satisface nevoile micuţului Benjy, un copilaş energic, curios, împrăştiat şi
■ -1 **rem** de încăpăţânat. Elisabeth îşi petrecea mare parte din zi ţin."indu-se după el şi încercând să îl tempereze.
Will se dovedi a fi un tată bun şi grijuliu. Elisabeth, pe de altă l'.irle, neavând timp să se îngrijească, se simţea neatrăgătoare. 1 **Ind,** spre sfârşitul lui 1923, află că era din nou însărcinată, se nnţi subit îmbătrânită şi se întrebă, îngrijorată, dacă va putea **llstra** vie pasiunea de la începutul căsniciei sale cu Will. Spre li mia lui, Will continuă să se poarte admirabil, întorcându-se |uinctual acasă în fiecare seară şi preluând treburile gospodăriei, 1.1 să îi ofere un răgaz de odihnă.
Uisabeth Vera veni pe lume pe 15 mai 1924. Părinţii ei o iimtară Betty de la bun început. Când, la trei ani şi jumătate, llrnjy lăsă în sfârşit în urmă toate bolile prunciei, devenind un **băieţel** încăpăţânat şi fără astâmpăr, Betty fu diagnosticată cu 1 im bronşic - o boală ce, susţinea medicul, avea să o chinuiască loiită viaţa.
Elisabeth fu devastată la auzul veştii, dar refuză să se dea Iu iută. Era hotărâtă să se îngrijească de toate nevoile copiilor 11, oricare ar fi acestea. Pe cât de epuizantă era creşterea celor ilni prunci, Will îşi dorea în continuare o casă plină de copii. în momentele când gândea mai limpede, după un somn odihnitor „ui atunci când dormeau copiii, Elisabeth îi dădea dreptate. Will ■**cunoştea** faptul că, dintre ei doi, lui Elisabeth îi revenea treaba < N mai grea, dar şi greul acesta avea să treacă, iar ei visau să aibă j ■ **familie** mare şi fericită, o casă plină de copii care să se îndrepte Iut' Cristos şi să îl slujească pe Dumnezeu. Aceasta, conveniseră Will şi Elisabeth, era suprema lor chemare.
La sfârşitul toamnei, Elisabeth îşi lăsă copiii în grija lui I 1 .mces Childs şi se duse încă o dată la medic. Voise să fie sigură MI.linte de a-1 anunţa pe Will că este din nou însărcinată şi spera

că el va fi mai încântat de veste decât era ea. Nu putea să îl, spună de disperarea ei crescândă. Ştia că asta va trece şi că v.i iubi pruncul.

Partea a Ii-a

Gxpi£alull2

u pă ce părăsi cabinetul medicului, în drum spre casă, Elisabeth II imploră pe Dumnezeu să îi dea puterea de a accepta gândul MI ici noi sarcini şi de a împărtăşi bucuria pe care o va simţi, cel u.ii probabil, Will.

Trebuia să admită că Dumnezeu o binecuvântase cu un soţ nmunat. Will părea să fie mereu la înălţimea situaţiei, tratând-o

< 11 răbdare şi cu blândeţe chiar şi când era arţăgoasă. Nu avea ce ii reproşeze nici măcar la împărţirea sarcinilor. în timp ce ea se

>i II pa de gospodărie, el nu doar că muncea cu normă întreagă la ■ i 11 rcprindere, ci chiar şi acum, după mai mulţi ani de căsnicie în

< **ire** familia lor se îmbogăţise cu doi prunci, sărea să o ajute ori M câte ori intuia că Elisabeth avea nevoie de ajutor.

Elisabeth avea în minte imaginea mamei perfecte şi se temea • i nu se va ridica niciodată la înălţimea acelei imagini. Ba mai ui lt, pe zi ce trecea înţelegea tot mai bine temperamentul mătu-|H Agatha. Dacă şi ea fusese la fel de greu de ţinut în frâu cum copilaşii ei, nu era de mirare că mătuşa Agatha i-a făcut vânt Ic îndată ce s-a ivit ocazia.

Odată cu acest gând o străbătu un fior de recunoştinţă. Cum de MI se gândise până acum la asta? Pe aleea din faţa casei - nerăb-l.iloare să afle cum se descurcase Frances cu copiii şi gândindu-se i II in să îi dea vestea noii sarcini lui Will - se opri preţ de o clipă şi i ,.i l recu privirea peste frumosul ei cămin, văzându-1 într-o lumină

cu totul nouă. Fusese mereu recunoscătoare să trăiască aici, **dai** casa fusese până acum doar un dar pe care i-1 făcuse Will. **Dai** Will era, într-adevăr, un bărbat minunat, dar Elisabeth înţelege,! acum, pentru prima dată, că acest loc, această casă era felul în care o despăgubea Dumnezeu pentru pierderea casei sale părinteşti.

Fiascoul cu mătuşa Agatha avusese loc din vina ei. l'.i, Elisabeth, a vorbit pe negândite şi apoi s-a simţit obligată să al ţină de cuvânt. Ea a permis ca mătuşa să calce în picioare nu do.n persoana sa, ci şi dorinţele tatălui ei. Şi totuşi, fiindcă a acţionat onorabil şi nu în propriul interes, Dumnezeu a binecuvântat-o, Elisabeth nu ştia ce părere ar avea un teolog despre acest raţionament, dar ea, una, credea în adevărul lui.

Când intră în casă, mai devreme decât le fusese **înţelegerea** Frances păru să răsufle uşurată.

— Copiii dorm? o întrebă Elisabeth.

— Da, slavă Domnului! răspunse Frances îmbufnată. Abia **arfl** reuşit să-i pun în pat acum zece minute.

Tonul ei o alarmă pe Elisabeth.

— E totul în ordine, Fran?

Frances îşi strângea deja grăbită lucrurile.

— Sinceră să fiu, nu. Nu-i totul în ordine. Mă tem că d.il.i viitoare va trebui să apelezi la altcineva.

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Ca de obicei, mi-e să nu încălzesc prea tare apa şi s-o op.i rească aburii pe cea mică - respiră atât de greu, sărăcuţa! Şi nu mă pot concentra asupra ei când este şi Benjy prin preajmă. E da cale afară de neascultător. Face numai ce vrea el. Elisabeth, şl iu că este doar o etapă, dar eu una nu îl pot ţine în frâu. Nu ştiu cum te descurci tu cu el.

— Şi mie îmi dă mari bătăi de cap.

— Uneori mi se pare o binecuvântare că Art şi cu mine nu .im putut zămisli până acum... Vai, iartă-mă, Elisabeth. Nu zic **nil** i pe departe că ar fi fost mai bine să nu ai nici tu copiii - bravo ţir Orişicum, de acum încolo cheamă-mă doar dacă n-ai încotro..

Elisabeth o conduse până la uşă.

— înţeleg.

— Şi n-ai să-mi porţi pică?

— Fireşte că nu.
— A, am uitat să-ţi spun că te-a căutat cineva la telefon.
— Cine?
— Doamna Phillips. Trebuie să fi fost mama lui Ben, nu crezi? Elisabeth îşi scormoni mintea.
— Altă doamnă Phillips nu cunosc.
— E foarte dornică să staţi de vorbă. M-a rugat să-ţi spun că ■ Irece pe la tine.
— Vrea să-mi facă o vizită? murmură Elisabeth buimăcită.
— I-am zis că nu ştiu dacă eşti pregătită de oaspeţi, dar n-am iciişit s-o fac să se răzgândească.
— Oare cum mi-o fi aflat numărul de telefon?
— A spus că a sunat la farmacie şi că cei de acolo i-au dat noul im nume de familie. Sper că nu te superi.
— De ce m-aş supăra?
Will se întorcea de la serviciu la şase. Betty se trezi, hârâind, l'c la patru şi la scurtă vreme după aceea îşi făcu apariţia şi zgo-imilosul Benjy. Cum să o primească pe doamna Phillips când ■**rea** atâtea pe cap? Şi ce avea să-i spună femeia atât de important l> nu mai suferea amânare? Elisabeth nu îşi pusese în practică ■**omisiunea** făcută la parastasul lui Ben cum că va păstra legă-lui.i cu ei, dar nici soţii Phillips nu şi-o respectaseră pe a lor.
Cu Betty în braţe, mâncarea pe sobă şi Benjy meşterind la im uietoarea uşii din dos, Elisabeth văzu un automobil ultimul MI **net** trăgând în faţa casei. Domnul Phillips coborî şi îi deschise **lortiera** soţiei sale, dar apoi, în mod curios, se aşeză iar la volan.
— Pfi, că bine îţi mai merge! exclamă doamna Phillips i ,ind Elisabeth o pofti înăuntru. Se vede treaba că ţi-ai găsit un **Mrbat bogat.**
— Nu atât de bogat cum s-ar crede, răspunse Elisabeth, dar iinlem fericiţi şi ne iubim, într-adevăr, casa.
— îmi pare rău că dau buzna în felul acesta. De fapt, când un aflat că te-ai măritat, soţul meu m-a îndemnat stăruitor să te

las în pace. Dar meriţi să ştii. Nu aş fi vrut să afli vestea şi să t# j întrebi de ce nu te-am înştiinţat noi.
— Vestea? Ce veste?
Doamna Phillips scoase din poşetă o scrisoare ce purta anto tul Departamentului de Război.
— Dă-mi să ţin eu fetiţa în timp ce o citeşti. Sper că nu suferi de vreo boală molipsitoare.
Elisabeth netezi foaia de hârtie din faţa ei şi începu să citeasi ,i
Domnule şi doamnă Phillips,
Un bărbat neidentificat, aflat în stare critică şi considerat multă vreme o epavă, a zăcut ani de zile într-o clinică britanică. Bărbatul, ce pare a avea în jur de treizeci de ani, a fost scos cu trupul pe jumătate sfârtecat, mai mult mort decât viu, din Canalul Mânecii în timpul războiului, întrucât a fost salvat departe de teatrul de luptă, era dezbrăcat şi nu avea niciun act de identitate asupra sa, s-a presupus că nu se număra printre combatanţi. Din cauza unei amnezii grave, nu a început să comunice decât recent, iar acum autorităţile britanice sunt de părere că ar putea fi un soldat american. Pe această cale rugăm familiile unora dintre victimele Marelui Război să ne transmită orice indiciu care ne-ar putea ajuta să stabilim dacă este unul de-al nostru. Dacă este, vă încredinţăm că vom face tot ce ne stă în puteri să îl aducem acasă şi să îi asigurăm toate îngrijirile necesare.
Elisabeth rămase mută. îi întinse doamnei Phillips scrisoaiv.i cu mâna tremurândă.
— Pornim chiar acum spre Europa, spuse femeia.
— Este Ben? şopti Elisabeth, cu ochii înţepaţi de lacrimi ţii capul vâjâind.
Doamna Phillips încuviinţă din cap.

— Le-am dat de ştire că Ben are pe antebraţ trei aluniţe c.nv arată ca o urmă minusculă de picior. Ne-au spus că **antebraţul** era unul dintre puţinele porţiuni neafectate de la talie în **sul**
r mume să îi mai verifice şi amprenta dentară, dar noi nu avem .....o îndoială că este fiul nostru.
— Eu... ăă... nici nu ştiu ce să spun, bâigui Elisabeth ca **prin** vis.
— Că te bucuri să auzi că trăieşte, de pildă, ripostă doamna l'hillips, înapoindu-i ţâfnoasă fetiţa.
— Fireşte că mă bucur! Doar că, doar că sunt...
— Şocată, fără doar şi poate. Şi măritată. Şi mamă.
I lisabeth voi să se apere, să o întrebe pe doamna Phillips dacă
Ivusese pretenţia ca ea să îl aştepte pe Ben toată viaţa. Era cu
I' 111 i n ţă aşa ceva? Cine să-şi fi închipuit una ca asta? Ce ar fi făcut
■ i «Iacă ar fi aflat mai devreme, ştiind că Dumnezeu o îndrepta
■ II. um spre Will? Cum ar fi îndurat doamna Phillips *acea* criză?
Era năucită şi ştia că nu îşi poate ascunde consternarea din glas.
— Ei bine, vă mulţumesc că mi-aţi dat de ştire.
— Vrei să te ţin mai departe la curent sau preferai să nu îţi fi il.il nicicând vestea?
— Nu, desigur că Will şi cu mine vom aştepta cu nerăbdare să ill.nn dacă Ben este teafăr.
I toamna Phillips îşi netezi fusta şi se uită pe fereastră, l,i maşină.
— Ştim deja că nu este teafăr.
— Aşa e, mă iertaţi. Voiam să zic că am dori să aflăm când se **întoarce** acasă şi când va putea primi oaspeţi.
— Vrei să îl vizitezi?
— Ăă... desigur. Da, vreau negreşit.
Spre oroarea ei, Elisabeth văzu maşina lui Will virând pe alee 11 **recând** încet, foarte încet, pe lângă automobilul soţilor Phillips. \mbii bărbaţi coborâră şi, cu sacoul atârnat pe braţ, Will strânse **plana** domnului Phillips. Era lesne de ghicit despre ce discutau.
— Atunci am să te ţin la curent dacă eşti sigură, spuse doamna l'hillips, ieşind.
Lui Elisabeth nu îi veni în minte niciun răspuns adecvat. Benjy o striga. Betty plângea, iritată că nu putea respira. Ceva i locotea în bucătărie. Will intră şi aprecie situaţia dintr-o privire.

îi dădu lui Benjy un biscuit şi o linişti pe micuţă, urmând-o pf Elisabeth până la sobă.
— Elspeth, vestea m-a... m-a lăsat fără grai.
— Mie mi-a pierit şi pofta de mâncare, spuse ea, izbucnind în plâns.
Se temea de felul în care i-ar putea interpreta Will reacţia, dai pur şi simplu nu putea să se stăpânească.
— Du-te sus, în dormitor, şi întinde-te în pat, îi spuse el Eu am să le dau copiilor să mănânce şi apoi vom putea discul,i pe îndelete.
Elisabeth rămase fără vlagă în pat, auzind cum Will le voi beşte inexplicabil de răbdător copiilor în timp ce făcea treaba *m* şi a lui la un loc, culcându-i şi apoi spălând chiar şi vasele. Dou.l ore mai târziu se întinse în pat lângă ea.
— N-am ştiut ce să îi spun mamei lui, murmură Elisabelh Şi nici ţie nu ştiu ce să-ţi spun.
— Şi eu sunt la fel de zguduit ca tine, Elspeth. Mă bucur 1,1 Ben este în viaţă. Sper să se înzdrăvenească şi să aibă viaţa |>r care i-a hărăzit-o Dumnezeu. Nu ştiu ce altceva să spun. Maml lui avea cumva pretenţia să-1 aştepţi?
Elisabeth ridică din umeri.
— Vrea cumva să mă părăseşti ca să îi dai lui Ben un motiv de a lupta pentru însănătoşire?
— Nu spune asta, Will.
— Câţi ani are el acum?
— E cu cinci ani mai mare ca noi.
— Deci în jur de 29. Are toată viaţa înainte. încă mai poate si urmeze seminarul, să devină pastor şi să facă tot ce îşi doreşte.

Elisabeth se întoarse cu spatele la el şi se făcu ghem.
— Poate că ar fi fost mai bine dacă murea. Cine ştie cum o fi arătând acum, cât de neputincios este, câtă minte i-a mai rămas? O mai fi în stare să gândească raţional, să studieze, să vorbeasi ,i'
Will stinse lumina şi o cuprinse cu braţul.
— I-ai făcut cunoştinţă doamnei Phillips cu tizul lui Ben?
— Nici nu mi-a trecut prin cap. Tu le-ai pomenit ceva de Benjv '
— Nici eu nu m-am gândit la asta. Eram pur şi simplu prea... Betty începu să plângă şi Elisabeth dădu să se ridice.
— Mă duc eu, spuse Will.
Klisabeth era prea ostenită chiar şi să-i mulţumească. îşi aco-■ri urechile şi mulţumi în gând cerurilor pentru bărbatul ei. /ill tocmai ce dădea să coboare la parter cu fetiţa, când Elisabeth ridică brusc în şezut.
— Will? Am uitat să-ţi spun ceva. Sunt iarăşi însărcinată. Will se întoarse în cameră şi se aşeză lângă ea pe pat, cu Betty
i'.incind în braţele lui.
— Când va veni pruncul?
— Cândva spre sfârşitul lui mai, începutul lui iunie, îngână ea.
— N-am să te întreb dacă eşti la fel de încântată ca mine.
— Mulţumesc, răspunse ea, pe jumătate adormită.
Pe parcursul următoarelor luni, Will şi Elisabeth primiră hiii multe scrisori şi articole tăiate din ziar despre întoarcerea Iii Ben Phillips în Grand Rapids. „Capacităţile locomotorii şi de vorbire i s-au îmbunătăţit în mod considerabil", scria mama lui. IA întrebat de dumneata, dar nu doreşte să îl vezi decât după
va ieşi din spital. Nu i-am vorbit despre situaţia dumitale de IM mă să nu regreseze. După spusele medicilor, va fi apt să se Inloarcă acasă la toamnă."
Drept răspuns, Elisabeth îi transmise sincere urări de bine şi Vi'stea că nu va putea călători, cel mai probabil, până cândva la începutul anului 1926, întrucât în curând avea să devină din nou Iliamică. La scurtă vreme după aceea, încetă să mai primească icrisori din Grand Rapids.
— Poţi să te duci să îl vezi oricând doreşti, îi spuse Will.
— Va trebui să îi spun.
— Adevărul n-a ucis până acum pe nimeni.
— N-aş putea să îi mărturisesc întregul adevăr.
— Te referi la faptul că probabil nu te-ai fi măritat cu el, chiar ■ Lică s-ar fi întors? Nu trebuie să ştie asta. Dar nu îţi poate reproşa i ^ ţi-ai văzut de viaţă.

Bruce James Bishop veni pe lume pe 1 iunie 1925, într-o zi dfl luni, şi fu botezat după Robert Bruce - unul dintre personajele istorice preferate ale lui Elisabeth - şi, desigur, după tatăl ei. Deşi era sleită de puteri şi se simţea vinovată că nu împărtăşea entu/i asmul lui Will în privinţa măririi familiei lor, Elisabeth se îndifl gosti de Bruce de cum îi auzi primul ţipăt. Un băieţel sănătoa şi frumos, Bruce avea pielea măslinie, nişte ochi căprui mari ş| capul acoperit de păr. Prima dată când îl legănă la piept, pruncul păru să o privească adânc în ochi. încercând în momentul acell aceeaşi senzaţie ciudată pe care o simţise atunci când întrezărise un crâmpei al viitorului său alături de Will, Elisabeth văzu m Bruce un copil bun, ascultător şi deştept. *E doar o speranţă, m* spuse ea, încercând să alunge gândul. Dar imaginea îi persistă in minte. De fiecare dată când ţinea pruncul în braţe, îi atribuia (r| saturi de caracter minunate precum răbdarea, cinstea, bunătatea Intuiţia îi spunea că va fi curios şi vesel. Şi se ruga să

ajungă un bărbat după inima lui Dumnezeu.
Elisabeth se simţea profund recunoscătoare că pruncul CI.I perfect din punct de vedere fizic. I se rupea inima pentru Betty Iii gândul că astmul avea să o chinuiască toată viaţa. Spre încânt! rea ei, nou-născutul părea, de asemenea, mult mai mămos decâtt ceilalţi doi copii ai săi şi nu se zbătea atunci când îl lua în braţe, ci, dimpotrivă, părea să se liniştească. Cu cât îl ţinea mai strâns, cu atât părea mai fericit.
Premoniţiile ei se adeveriră. Cu un băieţel ca Bruce, era o pl.1 cere să fii părinte. Pe când cei doi copii mai mari deveneau toj mai dificili, Elisabeth găsea mângâiere în mezin. Bruce adora sj fie ţinut în braţe; a gângurit şi a încercat să îi vorbească maniei lui de la prima atingere, a început să zâmbească şi să meargl de-a buşilea mai repede decât ceilalţi doi fraţi ai săi şi părea |1 înţeleagă până şi înţelesul cuvântului „nu".
Will îi spuse lui Elisabeth că observase că era mai plină ilc energie şi că revenea rapid cea de odinioară.
— Ar trebui, poate, să ne gândim deja la următorul copil.
— Ştiu şi eu? replică Elisabeth. Poate că n-ar trebui să ne for-|.un norocul.
în toamna anului 1926 sosi o scrisoare din partea lui Ben l'hillips adresată doamnei Will Bishop. Aşadar ştia.
Stai fără grijă, nu sunt supărat că te-ai căsătorit. Este clar că Dumnezeu a vrut să fie aşa şi, cu toate că nu îmi înţeleg îndelungata rătăcire, continui să îmi pun nădejdea în El. La toamnă voi începe, în sfârşit, cursurile la seminar, doar cu un şchiopătat uşor şi cicatrice vizibile numai în zona gâtului. Poate că n-am să aflu niciodată cum de am scăpat cu viaţă, dar îi mulţumesc lui Dumnezeu că m-a sculat din morţi şi mă simt asemeni lui Lazăr. Ţelul meu rămâne acela de a propovădui Cuvântul şi sunt peste măsură de recunoscător că Dumnezeu mi-a redat memoria şi facultăţile mentale (aşa cum sunt ele!).
Un salut călduros şi lui Will. (Eşti un bărbat norocos, prietene!) Mi-ar face nespusă plăcere să vă revăd pe amândoi, când consideraţi voi de cuviinţă. S-ar putea să fie stânjenitor pentru tustrei, dar dorinţa mea este să putem rămâne prieteni şi fraţi în Cristos.
Scrisoarea o făcu pe Elisabeth să plângă. Will clătină din cap.
— N-am mai întâlnit în viaţa mea aşa nobleţe de caracter. Slujba, implicarea în comitetul şcolii şi comisia rutieră din
"i.iş, precum şi activităţile de la biserică, îl ţineau pe Will ocupat i' MIC serile de peste săptămână. Acesta îi mărturisea adesea soţiei ■le că detesta să plece de acasă după cină şi s-o lase iar şi iar singură cu copiii. Dar Elisabeth era mândră de el. Will devenise un Ider al comunităţii şi fusese promovat de curând în funcţia de irvizor-şef - cel mai tânăr revizor-şef din cadrul companiei. Unii > tdeau în el pe viitorul preşedinte al societăţii Fairbanks-Morse.
Pentru Elisabeth, fiecare zi părea să ţină cât o săptămână, însorită fiind doar de momentele petrecute împreună cu Bruce, şi m fiecare seară se prăbuşea în pat secătuită de puteri, aşteptând . i se întoarcă Will acasă. Spre lauda lui, Will era în continuare

primul care se scula când unul dintre copii avea nevoie de cev| în timpul nopţii.
îi scriseră lui Ben şi stabiliră să se întâlnească de îndată cfl acesta încheia anul universitar, în vara lui 1927. Elisabeth incluşi şi câteva fotografii de-ale copiilor, iar Ben le răspunse, bucuroţ din cale afară că băiatul cel mare primise numele lui.
Pe măsură ce se apropia data marii vizite, deşi epuizaţii, Elisabeth era tot mai încântată de familia ei. Dragostea ei peni ui Will creştea văzând cu ochii, pe măsură ce profunzimea lui di caracter se manifesta în noi şi noi moduri la care nici cu gândul n-ar fi gândit.
Totuşi, Benjy, care mai avea puţin şi împlinea şapte ani, con stituia permanent un motiv de

îngrijorare. învăţătoarea lui din clasa întâi amenințase că îl va lăsa repetent, după care insistaşi să îl treacă în clasa a doua doar ca să nu mai aibă de-a face cu I anul următor. Inteligenţa lui nu era sub medie, dar Benjy părel incapabil să stea locului, să respecte regulile sau să păstrezi liniştea.
Sărmana Betty constituia o cu totul altă problemă. La cei tivi ani ai ei, fetiţa era tot timpul posomorâtă, nereuşind să înţeleagl de ce îi era atât de greu chiar şi să respire. După ce fusese consu I tată de o serie de medici specialişti, Betty lua atâtea medicamente că Elisabeth se întreba dacă nu i-ar fi mai bine într-un sanatoriu sau într-o climă diferită. Fetiţa nu putea fi înveselită, nimic n | făcea să zâmbească. Nu părea s-o intereseze mai nimic şi stnlc.i sugându-şi degetele, cu nasul şi ochii curgând.
Bruce, pe de altă parte, era minunat. îşi întâmpina mama cu un zâmbet de câte ori o vedea, întindea mânuţele să fie îmbnîţi şat sau dus în braţe, o săruta fără să i-o ceară. Părea să vadă fiecare zi, fiecare încăpere, făptură şi situaţie nouă ca pe o aventn r| însăşi feţişoara lui părea să întrebe mereu: „Ei, ce lucru palpitant ne aşteaptă acum?"
Formula fraze întregi încă înainte de a împlini doi ani şi adoni să fie în centrul atenţiei. Era preferatul tinerilor de la biserică ţ| adolescentele se dădeau în vânt să îl ţină în braţe şi să îi vorbească
' n loate astea, atunci când soţii Bishop căutau o fată care să aibă B [jă de copii în lipsa lor, puţine se ofereau să îl supravegheze şi a doua oară, căci Benjy şi Betty făceau şi ei parte din înţelegere. Cei loi ajunseseră să o dispere pe Elisabeth, care se ruga neîncetat să nu le greşească. Bruce era singurul care nu ridica probleme.
Soţia pastorului Hill, de pe-acum trecută de 60 de ani, se învoi •hi se mute în casa familiei Bishop ca să stea cu copiii la sfârşit de ■ iptămână, câtă vreme părinţii lor se vor afla în Grand Rapids. \ Vi II se oferi s-o lase pe Elisabeth să se ducă singură.
— Am încredere în tine, îi spuse el, zâmbind.
— Dar *eu* nu am în *tine,* ripostă soţia lui. La întoarcere aş găsi ■ nsa întoarsă cu susul în jos.
Will afectă o mină jignită.
— Nici nu mă gândesc să mă duc fără tine, continuă ea. Nici nu i şli ce să fac, ce să spun. Nu l-am văzut de mai bine de nouă ani.
Urmând instrucţiunile lui Ben, traseră maşina în faţa unui ■tic complex de apartamente situat în apropiere de seminar, în |>,irtea de est a oraşului Grand Rapids. Elisabeth simţi că i se taie lespiraţia la gândul că Ben o privea de la fereastră.
— Va fi încântat să te vadă, îi şopti Will, conducând-o de braţ până la uşă. Arăţi minunat.
— De parcă la asta-mi stă mie gândul acum!
Când Ben deschise uşa, Elisabeth se întoarse în timp. Ben ■.imbi şi le strânse mâinile cu căldură. Părul i se rărise şi era încă-111 nţit, mult înainte de vreme pentru un bărbat de doar treizeci şi • lui de ani. Era doar puţin mai slab decât şi-1 amintea Elisabeth, il.ir şchiopătatul îi era mai pronunţat decât îşi imaginase ea. Vocea lui nu mai avea timbrul de odinioară, dar Ben le spuse că făcea progrese.
— Cine-ar fi crezut, dragi prieteni, că ne vom revedea după .ilfita amar de vreme?
Will părea năucit. Elisabeth nu ştia ce să spună. Făcu totuşi 0 încercare.
— E ca şi cum te-ai fi sculat din morţi, spuse ea. De fapt, chiar |şa s-a întâmplat.

— Ştiam că întâlnirea asta va fi stingheritoare, zise Ben. **Ni<B** nu mă aşteptam să fie uşor. Dar povestiţi-mi mai bine despre voi.
Recunoscătoare pentru devierea discuţiei, Elisabeth se lăud.1 cu realizările lui Will. *S-ar zice că*

încerc să îmi justific alegerea, \y spuse ea îngrijorată. Dar chiar era mândră de Will şi vorbea adc sea aşa despre el.
— Dumnezeu v-a binecuvântat, spuse Ben. Şi pe mine m-B binecuvântat. Am rezultate bune la seminar, sunt invitat des **sfl** propovăduiesc. Multe biserici sunt în căutare de pastori, aşa d ar trebui să găsesc cu uşurinţă un loc în care să slujesc.
— Ai să fii un pastor bun, spuse Will. îmi amintesc şi acum predicile tale din tabără.
— Eşti foarte amabil. Poate că într-o bună zi o să mi le amintesc şi *eu*
Ben şi Will izbucniră în râs. Elisabeth, pe de altă parte, gân-dindu-se prin ce încercare îngrozitoare trecuse Ben şi copleşită dl emoţia revederii, simţi că cedează. Nu voia ca Ben să o vadă plan gând. îşi scoase repede o batistă din poşetă şi îşi îngropa faţa în **eaj**
— Iartă-mă, se scuză Ben. N-am vrut să bagatelizez situaţia.
— Ba tu să mă ierţi pe mine, spuse Elisabeth, reculegându-se Dar totul este atât de bizar... Nici nu îmi pot imagina cât de givn trebuie să-ţi fi fost.
— în unele privinţe, îi mulţumesc lui Dumnezeu pentru amnezie, că aşa nu îmi pot imagina nici eu.
— Nu te-ai simţit revoltat, nu ţi-ai dorit niciodată să fi murit?
— Am trăit atâţia ani în derută şi frustrare, că n-am ştiut C« să cred. Când a început să-mi revină memoria, mi-am recăpătai parcă şi viaţa. Abia aşteptam să iau legătura cu cei dragi, să m.i înzdrăvenesc şi să o iau de la capăt. încă şi acum mi se pare ci totul s-a petrecut foarte repede.
Rana ce îi străbătea gâtul de la ceafă până la mărul lui Adarri era adâncă, de un roşu aprins. Medicii, spuse Ben, erau de părrir că fusese produsă de muşcătura unei vietăţi marine de talie **marfj**
— N-am să vă arăt şi celelalte cicatrici, adăugă el. Şi mie îmi vine greu să mă uit la ele.
La sfârşitul serii, Ben îi conduse până la uşă.
— Pastorul vostru din Three Rivers - Hill pare-mi-se că se numeşte...
-Da.
— Am înţeles că ar vrea să se retragă.
Elisabeth tresări. Pastorul Hill slujise la Christ Church încă ilnuiinte ca ea să se nască. Nu îşi putea închipui biserica fără el.
— Nu a pomenit nimic de asta.
— Atunci s-ar putea să mă fi înşelat, spuse Ben. Doar că i-am * i/ut numele pe lista cu pastorii din regiune care plănuiesc să se 11 u i te în sud sau să se retragă. Noi, seminarişiii, verificăm lista cu pricina să vedem ce posturi vor deveni vacante.
Elisabeth aruncă o privire spre soţul ei. Will părea, la rându-i, **perplex.**
— Ei, dar n-are nicio importanţă, zise Ben. Oricum, nici prin i .ip nu mi-ar trece să candidez pentru postul pastorului Hill.
— De ce? întrebă Elisabeth, uşurată dar totodată curioasă.
— N-aş concepe să slujesc la biserica din care fac parte fosta 11 **tea** logodnică şi familia ei. Ar fi prea derutant. Atât pentru mine, . ii şi pentru enoriaşi.
— Probabil.
— Şi-apoi, probabil că o biserică atât de mare nici măcar nu mi-ar lua în consideraţie candidatura.
— Cred că te înşeli, spuse Will. Orice congregaţie ar fi bucu-**(Oasă** să te aibă ca pastor odată ce te-a auzit propovăduind.
— Eşti amabil, dar congregaţiile cu vechime şi tradiţie insistă IM.ii mereu să aleagă un bărbat căsătorit, cu familie.
— Păi, eşti încă tânăr. Ai încă timp berechet să te însori. Ben clătină, zâmbind, din cap şi le deschise uşa.
— O, nu, căsătoria nu face nicidecum parte din planurile mele k viitor. Nicio altă femeie nu s-ar putea compara vreodată cu > » M pe care am avut-o.
în maşină, Elisabeth rămase tăcută cale de mile întregi.
— Cum a putut să spună aşa ceva? răbufni ea într-un târziu.

— Punând totul în balanţă, răspunse Will, comentariul aceln a stricat o reuniune perfect cordială.
— Vasăzică i-am distrus viaţa căsătorindu-mă.
— Aşa se pare că vede el lucrurile.
— Eram în plin război! Cât ar fi trebuit să aştept? Şi chiar dadl s-ar fi întors, probabil că tot nu m-aş fi măritat cu el! Chiar arii vrut să i-o spun în faţă?
— Exagerezi, spuse Will, uitându-se în oglinda retrovizoare
— Poate, dar m-a făcut să mă simt îngrozitor!
— Cum crezi că m-am simţit *eu?*
— Pot doar să-mi imaginez, dragul meu. Tu i-ai furat logocl nica şi, întrucât altă femeie nu se va putea compara vreodată ni ea, Ben va rămâne un schilod singuratic toată viaţa.
— Nu ar trebui să îl judecăm atât de aspru, zise Will. în locul lui, nici eu nu aş fi vrut să mă însor cu nimeni alta.
In apropiere de casă, Elisabeth reveni la gânduri mai bune.
— Bănuiesc că ar trebui să mă simt măgulită. Comentai iul lui Ben nu a părut să fie pregătit dinainte. Multe femei l-ar **Iul** bucuroase de bărbat.
— Tu aproape că ai făcut-o.
— Aproape.
Când ajunseră acasă, Elisabeth detecta uşurare în ochii domn nei Hill.
— V-au dat bătăi de cap copiii?
— Nu puţine. Dar cel mic este un adevărat dar de la Dumnezi ■ 11' L-aş lua acasă cu mine în orice zi a săptămânii.
— Dar nu vi-1 dau, ripostă Elisabeth zâmbind. Bruce eşti' numai şi numai al meu.
— Doamnă Hill, interveni Will, punând hainele pe cuier, spci că domnul pastor ştie cât de mult îl apreciază enoriaşii.
— O, da, cred că ştie. Enoriaşii sunt, mai toţi, binevoitori. **Mal** sunt, fireşte, şi nemulţumiţi, dar ce să-i faci? Nu poţi împăca |» toată lumea.
— Sper că are de gând să ne păstorească încă multă vreme d> acum încolo.
I)oamna Hill îl săgeta cu privirea.
— Sunt zile când ne dorim să scăpăm de viituri, de ninsori de frig. Şi-apoi, a trecut amar de vreme de când Jack al meu Iu jeşte la Christ Church. Dar cred că tot îi mai rămân câţiva ani păstorit.
I ,a o săptămână după întâlnirea cu Ben, primiră de la el o scri-**»are.** Elisabeth o desfăcu temătoare. Ben scria aşa:
Dragii mei,
După vizita voastră am rămas treaz ore întregi, gân-dindu-mă cu încântare la felul în care v-a binecuvântat Dumnezeu. Lipsa de consideraţiune a ultimei mele remarci îmi apasă cugetul şi te implor, Elisabeth, să mă ierţi că am lăsat să se înţeleagă că pierderea ta mi-a schilodit sufletul pentru totdeauna. Deşi este adevărat că nu concep să îmi unesc destinul cu nicio altă femeie, remarca pe care am făcut-o pe negândite a fost lipsită de respect şi a fost greşit din parte-mi să închei astfel o seară minunată. Dacă găsiţi în inimile voastre puterea de a mă ierta, aş dori să dăm tustrei uitării acele cuvinte.
In Cristos,
Ben
Soţii Bishop hotărâră ca Will să îi răspundă printr-o misivă |l I i **rtă,** mulţumindu-i pentru seara petrecută împreună şi asi-^urându-1 că nu are de ce să îşi facă griji în privinţa ultimului ui comentariu. Ii vor urmări cu interes cariera, îl mai încredinţa Will, nădăjduind că Dumnezeu avea să îl aşeze într-o slujbă pe ni.isura numeroaselor lui haruri.
Elisabeth se gândea adesea la Ben şi la odiseea relaţiei lor, da 1111 mai aduse niciodată vorba de el în discuţiile cu Will. Ascunse .imintirile într-un ungher adânc al minţii şi al inimii ei, presupu-ii.ind că nu avea să îl mai revadă vreodată şi considerând că aşa |**ra** cel mai bine.

Capitolul 13

/Vlarea criză economică lovi Three Rivers în 1929 cu forţa unei tornade. Vecinii din stânga şi din dreapta casei Bishop se **mutări** în plină noapte, la doar câteva săptămâni unii după ceilalţi. Si zvonea că ambii capi de familie pierduseră averi întregi la bu **rsl** Singura aluzie auzită de Elisabeth în sensul acesta venise **dil** partea vecinei sale dinspre vest.

— Sper că societatea la care lucrează soţul dumitale va avei grijă să nu îţi pierzi şi dumneata casa.
Elisabeth era atât de neştiutoare în privinţa situaţiei econo mice, încât nici nu ştiu ce să-i răspundă.
După doar câteva zi Ir femeia şi soţul ei dispărură şi casa, cu ce mai rămăsese în ci, fu preluată de un holding.
întreprinderea Fairbanks-Morse fu grav afectată, cifra vânzărilor scăzând vertiginos de la o lună la alta. Seara, Will se întom\i acasă din ce în ce mai tras la faţă. Abia împlinise 29 de ani, **du** arăta cu zece ani mai bătrân.
— Azi am mai trimis în şomaj tehnic aproape 100 de salariaţi, spuse el într-o seară.
— Pentru cât timp? întrebă Elisabeth.
Will lăsă abătut capul în jos şi strânse din buze, parcă luptau du-se cu lacrimile.
— Pe termen nelimitat. Nu ştiu ce-or să facă sărmanii oameni

— N-ar trebui să începi şi *tu,* scumpul meu, să îţi cauţi un alt **loc** de muncă?
Will clătină din cap.
— La nivelul meu nu există nicio primejdie, dar o vreme n-o i mai primesc nicio mărire de salariu. Din moment ce le cerem
■..clilor de echipă să accepte o micşorare de leafă, trebuie să fim ,.i noi dispuşi să facem un sacrificiu. Şi când mă gândesc că mai .neam un an şi achitam întreaga ipotecă...
— Ştiu, Will. Te-ai descurcat grozav.
II urmă până la etaj, mulţumindu-I lui Dumnezeu că pruncii **păreau** preocupaţi.
— Aş fi putut face o treabă mai bună, spuse Will. Nu am strâns cureaua aşa cum va trebui s-o facem acum. Dacă am fi fost mai chibzuiţi cu cheltuielile, ipoteca ar fi fost deja achitată.
— N-aveai cum să ştii că se va întâmpla aşa ceva.
— Sunt revizor-şef, răspunse el, şi totuşi am subestimat gravitatea situaţiei.
Se ridică în picioare şi clătină din cap.
— întreprinderea nu are nevoie decât de un trimestru în care cererea să fie la fel de ridicată ca în anii precedenţi şi ar reveni pe linia de plutire.
Dar situaţia se înrăutăţi. Elisabeth simţi că i se rupe inima v.izând întunecarea de pe chipul lui Will arunci când acesta 11 .munţă de prima tăiere de salariu.
— Este o gaură serioasă în buget, spuse el. Maşina va rămâne l'.ircată până ce mi se ridică iar leafa. Sunt dispus să merg pe jos. Iii nu?
— Vom face cum spui tu, Will. Şi Dumnezeu ne va ajuta să l **recem** şi peste asta.
Elisabeth credea că mai greu de atât nu se poate. Dar se înşela. I)e la o zi la alta se închideau tot mai multe bănci, companiile tindeau una după alta faliment, tot mai mulţi vecini ajungeau la ■nipă de lemn. într-o zi, Will se întoarse de la serviciu şi, fără să spună un cuvânt, îşi schimbă hainele şi începu să sape o grădină uriaşă în curtea din spatele casei. Elisabeth ieşi speriată după el.

— Ce s-a întâmplat?
— Tu ce crezi?
— încă o micşorare de leafă?
Will aprobă din cap şi se reapucă de săpat.
— Scumpul meu, începu Elisabeth, nu-i aşa că îţi plac f asoloa, ceapa, morcovii, porumbul?
El încuviinţă iar din cap.
— Fă o pauză, bea o limonada şi stai puţin cu ochii pe copii. Mă întorc imediat.
Se duse până la băcănie şi, întorcându-se încărcată cu seminţr şi bulbi, îl anunţă hotărâtă:
— Will, o să trecem noi şi peste asta.
Cuvintele ei avură darul să îl înveselească un pic. Will ai\il,i spre limonada lui, puţină coajă rasă de lămâie plutind într-un pahar cu apă.
— Nici măcar n-am făcut risipă de gheaţă, spuse el.
Leafa lui Will fu diminuată din nou trimestrul următor şi a pi i| încă o dată în următorul. Pe parcursul unui singur an, salariul i ,\ fost micşorat de patru ori, o parte din întreprindere a fost închis,i. iar forţa

de muncă, decimată.
— Să ştii că, la o adică, eu sunt dispusă să îmi găsesc o slujbă, îi spuse într-o zi Elisabeth.
— Am discutat deja despre asta, spuse Will, care lua în serioi porunca din Biblie ca bărbatul să poarte grija alor lui şi mama ■ îşi îngrijească pruncii. Şi-apoi, dacă punem la socoteală banii pi care ar trebui să îi plătim unei dădace, ceea ce ai câştiga tu mi ar fi destul ca să merite efortul. Iţi apreciez intenţia, dar discuţi.» asta se opreşte aici.
Lovitura de graţie veni la sfârşitul următorului trimestru. Deşi făcea parte din consiliul director al întreprinderii, Will o **anunţi**
— Dacă aleg să rămân, onorariul meu zilnic va rămâne neschimbat.
— Asta e ca o mărire de leafă în vremurile acestea, spuse Elisabeth.
Will tăcu o clipă, apoi adăugă:

— Onorariul *zilnic* va rămâne acelaşi, dar nu pot să îmi ofere li [i]rât munca pe o jumătate de săptămână.
— Şi cum se aşteaptă să trăim din banii aceştia?
— Este o ofertă generoasă, Elspeth. Ar trebui să vezi ce înseamnă asta pentru muncitorii din fabrică. Aproape că nu primesc niciun ban şi sunt, totuşi, bucuroşi că au un loc de muncă.
Elisabeth nu se sfia să caute chilipiruri, să se târguiască chiar (icntru câţiva bănuţi, să poarte aceleaşi haine până se făceau **■rfeniţă,** apoi să le coasă şi să le poarte din nou. Treptat, ratele < ied iţelor începură să scadă, ca oamenii să îşi poată achita măcar **Mrţial** datoriile. In unele cazuri, plata ratelor a fost chiar suspendată pe termen nedeterminat în speranţa că, atunci când iluaţia economică se va redresa, clienţii vor rămâne loiali şi vor proceda corect.
Elisabeth ceru să li se taie telefonul şi anulă până şi abonamentul la ziar. Nu mai cumpăra carne de vită. Extinse, în schimb, **■radina** pe suprafaţa întregii curţi din spate şi vindea legumele 1,1 ie nu puteau fi consumate sau conservate, punând deoparte in rare bănuţ.
Lui Benjy îi punea la pachet sandviciuri cu ouă.
— Azi mi-am dat sandviciul la schimb pentru unul cu carne, M puse el într-o zi.
— Cu carne? se minună Elisabeth. Cui îi dă mâna să facă indviciuri cu carne?
Benjy îi spuse numele băiatului.
— Will, şopti ea, familia băiatului trăieşte în circumscripţia ,i patra şi tatăl lui este şomer.
— Mâine, îi spuse Will lui Benjy, păstrează-mi un sfert iii**n** sandviciul acela cu carne şi am să-ţi dau în schimbul lui <1 caramelă.
— Este ceea ce cred eu? întrebă Will a doua zi, mirosind restul 'Ic sandvici şi arătându-i-1 lui Elisabeth.
Soţia lui aprobă din cap.
— Hrană pentru câini. Carne de cal conservată. Benjy! Vino, le rog, să stăm puţin de vorbă!

Croindu-şi drum printre adversităţi, Elisabeth se simţea m.ii aproape de Dumnezeu ca niciodată. Continua să comunice neîntrerupt cu El, se trezea devreme să citească Biblia şi se folosci de fiecare clipă liberă ca să ajute la activităţile de la biserir.i Cu Benjy nu avea decât bătăi de cap. Nu aveau efect asupra lui nici mustrările, nici pedepsele, ci doar laudele şi răsplăţiliv Or, după cum conveniseră ea şi Will, a-1 răsplăti pentru un corn portament ce putea fi numit cel mult acceptabil ar fi creat un precedent periculos.
Sănătatea lui Betty, care mai avea puţin şi începea şcoala, nu se îmbunătăţise defel. Combinaţia de medicamente şi fel de Ici de umidificatoare devenise atât de derutantă şi de ineficace, qj Elisabeth

începuse să se roage pentru o minune. Sărmana copilă nu merita una ca asta şi ea se temea că Berty nu va duce niciod.il,) o viaţă normală şi nu va avea nicicând motiv să zâmbească.
Micuţul Bruce, pe de altă parte, era la fel de antrenant ca înt< >l deauna, înseninând zilele părinţilor săi. Era un copil generos şl lipsit de egoism, iar Elisabeth se temea că îi dăruieşte mai puţin din atenţia ei din simplul motiv că Bruce avea mai puţine nevd decât ceilalţi doi fraţi ai săi.
Will îşi îndeplinea în continuare activităţile civice, la care sf j mai adăugară şi câteva poziţii de voluntar. în sinea ei, Elisabi'lh detesta faptul că era plecat mai toate serile, dar ştia că sluji HM face parte din fiinţa lui. Trebuia mereu să ajute, să dăruiască şi **.sfl** se simtă util. Şi ea avea nevoie de el, dar nu putea să se **plângi** Când era acasă şi avea o oră liberă înainte de culcare, Will stuc Iu cursuri de conducere a întreprinderii primite prin corespondent.) de la LaSalle Extension University.
— In vremuri de restrişte, îi explică el, puţini rămân in picioare. Am convingerea că Dumnezeu vrea să fiu pregnlii pentru avansare de îndată ce se va schimba climatul economii
Când ajunseră la fundul sacului, Will se adresă băncii in vederea refinanţării creditului ipotecar. Spre ilustrarea cererii sale, îi spuse lui Elisabeth că ar fi indicat să se prezinte în **(aţi**
I Mncherului întreaga familie. Elisabeth abia reuşi să îl ţină în frâu I >*r* I5enjy în timp ce Will îşi pleda cauza.
— Vă înţeleg pe deplin situaţia, îi răspunse ofiţerul de credite. **bai** pur şi simplu nu dispunem de capitalul necesar. Dacă am **butea** oferi un împrumut chiar şi unui singur client, dumneavoas-M.i aţi fi acela. Sunteţi contabil-şef la cea mai mare întreprindere 111 n oraş. Când situaţia economică se va redresa, Fairbanks-Morse > i ,ivea din nou sute de angajaţi, iar noi nu vrem să pierdem un II menea client. Vă vorbesc cu toată sinceritatea, stimate domn. Mă aflu în ingrata poziţie de a fi nevoit să vă refuz şi vă implor •.,i mă înţelegeţi şi să nu vă răzbunaţi mai târziu pe mine. Dacă IM nea ar avea o rezervă de fonduri cât de mică, v-aş acorda pe I' u împrumutul. La o adică, dacă v-ar fi de ajutor o sumă până în I IM) de dolari, vă împrumut bucuros banii eu, personal.
Asta, îi explică Will mai târziu soţiei sale, sunase prea mult ,i pomană.
— Dacă nu pot lua bani împrumut garantând cu o casă ca ,i noastră, n-am nevoie de niciun credit. Ne-om descurca noi i nmva.
— Dar n-ai să-i porţi, sper, pică bancherului. Will clătină din cap.
— Dacă Fairbanks nu ar fi fost clientul lor, banca aceea ar fi **lat** faliment acum un an, Elisabeth. Ştiu că dacă ar avea banii necesari, mi-ar acorda împrumutul.
Elisabeth nu îl mai asculta.
— Cum mi-ai spus adineauri? întrebă ea contrariată.
— Poftim?
— Adineauri mi-ai spus Elisabeth.
— Şi ce-i cu asta?
— Elisabeth! Will, tu nu mi-ai spus niciodată Elisabeth! Will o privi buimăcit.
— Nu aşa te cheamă?
— *Tu* nu mi-ai spus niciodată aşa! Munceşti prea mult, Will Hishop. Mi-ai spus Elspeth de când mă ştiu şi eşti singurul om pe **■re** îl las să îmi spună aşa. Ce te-a apucat să-mi spui Elisabeth?

182
Jerry B. Jenkins
Ironia sortii
183
Will zâmbi fâstâcit.
— Tu mi-ai spus că par un mocofan când îţi spun Elspeth.
— Când am spus eu una ca asta?
— Când eram în clasa a patra sau a cincea. Elisabeth îl plesni uşor peste braţ.
— Asta nu se pune la socoteală. Şi-apoi, pe vremea aceea chi.ir *erai* un mocofan. Fă bine şi spune-mi ca şi până acum: Elspeth.
— Am înţeles, să trăiţi! Elisabeth îl îmbrăţişa.
— Auzi colo, „Elisabeth"! La asta chiar că nu mă aşteptam din partea ta, Will.
Soţul ei porni în sus pe trepte, mormăind:
— Ei, ce mare scofală...
Elisabeth se ruga pentru întreaga familie, dar mai presus do orice, îi mulţumea lui Dumnezeu pentru

Will şi îl ruga să îi dom iască soţului ei mai multe clipe de tihnă. în privinţa lui Benjv. se ruga să fie răbdătoare şi ca purtarea, dar mai ales caracterul băiatului să se schimbe în bine. La biserică şi la lecţiile dumim cale, Benjy era la fel de dificil ca la şcoală, şi ei îi venea să ini ir în pământ de ruşine. Cândva îi criticase ea însăşi pe acei părin|i care nu îşi ţineau copiii sub control. Ştia că lumea considera **deji** că dăduse greş ca mamă.
în privinţa bolnăvioarei de Berty, se ruga pentru alinare, al.il pentru copilă, cât şi pentru toţi ceilalţi membri ai familiei **cari** sufereau alături de ea şi din cauza ei. Elisabeth îşi iubea fetiţa ijl o compătimea, dar ajunsese deja la capătul puterilor. **Aproapl** că nu mai suporta să se uite şi să asculte cum cea mică **hârâil** picura, gemea şi plângea cât era ziulica de lungă. Betty nu **avei** fireşte, nicio vină, dar Elisabeth mai că ajunsese să îi deteste i 11 tarea constantă.
Pentru Bruce era uşor să se roage. îl ruga pur şi simplu *\w* Dumnezeu să se folosească de toate harurile incredibile cu **can** era clar că îl înzestrase pe băiat. La vârsta de patru ani, Brun[1] ştia deja să citească, să converseze cu cei mari şi chiar să fa< .1
ii lunari. într-o zi trecu pe lângă casa lor un vânzător ambulant ilc dulciuri, vestindu-şi marfa în gura mare.
— Două gogoşi la 5 cenţi!
Bruce se uită la Elisabeth, cu faţa toată numai un zâmbet, şi N oase din buzunar o monedă de 5 cenţi. O avea la el de săptă-nuni întregi.
— Vrei o gogoaşă, mami? Ia zi, vrei? Vrei?
— Vrei să cumperi gogoşi pentru amândoi?
— Vreau să cumpăr gogoşi pentru toţi: pentru tine, pentru ■**ti,** pentru Benjy, pentru Betty şi pentru mine!
— Nu poţi să cumperi decât două gogoşi.
— Ba nu.
— Ba da. Citeşte reclama şi fă socoteala.
Câţiva copii din cartier şi o doamnă din vecini se opriră în divptul căruţului cu gogoşi. Bruce îşi mută privirea de la căru-> **lor** la Elisabeth şi de la ea la moneda pe care o ţinea în mână, **Ipoi** o zbughi afară. Aşteptă cuminte la marginea grupului ce se idunase în jurul căruţului până ce îl observă vânzătorul.
— Şi ia spune, micuţule, tu ce doreşti?
Bruce îşi ţinea degeţelele strânse în jurul monedei.
— Aş putea cumpăra o singură gogoaşă cu un cent? Elisabeth fu surprinsă de întrebare. Bruce cunoştea prea bine
■ Iile renta dintre o monedă de un cent şi una de cinci cenţi, cât **Iftlora** cea din buzunarul lui. îi arătase chiar ea, pe masa din bucătărie, că moneda făcea cât cinci bănuţi de un cent.
— Hm, făcu vânzătorul ambulant. Dacă două gogoşi fac 1 enţi, una singură ar veni la 2 cenţi şi jumătate.
Bruce îşi ridică ochişorii spre el cu o expresie imploratoare.
— Ei, dar mătăluţă sigur c-o să-ţi dea nenea o gogoaşă la I cent.
— Bine! spuse Bruce când vânzătorul apucă o gogoaşă cu o **baie** de hârtie cerată, după care desfăcu pumnul, dezvăluind moneda de cinci cenţi. Atunci vreau cinci gogoşi!
Vânzătorul izbucni în hohote, iar cei din jur îi ţinură isonul. I lisabeth se apropie într-un suflet.

— Nu, nu! strigă ea gâfâind. Două gogoşi vor fi de ajuns.
— Glumiţi, doamnă? ripostă vânzătorul. Aplombul puştiului face toţi banii.
— Vă rog să nu vă simţiţi nicidecum obligat.
— Dă-i băiatului cele cinci gogoşi, interveni o femeie. Le^B plăti din buzunarul meu pentru plăcerea de a fi văzut un mic om de afaceri în acţiune!
In cele din urmă, Elisabeth îl lăsă pe Bruce să ia cele cinci gogoşi. Acesta puse cu grijă deoparte trei gogoşi şi mai târziu I prezentă cu mândrie celorlalţi membri ai familiei. De câte ori îl vedea pe vânzătorul ambulant, alerga spre el strigând:
— O gogoaşă la 1 cent?

— Iar eşti pus pe şotii, pezevenghiule? riposta bărbatul, simu land iritarea. Las' că-ţi arăt eu ţie!
Şi Bruce o zbughea ţipând de plăcere.
Situaţia financiară a familiei deveni într-atât de precară, c.l Elisabeth începu să spele rufe pentru alţii. Will nu fu încântat dl hotărârea ei, dar o acceptă, argumentând:
— Măcar vei fi acasă. Şi chiar *avem* nevoie de bani.
Pe parcursul verii, după programul de la întreprindere, Will lucra ca vânzător la băcănie, iar sâmbăta vindea apă gazoajl pe plajă. Cele două zile şi jumătate de care mai dispunea săptfl mânai le petrecea muncind pentru departamentul orăşenesc dl lucrări publice - odată munca lui constase în scoaterea şi apoi reaşezarea dalelor de pavaj în vederea instalării stâlpilor de ilu minat stradal. îi mărturisi lui Elisabeth că nu mai trudise al.H.i din liceu, dar cei 15 dolari ce se adăugau salariului său săptăm.i nai îi menţineau pe linia de plutire.
Pe zi ce trecea, Elisabeth descoperea noi faţete ale perso nalităţii lui, noi lucruri uimitoare despre el care o făceau să ii iubească şi mai mult - dacă era cu putinţă aşa ceva. Will pusese bazele unui mic departament de economii şi împrumuturi l.i Fairbanks-Morse, menit să vină în sprijinul celor angajaţi cu ori Nu se vehiculau sume mari. Aici muncitorii puteau depune bani
■ rare li se plătea o dobândă modică şi tot de aici puteau lua i ,i|i va bănuţi împrumut în caz de urgenţă.
Will îi povesti soţiei sale că într-o zi un muncitor i-a solicitat un împrumut mai consistent pentru o operaţie - ultima şansă de upravieţuire a fiicei sale bolnave.
— Nu aveam destul numerar, aşa că i-am rugat pe câţiva din-i ii • cei ce depuneau bani în mod regulat să depună puţin mai mult Ic astă dată, ca să-i putem acorda omului împrumutul. Când au .ni/it de situaţia lui, nu doar aceştia, ci toţi angajaţii au pus mână K la mână ca să-1 ajute. Şi uite aşa am putut să îi acordăm împru-inutul şi azi fata muncitorului e pe cale de însănătoşire.
— Ai făcut un lucru minunat, Will!
— Mda. Sunt grozav, nu-i aşa?
— Serios, nu te simţi minunat ştiind că ai salvat-o pe copila ii eea de la moarte?
— Păcat că nu se găseşte un salvator şi pentru întreprinderea in lastră.
Elisabeth avea impresia că, ori de câte ori viaţa lor lua o tur-mi ră spre mai bine, trebuia să se întâmple şi ceva rău. „Omul ■.r naşte ca să sufere, după cum scânteia se naşte ca să zboare",
■ spunea în Cartea lui Iov. Ea nu se aştepta să treacă prin viaţă i ,i o corabie pe ape veşnic line. Nu, voia doar să ştie că îl are pe I 'umnezeu în spate. Şi nu ezita să îi readucă aminte - de parcă El M ar fi ştiut-o prea bine! - că ea făcuse un legământ de credinţă. I fn legământ pe care, cu ajutorul Lui, avea de gând să îl onoreze.
Când marea criză economică începu, în sfârşit, să se disipeze ,i Will reluă lucrul cu normă întreagă pentru doar trei sferturi ilin vechiul lui salariu, Elisabeth simţi că li se ia o piatră de pe inimă. Nu aveau să mai trăiască vreodată fără grija zilei de iii.iine, dar recesiunea o învăţase pe Elisabeth, şi pe toţi cei ce in'cuseră prin ea, o preţioasă lecţie de viaţă, pe care ar fi trebuit ■..1 o ştie de la bun început: „Nu vă strângeţi comori pe pământ, unde le mănâncă moliile şi rugina şi unde le sapă şi le fură hoţii; i i strângeţi-vă comori în cer, unde nu le mănâncă moliile şi

rugina şi unde hoţii nu le sapă, nici nu le fură. Pentru că undei este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră."
Doamne, se rugă ea, *vreau ca Tu să fii mereu singura mea comoara,*
Nopţi la rând visă că au ajuns la sapă de lemn. Ea şi Will discutau adesea despre felul în care acei ani groaznici le schimbase pentru totdeauna modul de gândire. De-acum încolo, aveau s,i îşi facă mereu griji pentru viitor, ştiind că siguranţa financiară j poate să dispară de la o zi la alta.
Financiar începeau să se redreseze, dar copiii le făceau toi mai multe necazuri. Benjy fusese nevoit să repete clasa a treia si răspunsese acestei constrângeri cu mânie şi făcând fel de fel de năzbâtii ce alarmară cartierul, şcoala şi biserica. De două ori fu asociat cu izbucnirea unor incendii suspecte, dar de fiecare dată negă că ar fi avut vreo legătură. în cele din urmă, fu prins in flagrant tocmai când dădea foc pubelei din baia bisericii.
In primăvara lui 1931, Betty fu internată trei săptămâni în spital, răstimp în care părinţii celorlalţi

copii se plânseră condu cerii şcolii, spunând că nu doreau ca odraslele lor să fie în aceeaşi clasă cu o fată ce suferea de astm - pe care o considerau, în mod eronat, o boală contagioasă.
La şcoală, Bruce se dovedi a fi un elev precoce, cel mai destupi dintre colegii săi de clasa întâi şi bucuros să joace acest rol. LI exerciţiile de aritmetică şi de scriere, trebuia să stea deoparte ci să nu domine restul clasei. Citea cu aviditate Biblia şi alte cărţi pentru cei mari, îndeosebi enciclopedii printre care şi „Cariile cunoaşterii", pe care le lectura metodic, volum cu volum.
în timpul liber, se îndeletnicea cu fel de fel de mici afaceri, de la o tarabă cu limonada până la vânzarea de zarzavaturi din UH în uşă. Părea să îmbrăţişeze fiecare clipă a zilei cu entuziasm ţii nemărginită bucurie. Şi abia aştepta să se ducă devreme la nil care, fiindcă asta însemna că putea citi până ce aţipea.
într-o zi a acelei veri, în timp ce Bruce explora stâncile de lângă podeţ, Elisabeth trebăluia prin grădină. Dintr-o ocup.)(ie dictata de necesitate, grădinăritul se transformase într-o înde letnicire utilă la care firea ei cumpătată nu avea să mai renun|c
niciodată. Muncea fredonând cântări, rugându-se şi mulţumin-ilu-I lui Dumnezeu că îi ajutase să treacă de marea criză. întregul ■**aş** părea să păşească, încet-încet, în lumină, lăsând în urmă întunericul grijilor băneşti. Locuitorii oraşului Three Rivers, ai ritului Michigan şi ai întregii ţări răsuflau, la unison, uşuraţi. M.irea criză îi schimbase pe toţi, pentru totdeauna.
Elisabeth stătea cu urechile ciulite, aşteptându-se să îl audă N Bruce fluierând, cântând sau sporovăind. Chiar şi când era ■ingur, băiatul se distra improvizând dialoguri sau născocind fel de fel de poveşti şi de scenarii. Cu coapsele zvâcnind din cauza poziţiei incomode, Elisabeth se aşeză să îşi tragă sufletul. Când i i scoase o mănuşă să îşi şteargă fruntea, îl zări pe Bruce.
Băiatul stătea atârnat într-o poziţie precară, ţinându-se doar Iu o mână de pod, şi se uita la ceva dedesubt. Elisabeth vru să îl Itrige, dar se răzgândi. Dacă, Doamne fereşte, îl speria...
Adora curiozitatea lui Bruce, dar asta era curată nesăbuinţă. Ic ridică încetişor, sperând că va putea să se apropie cu dezinvoltură de pod şi să îi spună să se suie cu grijă înapoi. Bruce ■ răsuci să vadă mai bine şi, până să apuce ea să facă un pas **jpre** podeţ, mâna băiatului alunecă, acesta se balansa şi se izbi i ii capul de suprastructură, apoi căzu în râu. Elisabeth scoase im ţipăt şi se năpusti spre mal. Aflat clar în stare de inconştienţă, Unice era purtat în aval de curenţii repezi ai râului.
Elisabeth se năpusti spre pod, dar Bruce era deja departe. I **>acă** plonja şi ea în râu, nu va putea înota îndeajuns de repede • .i să îl ajungă din urmă. Era mai înţelept să alerge de-a lungul n uilului. Aşa se putea mişca mai iute. Oare unde îl vor duce eiirenţii? *Doamne, dă să nu se lovească de ceva!* îi vedea faţa, dar nu ■,.i gura. Dacă Bruce îşi venea în fire şi, panicat, înghiţea apă, se putea duce la fund. Se putea îneca.
Ajută-mă, Doamne! strigă Elisabeth. *Ajută-mă să îl salvez! I Hn suflet Te rog, Doamne!*
Ca să aibă o şansă, trebuia să îl depăşească şi abia apoi să sară in apă. Deznădăjduită, alergă gâfâind vreo 30 de metri, cu rochia

de grădinărit, veche, largă şi lungă până la glezne, fâlfâind în spatele ei.
In apropiere de locul ochit de ea, unde iarba şi nisipul lăsau loc unui mal pietros, trebui să încetinească, de teamă să nu se împiedice şi să nu îşi taie tălpile. Neavând încotro, coti brusc **Iii** dreapta şi sări în apă.
Instantaneu, rochia îi deveni de două ori mai grea şi fusta i se umflă ca o pânză suflată de vânt. Se zbătu să nu fie purtată **dl** curenţi în josul apei. Trebuia să îl aştepte pe Bruce. Tăind apa CI deznădăjduire, îi ieşi în cale, observă julitura în formă de **căp** sună de pe fruntea lui şi în clipa următoare îl văzu... deschizând ochii. *Nu intra în panică!* se rugă ea în sinea ei, apoi îi strigă:
— înoată spre mine!
Bruce făcu ochii mari şi îşi zvârli mâna spre ea, să nu Indus de curent. Elisabeth îl prinse cu o forţă feroce. Bruce **n-ffl** fi putut scăpa din strânsoarea ei nici să fi vrut. Cu fiul ei **agăţa** de-o mână, Elisabeth lovi apa cu putere, zbătându-se **împotrivi** curenţilor, până când râul o depuse pe o adunătură de pietre.
Rămaseră întinşi acolo, gâfâind, Bruce întrebând-o iar şi ia r a> se întâmplase, cum de ajunsese în apă. Vecinii ajunseră **repedl** la ei, înarmaţi cu pături şi prosoape, şi îi însoţiră până acas.i De pe-acum

Bruce îşi amintea totul.
— Pare-se, tinere, că Dumnezeu ţi-a hărăzit un destin aparto, spuse solemn un bătrân.
— De ce? întrebă Bruce. Ce vreţi să spuneţi cu asta? Mămio i ce vrea să spună nenea cu asta?
— Oricine altcineva s-ar fi înecat în locul tău, micuţule, spuse bărbatul. Dumnezeu salvează oamenii cu temei. A avut grijă ***a*** mămica ta să fie acolo pentru că nu ţi-a sosit vremea.
— Aşa este, îi spuse Elisabeth. Dumnezeu te-a salvat.
— Ba tu m-ai salvat, mămico!
Elisabeth aruncă o privire încărcată de respect curenţi Im rapizi.
— Dumnezeu m-a lăsat să îl ajut, atâta tot, spuse ea. Singurii n-aş fi putut să te salvez.
întreaga familie ascultă cu sufletul la gură relatarea celor **iltâmplate.** Până şi zurbagiul de Benjy se potoli în timp ce l'lisabeth şi Bruce îşi istoriseau păţania.
— *Eu* nu aş fi rămas deasupra apei, asta-i *sigur,* spuse iar şi iar irity. N-am să mă mai joc niciodată pe podeţul ăla şubred.
— Ar trebui să staţi cu toţii departe de podeţ, spuse Elisabeth.
— Eu am să mă mai joc pe podeţ, ripostă Benjy.
— Ba nu, răspunse maică-sa.
— Ba da.
Incidentul bântui visele lui Elisabeth nopţi de-a rândul. Will I ■ ruga împreună cu ea, iar ea îl implora pe Dumnezeu să îi înlă-111 re tulburarea din suflet. Era încredinţată că bătrânul din vecini .ivea dreptate. Bruce era un copil aparte. Dumnezeu trebuie să îi li hărăzit un destin măreţ.
Will, ca toţi ceilalţi bărbaţi din urbe, încă nu îşi revenise complet de pe urma lecţiilor de sărăcie. Totuşi, se părea că revenirea l.i vechiul regim de lucru, cu normă întreagă, îl revigorase. Ba **Hilar** adăugase programului său deja încărcat noi şi noi îndatoriri civice.
— De ce? îl întrebă Elisabeth. Faci deja mai mult decât este necesar.
— Vreau să fiu un bun cetăţean, răspunse el. Nu îmi plac indivizii care se bucură de beneficiile societăţii fără a împărtăşi icsponsabilităţile.
Will deveni director al Ligii contribuabililor din Three Rivers, Iu ales membru al consiliului şcolar, preşedinte al Clubului Kotary şi, vreme de un an, ocupă chiar şi funcţia de director al (>rganizaţiei pentru sprijinirea familiilor. Fiecare zi îi era atât de încărcată, de abia mai avea când să-şi tragă sufletul. Elisabeth se ic mea că odată şi-odată oboseala îşi va spune cuvântul.
Stătea cu ochii pe el, încercând să detecteze semne de epuizare, **Iar** Will trăia de atâta vreme la viteză maximă, că nici măcar nu mai avea un punct de referinţă. într-o dimineaţă din toamna lui 1^{1}'33, soţul ei veni să ia micul dejun, citi cu voce tare un pasaj din

Biblie, le adresă câteva cuvinte încurajatoare copiilor, îi mulţumi] pentru bucatele gustoase şi porni spre uşă.
Cum le stătea în obicei, Elisabeth se ridică de la masă şi col doi soţi se îmbrăţişară şi se sărutară de rămas-bun. Câteodată copiii protestau. Pe vremea când erau mai mici obişnuiau să se înghesuie tustrei între părinţii lor. Dar de pe-acum Benjy era un băiat furios de doisprezece ani, elev în clasa a cincea. Betty, în vârstă de nouă ani, repetase şi ea un an şi acum încerca să treacM târâş-grăpiş clasa a treia la o şcoală specială. Bruce, la cei opt **anii** ai lui, trecea prin clasa a treia fluierând.
In timp ce copiii îi priveau cum se îmbrăţişează, Elisabeth îşsl strecură mâna pe după mijlocul lui Will şi îl tachina:
— Nu ai uitat ceva, domnule director? Will îşi pipăi betelia şi roşi.
— Am uitat să îmi pun cureaua, murmură el, vădit tulburai. In privinţa ţinutei, Elisabeth nu întâlnise niciodată un bărbat
mai meticulos decât soţul ei. Will dădu fuga la etaj şi se întoarse cu cureaua pusă.
— La revedere, Elisabeth, murmură el, ieşind valvârtej pe uşii
— Cum mi-ai spus? strigă ea după el.
— Ţi-am spus la revedere! răspunse Will, încă vădit stingheri şi, avu ea impresia, dezgustat de sine.

Capitalul l4

I lisabeth se simţea stingherită: ea şi Will aveau familia cea mai puţin numeroasă dintre perechile de vârsta lor de la Christ i hurch - asta cu excepţia soţilor Childs, care urmau să adopte un copil. Art şi Frances Childs erau compătimiţi şi se vehiculau, Jcsigur, fel de fel de zvonuri cu privire la care dintre ei era „de vină". Chiar şi aşa, Elisabeth ar fi schimbat mai degrabă locul cu **nances** decât să audă comentariile ce se făceau despre propria ei **situaţie.** O femeie, nebăgând de seamă că Elisabeth se afla chiar in spatele ei, avusese chiar îndrăzneala să spună:
— Când să ai o casă în circumscripţia întâi devine mai impor-i, 1111 decât să îţi respecţi datoria de a umple pământul, ei bine...
Elisabeth nu avea de gând să facă mai mulţi copii doar pentru ,i respecta vreo lege nescrisă. Ea şi Will crezuseră dintotdeauna că vor avea o familie numeroasă, iar ea încă nu renunţase la gândul iii- **a** deveni din nou mamă. Totuşi, era bucuroasă că Dumnezeu nu le dăruise încă alţi copii. Pe de altă parte, îi mulţumea în fie-**Iftre** zi că nu o lăsase să se oprească la doi.
Bruce mergea la biserică, mânat de aceeaşi sete şi încântare pe i are le simţise şi ea la vârsta lui. La opt ani, acesta deveni pastor |imior în grupa lui, care includea copii cu vârste de până la doisprezece ani. La slujbele pentru cei mari, cânta cu însufleţire şi îi puse mamei sale că atunci când va fi mare voia să se facă pastor,

misionar sau dirijor de cor. Elisabeth îl încredinţa că va fi mând r,i de el, orice ar alege.
Will se purta minunat cu copiii, aşa cum se purtase cu nepoţii şi cu nepoatele sale în urmă cu ani de zile. Deşi Benjy nu **asculţi** nici de el, nici de Elisabeth, atenţia lui Will părea să fie singurul lucru care o înveselea pe Betty. Cu Bruce era, desigur, uşor să **fii** un părinte bun. Mezinul era dornic să poarte discuţii pe tenie serioase. într-o seară, Elisabeth îl auzi punându-i tatălui **său** întrebări despre Fairbanks-Morse. Peste două ore, Will veni [I culcare, minunându-se că:
— Bruce pare să înţeleagă problemele întreprinderii mai bine decât unii dintre directori.
în decembrie 1933, Elisabeth nu mai avu nicio îndoială că Will se afla în pragul epuizării. în două rânduri trebuise să se întoarcă la birou, după ce parcase deja maşina în faţa casei, fiindcă i:.i uitase servieta. într-o dimineaţă, fu cât pe ce să plece fără palton, pe un ger cumplit.
La început Elisabeth 1-a luat peste picior, spunându-i că este un uituc şi jumătate. Dar când încercă să

abordeze serios subiţi tul, Will refuză să discute despre asta şi chiar se arătă **iritai** Elisabeth îi sugeră să îşi rezerve mai mult timp pentru odihnă. I ■ I nu îi răspunse, dar privirea lui o alarmă. îşi spuse că era firesc **a** un om de carieră, şi mai ales unul atât de organizat cum era soţul ei, să se arate enervat atunci când i se spunea că devine distrai.
Cu cât atrăgea mai mult atenţia asupra lor, cu atât scăpările lui păreau să se agraveze. în apropierea sărbătorilor, îngrijora KM ei crescu şi mai mult. într-o dimineaţă, Will veni să ia micul dejun îmbrăcat la costum, dar... desculţ. Copiii chicotiră, arătând Ci degetul spre picioarele lui, dar el nu avu nicio reacţie.
După ce puse masa, Elisabeth îi aduse şosetele şi pantofii da la etaj şi le aşeză lângă el, fără să spună un cuvânt. După **micul** dejun, Will se împiedică de ele şi bombăni că lucrurile sunt **puii** unde nu trebuie. Apoi se aşeză, îşi puse grăbit şosetele şi **paj** tofii, apoi ieşi valvârtej pe uşă. Era prima dată, după mai bino

i Ic un deceniu, când pleca fără să o sărute şi fără să îşi ia la revedere de la ea.
La ora 10 o sună.
— Elisabeth, ea alese să nu îl corecteze, am impresia că am uitat ceva în dimineaţa asta. Mi-ai spus tu ceva când am ieşit pe II să? Voiai să cumpăr ceva în drum spre casă?
Elisabeth îşi muşcă buza.
— Ţi-am spus doar că te iubesc din toată inima şi că abia **iştept** să te întorci acasă.
— Ah, făcu el. înseamnă că nu am niciun drum de făcut. -Nu.
— Bine atunci. Şi eu te iubesc, scumpa mea.
Acele ultime cuvinte o încântară prin firescul lor, dar era pro-**Dabil** o speranţă deşartă să creadă că această fază era doar una l rocătoare. A doua zi, Will veni la masă cu părul ud, fără cravată. I lisabeth îşi apăsă un deget pe buze când copiii se uitară nedumeriţi la el şi apoi la ea.
— Aş vrea să citesc eu din Biblie în dimineaţa aceasta, se grăbi c.i să spună, oferindu-i lui Will răgazul de a-şi pune cravata.
După ce Will termină de mâncat, se ridică şi se duse la el.
— Mai ai timp să îţi usuci părul şi să te piepteni şi eşti gata di' plecare.
Will îşi pipăi tulburat capul, se înroşi şi alergă la etaj. Târziu, în după-masa aceea, o sună de la birou.
— Stai de vorbă cu noul vicepreşedinte executiv al companiei, ii spuse el.
— Vai, scumpul meu! Vorbeşti serios?
— Dar trebuie să rămână secret până mâine. Jake va face .munţul la petrecerea de Crăciun a angajaţilor.
— Pot să te însoţesc? Aş vrea atât de mult să fiu de faţă!
— Asta le-ar da de gândit colegilor mei. Celelalte soţii n-au **fost** invitate. E mai bine să nu vii.
— Vreau să-mi povesteşti totul de-a fir a păr.
în seara aceea un apel telefonic îi reaminti lui Will de o şedinţă importantă a Ligii contribuabililor, care era deja pe sfârşite.

în dimineaţa următoare purta pantofi de culori diferite ţii Elisabeth trebui să-i aducă aminte să se bărbierească.
— Şi de ce nu-ţi pui mai bine un alt pantof în piciorul drept? adăugă ea. Pe ăsta trebuie să îl dau la reparat.
— Dar ce are?
— Are talpa mai tocită decât celălalt. Pune-ţi mai bine un pantof negru.
Chiar dacă băgă de seamă că îl îndemna să nu poarte pantoli desperecheaţi, Will nu pomeni o vorbă despre asta.
— Urează-mi noroc, spuse el. E o zi importantă.
— La ce îţi mai trebuie noroc? întrebă ea. Doar totul este deja stabilit.
Will o privi năuc.
— Nu mai urmează decât să ţi se anunţe promovarea, adăugă ea,

— A, da! Beloit.
— Beloit? repetă Elisabeth nedumerită.
— Acolo este, murmură el, luându-şi servieta.
Elisabeth păşi înaintea soţului ei şi îşi aşeză mâinile pe umerii lui.
— Sunt încă somnoroasă, iubitule. Ce anume este în Beloit?
— Wisconsin.
— Ştiu. Beloit, statul Wisconsin. Ce este acolo?
Will păru enervat şi încercă să se desprindă din strânsoarea i'l
— Will, îi spuse ea pe un ton calm, nu trebuie să te grăbeşti. Mal ai timp berechet până la începutul programului. Aminteşte-mi 11 este în Beloit, Wisconsin.
— Ştii foarte bine, îi răspunse el tăios. Cealaltă fabrică a în t r< ■ prinderii noastre.
— Aha. Şi ce legătură are fabrica aceasta cu promovarea t.i'
— Elisabeth... spune-mi că nu vor să mă transfere! Nu vrem să mă mut în Beloit.
Camera începu să se învârtă şi Elisabeth se ţinu strâns de Will Dacă soţul său era în toate minţile, înseamnă că şi le pierde.i el pe ale ei.
— Aşază-te o clipă, Will. Ai vrea să îl sun pe Jake şi să îl întreb iv se petrece?
— Jake? Cine-i Jake?
— Şeful tău, Jack Jacobson.
— A, Jake! exclamă Will. A sunat?
Elisabeth realiză că toţi copiii erau cu ochii pe ei.
— Benjy! Du-te s-o pregăteşti pe Betty de plecare. Acum!
— Nu mă duc, ripostă băiatul. Asta-i treaba ta. Ce-are tata de poartă aşa ciudat?
Elisabeth îi aruncă o privire atât de fioroasă, că Benjy înşfacă lâna lui Betty şi o zbughi la etaj. Bruce se uita la ea ca un ani-niluţ speriat.
— Mă duc şi eu să mă pregătesc, mămico, murmură el, mmându-i imediat pe ceilalţi doi.
— Will, spuse Elisabeth, încercând să nu se piardă cu firea, ui sperii. încearcă de te concentrează. Mi-ai spus că ai fost numit
vicepreşedinte executiv şi că promovarea va fi anunţată astăzi.
— La petrecerea de Crăciun.
— Exact!
— Vii şi tu?
— Te-am întrebat dacă pot, scumpul meu, şi mi-ai spus să mi vin.
— De ce să nu vii?
— Deoarece celelalte soţii n-au fost invitate şi nu voiai să îţi **dau** de gol secretul.
Will îşi îngustă ochii şi îşi frecă fruntea.
— Acum *tu* mă sperii pe mine, spuse el. Care secret? Toată lumea ştie.
— Toată lumea?
— Da, toţi ştiu că nu trebuie să îşi aducă pachet, fiindcă Jake o i le facă tuturor cinste la cantină.
— Adică toţi ştiu de petrecerea de Crăciun.
— Păi nu despre asta vorbim?
— Şi la petrecere Jake va anunţa că ai fost numit vicepreşedinte.
— întâi va trebui să le spună că Don se va duce la Beloit.

Elisabeth se temu că se va prăbuşi dacă nu se aşază şi ci îşi trase un scaun şi se aşeză lângă Will.
— Aşadar Don va merge la Beloit. Este transferat acolo? Dintr-odată, Will păru să redevină cel de odinioară. Oftă, apa>
rent exasperat de ignoranţa ei.
— Da, Don va fi transferat la Beloit, Franklin şi Earl vor li numiţi vicepreşedinţi, iar eu, vicepreşedinte executiv.
Elisabeth clipi din ochi. Suna perfect logic.
— Ai înţeles acum? o întrebă el.
— Da, am înţeles, răspunse ea. Tu ai înţeles? Will îşi strânse buzele şi clătină ofuscat din cap.

— Nu-ţi bate tu căpşorul cu asta, Elspeth.
Numele cu care o alinta el în mod obişnuit îi umplu sufletul de atâta căldură, că Elisabeth era cât pe ce să pună întregul episod pe seama emoţiilor pe care le avea soţul ei în aştepta ivfl anunţului de diseară, până când acesta o întrebă:
— S-au întors copiii de la şcoală?
— Ştii ce cred eu? răspunse ea blajin. Cred că ai nevoie ik puţină odihnă. N-ai vrea să te întinzi un pic în pat?
Will păru să privească prin ea.
— N-ar fi rău să tragi un pui de somn, nu-i aşa? Eu trebuie sfl îi pregătesc pe copii pentru şcoală şi să dau un telefon. Haide, y mergem în dormitor.
Will nu avu nicio reacţie. Elisabeth îl luă de mână şi îl conduse până în dormitor. îl ajută să se aşeze pe pat, apoi îngenunche yl îi scoase pantofii. Will se întinse pe spate, privind fix tavanul Elisabeth vru să îi scoată cravata, dar el îi dădu mâinile la o pai k şi şi-o scoase singur. Apoi îşi acoperi ochii cu braţul şi respiraţU îi deveni imediat adâncă şi ritmică. Cu faţa şiroind de lacrimi Elisabeth îl acoperi cu o pătură şi se rugă în tăcere: *Doamne, di | un somn odihnitor.*
Când se duse să îi adune pe copii, auzi autobuzul de la şco.il.i lui Betty.
— Betty! strigă ea. Eşti gata?
— Nu! Benjy s-a încuiat în baie şi nu mă lasă să intru!
— Benjamin! strigă Elisabeth supărată. Ţi-am spus să o pre-i',.iIeşti de şcoală!
— E prea mocăită! strigă el din baie.
Hotărând că ţinuta lui Betty era satisfăcătoare, Elisabeth o • i mduse zorită până la uşă şi fata reuşi să prindă autobuzul în ultima clipă. Elisabeth dădu fuga înapoi la etaj şi îi ceru lui Benjy i descuie uşa băii.
— Numai dacă-mi promiţi că n-ai să mă omori, strigă el.
— îţi promit că am să te omor dacă nu descui, răspunse ea. Uşa se izbi de perete şi băiatul ţâşni pe lângă ea, mormăind:
— Asta aş vrea eu s-o văd!
— Unde-i frăţiorul tău?
— Ultima dată când l-am văzut săpa ceva în grădină.
— Dacă eşti gata, poţi să porneşti spre şcoală. Bruce te \ ,i însoţi.
îl găsi pe mezin în curtea din dos, examinând iarba şi solul de pe care îndepărtase omătul.
— Bruce! îi strigă ea.
— Mămico, vino puţin aici.
— N-ai nicio clipă de pierdut. Trebuie să te duci la şcoală.
— Mami, ştii că n-am întârziat niciodată. Era adevărat.
— Hai, vino aici o clipă, stărui copilul. Elisabeth se apropie cu paşi repezi.
— Uită-te aici, îi spuse el, ridicând lopata plină cu pământ ilnirind.
— Mă uit.
— Ştii lalelele alea care răsar aici în fiecare primăvară? Iată de CC. Rădăcinile alea par îngheţate şi moarte, dar nu sunt.
— Din moarte vine viaţă, spuse ea.
— îhî. Ştiam că sunt aceleaşi flori sau, mă rog, flori provenite din aceleaşi seminţe. Dar am fost curios să văd ce fac ele aici, sub zăpadă, atunci când am crede că-s îngheţate bocnă. După ce înfloresc, se ofilesc şi par moarte, sunt arse de soare, apoi sunt îngropate în omăt şi îngheaţă. Dar primăvara se retrezesc la viaţă.

198
Jerry B. Jenkins
Ironia sortii
199
— Amin, murmură Elisabeth, strângându-1 pe Bruce în braţe, Iar acum tinere, este timpul să pleci la şcoală. Am să pun **eu]** pământul la loc.
— Mulţumesc, mami! exclamă băiatul, fugind în casă. Elisabeth ştia că ar trebui să îşi pună paltonul, dar reumplereJ
gropii avea să dureze doar câteva clipe. îl auzi pe Bruce luân-du-şi lucrurile din casă şi apoi zbughind-o afară pe uşă.
— Pa, taţi! strigă el. N-ar strica să-ţi pui pantofii! Elisabeth scăpă lopata din mână şi se năpusti în faţa casei,
Bruce alerga într-o direcţie, încercând să-1 ajungă din urmă pd Benjy, iar maşina lui Will se îndepărta în direcţia opusă. în toiul iernii, soţul ei plecase de acasă în cămaşă şi ciorapi, spre a-şi lua în primire - gândea el - noua funcţie, de vicepreşedinte execu liv al companiei Fairbanks-Morse. Elisabeth se repezi la telefon.
— Din păcate, domnul Jacobson a cerut să nu fie deranjat în dimineaţa aceasta, îi răspunse secretara.
— Aceasta este o urgenţă, insistă Elisabeth. Vă rog să îmi faceţi legătura cu dânsul.
Peste doar câteva secunde Jacobson se afla la celălalt cap.il al firului.
— Elisabeth, draga mea...
— Jake, iartă-mă că te deranjez, dar este vorba de Will. îi relată dintr-o răsuflare cele întâmplate.
— Stai liniştită, Elisabeth, vom avea noi grijă de el de îndati 11 ■ soseşte. Iar dacă nu îşi face apariţia, vom anunţa poliţia.
— Probabil că asta te-a luat pe nepregătite, Jake.
— Mă tem că nu, draga mea. Ne gândeam să te punem in gardă, dar n-am vrut să te îngrijorăm. Tocmai mă aflam în ti u şedinţă cu colegii lui când ai sunat. Ne întrebam cum să îi **dăm** vestea că trebuie să amânăm anunţul programat pentru azi.
— Deci Will nu se înşelase în privinţa promovării?
— O, nu! Cu puţin timp în urmă nici că m-aş fi putut gând i l.i un candidat mai potrivit decât el. Elisabeth, este clar că Will ,in
nevoie de îngrijiri imediate. De îndată ce dăm de el, îl vom duce Li spitalul nou. Ai cu ce să ajungi acolo?
— Mă descurc eu cumva.
— Am să-ţi trimit o maşină.
— O, Jake, nu trebuie să te deran...
— Nu e niciun deranj. Să fii pregătită, draga mea.
Peste nici o jumătate de ceas, un sedan negru masiv, aparţi-**iftnd** companiei Fairbanks-Morse, trase în faţa casei. Din spate 11 iborî Jacobson însuşi şi îi deschise portiera.

— Will a sosit la fabrică senin ca o zi de vară, îi explică el. i inul dintre paznici i-a spus că îl aştept undeva în oraş şi 1-a rugat N,1 îl lase pe el să conducă. în momentul acesta îl consultă deja un medic.
— Ce se întâmplă cu el, Jake?
— Vom afla în curând.
în timp ce aşteptau la spital, Jake făcu un comentariu surprinzător:
— Am fost impresionat că Will şi cu tine eraţi dispuşi să vă n uitaţi.
— Să ne mutăm?...
— Da, să vă mutaţi în Beloit.
— în Beloit? Jake, eu... Conversaţia fu întreruptă de o asistentă.
— Sunteţi doamna Bishop? Domnul doctor Fitzgerald doreşte i stea de vorbă cu dumneavoastră.
Elisabeth intră şi medicul privi impasibil cum Will aleargă la r,i şi o întreabă în şoaptă:
— Cum îl cheamă pe băiatul cel mare?
— Pe cine?
— Pe băiatul mai măricel.
— De care băiat vorbeşti, Will?
— De fiul nostru! De băiatul nostru! Copiii noştri se numesc Uotsy, Bruce şi... cum îl cheamă?
Elisabeth se uită la medic. Acesta închise ochii şi dădu din cap.
— Benjamin, murmură ea. Will păru stupefiat.

— *Benjamin?!*
— Benjy.
— Da! strigă el, răsucindu-se cu faţa spre medic. Primul a fosl Benjy, apoi a venit Bruce... ba nu, apoi a venit fata, Bess, şi abia *după aceea* Bruce. Vedeţi? Ştiu.
— Vă rog să vă aşezaţi la loc, domnule Bishop, auzi Elisabetli, ca prin vis, glasul medicului.
Medicul i se prezentă şi o invită să ia loc. După ce Elisabeth se aşeză, acesta continuă.
— Domnule Bishop, fiţi bun şi ne spuneţi, mie şi fiicei dumneavoastră...
— „Fiţi bun şi spuneţi-ne", îl corectă băţos Will.
— Preabine.Fiţibunşispuneţi-ne,mieşifiicei dumneavoastră.
— Ea nu-i fiica mea. Fata mea este Betsy. Berty. O cheamă oi pe mămica mea... ba nu, ca pe nevastă-mea. Ea este soţia meaj Elisabeth.
Elisabeth îşi muşcă buza şi îi şopti medicului:
— De când ne ştim nu mi-a spus decât Elspeth. Elspeth. Doctorul Fitzgerald dădu din cap.
— Domnule Bishop, fiţi bun şi spuneţi-ne, mie şi soţiei dum neavoastră, cine este preşedintele Statelor Unite.
— Lincoln.
— Preşedintele actual, domnule Bishop.
— Abraham Lincoln.
— Şi în ce an ne aflăm acum?
— 1900.
— O mie nouă sute cât?
— 1900 în cap.
— Abraham Lincoln a fost preşedinte acum şaptezeci de ani, domnule Bishop. înainte ca noi să ne fi născut.
— Eu m-am născut în 1899.
— Şi câţi ani aveţi acum, stimate domn?
— Mă iei prea repede.
— Ne apropiem de sfârşitul anului 1933. Ce etate aveţi în momentul acesta?

— Ştiu! Nu-mi spuneţi!
— Of, Will, suspină Elisabeth, dând să îl ia de mână. Will o ignoră.
— Stai să fac socoteala, bombăni el. Elisabeth se întoarse spre medic.
— Mai are vreun rost să continuaţi? înţeleg cum stau lucru-Hle. Ce putem face?

— Este important să stabilim cât de avansată este demenţa.
— Demenţă?... La un bărbat de doar 34 de ani?...
— 34! răcni Will. Am 34 de ani!
— întrebaţi-1 cine este preşedintele Statelor Unite.
— Will, nu-i aşa că ştii cine este actualul preşedinte? Nu I ,ii votat, dar încă mai speri că lucrurile se vor îmbunătăţi, îţi iiminteşti?
— Woodrow Wilson.
— Nu, Wilson nu mai este preşedinte. Cine a fost ales preşedinte acum doi ani şi şi-a început mandatul la începutul anului I ivcut? Un democrat.
— Roosevelt. -Da!
— Teddy Roosevelt. -Nu.
— Ba da! Teddy. Bătălia de la San Juan.
Elisabeth se ridică şi îl îmbrăţişa, temându-se că 1-a pierdut pentru totdeauna.
Şi, realiză ea în curând, *chiar* îl pierduse. Will petrecu urmă-loarele două săptămâni internat în spitalul din Three Rivers, li mp în care Elisabeth completă formulare şi răspunse la nenumărate întrebări menite să determine ce traumă, vătămare, situ-,iţie stresantă sau şoc ar fi putut declanşa psihoza soţului ei. în li mp ce discuta cu Jack Jacobson despre simptomele pe care le manifestase Will la serviciu, Elisabeth îşi aminti că tatăl soţului fi suferise de aceeaşi maladie, cu singura deosebire că acesta nu îşi pierduse minţile atât de timpuriu.

Zi de zi, Elisabeth se împărţea între treburile casei, dădace, vizite la spital şi întâlniri cu conducerea întreprinderii pentru a discuta despre beneficiile acordate angajaţilor, asigurare şi alic cele. Enoriaşii de la Christ Church se adunară în jurul ei, dar uneori Elisabeth simţea că mai avea puţin şi exploda dacă nun trebuia să răspundă chiar şi la o singură întrebare. La sfârşitul celor două săptămâni de internare, şansele de a-1 aduce acasă pe Will erau nule. Doctorul Fitzgerald o invită să vină la spital când doreşte ea ca să discute despre transferarea lui Will la spitalul de stat din Kalamazoo.
— Câtă vreme credeţi că o să-1 ţină internat acolo? îl întreM ea, sleită de puteri după mai multe nopţi nedormite.
— Doamnă Bishop, n-aţi dori un sandvici? Sau poate un pahar cu apă?
Elisabeth clătină din cap.
— De ce să am nevoie de un pahar cu apă? Răspunsul dum neavoastră o să mă tulbure atât de tare?
Medicul oftă, îşi rearanjă câteva lucruri pe birou, apoi o privi cu compasiune.
— Mutarea în Kalamazoo s-ar putea să fie una permanent;! Avem deja un diagnostic, dar - după cum ştiţi - diagnosticele sunt deschise interpretării. Totuşi, după ce am studiat fişa med i cală a tatălui domnului Bishop şi am comparat-o cu simptomelc soţului dumneavoastră şi rezultatele analizelor sale, suntem cil se poate de încrezători că am făcut o evaluare corectă.
— Sunt gata s-o aud.
— Credem că soţul dumneavoastră suferă de o maladie mintală degenerativă.
— Starea lui se va înrăutăţi?
— Apar tot timpul noi studii, noi medicamente, noi terapii. Aşa că nu renunţăm niciodată la speranţă. In prezent, însă, dacă nu ne înşelăm cumva, boala lui este incurabilă.
— Boala asta are şi un nume?
— In termeni laici, i se spune senilitate. In cazul soţului dum neavoastră maladia s-a instalat

prematur şi este din cale afară de
,igresivă. Colegii mei şi cu mine suntem convinşi că starea lui Will este exacerbată de ceea ce cercetătorii numesc boala Alzheimer, după neuropatologul care i-a descris pentru prima dată simpto-mele acum douăzeci şi cinci de ani. In momentul de faţă doar o .uitopsie ar putea confirma acest diagnostic. Totuşi, după ce vom urmări câteva luni evoluţia lui, o să ne facem o idee cât se poate de clară. Dacă este, într-adevăr, vorba de Alzheimer, Will se va număra printre cele mai tinere victime ale bolii. Principalii fac-lori de risc îi constituie vârsta înaintată şi predispoziţia genetică. II, desigur, prezintă doar predispoziţie genetică. Nu este exclus Ca Will să rămână în viaţă până ce se va descoperi un antidot. în lipsa unui antidot, fiindcă are o condiţie fizică relativ bună, s-ar putea să trăiască mai mult decât marea majoritate a pacienţilor bolnavi de Alzheimer. Dar vă reamintesc că deteriorarea rapidă ,1 facultăţilor sale mintale ne face să credem că creierul îi este dfectat de mai multe maladii.
— Eu cred în puterea vindecătoare a rugăciunii, răspunse l'.lisabeth.
Cum stătea picior peste picior, realiză că i-a amorţit talpa.
— Şi eu, dar mă simt obligat să vă spun tot adevărul. Principalul simptom al soţului dumneavoastră este pierderea de memorie, care în cazul lui se manifestă deja în mod acut. Viteza cu care i se deteriorează creierul ne alarmează la fel de tare ca pe dumneavoastră. în mod obişnuit, de-a lungul acestei boli, pacientul îşi pierde treptat elocinţa, judecata şi chiar văzul. Pe scurt, pe an ce trece, adulţii dau tot mai mult în mintea copiilor. în copilărie, Will a învăţat să meargă de-a buşilea, apoi în picioare, ,ipoi să vorbească, apoi să îşi controleze funcţiile corpului. Iii bine, dacă nu se descoperă între timp un tratament sau un <mtidot, soţul dumneavoastră va uita, pe rând, toate acestea.
Elisabeth îşi aşează ambele picioare pe podea şi se căzni să îşi păstreze stăpânirea de sine.
— Cu alte cuvinte, dacă nu are loc o minune, Will va ajunge în curând în scutece.
— Mă tem că da.

— Şi în zece ani se va curăţa.
— Asta este mai greu de prezis, fiindcă este încă foarte tânăr. Elisabeth se ridică în picioare.
— Vă simţiţi bine, doamnă?
— încerc să găsesc o rază de speranţă, răspunse ea, să înţelejj de ce este mai bine ca soţul meu să trăiască ani de zile ca im prunc neajutorat când moartea ar fi cea mai mare binecuvântări[1],
Elisabeth urmă ambulanţa care îl transporta pe Will cale tir 22 de mile la nord de oraş, până în Kalamazoo. Nu era prim.i dată când străbătea ruta aceasta, dar azi drumul i se părea mjj deprimant ca niciodată. Asfaltul negru se fărâmiţa şi fermdu împrăştiate pe ici, pe acolo, o plictiseau. Nici măcar panourile publicitare pentru spuma de ras Burma Shave n-o înveseleau.
După ce Will fu instalat în salon, se aşează la căpătâiul lui.
— în curând va trebui să plec, spuse ea. Aş vrea să fiu acasM când se întorc copiii de la şcoală.
— Da, spuse el, privind direct în ochii ei de parcă ar fi înţeloi perfect.
— Am să-i aduc să te vadă, poate chiar la sfârşitul săptămânii
— Ar fi minunat, Elspeth. Simţi că o trece un fior.
— Will, în momentul ăsta înţelegi ce-ţi spun, nu-i aşa? -Da.
— înţelegi ce se petrece? -Nu.
— Vrei să-ţi explic eu?
— Mi-e foame.
— Ai mâncat înainte să venim. Cina se serveşte la ora şase Până atunci cred că mai poţi răbda, nu-i aşa?

Will încuviinţă din cap.
— Te iubesc.
Elisabeth se ridică şi îl îmbrăţişa.
— Şi eu te iubesc, Will, şopti ea, simţind cum i se pune un n<»I în gât. Te iubesc din toată inima şi am să-ţi fiu mereu alături.
— Ai să vii cu mine la Beloit?
— Aş merge cu tine până la capătul pământului, Will. Doar să ■ am cât mai mult alături.
— Cred că mai pot sta niţel cu tine.
Elisabeth zâmbi printre lacrimi şi se aşeză la loc, uitându-se li ieas.
— Aşa zici tu?
— Cât e ceasul? o întrebă el.
— în jur de unu şi jumătate.
— Pot să stau cu tine până la două, Elspeth.
— Şi apoi unde te duci, Will?
— La o petrecere. E ziua de Crăciun, nu-i aşa?
— Va fi în curând.
— Mă duc la petrecerea de Crăciun de la întreprindere.
— Frumos.
— Am să fiu promovat, -îhî.
— Eu o să fiu şeful cel mare.
— Cum aşa?
— Jake pleacă.
— Zău? Unde?
— în Three Rivers.
Elisabeth dădu draperia la o parte şi strălucirea omătului scăl-dat de soare se revărsă în încăpere.
— E vremea să luăm micul dejun, spuse Will.
— Cina se serveşte la şase, îi reaminti ea.
— Cina la şase.
— Chiar că e timpul să plec.
— O să-mi lipseşti, Elspeth.
— Tu îmi lipseşti deja, Will. Unde eşti? Unde te-ai dus?
— în Beloit.
— Ştii cine sunt eu, scumpule?
Will zâmbea. Dacă făcea abstracţie de replicile lui fără noimă, i ■ putea preface că discută cu Will al ei cel de odinioară.
— Te iubesc, spuse el.
— Da, spuse ea. Eu sunt femeia pe care o iubeşti.

Elisabeth plânse, scuturată de suspine, tot drumul până acasă, rugându-se printre lacrimi. *Doamne, însănătoşeşte-l sau ia-L la **Tim** degrabă! Nu voi avea tăria să văd cum îşi pierde minţile. Cred în **Tim** şi vreau să Te ascult în toate. îţi pun toată viaţa mea la picioare, dd nu pot trece prin asta fără ajutorul Tău. Nu pot duce povara asta M una singură.*
Ajunse acasă înaintea copiilor şi o vecină o întrebă cum au mers lucrurile. Răspunsul sună nebunesc, absurd, chiar şi uiv chilor sale:
— O, grozav. Mai bine decât m-am aşteptat.
Ce-mi veni să spun asta? se întrebă ea. *Cum au mers lucrurile ' Păi, ia să vedem. Tocmai mi-am internat bărbatul într-un spital **unak** îşi va pierde încet minţile până ce va muri, aşa au mers lucrurile. Nn ştiu ce să le spun copiilor, cum să îi pregătesc pentru bărbatul pe **cam** îl vor vedea sâmbătă, cum îi voi creşte de una singură, cum voi **tini** familia, cum voi reuşi să nu-mi pierd şi eu minţile.*
Puse mâncarea în cuptor şi încercă să se primenească. Când se uită în oglindă, văzu o femeie bătrână, mohorâtă, cu **ochii** încercănaţi şi încărcaţi de groază, părul aranjat în grabă şi pielei strânsă în jurul buzelor. îşi dădu cu apă pe faţă şi se şterse **apăsa** cu prosopul, să prindă puţină culoare în obraji. Nu va fi în s hi ir să îi întâmpine pe copii cu zâmbetul pe buze. Era hotărâtă să I răspundă sincer la fiecare

întrebare. Nu avea de gând să **pol** neascâ pe un drum înţesat cu minciuni şi jumătăţi de adevăr **pi** care nu le va putea susţine în timp. Ştia ce înseamnă să fii crescu i de un singur părinte şi ştia, de asemenea, cum e să îţi pierzi **tatăl** In faţa unei astfel de pierderi, le datora copiilor adevărul.
Betty ajunse prima acasă. Elisabeth încercă în zadar să îi ridice moralul.
— Când se întoarce tăticul acasă? scânci Betty.
— Vom merge sâmbătă să îl vizităm, răspunse Elisabeth. Dar tata nu vine acasă. Este foarte bolnav.
— Bine, dar când se întoarce acasă?
— Probabil că niciodată.
— Tăticul o să moară?
— Nu în viitorul apropiat, dar în cele din urmă, da.
— înaintea ta?
— Probabil.
— Vreau să mă duc la el imediat!
— Ai să-1 vezi sâmbătă.
Betty plecă smiorcăind şi îşi găsi de lucru la etaj. Când ajun-■.cră băieţii acasă, Benjy îl teroriza, ca de obicei, pe Bruce. Bruce nu putea concura fizic cu fratele său mai mare, dar riposta lui | **erbală** era necruţătoare.
— încerci să mă baţi doar pentru că sunt mai deştept decât tine!
— Vino încoace, jigodie mică. Te omor!
— Benjamin, interveni Elisabeth, nu vreau să te mai aud vreodată rostind aceste cuvinte!
— Este un laş şi jumătate! Mă face prost, dar n-are curaj să **Iţea** să mă înfrunte!
— De ce ar sta? Eşti mai mare decât el.
— Ar face bine să n-o uite.
— Bruce, du-te puţin de te joacă. Vreau să stau de vorbă cu **Benjy** între patru ochi.
Presupunând că mama sa avea să îl certe pe Benjy pentru că le luase iar de el, Bruce scoase limba la fratele lui şi o tuli sus pe Iiepte. Ameninţările lui Benjy răsunară în toată casa.
Lui Elisabeth îi fusese întotdeauna greu să îl convingă pe Benjy să şadă cuminte ca să poată purta o discuţie serioasă cu el şi asta cu atât mai mult atunci când băiatul se temea că va fi pedepsit. Totuşi, de astă dată aerul sau poate chipul maică-sii îl ţintui locului. Cei doi se aşezară faţă în faţă la masa mare din nfragerie.
— Trebuie să discutăm despre tata, începu ea. De-acum încolo Iu va trebui să fii bărbatul casei.

Elisabeth plânse, scuturată de suspine, tot drumul până acis.i rugându-se printre lacrimi. *Doamne, însănătoşeşte-l sau ia-L In **Titi** degrabă! Nu voi avea tăria să văd cum îşi pierde minţile. Cred în **Tim** şi vreau să Te ascult în toate. îţi pun toată viaţa mea la picioare, âm nu pot trece prin asta fără ajutorul Tău. Nu pot duce povara asta A una singură.*
Ajunse acasă înaintea copiilor şi o vecină o întrebă cum .ui mers lucrurile. Răspunsul sună nebunesc,

absurd, chiar şi **ufd** chilor sale:
— O, grozav. Mai bine decât m-am aşteptat.
Ce-mi veni să spun asta? se întrebă ea. *Cum au mers lucrurile ' Păi, ia să vedem. Tocmai mi-am internat bărbatul într-un spital* ***urm*** *îşi va pierde încet minţile până ce va muri, aşa au mers lucrurile. Nn ştiu ce să le spun copiilor, cum să îi pregătesc pentru bărbatul pe cm îl vor vedea sâmbătă, cum îi voi creşte de una singură, cum voi ţM familia, cum voi reuşi să nu-mi pierd şi eu minţile.*
Puse mâncarea în cuptor şi încercă să se primenească. Când se uită în oglindă, văzu o femeie bătrână, mohorâtă, cu **ochii** încercănaţi şi încărcaţi de groază, părul aranjat în grabă şi **pielei** strânsă în jurul buzelor. îşi dădu cu apă pe faţă şi se şterse apă ..ii cu prosopul, să prindă puţină culoare în obraji. Nu va fi în **stafl** să îi întâmpine pe copii cu zâmbetul pe buze. Era hotărâtă să II răspundă sincer la fiecare întrebare. Nu avea de gând să **pol** nească pe un drum înţesat cu minciuni şi jumătăţi de adevăr M care nu le va putea susţine în timp. Ştia ce înseamnă să fii **crescu!** de un singur părinte şi ştia, de asemenea, cum e să îţi pierzi **tatăl** în faţa unei astfel de pierderi, le datora copiilor adevărul.
Betty ajunse prima acasă. Elisabeth încercă în zadar să îi rid ii i moralul.
— Când se întoarce tăticul acasă? scânci Betty.
— Vom merge sâmbătă să îl vizităm, răspunse Elisabeth. Dar tata nu vine acasă. Este foarte bolnav.
— Bine, dar când se întoarce acasă?
— Probabil că niciodată.
— Tăticul o să moară?
— Nu în viitorul apropiat, dar în cele din urmă, da.
— înaintea ta?
— Probabil.
— Vreau să mă duc la el imediat!
— Ai să-1 vezi sâmbătă.
Betty plecă smiorcăind şi îşi găsi de lucru la etaj. Când ajun-**jtrâ** băieţii acasă, Benjy îl teroriza, ca de obicei, pe Bruce. Bruce mi putea concura fizic cu fratele său mai mare, dar riposta lui \ ci bală era necruţătoare.
— încerci să mă baţi doar pentru că sunt mai deştept decât tine!
— Vino încoace, jigodie mică. Te omor!
— Benjamin, interveni Elisabeth, nu vreau să te mai aud vre-**Ddată** rostind aceste cuvinte!
— Este un laş şi jumătate! Mă face prost, dar n-are curaj să **tea** să mă înfrunte!
— De ce ar sta? Eşti mai mare decât el.
— Ar face bine să n-o uite.
— Bruce, du-te puţin de te joacă. Vreau să stau de vorbă cu **Benjy** între patru ochi.
Presupunând că mama sa avea să îl certe pe Benjy pentru că M luase iar de el, Bruce scoase limba la fratele lui şi o tuli sus pe **trepte.** Ameninţările lui Benjy răsunară în toată casa.
Lui Elisabeth îi fusese întotdeauna greu să îl convingă pe **Benjy** să şadă cuminte ca să poată purta o discuţie serioasă cu i'l şi asta cu atât mai mult atunci când băiatul se temea că va fi pedepsit. Totuşi, de astă dată aerul sau poate chipul maică-sii ii ţintui locului. Cei doi se aşezară faţă în faţă la masa mare din ufragerie.
— Trebuie să discutăm despre tata, începu ea. De-acum încolo In va trebui să fii bărbatul casei.

T)enjy nu primi bine vestea. Elisabeth văzu teamă în ochii lui, cum nu se mai întâmplase de ani de zile. Apoi veni sfidarea, CI care era obişnuită. Cu fizicul său bine dezvoltat, glasul ce **începe!** să i se schimbe şi tuleiele ce îi mijeau deasupra buzelor, băiatul părea, dintr-odată, mai matur.
— înainte de toate, spuse el, dacă vrei cu adevărat să devin bărbatul casei, vreau ca de acum încolo să mi se spună Benjamin
— De acord, răspunse Elisabeth. S-ar putea să treacă o vreme până o să ne obişnuim, aşa că arată-te răbdător cu...
— Tu nu trebuie decât să le spui Urâtei şi lui Gură-sparU şi ţie o să am grijă să-ţi amintesc eu de câte ori vei uita.
— Benj... Benjamin, dacă le mai spui vreodată aşa surorii i fratelui tău, îţi vei pierde toate privilegiile.
Benjy îşi împinse scaunul înapoi şi începu să se balanseze | *H* picioarele din spate.
— Şi de-acum încolo nu mai vreau să stau cât e ziulica de lungă cu nasu-n Biblie.
— Dar memorarea versetelor ţi-a prins bine la şcoală.
— Nu pot învăţa mai bine, orice aş face. Mai e puţin şi Gură-spa... şi cum îi zice mi-o ia înainte, deşi e cu patru ani **trUU** mic ca mine.
— Ei bine, eu mă aştept să mergi în continuare la biserică şi sil studiezi Biblia la fel ca până acum.
— Atunci nu vreau să fiu bărbatul casei, fiindcă n-am de gând .1 te ascult şi tu ai să mă ţii tot timpul închis în casă.
Elisabeth fu tentată să îi cârpească o palmă, ceea ce o sperie. I i mai abţiguise când şi când pe copii, şi îndeosebi pe Benjy. Dar nuo făcuse decât arareori la mânie şi chiar şi atunci avusese grijă Hil nu le provoace cu adevărat durere. Nu îl lovise pe niciunul **peste** faţă - doar Will îi dăduse odată lui Benjy un dos de palmă l>cste gură atunci când acesta fusese obraznic cu ea pentru a nu ştiu câta oară. Străfulgerându-1 cu o privire cruntă, se rugă în sinea ei pentru iibdare.
— Ce te uiţi aşa la mine? se oţărî Benjy.
— Nu vrei să mă întrebi nimic despre tatăl tău?
— Ce să te întreb?
— Orice. Tatăl tău suferă de o boală rară şi nu va mai fi niciodată cum a fost înainte. In scurt timp nici nu ne va mai recunoaşte.
— Pe mine nu m-a cunoscut nici până acum.
Benjy se opri din legănat, lăsând picioarele din faţă ale scaunului să se izbească de duşumeaua din lemn masiv.
— Cum poţi să spui aşa ceva? protestă Elisabeth. Tatăl tău te iubeşte! Ne-ai dat multe bătăi de cap, dar el nu a încetat nicio-d.ită să ţină la tine. Tatăl tău are mai mult caracter în degetul mic decât toţi ceilalţi bărbaţi pe care îi cunoşti tu la un loc, iar dacă k'-ai străduit câtuşi de puţin să îţi modelezi viaţa după a lui, ai...
— Aş sfârşi ca el. Uite la ce l-au dus faptele lui bune, iubirea ile Dumnezeu şi toate alea: la balamuc. Nu vreau să îl văd în halul în care a ajuns.
— Orişicum, Benjamin, ai să-1 vezi sâmbăta aceasta. Tata încă mai poate să stea de vorbă cu noi.
Benjy îi aruncă o privire mânioasă şi îi întoarse spatele.
— Dacă mă obligi.
— In scurtă vreme tatăl tău va fi de nerecunoscut.
— Nu vreau să-1 văd în scutece.
— Acesta trebuie să rămână secretul nostru, Benjamin. Ţi-am spus că se va ajunge la asta doar ca să înţelegi gravitatea situaţiei.

Tatăl tău merită să fie tratat cu respect şi să îşi păstreze demnitatea. In afară de cei care ţin cu adevărat la el, nimeni nu trebuie să ştie cât de gravă este maladia lui.
— De parcă eu m-aş duce fuguţa să le spun prietenilor mei că | taică-meu trebuie să fie hrănit cu biberonul!

Elisabeth clătină din cap.
— El n-are nicio vină.
— Sigur că nu! Probabil că tot eu sunt de vină şi pentru asta, că doar eu îs oaia neagră a familiei.
— Nimeni nu a spus vreodată aşa ceva.
— Şi asta înseamnă că de acum încolo o să trebuiască să fac toate treburile pe care le făcea tata?
De ce nu este Bruce băiatul cel mare? îi veni lui Elisabeth să strige
— Voi avea nevoie de mult ajutor, răspunse ea cu voce tare. Va trebui să îmi găsesc un loc de muncă.
— Grozav, pufni Benjy. O să trebuiască să curăţ zăpada, să strâng frunzele şi toate alea.
— Ai mai făcut-o şi până acum.
— Dar nu a trebuit să le fac eu pe toate!
— O să ajutăm cu toţii.
— Şi dacă nu vreau?
— Ce se spune în Pildele lui Solomon?
— Nu ştiu, dar sunt sigur c-o să-mi spui tu.
— Capitolul 21, versetul 25 spune aşa: „Poftele leneşului îl omoară, pentru că nu vrea să lucreze cu..."
— Mersi frumos, ştiu versetele. Mă faci leneş?
— Tu ai zis că poate n-ai să ajuţi la treburile casei. în 1 Timotel 5:8 se spune că, dacă nu poartă cineva grijă de ai lui, şi mai ales de cei din casa lui, s-a lepădat de credinţă şi este mai rău decât un necredincios. în 2 Tesaloniceni 3:10 se spune că acela care nu vrea să lucreze „nici să nu mănânce".
Benjy sări ca ars în picioare, răsturnându-şi scaunul.
— Nu te saturi niciodată de toate versetele astea nenorocite?
— Benjy... Benjamin, încetează! Eu una n-aş fi îndrăznit niciodată să îi vorbesc astfel tatălui meu.
— Se vede treaba că el nu era ca tine.
— Ridică-ţi scaunul şi aşază-te la loc. Nu îţi mai cer decât un minut.
Băiatul îi aruncă o căutătură cruntă, ridică scaunul şi îl trânti cu picioarele de podea, apoi se aşeză furios.
— Un minut şi atât, şuieră el.
Elisabeth se gândea cu groază la ziua când Benjy va înceta pur şi simplu să îi mai dea ascultare. Ce se va face ea atunci?
— Vreau să ştiu când a încetat să-ţi pese de ceea ce crede Dumnezeu despre faptele tale.
— Nu mi-a păsat niciodată.
— Nu pot să cred una ca asta. Ai făcut multe năzbâtii la biserică, dar ai şi învăţat multe. Cunoşti toate pildele, toate cântările, toate versetele. Credeam că ţi-ai încredinţat inima în mâinile Domnului când erai mic.
— Habar n-am. Chiar dacă am făcut-o, între timp m-am răzgândit. Nu pot să sufăr chestiile alea religioase. Şi-apoi cu ce v-aţi ales tu şi tata de pe urma credinţei?
— Nu am renunţa la credinţa noastră pentru nimic în lume.
— Eu aş da-o la schimb pe orice.
— Se pare că ai făcut-o deja.
— A expirat timpul, ripostă el, ridicându-se în picioare.
— îmi fac griji pentru tine, spuse Elisabeth.
— Mda, nu mai poţi de grija mea.
— N-am să încetez niciodată să mă rog pentru tine.
— Cum de ştiam c-o să spui asta?

— înainte de cină, fii bun şi trimite-1 la mine pe fratele tău, după care te rog să aduci nişte lemne pentru foc.
Băiatul oftă cu năduf.
— Bruce!
— Ţi-am spus să îl trimiţi la mine. Asta înseamnă că trebuie să te duci să îl cauţi.
Dar Bruce cobora deja treptele.
— Şi să nu te joci cu focul. Aşază doar lemnele lângă cămin.

Elisabeth îşi lăsă fruntea pe masă, realizând că Will nu va mai fi niciodată acolo să discute şi să se roage cu ea pentru Benjy. Se întrebaseră adesea dacă băiatul nu era cumva stăpânit de diavol, dar crezuseră că, dacă îl iubeau şi rămâneau statornici în iubirea lor, Benjy nu se va abate de pe calea pe care îl călăuziseră.
Bruce se apropie şi o mângâie blând pe spate.
— Cum se simte tata?
Elisabeth îşi ridică zâmbind privirea spre el - mica ei rază de soare pe un cer acoperit de nori de furtună. Dar nu îşi putu zăgăzui lacrimile. Bruce începu şi el să plângă, spunându-i iar şi iar:
— Totul va fi bine, mămico. Totul va fi bine.
— Ba nu, nu va fi, răspunse ea când îşi veni în fire. Bruce, în mod normal, nu i-aş spune niciodată unui copil de vârsta ta ceea ce urmează să îţi spun ţie acum. Tu, însă, eşti un băieţel special căruia Dumnezeu i-a hărăzit un viitor strălucit, iar asta implică o mare răspundere. înţelegi ce-ţi spun?
— Cred că da.
Elisabeth îi explică întreaga situaţie, fără să îi ascundă niciun amănunt. Când văzu că îl lăsase fără grai, fapt rar întâlnit, se temu că greşise. Bruce părea să încerce a formula un răspuns, dar nu putea scoate niciun cuvânt. în cele din urmă, o întrebă cu glas răguşit:
— Nu putem să-i facem tatei o vizită mai repede? Elisabeth clătină din cap.
— Eu am să mă duc la el în fiecare zi, dar voi, copiii, trebuie să vă ţineţi de şcoală.
Văzu cum faţa băiatului se schimonoseşte a plâns. Ştia că **voia** s-o consoleze. Aşa făcea mereu. Bruce întoarse privirea şi Iacii mile începură să i se prelingă iar pe obraji.
— Cum pot să-ţi fiu de ajutor, mămico? şopti el cu glas tremurat într-un târziu.
— Rugându-te, răspunse ea. Şi dându-mi o mână de ajutoi arunci când voi avea nevoie.
Copilul încuviinţă din cap. Elisabeth îl strânse în braţe şi plânseră împreună.

La minus 30 de grade, ziua de sâmbătă fu înfiorătoare. Vecinii **o** sfătuiră pe Elisabeth să nu pornească la drum pe o astfel de vreme. Dar ea pornise motorul din zori, lăsându-i timp berechet să se încălzească, şi maşina părea să ruleze fără probleme. Vântul puternic spulbera zăpada de pe drum, lăsând un strat gros de gheaţă din pricina căruia multe maşini şi chiar camioane ajungeau să derapeze în şanţ. Elisabeth conduse constant cu o viteză de sub 15 mile pe oră şi călătoria dură 90 de minute.
Vremea era prielnică, totuşi, pentru Betty, ceea ce însemna o grijă în minus pentru Elisabeth. Anunţase din timp personalul spitalului că azi avea să vină cu copiii. Proaspăt bărbierit şi îmbăiat, Will şedea în camera de zi, lângă un radiator ce păcănea când şi când, arătând remarcabil de sănătos.
— Cât de drăguţi sunteţi cu toţii! exclamă el.
— Mulţumim, tăticule, murmură Betty.
— Tăticule, repetă Will, zâmbindu-i soţiei sale.

— îţi aminteşti de Benjy, spuse ea.
— Benjamin, o corectă băiatul. Elisabeth îi făcu semn să tacă, şoptindu-i:
— Trebuie să îl ajutăm să îşi amintească, nu să îl derutăm şi mai tare.
— Eu îs Benjy, tu eşti tata, mormăi încruntat băiatul.
— Tata, repetă Will, zâmbindu-i.
— Iar ea este fiica noastră, Betty.
— Bună ziua, tăticule, spuse fata, încă sfioasă.
— Tăticule, murmură Will.
Bruce era mai serios ca niciodată. Era clar că detesta să îşi vadă tatăl în starea aceasta de inerţie şi apatie totală. Elisabeth îl întoarse cu faţa spre tatăl lui şi îl împinse spre el.
— Iar el este mezinul nostru..., începu ea.
— Bruce! exclamă Will, desfăcându-şi larg braţele. Bruce i se cuibări la piept şi îl îmbrăţişa cu ardoare.
— De ce nu mă mir? pufni Benjy, care stătea la depărtare de câteva picioare.

Elisabeth îi făcu semn să se apropie, dar el nu se urni din loc.
Will îl ridică pe Bruce pe genunchi. Deşi era prea măricel pentru asta, copilul nu protestă, ci îşi lăsă capul pe umărul tatălui său.
— In curând va trebui să plec, spuse Will într-un târziu. Suni invitat la o petrecere de Crăciun.
— Aici? întrebă Bruce.
— La serviciu.
Bruce se uită întrebător la Elisabeth. Mama lui îşi duse LUI deget la buze şi clătină din cap.
— Şi noi trebuie să plecăm, Will. Ia-ţi la revedere de la copii
— La revedere, copii, spuse el cu zâmbetul pe buze, semănând înnebunitor de tare cu bărbatul care fusese în urmă cu o lună.
Dar Elisabeth ştia că asta se va schimba în curând.
Benjy se trase puţin mai aproape, vrând parcă să vadă dacii taică-său îi va acorda vreo atenţie. Will îşi desfăcu braţele şi ii strânse încă o dată la piept pe Bruce. Apoi se lăsă îmbrăţişai dt-Berty. îl aşteptă cu braţele deschise şi pe Benjy, dar acesta nu făcu nicio mişcare, ci se mulţumi să spună:
— Pe curând, tată.
— Tată, îngână Will.
— Te iubesc, scumpul meu, spuse Elisabeth, îmbrăţişându-l. Will nu îi răspunse la îmbrăţişare, dar îi spuse, zâmbind:
— Te iubesc mâine. In fiecare zi.
— Da, te iubesc. Şi am să vin la tine mâine şi în fiecare zi.
— în fiecare zi, repetă el.
— Vrei să te rogi împreună cu noi? îl întrebă ea.
— în numele lui Isus, amin, zise Will.
— Veniţi, copii, să ne prindem de mână şi să ne rug<im împreună cu tata, spuse Elisabeth.
Benjy refuză. Betty protestă. Bruce o luă pe Elisabeth de m.in.i şi se întinse să ia şi mâna tatălui său, dar Will îngână **„tata"** se ridică şi se îndepărtă.
— întâlnirea a luat sfârşit? o întrebă un infirmier pe Elisabelli
— Se pare că da, răspunse ea.
Priviră cu toţii cum Will se îndepărtează pe coridor, vorbin-ilu-i infirmierului despre petrecerea de Crăciun.

Când trase maşina în faţa casei, Elisabeth văzu un fuior gros de fum înălţându-se din horn.
— Benjy!
— Benjamin, o corectă el imediat.
— Am lăsat focul mic şi ţi-am spus să nu te atingi de el.
— Păi, nici nu m-am atins! Erau deja destule lemne în vatră.
— Aseară înainte de cină nu mai rămăseseră decât doi buş-**teni,** îl contrazise Elisabeth pornind spre casă, care de pe-acum ar fi trebuit să se prefacă în tăciuni.
— Jur, mamă, că n-am umblat la foc.
Elisabeth ştia că Benjy minte. îl duse de guler până în dreptul şemineului unde focul ardea şi acum cu flacără vie.
— Benjamin, am lipsit patru ore de acasă! Eu n-am pus atâtea lemne pe foc.
— Poate că ai pus, dar ai uitat. Sau o fi venit vreun vecin să ■ilimenteze focul.
— Oamenii nu fac aşa ceva. E periculos.
— Oricum, *eu* unul n-am nicio legătură cu asta.
— Şi unde-a dispărut ziarul? Sper că n-ai folosit iar ziare ca să ,i prinzi buştenii aceia uriaşi!
— Ţi-am spus că eu nu m-am atins de foc!
— Orişicum, de-acum înainte îţi interzic să te mai apropii de foc.
Trecuseră ani de zile de când Benjy nu mai fusese acuzat de aprinderea vreunui foc, dar Elisabeth nu îndrăznea să rişte.
— Prea bine! strigă el. O să am cu o grijă mai puţin.
în timp ce copiii se pregăteau de culcare, Elisabeth scormoni locul, lăsându-1 să ardă mocnit, apoi alese trei buşteni mari din grămada adusă de Benjy şi îi aşeză lângă vatră. înainte de a se retrage în dormitor, le va pune peste stratul de jar.
Când se duse să le ureze copiilor noapte bună, aşa cum obişnuia mereu să facă împreună cu Will, Benjy îi dădu clar de înţeles că voia să pună capăt şi acestui obicei.

— Nu trebuie să fiu învelit seară de seară ca un ţânc, spuse el.
— Bine, dar eu nu vreau decât să mă încredinţez că îţi spin rugăciunea şi că te simţi bine, şi să îţi urez somn uşor şi vise plăcute.
Benjy oftă cu năduf şi se întoarse pe o parte, cu spatele la ea.
— Fă ce vrei, spuse el. Dar n-am nevoie de sărutul tău de noapte bună.
Neavând energia să se certe cu el, Elisabeth ieşi din camera lin fără să spună un cuvânt. Pe Betty o găsi plângând.
— Când Benjy a spus că nu mai vrea să-1 vadă niciodată pe taţi, i-am zis că nici eu nu vreau, iar acum am mustrări de cuget.
— Nu e uşor să îţi vezi tăticul în starea aceasta. Şi are să fie din ce în ce mai greu.
— Sunt aşa de supărată! De ce ne-a făcut Dumnezeu una ca asta?
— Nu Dumnezeu a făcut asta, scumpa mea.
— Atunci cine?
Elisabeth nu ştia în ce măsură ar înţelege Betty noţiunea d6 lume decăzută.
— Tuturor li se întâmplă lucruri rele. Greutăţile ne pun Li încercare credinţa. Important este cum reacţionăm în faţa lor.
— Credinţa mea nu-i foarte puternică.
— Cum să nu fie?
— Mă simt rău tot timpul, mămico. Chiar şi când pot să respir, am dureri şi mă simt vlăguită.
— Ştiu.
Betty adormi în timp ce mama ei se ruga pentru ea.
Elisabeth ieşi în vârful picioarelor din camera fetei şi se duse în odaia lui Bruce. Acesta puse un semn de carte în enciclopedi.i pe care o citea şi aşeză tomul deasupra mormanului de cărţi tir la piciorul

patului.
— Boala lui tari o să se înrăutăţească tot mai tare? o întrebă el
— Mă tem că da.

— Nu cred c-o să-mi placă asta. Dar tăticul o să îşi aducă ,1 minte că eu sunt cel care îl îmbrăţişează, chiar dacă n-o să mă mai recunoască.
— Probabil.
— Aşa că aş face bine să îl vizitez în continuare.
Se rugară împreună, apoi Elisabeth împinse mormanul de cărţi mai aproape de capul patului.
— Nu vreau să te împiedici de ele dacă te scoli în timpul nopţii. Iar acum noapte bună, somn uşor, vise plăcute şi puricii să le sărute. Iar de-or îndrăzni să te muşte, am să-mi scot papucul si-am să-i altoiesc până se învineţesc.
Deşi auzea poezioara în fiecare seară, Bruce obişnuia să râdă de fiecare dată cu gura până la urechi.
Când porni spre scară, Elisabeth îl văzu pe Benjy sărind ni pat.
— Cum de eşti încă treaz? exclamă ea.
— Adineauri, când erai la mine în cameră, stătea chiar în spa-tele tău, în dreptul uşii! strigă Bruce.
— Ţine-ţi fleanca, Gură-spartă!
— Benjamin!
— Voiam să zic: „Inchide-ţi fleanca, Bruce!"
Elisabeth îşi trecu mâna prin păr. Cum de putuse să zămislească trei copiii atât de diferiţi? Mătură în faţa şemineului, puse buştenii pe foc, apoi aşeză grătarul la loc şi privi cum dănţuiesc flăcările în vatră. în dormitor, se întinse pe jumătatea ei de pat. I)e acum încolo nu va trebui să îşi mai facă niciodată griji că îl înghesuie pe Will sau că acaparează păturile. Cu toate astea, evită să se întindă şi pe locul lui Will, temându-se parcă să nu îi întineze amintirea. Strânse perna lui la piept, îşi îngropa faţa în ca şi îi inspiră adânc mirosul. Adormi plângând.
Se trezi fără aer, zgâlţâită de unul dintre copii. Era Betty.
— Mami! Mami! icni fata sufocându-se.
— S-o fi blocat răsuflătoarea! strigă Elisabeth, împingând-o pe Betty spre scară. Mă duc s-o deschid, iar tu ieşi repede afară, la aer curat!

O urmă pe Betty până la parter şi încercă să se apropie di' şemineu. Nu vedea nimic din cauza fumului gros şi nu îndrii/ nea să inspire, dar un lucru era înfricoşător de clar: focul ieşise din cămin şi partea aceea a încăperii era în flăcări.
Betty rămase încremenită în prag, tuşind şi icnind. Elisabelli îşi aminti cât de frig era afară când porni de-a îndărătelea spre scară. Oxigenul ce pătrunse prin uşa deschisă aţâţă focul şi flăcl rile cuprinseră întreaga încăpere.
— Nu mai sta aici, Betty! Du-te în vecini şi cheamă pompierii! Ferindu-se de nişte vâlvătăi care îi pârjoliră părul, Elisabelli
se năpusti pe scară şi, urcând câte două trepte odată, îi strigi deznădăjduită pe băieţi.
— Benjy! Bruce! Treziţi-vă! Treziţi-vă! Arde casa! Trebuie s.i ne salvăm, băieţi!
Camera lui Benjy era cea mai îndepărtată, aşa că Elisabeth se duse întâi acolo, plănuind să îl înşf ace pe Bruce la întoarcere.
— Bruce, trezeşte-te! strigă ea când trecu pe lângă uşa lui. Văzând că băiatul stătea nemişcat, se temu că fumul îi venise
deja de hac.
Năvăli în odaia lui Benjy, strigându-i numele. Nimic. Nicio mişcare. Ii pipăi aşternutul, apoi se lăsă în patru labe şi, strigau du-1 înnebunită, îl căută pipăind sub pat, pe podea, în debara.
— Benjy, eşti aici? strigă ea, iţindu-şi capul pe hol. Trebuie si ieşi imediat din casă! Imediat! Bruce, trezeşte-te!
Se duse la fereastra camerei lui Benjy şi se uită afară. Lumin i li vecinilor erau aprinse, Betty era ţinută în braţe de o femeie pi aleea din faţa casei şi i se păru că îl vede şi pe Benjy stând

lân^.i un bărbat. Ridică geamul şi strigă:
— Acela este Benjy?
— Da! răspunse bărbatul. Pompierii sunt pe drum! Ieşiţi din casă!
Când se răsuci, Elisabeth văzu holul scânteind roşiatic. Curentul de la fereastră atrăsese flăcările la etaj. încercă M închidă geamul, dar era blocat.
— Bruce! Scoală-te! Scoală-te!

Ieşi pe hol, unde flăcările dănţuiau pe lângă perete în dreptul uşii lui Bruce. Se năpusti în odaia lui şi îl găsi ghemuit în pat, cu păturile trase peste cap. Smulse păturile şi, adunându-şi toate puterile, îl ridică în braţe. Bruce era moale ca o păpuşă de cârpă şi nu respira. Uitase cât de greu poate fi un băiat. Cât timp tre-i use de când nu îl mai purtase în braţe?
îl plesni peste faţă şi îl zgâlţâi, încercând deznădăjduită să îl readucă în simţiri. Focul ţâşni în odaie şi o încercui. O fundă de pe cămaşa ei de noapte luă foc. Când încercă s-o stingă, aproape 11 scăpă pe băiat.
Iat-o în miez de noapte, ţinându-şi mezinul în braţe, amândoi pe cale să fie incineraţi, prizonieri fără scăpare. Focul, pornit din rămin, alimentat de aerul pătruns prin uşa de la intrare şi atras tie fereastra deschisă din ultimul dormitor de la etaj, era o dihanie flămândă şi de neoprit ce mistuia tot ce îi stătea în cale.
Elisabeth îl strânse şi mai abitir la piept pe Bruce şi, îngropân-du-şi faţa pârjolită în grumazul lui, porni de-a îndărătelea spre fereastră. De pe-acum, flăcările înghiţiseră întreaga odaie. Dacă nu se salvau în următoarele secunde, aveau să ardă de vii. Pipăi cu spatele canatul ferestrei, apoi făcu un pas în faţă. Căzătura de la o înălţime de aproape 6 metri i-ar putea omorî, dar aveau mai multe şanse să supravieţuiască în zăpadă decât în acest infern.
Lovi fereastra cu spatele şi canatul de lemn îi izbi necruţător talia, fără să cedeze. îi luară foc mânecile, părul. Ţipă, se aplecă în faţă cât putu de mult fără să-1 scape pe băiat şi, împingându-se în sus, sparse geamul cu posteriorul.
Ceafa i se lovi de canatul ferestrei şi rămase blocată acolo. Timpul parcă se opri în loc şi îşi văzu moartea cu ochii. Băiatul i'i scump era prins între trunchiul şi picioarele ei. Cum stătea ea dtârnată de fereastră, cu tălpile goale la doar câţiva centimetri de faţă, vântul arctic îi biciuia necruţător grumazul năduşit, şi curentul produs aţâţă iar focul.
Elisabeth rămase blocată preţ de o clipă, suspendată între cer si pământ, cu tălpile picioarelor şi creştetul capului pârjolite de foc şi spatele şi şezutul îngheţate. Dacă nu îşi putea desprinde

ceafa de canat ştia că va arde ca o surcea în flăcările iadului Conjurându-şi toată tăria şi expirând aerul din plămâni să devin.i cât mai subţire cu putinţă, chiar şi cu un băiat aninat de mijloc îşi vârî bărbia în piept cât de adânc putu.
Forţa gravitaţională o trăgea tot mai mult în afară, iar canarul ferestrei îi tăia scalpul. Cu tivul cămăşii de noapte în **flăcăii** Elisabeth se legănă puternic, simţi că i se eliberează scalpul ■ ştiu că tot ce avea să mai simtă era groaznica izbitură de pământ tul rece ca gheaţa.
Fu uluită de amalgamul de imagini ce îi trecură prin **minte** în următoarea fracţiune de secundă. *Seamăn probabil cu o* ***bezÂ*** *în flăcări, albă şi spumoasă, azvârlită de pe frigare în miez de* ***noapti*** Instinctul îi spunea să îşi desfacă braţele şi să se rotească astlel încât să nu aterizeze pe spate sau în cap. Dar nici nu se gândea să-i dea drumul băiatului. Era convinsă că nu vor putea supr.i vieţui decât dacă rămâneau împreună. Două corpuri care **cad** separat aveau toate şansele să se sfărâme amândouă la aterizare Or, ea şi Bruce erau acum o singură fiinţă, pe viaţă şi pe moarto.
Era conştientă de fumul ce se înălţa deasupra casei, de stelele ce se întrezăreau pe cer, de

vântul care îi umfla cămaşa de noapte, de imponderabilitatea subită a lui Bruce în timp ce păreau să plutească împreună prin aer. Se ţinu de el cu toate puterile ei In clipa următoare, simţi cum i se scurge tot aerul din **plămâni** şi auzi pâr, pâr, câteva rămurele şi crengi şi apoi trosnetul unei crengi mai groase. Copacul desfrunzit din partea de est a casei n blocase căderea.
Bruce şi propriile-i picioare se rotiră deasupra, dar ea tot nu dădu drumul băiatului. în mod absurd, era bucuroasă că **toatij** lumea era în cealaltă parte. Simţul decenţei nu o părăsise nu i chiar în faţa morţii. Nu voia să fie văzută aterizând cu cămaşa **di** noapte peste cap.
Pentru o clipă crezu că se oprise din cădere, blocată **între** crengi, dar acestea cedară şi ea se rostogoli pe un alt ram care n schimbă iar direcţia. Căzu într-o rână în omăt şi simţi sternul lui Bruce zdrobindu-i coastele. Impactul expulza aerul din plămânii
băiatului şi acesta expectora o spută înnegrită de fum, recăpătân-du-şi suflul.
O maşină de pompieri îşi făcu apariţia şi jumătate din echipaj îi sări în ajutor, grăbindu-se să stingă văpăile ce dănţuiau în jurul ei. O durea tot corpul, dar reuşi totuşi să se ridice în şezut şi să se întindă singură pe targa, fără să îi scape o clipă din ochi pe cei care îi dădeau îngrijiri lui Bruce. Băiatul era zguduit, consternat, speriat. Dar teafăr.
Elisabeth se alesese cu o tăietură urâtă la baza scalpului ce .ivea să fie suturată. Picioarele, faţa şi mâinile îi erau acoperite de băşici, părul pârlit, iar sprâncenele şi genele îi arseseră cu totul. îşi rupsese o coastă dorsală şi una frontală. Şi rămase cu complicaţii la coloana vertebrală care nu aveau să fie niciodată diagnosticate CU precizie şi deci nici tratate în mod corespunzător. Durerile de spate aveau să o chinuiască toată viaţa, dar ele aveau să-i amintească mereu de noaptea incendiului, când reuşise să îşi salveze încă o dată, ca prin minune, odorul. Dumnezeu îi îngăduise să îl smulgă din ghearele morţii şi de data asta.
în timp ce era dusă spre ambulanţă, atenţia îi fu atrasă de silueta unui băiat ce stătea lângă un bărbat din vecini, în partea de vest a casei, ţopăind ca un nebun. Era Benjy, care striga ca un descreierat, râzând isteric.
— Ce spune nebunul ăla de copil? întrebă un pompier. Brusc, vântul îşi schimbă direcţia şi auziră clar cuvintele
băiatului.
— Aşa mai zic şi eu! zbiera el din toţi bojocii. Ăsta da foc!
— Eu l-aş băga la puşcărie, comentă un alt pompier.
— Eu l-aş împuşca.
— Dacă se dovedeşte că a fost incendiere premeditată, el ar fi primul pe care l-aş lua la întrebări.
Şi aşa s-a şi întâmplat.
Noaptea a fost atât de geroasă că zidurile care au mai rămas din casă au îngheţat bocnă. Lângă cămin, anchetatorii au găsit o grămadă de lemne, doar parţial carbonizată. Cauza fumului şi a incendiului, spuseră ei, a fost un morman de cărţi voluminoase

ce au fost aruncate pe foc. Foile s-au ridicat probabil până în horn şi au blocat răsuflătoarea. Bruce nu şi-ar fi aruncat niciodată în foc nepreţuitele volume Toate probele indicau că făptaşul era Benjy, care însă negă acuza ţia cu înverşunare. Singura mărturisire pe care reuşiră ancheta torii să o obţină de la el fu una indirectă:
— Dacă ziceţi că eu am pornit focul, probabil că oi fi **făcut-O** umblând în somn, că eu nu-mi amintesc nimic de asta.
Dată fiind vârsta lui, nu aveau, oricum, ce să îi facă. Mărturi.i cea mai incriminatoare veni din partea lui Betty, care declară ci atunci când ieşise din casă, Benjy era deja afară. Drept răspuns, Benjy pretinse că auzise pe cineva strigând „Foc!" şi fugise arări).

în cele câteva luni cât dură reconstruirea casei, familia Iu adăpostită de diverşi membri ai bisericii din oraş. La sfârşitul lucrărilor, Elisabeth fu nespus de fericită să se mute înapoi **acasl** Doar că, atâta vreme cât Benjy era prin preajmă, trăia tot timpul cu frica în sân. Nici nu-i venea a crede că era fiul ei. II iubea şi se ruga pentru el şi îşi scormonea memoria, încercând să îşi explice motivele comportamentului său mârşav. Şi tremura de frica Iu i.
Elisabeth îi duse pe copii în vizită la tatăl lor sâmbătă de sâmbătă vreme de câteva luni, până ce situaţia deveni prea dificili pentru toţi. Soţul ei nu mai era în stare să meargă, să se **îmbrac»** să se hrănească singur. începu să vorbească pueril, apoi fără în Ir Ies şi sfârşi prin a scoate doar nişte sunete. Ii curgea saliva în colţul gurii. I se chircirâ mâinile şi tălpile picioarelor. Nu îşi m,n recunoştea familia. Totuşi, câteodată menţinea contactul vizu.il cu Elisabeth şi cu Bruce câteva secunde la rând. Chiar dacă nu îsi amintea de ea, Elisabeth detecta în ochii lui interesul şi îi vorbe.i constant ca unuia care aude şi înţelege.
Reluă lucrul la farmacia domnului Snyder, acceptând **toatl** orele suplimentare pe care le putea obţine. Pe lângă serviciu, se reapucă, de nevoie, să spele rufe pentru alţii şi adesea îngrijea si copiii altor familii. Făcea orice să poată plăti rata la bancă. **Scoseil** ■ un împrumut pentru a restaura casa. Ştia că asta ar însemna **mul** pentru Will. Hainele ei şi ale copiilor, maşina familiei, aproape
loate lucrurile din posesia lor erau deteriorate şi nu puteau fi înlocuite. Dar se jurase să păstreze casa. în mintea ei, casa îl reprezenta pe Will mai mult ca orice altceva.
Pe lângă toate îndatoririle sale, Elisabeth mai găsi cumva li mp şi pentru biserică. Noul pastor, un tânăr pe nume David Clarkson, proaspăt absolvent de seminar, cu nevastă şi copii mici, o sfătui să îşi reducă activităţile de la biserică. Şi Elisabeth renunţă la câteva. Dar nu la toate.
— Dar voi continua să vin în fiecare duminică, zise ea. Şi s-ar putea să predau mai departe la şcoala duminicală.
Adesea îşi spunea rugăciunile şi îşi repeta planul de lecţie în li mp ce se afla la spital, cu Will. Mâine şi în fiecare zi.
Nu mai avea timpul şi nici energia să meargă la repetiţiile corului, să exerseze la pian sau să participe la întrunirile socie-lăţii de misionari. încerca, oricum, să menţină corespondenţa cu câţiva misionari, dar adesea adormea în salonul lui Will în timp **ce** scria.
Will devenise cu totul neajutorat. în fiecare zi ea îl saluta, clădea draperiile la o parte, se uita în ochii lui, îşi trecea mâna prin părul lui, îi cuprindea faţa în palme, îi vorbea, se ruga cu el sau pur şi simplu îl mângâia în timp ce Will o privea cu ochi goi. Klisabeth ştia că soţul ei era undeva acolo în acel trup veştejit, dincolo de acea făptură zbârcită ce uneori îngâna sunete, dar cel inai adesea şuiera şi gemea. Will nu se mai putea mişca de unul singur. Nici măcar nu se mai putea răsuci pe o parte.
Elisabeth îi arăta fotografii cu copiii, fără a-şi putea da vreodată seama dacă Will avea habar la ce se uită. Dar ea îi vorbea oricum. Mulţi îi spuneau că nu trebuie să se simtă obligată să meargă zi de zi la spital. Că nu era nevoie să meargă chiar deloc. Capelanul spitalului, medicii, asistentele, infirmierii, vizitatorii altor pacienţi, vecinii, pastorul de la Christ Church, prietenii ei de la biserică, colegii lui Will de la Fairbanks-Morse, colegele ei, loţi erau de aceeaşi părere: că nu era nevoie să îl viziteze zilnic pe Will. Erau bani aruncaţi în vânt. Ca să nu mai vorbim de încărcătura sufletească. Cu tot respectul, era o pierdere de vreme.

Ştiau, fireşte, că era mânată de gânduri nobile, iar devotamentul ei era demn de admiraţie, dar...
Ceea ce nu ştiau ei era că Elisabeth nu o făcea doar din obligaţie. Jurase, într-adevăr, să-i fie alături soţului ei la bine şi la rău, în bogăţie şi în sărăcie, în boală şi în sănătate. Şi ştia că, dacă *ea* ar fi fost cea răvăşită de boală, Will i-ar fi fost alături în fiecare zi. Dar mai presus de datoria conjugală, ea îşi dorea să fie alături do Will. Nu era loc pe tot pământul acesta unde să îşi dorească mai mult să fie.

îl iubea pe acest bărbat la timpul prezent. Nu îi iubea doar amintirea. Cu toate că trupul grotesc nu mai aducea cu Will ca de odinioară şi nu mai putea să comunice cu el, lumea chiar nu înţelegea că Will era tot acolo? Bărbatul acela care zăcea în pal, bărbatul acela în scutece, bărbatul acela care îşi pierduse **parei** sufletul peste noapte - era Will! Unde altundeva să fie decât al| ruri de el? Nu avea niciun rost să-i contrazică. Ştia că vor să îi lic de ajutor; prea bine, va zâmbi şi îi va asculta. Şi chiar dacă nu **erl** de acord cu ei, nu va zice nimic. Şi va merge în continuare să II vadă pe Will, cu maşina sau cu autobuzul. în fiecare zi. Mâine .şi în fiecare zi.
Când lipsea fiindcă era bolnavă, stătea cu gândul numai la el. Fiecare vizită se desfăşura după acelaşi tipar şi ea se întreba daci Will îşi dă seama când lipseşte. De fapt, n-avea nicio importanţi Lumea n-avea decât să spună ce-o vrea. Dacă era nebună, **erl** nebună după Cristos. Şi nebună după Will.

Partea a IlI-a

Capitolul l6

Kenjamin era din ce în ce mai greu de strunit. Când începu, In sfârşit, clasa a opta - primul an de liceu în Three Rivers -l'.lisabeth speră că tovărăşia elevilor mai mari îl va face, poate, să se maturizeze.
Epuizată după o zi lungă petrecută la spital alături de Will, lUisabeth avu grijă să ajungă acasă înaintea lui Benjy în prima zi de şcoală. Voi să îl întrebe cum a fost, dar când îi văzu expresia **feţei** se răzgândi.
— Mamă, ce-i aia „boboc"?
— „Boboc"?
— Aşa ne spun elevii mai mari nouă, celor dintr-a opta. Zău că dacă-1 mai aud pe vreunu' că-mi zice aşa, îl pocnesc!
Elisabeth dădu să-i explice că aşa erau numiţi, în mod tradiţional, toţi elevii din primul an de liceu, dar el n-o ascultă până la capăt. In mod clar, era stânjenit de faptul că era, de departe, cel mai vârstnic elev din clasa a opta, şi Elisabeth se temea că s-ar putea să-şi pună ameninţarea în practică.
A doua zi, Elisabeth primi un telefon de la şcoala lui Benjamin în timp ce se afla în Kalamazoo.
— Doamnă Bishop, îi spuse responsabilul cu disciplina, fiul dumneavoastră a bătut până la sânge un elev din clasa a zecea şi pe profesorul de educaţie fizică, care a încercat să intervină

între ei. Benjamin va fi suspendat timp de o săptămână, iar la următoarea abatere îl vom da pe mâna poliţiei.
Suspendarea fu o pedeapsă mai cruntă pentru ea decât pentru Benjy. Ce să se facă cu el o săptămână întreagă? îl obligă să o însoţească zilnic până în Kalamazoo, dar el refuza de fiecare dată să intre să îşi vadă **tatăl.** într-o zi, la prânz, când ieşi până la el, Elisabeth constată că Benjy reuşise să pornească maşina fără cheie şi o întinsese în oraş.
La sfârşitul anului şcolar, toată suflarea de la liceul din Three Rivers fu bucuroasă să se despartă de Benjy pentru restul verii Peste o săptămână, acesta fu concediat dintr-un post sezonier şi în doar câteva zile intră în atâtea belele că fu trimis la casa de corecţie din Kalamazoo, unde urma să rămână până la începere! noului an şcolar, în care se presupunea că va face încă o încercare de a trece clasa a opta.
Văzând partea bună chiar şi în asta, Elisabeth dormi mai liniştită fără el în casă şi îl vizită cât de des îi permitea regulamentul casei de corecţie în drum spre spitalul în care era internat Will sau la întoarcere. în mod clar, lui Benjy îi păsa prea puţin dacă I vizita ori ba, iar

sentinţa, în loc să îl îndrepte, îl înăsprea.
în toamnă, Benjy reluă şcoala pentru scurtă vreme, folosin-du-şi casa pe post de popas între petreceri şi fel de fel de buclu curi puse la cale împreună cu prietenii lui, dintre care majoritate.! aveau maşină. în rarele ocazii când dădea pe acasă mirosea **a** alcool şi a tutun. într-o dimineaţă, la micul dejun, Bruce, care era de obicei **mai** vioi, părea nedormit.
— Ai citit iar toată noaptea? îl întrebă Elisabeth.
Bruce clătină din cap. Betty care, spre groaza mamei sale, devenea la fel de irascibilă ca Benjy, îi aruncă o privire caustică.
— Tu chiar n-ai auzit? înseamnă că dormi ca butucul.
— Ce să aud?
— Bruce a stat iar treaz toată noaptea, cu neisprăvitul **dfl** frate-său.
— Dar despre ce vorbeşti?
Betty îşi împinse la o parte castronul cu cereale şi fu lovită de un acces de tuse care o lăsă fără suflu, bătând cu pumnii în masă.
— Am să mă omor dacă nu găseşti o cale să mă scapi de asta!
— Betty! Nu spune aşa ceva! Am încercat tot ce...
— Ai încercat şi ai dat greş! Nu mai pridideşti să-1 scoţi din bucluc pe beţivanul de Ben şi să-i cauţi în coarne lui Bruce, dar de mine puţin îţi pasă.
— Of, Betty!
— în fine, din moment ce ai dormit buştean, află că *de fiecare* dată când Benjy vine acasă beat turtă, Bruce e cel care îl ajută să îşi verse maţele.
Elisabeth nu vru să întrebe cât de frecvent se întâmpla asta. îl pierdea pe Benjy şi se pare că o pierdea şi pe Betty. Iar lui Bruce, dragul de el, îi reveneau aceste sarcini dezgustătoare care ar fi trebuit să cadă în seama ei. Betty se ridică să plece. I)orindu-şi cu disperare să îi arate cine era încă şeful în casa lor, Klisabeth strigă:
— Până aici! Benjy nu mai are ce căuta în casa asta.
Betty se opri şi până şi somnorosul de Bruce ridică privirea.
— Ai face tu una ca asta? întrebă Betty. Ben a pus pariu cu mine că n-o să ai curajul.
— Ei bine, ripostă Elisabeth clocotind de furie, ai câştigat pariul.
— Pot să mă duc să-i spun? sări Betty.
— Am să îi spun eu, răspunse Elisabeth. Unde este Benjamin?
— N-am reuşit să îl ridic de pe podea în dimineaţa asta, spuse Bruce. S-ar putea să fie şi acum în baie.
Elisabeth îl găsi pe Benjy într-un hal fără de hal, întins de-a curmezişul pe pat.
— Scoală-te şi pleacă, îi zise ea. Nu mai eşti bine-venit în casa aceasta.
El nu făcu nicio mişcare şi Elisabeth se temu că nu mai respiră, îngenunche şi îşi apropie urechea de faţa lui. Miasma îi înţepă nările. Nu era doar miros de ţigară. Benjamin mirosea a benzină şi a lemn ars. Ce mai făcuse de data asta? Oricum, bine că respira.

îi scrise un bileţel, spunându-i că a ajuns la capătul răbdărilor şi că s-a rugat îndelung înainte de a lua această hotărâre. Tocm.ii dădea să iasă pe uşă - Benjamin zăcea încă fără simţire în dormitorul lui - când sunară cei de la poliţia din Three Rivers.
— Benjamin Phillip Bishop este acasă?
— Doarme, răspunse Elisabeth. De ce? Ce a făcut?
— Sunteţi sigură că doarme? insistă poliţistul.
— Da. De ce?
— Venim să îl arestăm. Dacă nu îl găsim acasă, veţi fi pusă dumneavoastră sub acuzare.
— Sub ce motiv?

— Ajutarea şi protejarea unui infractor dat în urmărire pentru provocarea unui incendiu. Benjamin fusese identificat de o vecină a aceluiaşi profesor dr educaţie fizică pe care îl atacase anul trecut. Femeia 1-a văzut pi aleea din spatele casei omului cu puţin înainte ca garajul acestuia să ardă din temelii.
Benjamin fu arestat şi îşi petrecu următorii ani mai mult în închisoare decât în libertate, condamnat succesiv pentru diverse acte de huliganism, furtişaguri, încălcări ale liberării condiţio nate şi două furturi auto; iar, în urma ultimei sale infracţiuni, un jaf armat, sfârşi în penitenciarul de stat din Jackson.
Elisabeth renunţă să îl mai viziteze după ce de patru ori ia rând el refuză să o primească. Totuşi, continuă să îi scrie şi Si îi trimită lucruri de primă necesitate şi diverse cadouaşe de col puţin două ori pe săptămână. înălţă pentru el mai multe rugăciuni şi vărsă mai multe lacrimi decât pentru tot restul familiei l<) un loc. îi amintea constant că ea şi Dumnezeu îl iubeau în con tinuare necondiţionat. Singurul lui răspuns, dictat capelanului închisorii, arăta că Benjamin o considera „o habotnică sărită di' pe fix".
Oi fi, îşi spuse ea. Capelanul închisorii scria că descoperise **ci** Benjamin „nu a stăpânit niciodată arta cititului, suferă de o incapacitate deconcertantă de a face diferenţa între litere şi cifre de formă similară şi pare să posede energia nervoasă a unui şcolar".
Elisabeth ripostă numaidecât în felul următor: „Pare-se că în zilele noastre e la modă să se găsească fel de fel de justificări comportamentului anormal. Totuşi, dumneavoastră, în calitate de capelan, ştiţi desigur că problema fundamentală a firii omeneşti primare este păcatul. Nicio formă de educaţie corectivă sau de Ierapie de calmare nu va reabilita pe cel ce trebuie să răspundă în faţa lui Dumnezeu pentru păcatele sale."
Capelanul aşteptă o vreme înainte de a răspunde, iar răspunsul lui o umplu de umilinţă: „Se pare că nu vă daţi seama de propria dumneavoastră îngustime spirituală. Comportamentul **criminal,** vă dau dreptate, nu are nicio justificare, dar poate că ar li fructuos să nu ne mărginim la a-1 motiva prin firea păcătoasă a omului. Vorbiţi de iubire necondiţionată, dar aţi privit vreodată în adâncul lucrurilor? Poate că răspunsul la cum de a ajuns fiul dumneavoastră un infractor înrăit aparţine de o zonă în care nu totul este alb şi negru. V-aţi gândit vreodată la asta?"
La şaisprezece ani, când termină cursurile şcolii speciale, Betty cea morocănoasă şi bolnăvicioasă declară că vrea să plece -să plece din casa maică-sii şi chiar din Michigan.
— Şi unde-ai să te duci? o întrebă Elisabeth. Ce-ţi veni?
— Din fericire, am întâlnit nişte tineri care, la fel ca mine, s-au săturat să fie controlaţi de familiile lor. Trebuie să ne luăm destinele în mâini ca să nu rămânem toate viaţa nişte victime dependente.
Elisabeth vru s-o întrebe: „Şi cu butelia de oxigen pe care o porţi atârnată de şold cum rămâne?", dar îşi muşcă limba. în fond, nu era sigură că această declaraţie de independenţă era neapărat un lucru rău. Asta până să intre în scenă Cliff.
La început, Betty îşi exercită libertatea autoproclamată insistând să îşi petreacă timpul cum vrea ea şi să se întoarcă acasă când crede ea de cuviinţă. Elisabeth se simţi încurajată de dorinţa fetei de a face muncă voluntară la biserică. Betty ajuta la împachetarea alimentelor pentru familiile nevoiaşe şi coordona o cooperativă agricolă a bisericii, care ajuta la finanţarea cantinelor sociale. Prima oară când Betty pomeni de Cliff, unul dintre camionagiii

de la ferma cooperativei, Elisabeth nu acordă mare importanţii comentariului.
Dar, când Berty începu să amintească tot mai des de el, Elisabeth intră la bănuieli.
— Cine-i Cliff ăsta?

Betty şedea pe scaun, aranjându-şi medicamentele în dozator.
— Ţi-am mai spus, mamă. Este şofer de camion. Tocmai urmează să plece într-o cursă lungă până undeva în apropieri-de New Mexico.
— Credeam că şoferii tineri nu sunt trimişi în curse lungi.
— N-am spus că ar fi tânăr. Nu-i prima dată când străbate ţara cu camionul.
— Câţi ani are? Betty ridică din umeri.
— Tare mi-ar plăcea să trăiesc în vest! Cică mulţi astmatici se duc acolo să profite de clima uscată.
— Cine spune asta?
— Toată lumea.
— Inclusiv Cliff? -îhî.
— Nu este cazul să îmi faci şi mie cunoştinţă cu băiatul acesta?
— Unu la mână, mamă, Cliff nu este băiat, ci bărbat in toată firea.
— Este iubitul tău?
Betty porni în sus pe trepte fără să spună nimic. Elisabelh strigă după ea.
— Lasă-mă în pace! îi strigă Betty din capul scării. Pun rămăşag că Ben este mai fericit în puşcărie decât era aici!
Elisabeth nu înţelegea cu ce greşise de îşi îndepărtase atât tic tare fiica. Betty respinse orice tentativă de împăcare, aşa că în cele din urmă Elisabeth o confruntă.
— Nu vrei să stai de vorbă cu pastorul în prezenţa mea şj refuzi să-mi spui pe unde stai toată noaptea. Chiar vrei să te **daţi** afară din casă, cum am făcut cu Benjy?
— Aia chiar c-a fost o idee strălucită, nu-i aşa? ripostă Betty. Nici el nu s-a mai întors.
— Cum adică nici el? Ce vrei să spui cu asta?
— Exact ce-ai auzit.
Şi Betty începu să îşi facă bagajele.
Nevrând să arate lipsă de tărie, Elisabeth îşi zăgăzui lacrimile şi nuo imploră în genunchi să nu plece. Cumva, dintr-un motiv doar de Dumnezeu ştiut, îşi pierduse fiica. Şi nu putea risca s-o îndepărteze şi mai mult. *Doamne,* se rugă ea, *nu pot trece singură prin asta.*
In noaptea aceea Betty nu veni acasă. A doua zi, spre seară, când află că Betty nu dăduse toată ziua pe la biserică, Elisabeth era pe cale să o dea dispărută când primi un telefon de la Frances Childs.
— Betty mi-a lăsat o scrisoare pentru tine.
— Unde este fata mea?
— Să-i dau scrisoarea lui Bruce când o aduce acasă pe Trudy sau vrei să vii tu s-o iei?
— N-am maşină. Azi o conduce Bruce.
— Art lucrează în schimbul doi, dar 1-a luat un coleg cu maşina, aşa că a noastră a rămas aici. Am să-ţi aduc eu scrisoarea.
— Nu vreau să te deranjezi, Frances.
— Nu-i niciun deranj. Pornesc acuşica.
Peste puţin timp stăteau amândouă în salon. Elisabeth rupse plicul cu mâinile tremurânde.
— E o fată foarte nefericită, spuse Frances.
— Ştiu. L-ai cunoscut pe Cliff?
— Bineînţeles.
Elisabeth scoase scrisoarea din plic şi citi:
Mamă, când vei citi tu rândurile acestea, eu voi fi deja soţia lui Cliff. Ştiu că ai visat mereu să fac nuntă mare la biserică, dar ştiu că, orice ţi-aş fi spus, nu ne-ai fi dat binecuvântarea ta. Mă duc cu Cliff în New Mexico. Doamna Childs îţi poate da mai multe amănunte. Te iubesc. Sincer. Nu-ţi face griji pentru mine.
Betty

Elisabeth strânse din buze şi puse scrisoarea înapoi în plic.
— „Nu-ţi face griji pentru mine"? murmură ea. Nici măcar nu l-am cunoscut pe bărbatul acesta!
Frances dădu din cap.
Elisabeth îi aruncă o căutătură cruntă.
— De ce nu mi-ai spus? Suntem prietene de-o viaţă şi, cu toa It ■ astea, ai considerat că nu se cuvine să ştiu?
— îmi pare rău. Betty m-a rugat să nu-ţi spun.
— Ce ştie ea? Este doar o copilă.
— Ştia că nu vei înţelege.
— Chiar crede că bărbatul acesta va putea să aibă grijă de **ea?** Are omul ăsta habar...
Frances se foi pe scaun.
— Trebuie să ştii ceva, Elisabeth... Cliff... este mai vârstnic de cât tine, a trecut până acum prin două divorţuri şi este deja bun ir
Elisabeth îşi strânse pumnul, mototolind plicul pe care-1 ţinea între degete.
— Aş putea cere anularea căsătoriei.
— Betty are vârsta legală pentru căsătorie, Elisabeth. Iar Clitl spune că este un om credincios.
— Mulţi pretind asta.
— Betty îl crede. Şi eu la fel.
— Nici nu mă aşteptam la altceva din partea ta. Frances păru jignită.
— Iartă-mă, Fran. Nu ştiu de ce am spus asta. Doar că, vezi tu, sunt atât de... atât de...
— E în ordine, draga mea, răspunse Frances. Orice mama ai fi necăjită.
Elisabeth îşi desfăcu braţele, ridică din sprâncene şi **declara** înfrântă:
— Am dat greş ca mamă. Pur şi simplu, am dat greş. Frances se ridică de pe scaun şi se aşeză lângă ea, cuprin
zând-o cu braţul.
— Ştiu că sună a vorbă goală, scumpo, dar şi asta va trece Nimeni nu poate spune că ai dat greş ca mamă când ai un lin
precum Bruce. Şi ascultă ce-ţi spun: Betty are o judecată mai sănătoasă decât crezi tu.
Elisabeth îşi strânse braţele peste abdomen şi începu să se legene.
— Asta nu spune multe.
Neavând banii necesari pentru un bilet de tren sau de autobuz şi ştiind că nu era, oricum, bine-venită în New Mexico, Elisabeth nu îşi văzu ginerele decât în fotografii. Cliff era un bărbat solid şi oacheş, căruia îi plăcea să poarte haine de piele şi baticuri roşii la gât. Pe Elisabeth o îndurera să vadă că fiica ei era în continuare dependentă de butelia portabilă de oxigen. Spre mâhnirea ei, Betty se ataşase atât de tare de nepotul lui Cliff, că ajunsese să îşi spună „bunică".
împotriva propriei sale înclinaţii, Elisabeth dădu ascultare imboldului divin de a ţine legătura cu ei. Călcându-şi pe suflet şi considerând că asta făcea parte din experimentul ei de supunere, le scria în mod regulat, dându-le veşti despre biserică, despre Bruce şi chiar despre Benjamin. Chiar dacă era întrucâtva sceptică, fu intrigată să afle că Betty şi Cliff erau membri ai unei restrânse congregaţii creştine din Albuquerque.
Elisabeth îi mulţumea adesea lui Dumnezeu pentru Bruce. Deşi era clar că Benjy şi Betty fuseseră întotdeauna geloşi pe fratele lor mai mic, ei îi era greu să nu se laude cu el. „Sper că în scrisorile pe care i le trimiţi lui Benjy nu îl ridici pe Bruce în slăvi atât cât o faci în scrisorile pe care ni le trimiţi nouă", îi scrise o dată Betty. Cum? Nu erau mândri că Bruce se număra printre elevii cu cele mai bune rezultate la învăţătură, că era un atlet ce excela la trei discipline sportive (jucând inclusiv în echipa de baseball a şcolii) şi că ea ajunsese să îndrăgească sportul doar privindu-1?
Cât de meschini trebuiau să fie de nu se puteau bucura la fel de tare ca ea că Bruce făcea parte din Clubul biblic, că participase la concursul de oratorie din Lansing sau că ţinea un curs de religie la şcoala duminicală? în fond, Bruce nu făcea decât ceea ce ar fi trebuit să facă şi ei.

Elisabeth ştia, desigur, că Bruce nu este perfect. în două rânduri fusese amendat pentru depăşirea vitezei regulamentare şi, în pofida văditei sale abilităţi de a conduce cu viteză, de multe ori se întorcea seara acasă după ora convenită. Nu că ar fi întârziat vreodată mai mult de douăzeci de minute. Frumoasa fiică adoptivă a soţilor Childs era iubirea vieţii lui. După ce Elisabeth institui regula cum că fiecare minut de întârziere avea să îl coste o seară cu Trudy, Bruce nu mai întârzie niciodată.
Dar Elisabeth nu iubea doar numeroasele realizări ale lui Bruce. I se încălzea sufletul când vedea Biblia deschisă de pe noptiera lui. Iubea grija cu care o înconjura, felul în care îi vorbea, atenţia cu care o asculta. De câteva ori pe lună o ducea chiar el cu maşina până la spitalul din Kalamazoo. Ce-i drept, era atât de dureros să îşi vadă tatăl redus acum la o masă schimonosită de piele şi oase ce nu cântărea nici 45 de kilograme, că nu putea să se apropie de patul lui şi abia avea tăria să se uite la el.
Elisabeth lua de fiecare dată pumnul închircit al soţului ei, îi desfăcea degetele unul câte unul, îşi strecura mâna în palma lui şi îi vorbea cu duioşie, mângâindu-i mâna. Uneori scena era pre;i covârşitoare pentru Bruce şi băiatul ieşea din salon.
— Mamă, tata s-a dus, îi spuse el o dată, în drum spre casă, Dumnezeu ar trebui să-1 ia la El şi să te cruţe de acest chin.
— Crezi că tatăl tău suferă, Bruce?
— M-aş mira să mai simtă ceva. Cred că creierul lui **este** deja mort.
— Medicul spune că, dacă ar fi aşa, Will nu ar mai putea respira de unul singur.
— Dar tata nu mai este lucid de ani de zile. Nu ştie dacă **eşti** acolo ori ba. Ştiu că faci asta nu doar pentru el, ci şi pentru sufletul tău, dar...
— Bruce, nu-mi cere şi tu să nu îl mai vizitez. Will este în continuare soţul meu şi încă îl iubesc. *Am nevoie* de el, de apropierea lui. Nu-mi pasă dacă restul lumii nu mă înţelege, dar am nevoie de sprijinul tău.
— Ştiu, mamă. Iartă-mă.
într-o zi, Bruce trase maşina în faţa spitalului, dar nu coborî.
— Mai ţii minte, Bruce, cum era tatăl tău înainte să cadă la pat?
-Vag.
— Ei, dar erai destul de măricel când s-a îmbolnăvit. Trebuie să fi rămas cu câteva amintiri.
— Văzându-1 în starea asta, mi-e greu să îmi amintesc cum era.
— Obişnuia să se roage cu tine.
— în fiecare noapte. Da, mamă, îmi amintesc.
în decembrie 1941, în urma atacului de la Pearl Harbor, Statele Unite au declarat război Japoniei. Patru zile mai târziu, Elisabeth nu avea s-o uite niciodată, aflară că Axa formată din Germania şi Italia a declarat război Statelor Unite. Al doilea mare război includea în sfârşit şi Statele Unite, iar ziarul local prezicea că acesta va afecta grav comerţul, industria şi întreaga economie.
Eforturile de război mobilizară toate resursele din Three Rivers şi din întreaga ţară. Elisabeth îşi pierdu slujba de la farmacie, dar îşi găsi repede un alt loc de muncă la fabrica de armament Fairbanks-Morse. Deşi, de-a lungul anilor continuase să plătească ratele la bancă, nu fusese niciodată în stare să achite creditul ipotecar iniţial. în cele din urmă, în ianuarie 1942, banca o soma să ramburseze împrumutul.
Bruce, care se afla în mijlocul primului an de liceu, o îndemnă stăruitor să vândă casa şi să se mute într-o locuinţă mai mică.
— Nu am mai rămas decât noi doi, mamă, iar eu, de îndată ce împlinesc optsprezece ani, mă voi înrola.
— Nu te vei înrola nicăieri, ci te vei duce la facultate. Şi oricum, războiul se va fi sfârşit până atunci. Aşa zice toată lumea.

— M-aş înrola chiar acum dacă mi-ar da voie. Vreau să mă fac puşcaş în Marina militară.
Elisabeth încercă să îi explice de ce casa era atât de importantă pentru ea, povestindu-i de-a fir a păr cum tatăl lui i-a făcut-o cadou în ziua în care s-au întors din luna de miere. Bruce trebălui

câteva minute prin camera lui fără să spună un cuvânt. Apoi o întrebă cum se numeşte ofiţerul de credit de la bancă şi îi ceru permisiunea să stea de vorbă cu el.
— Nu este nevoie de asta, Bruce. Acum câştig mai bine şi probabil că în curând am să pot începe să achit ratele creditului iniţial.
în cele din urmă, trebui să cedeze în faţa insistenţelor lui. Bruce se întoarse de la bancă jubilând.
— Va trebui să semnezi tu, fiindcă eu sunt minor, dar ia uite ce înţelegere am încheiat cu el!
Elisabeth rămase mută de uimire. Bruce negociase reeşalo-narea creditului pe optsprezece luni. Ratele lunare nou-stabilitc erau, ce-i drept, mult mai mari, dar dacă reuşeau să le achite...
— Casa va fi a noastră, liberă de ipotecă, înainte ca tu să absolvi liceul.
— După care mă voi înrola în Marina militară, comentă Bruce.
— După care te vei duce la facultate, ripostă ea. Dar cum am să pot eu achita ratele astea?
— Eu am să le achit, răspunse Bruce.
— Tu? Deocamdată abia de-ţi ajung banii ca s-o scoţi pe Trudy în oraş.
— Am să renunţ la toate activităţile extraşcolare şi...
— Cum să renunţi? Adori sportul şi toate celelalte lucruri *pe* care le faci!
— Dă-mi, te rog, voie să fac asta. Este ceea ce îmi doresc.
— Continuă măcar să joci baseball.
— Echipa se bazează, într-adevăr, pe mine şi n-aş vrea să îi **las** de izbelişte.
— Te las să faci cum vrei tu dacă ai să rămâi în echipa dr baseball.
Bruce se învoi şi începu să îşi petreacă fiece clipă liberă cură-ţând zăpadă, spălând geamuri, tunzând iarbă şi lucrând ca funcţionar la Fairbanks-Morse. în iunie 1943, când termină liceul, creditul era deja achitat. Bruce fusese atât de ocupat că aproape o pierduse pe Trudy (deşi aceasta considera că planul lui de
a deveni puşcaş marin era unul „de-a dreptul grozav"). A doua zi după absolvire, Bruce se înfiinţa la biroul de recrutare.
Lui Elisabeth îi era greu să accepte plecarea unei alte fiinţe dragi pe front, dar, pe cât de viguros se raliaseră Statele Unite cauzei în războiul precedent, acum hotărârea americanilor era înzecită. Adolf Hitler şi armata sa de nazişti încălcaseră cu neruşinare acordurile de pace semnate cu ţările învecinate, apoi luaseră cu asalt restul Europei. Alianţa încheiată de Germania cu Italia şi Japonia împotriva SUA a fost picătura care a umplut paharul. Premierul Churchill a luat poziţie împotriva Axei în Marea Britanie, iar americanii nu puteau să se lase mai prejos.
Nenorocirea era că prea mulţi tineri plecau pe front şi prea puţini se întorceau. Deşi se scursese de atunci un sfert de veac, amintirea ororilor prin care trecuse Ben Phillips era cât se poate de vie în mintea ei. Avea, fără doar şi poate, să petreacă ore întregi rugându-se în genunchi până ce Bruce se va întoarce cu bine acasă.
Războiul părea o maşinărie devoratoare de adolescenţi şi mai mulţi prieteni şi vecini de-ai lor suferiseră deja pierderi. în tot oraşul, apăreau stele la ferestre, fiecare stea simbolizând un fiu plecat pe front. Stelele aurii indicau că acesta îşi jertfise viaţa pentru ţară. Implicarea Statelor Unite în război abia începea să ia amploare şi trei familii de la Christ Church îşi pierduseră

deja copiii pe front.
Marina militară îi preţuia pe tinerii sănătoşi cu ambiţie şi tragere de inimă precum Bruce, aşa că acesta se întoarse acasă de la biroul de recrutare cu ordinul de a se prezenta la Parris Island pentru şase săptămâni de instrucţie elementară înainte de a fi detaşat.
— Detaşat unde? întrebă Elisabeth în seara aceea, în timp ce le servea cina lui Bruce *şi* iubitei lui.
— Pe front, sper eu, răspunse Bruce. Sau, mai bine zis, pe unul dintre fronturi.
— Eu sper să fii detaşat într-un birou undeva în ţărişoara noastră.

— Şi eu, interveni Trudy, cu feţişoara-i drăgălaşă mărginită da plete lungi şi negre. Dar Bru are stofă de erou.
— Bruce este *deja* un erou, spuse Elisabeth. Şi nu uita ce mi-ai promis, tinere.
— Nu, mamă, n-am să uit. De îndată ce mă întorc, mă din direct la institutul biblic. Apoi la seminar. Apoi îmi iau în primire prima congregaţie.
— N-ai uitat ceva? îi atrase atenţia Trudy.
— O, ba da! I-ai arătat mamei?
— Speram să observe singură. Elisabeth încremeni.
— Ia să văd...
Trudy îi întinse mâna stângă.
— E minunat, copii. Nu mă miră lucrul acesta, dar mă gândeam că o să aşteptaţi, poate, până...
— Până se întoarce Bruce? Staţi liniştită, doamnă Bishop. N-am să îmi găsesc pe altul cât timp Bruce va fi pe front. Suntem devotaţi unul altuia.
— Nu există nicio garanţie. N-ai vrea să te înfrunţi cu...
— Citiţi inscripţia, o întrerupse Trudy, întinzându-i inelul de logodnă.
— Se pare că am deja nevoie de ochelari, comentă Elisabeth Ia să văd ce scrie aici.
în interiorul ineluşului erau gravate cuvintele „Bru şi Tru pentru totdeauna".
— Ce drăguţ...
Detesta acele porecle ridicole, dar aşa le ziceau prietenii lor si Elisabeth nu avea cum să le pună capăt.
— încă înainte de a se naşte Bruce, m-am rugat ca soţia lui s.'i îl iubească pe Dumnezeu şi să vrea să îl slujească. E o bucurie să te primesc în familia noastră.
La sfârşitul serii, Trudy îi promitea printre lacrimi că îi va **sta** tot timpul aproape cât timp Bruce va fi plecat.
— Nu-ţi face griji pentru mine, spuse Elisabeth. Mă voi simţi, ce-i drept, singură fără Bruce, dar am să găsesc eu cu ce să-mi ocup timpul.
în pofida acestei afirmaţii, din ziua în care, împreună cu Trudy, îl conduse pe Bruce până în staţia de autobuz - în ochii ei Bruce părând la fel de copil ca în prima lui zi de şcoală - şi până când primi vestea că băiatul ei se va întoarce acasă, Elisabeth trăi tot timpul cu impresia că trăieşte într-un cavou.
Nu că nu şi-ar fi iubit casa. După incendiu, insistase ca totul să fie restaurat la forma iniţială -

mai puţin căminul, care acum era unul fals. Când a apărut moda linoleumului, a pus linoleum la etaj pe post de izolant între picioarele ei şi duşumeaua de lemn. Dar cât de tare îi răsunau paşii în casa goală!
Trudy uită repede de promisiunea că o va vizita. Nu că Elisabeth ar fi învinovăţit-o pentru asta. în staţia de autobuz îşi lăsară reciproc un răgaz, apoi luaseră împreună un prânz frugal. Fără Bruce, conversaţia dintre ele fu stângace şi stingheritoare. Trudy se arătă puţin cam prea directă şi prea vorbăreaţă pentru gustul lui Elisabeth. Dar despre chestiunile spirituale pare-se că nu îi plăcea să vorbească.
Tânăra arătă în schimb un vădit interes faţă de „avansarea" lui Bruce în cadrul Marinei.
— Ştiu şi eu, replică Elisabeth. Din moment ce nu are de gând să urmeze o carieră în Marină, m-aş bucura să nu iasă în evidenţă, să ţină capul plecat şi să se întoarcă acasă teafăr şi nevătămat.
— Atunci nu îl cunoaşteţi pe Bruce, răspunse Trudy, insultând-o pe Elisabeth cum nici cu gândul nu gândea. Bruce nu va da niciodată înapoi în faţa unei provocări.
Elisabeth ştia prea bine lucrul acesta. Lui Trudy îi va trebui măcar o jumătate de viaţă petrecută alături de Bruce ca să îl cunoască aşa cum îl cunoştea ea. *L-am purtat în pântec,* gândi Elisabeth, fără a îndrăzni, însă, s-o spună cu voce tare. *L-am alăptat, l-am învăţat să meargă şi să vorbească, l-am călăuzit spre Cristos, i-am salvat viaţa - de două orii - şi tu îndrăzneşti să spui că nu îmi cunosc băiatul?*

Kămasă în cele din urmă singură, Elisabeth îşi reluă obiceiurile de care nu se mai bucurase de ani de zile. Se trezea devreme să citească Biblia şi să se roage, lua micul dejun, apoi îşi punea două pachete cu mâncare - unul pentru pauza de prânz de la uzină şi încă unul pe care să îl mănânce mai târziu, în timp ce stătea la căpătâiul lui Will. De pe-acum o cunoştea toată suflarea de la spitalul din Kalamazoo. Elisabeth ştia că toţi o compătimeau şi că probabil o considerau puţin ţicnită.
Seara, după ce se întorcea de la spital, lua parte la diverse activităţi ale bisericii. începu din nou să participe la rugăciunile în grup din serile de miercuri. Continua să predea la şcoala duminicală şi coresponda cu numeroşi misionari, arătând răspunsurile lor pastorului David Clarkson ca acesta să le introducă în buletinul de ştiri săptămânal. într-o seară se duse în biroul pastorului şi îi înmâna o scrisoare. Pastorul îi mulţumi şi o întrebă dacă îi poate adresa o întrebare de natură personală.
Nu, nu poţi, răspunse Elisabeth în gând. Pastorul era mult **mai** tânăr decât ea şi Elisabeth considera că o întrebare pe care trebuie să ceri permisiunea de a o rosti se cuvine să rămână nerostită.
— Vă ascult, spuse ea în cele din urmă, aşezându-se.
— Nu ştiu dacă aţi băgat de seamă, dar în congregaţia noastră sunt cel puţin doi bărbaţi celibatari - de o seamă cu dumneavoastră - cărora le-aţi atras atenţia, mi-au mărturisit-o în particular.
Elisabeth încremeni. Să întrebe despre ce bărbaţi era vorba sau ar fi fost o îndrăzneală prea mare?
— Cum să ştiu din moment ce v-au vorbit în particular?
— Aşa e, îmi cer scuze. Trebuia să întreb dacă aţi fi surprinsă să aflaţi asta.
Surprinsă era puţin spus. Să fie oare posibil, după atâţia ani de singurătate?...
— Ceea ce m-ar surprinde, domnule pastor, ar fi faptul că dumneavoastră le-aţi îngăduit să se intereseze să mine. Ştiţi că sunt femeie măritată şi, dacă ei nu o ştiu, ar trebui să le-o spuneţi dumneavoastră. Nu văd că port verighetă? Nu îmi cunosc povestea? Viaţa mea nu este un secret pentru nimeni.
Pastorul ridică o mână.
— Doamnă Bishop, eu...

— Chiar aşa: *doamnă,* sublinie Elisabeth. V-aş ruga să nu uitaţi lucrul acesta, domnule pastor.
Şi se ruga să nu-l uite nici ea, dar fiorul care o străbătu o tulbură.
— îmi cer scuze, doamnă Bishop, eu...
— Vă accept scuzele, dar sunt uluită că aţi găsit de cuviinţă să îmi împărtăşiţi nişte întrebări atât de deplasate. Şi ce voiau, în fond, bărbaţii aceştia? Voiau să afle dacă, în perspectiva morţii soţului meu, sunt în căutare de admiratori?
— Nici vorbă.
— Ştie toată lumea că iniţial soţului meu i s-au dat doar zece ani de trăit şi acum îi aşteaptă cu toţii moartea? N-aveţi decât să le daţi de ştire tuturor acestor insolenţi că, după spusele medicului, boala i-a răpit lui Will totul, în afară de viaţă, aşa că acum nu mai este decât o chestiune de timp. Dar cum Will nu are decât 44 de ani, puteţi să le ziceţi aspiranţilor că soţul meu ar putea trăi încă douăzeci de ani.
— Doamnă Bishop, eu...
— Şi n-aveţi decât să le spuneţi şi tuturor celor care socotesc că viaţa mea îi priveşte că, din ziua în care m-am măritat cu omul

acesta, nu m-am mai uitat la niciun alt bărbat. Şi n-am să mă uit nici de-acum încolo.
Era adevărat că nu mai fusese interesată de niciun alt bărbat, dar oare era sinceră cu ea însăşi în privinţa viitorului? Pastorul Clarkson o privea tăcut, realizând pesemne că nu avea niciun rost să intervină până ce Elisabeth nu spunea tot ce avea de spus.
— Mă cunoaşteţi îndeajuns de bine, spuse ea, tremurând din tot corpul, ca să ştiţi că nu îmi stă în obicei să îmi ies astfel din fire.
Pastorul încuviinţă din cap.
— Păi, eu...
— M-am făcut de râs...
— Câtuşi de puţin.
— Cu tot respectul, domnule pastor, ştiu că am dreptate. N-ar fi trebuit să îmi descarc nervii pe dumneavoastră. Lumea mă întreabă mai mereu de Will şi a trecut multă vreme de când am renunţat să mă mai justific în faţa lor.
— Dacă îmi daţi voie...
— Desigur.
— Adevărul este că le-am spus ambilor bărbaţi că interesul lor încalcă buna cuviinţă, din aceleaşi motive pe care le-aţi invocat şi dumneavoastră. Dar v-am adus asta la cunoştinţă ca să prindeţi inimă.
— Ca să prind inimă?
— Nu-mi vine deloc uşor să vă spun asta, doamnă Bishop, dar am stat de vorbă cu soţia mea şi ea a fost de părere că v-ar prinde bine să ştiţi. Ba chiar s-a oferit să fie de faţă la discuţia noastră. Dar din moment ce aţi trecut pe aici, ei bine, m-am gândit că...
— Despre ce, Dumnezeu, vorbiţi? Pastorul roşi.
— Am să v-o spun fără ocolişuri. Sunt sigur că ştiţi cât mult *vi* îndrăgesc şi vă admiră cei din congregaţia noastră.
In momentul acela, Elisabeth nu se simţea nici îndrăgită, **nid** admirată.
— Cu toate astea, s-ar putea să vă lipsească încurajările pe care le primeşte de obicei o soţie.
— Dumnezeu este milostiv, începu Elisabeth.
— Vă rog să nu-mi îngreunaţi şi mai mult treaba şi să mă lăsaţi să-mi duc vorba până la capăt, spuse pastorul, după care zâmbi. Probabil că nu vi se spune cât sunteţi de atrăgătoare.
Pe fruntea lui apărură broboane de sudoare. Elisabeth tresări şi râse, un pic prea tare. Ce dor îi

fusese să audă cuvintele astea! Dar nu din gura acestui pastor tinerel....
— Ce legătură are asta cu discuţia noastră?
— Lumea v-a considerat întotdeauna frumoasă.
— Ei, zău aşa!
Să fie oare adevărat?...
— V-am văzut fotografiile din copilărie şi din adolescenţă şi pot să vă spun cu toată convingerea că eraţi tare, tare drăguţă.
Elisabeth trase aer în piept.
— Tata spunea că o moştenesc pe mama.
— în acest caz, mama dumneavoastră trebuie să fi fost o femeie superbă, pentru că aşa sunteţi acum şi dumneavoastră. Drăgălăşenia de odinioară s-a transformat în frumuseţe pură.
— Nu-i aşa? răspunse Elisabeth sarcastic, savurând stinghereala pastorului.
— Timpul nu a făcut decât să...
— îmbătrânesc frumos, asta vreţi să spuneţi?
— Nu... ăă... n-aş îndrăzni să...
— Dar tocmai asta aţi spus adineauri.
— M-am exprimat greşit. Elisabeth se ridică în picioare.
— V-aţi exprimat cât se poate de clar, domnule pastor. Dar aş prefera să nu mai insistăm asupra acestui subiect.
Era o minciună şi Elisabeth simţi imediat mustrări de cuget.
— Ştiu că par mai bătrână decât sunt cu adevărat. Dar este măgulitor să ştiu că unii sunt de altă părere şi vă mulţumesc pentru compliment.
— *Eu* vă mulţumesc, doamnă Bishop.

Elisabeth se întoarse acasă intrigată de satisfacţia pe care o încerca la gândul că unii o găseau încă atrăgătoare. *Satisfacţia asta, Doamne, zău că frizează vanitatea.*
După ce se spălă pe faţă înainte de culcare, îşi privi chipul brăzdat prematur de cute. Avea şi acum ceea ce tatăl ei obişnuia să numească „o piele de porţelan", iar obrajii încă nu îi căzuseră pradă gravităţii. îşi netezi părul pe spate. *Pfi! Prea sunt vanitoasă!*
Tot ce îmi doresc este ca Will să îmi spună că sunt încă frumoasă, gândi ea, întinzându-se pe jumătatea ei de saltea - după toţi aceşti ani ea tot mai respecta hotarul nevăzut. Tot ceea ce ar avea de oferit cuiva îi aparţinea lui Will şi numai lui. Apăsată de singurătate, tânjea după afecţiune, după un gest tandru... Cât de mult îi lipsea Will! Ce n-ar fi dat să-l simtă lângă ea în pat!
La următoarea ei vizită la spital, Elisabeth fu convinsă că a detectat o sclipire în ochii lui Will. Alergă să îl anunţe pe medic, dar acesta refuză chiar şi să vină până în salon.
— Nu vă faceţi speranţe deşarte, doamnă Bishop. Boala s-a instalat cu ani în urmă şi este ireversibilă. Chiar şi dacă s-ar găsi acum vreun tratament, acesta n-ar avea niciun efect asupra unui pacient care este în comă de aproape un deceniu.
— Nu vă cer decât să veniţi să vedeţi cu ochii dumneavoastră!
— îmi pare rău, dar chiar sunt presat de timp. Dacă pare să vă privească, este o simplă coincidenţă. De fapt, nu vede nimic. Nu simte nimic. Iar acum vă rog să mă scuzaţi.
Elisabeth se năpusti înapoi în salonul lui Will. îi cuprinse faţa în palme şi i se uită adânc în ochi. Iar el - nu, nu se înşela! -îi întoarse privirea.
— Will, mă vezi, nu-i aşa? Ştii cine sunt! Te iubesc şi tu mă iubeşti pe mine, nu-i aşa?
Greoi, Will... încuviinţă din cap! Elisabeth strigă să vină cineva - o asistentă, un infirmier, oricine.
— Will! Mă recunoşti!
Will aprobă din cap fără ajutorul ei şi... schiţă un surâs! O asistentă se năpusti în cameră.

— Ce se întâmplă?
— Priviţi-1! Mă recunoaşte! Dă din cap, Will! Şi Will dădu din cap.
— Vedeţi?
— De necrezut.
— Este un miracol, spuse Elisabeth. Mulţumescu-Ţi Ţie, Doamne!
Era credinţa ei îndeajuns de puternică să creadă că starea lui chiar s-ar putea ameliora?
— Will! Dă, te rog, din cap!
Will dădu din cap şi încercă să vorbească.
— Elspeth, veni şoapta răguşită. Elisabeth se răsuci spre asistentă.
— Aţi auzit?
Dar asistenta se făcuse nevăzută. Elisabeth se întoarse iar spre Will.
— Spune-o încă o dată, Will! Spune-mi încă o dată numele! Will încercă, surâzând, să se ridice în capul oaselor. Mai spuse
ceva şi ea îşi apropie urechea de buzele lui.
— Visezi, îi şopti el. Elspeth, trezeşte-te. Nu este decât un vis. Elisabeth se trezi înfiorată şi foile din poală i se împrăştiară pe
podea. în prag stătea un negru masiv în uniformă de infirmier.
— Vă simţiţi bine, coniţă Bishop?
I se făcuse pielea de găină. Totul păruse atât de real! încuviinţă din cap.
— Da, Charles. Mulţumesc. Charles o ajută să îşi strângă foile.
— Şi cum se simte domnu' azi?
Elisabeth se ridică tremurând şi se uitară amândoi la Will. Acesta stătea în poziţie de fetus, nemişcat, privind cu ochi goi afară pe uşă.
— Ca de obicei, răspunse Elisabeth. La fel ca întotdeauna. Perioada de instrucţie luă sfârşit şi vestea proastă sosi într-o
scrisoare prin care Bruce o anunţa că urmează să fie detaşat. Nu putea divulga unde anume, n-o ştia încă nici el. Tot ce ştia era că va fi detaşat peste ocean, într-un punct strategic. „Poate

că spun asta tuturor", scria el, „dar mie mi se pare că sună grozav de important."
Vestea o deprimă pe Elisabeth. Ţi-am dăruit viaţa mea, Ii spuse ea lui Dumnezeu. *Am să încerc să nu dau importanţă împrejurărilor. Dar cine Te-ar urma din tot sufletul dacă ar lua viaţa mea drept pildă? Raiul este chiar singura răsplată pentru o viaţă trăită în credinţă? Nu Ţi-am dat eu ascultare în toate?*
N-ar fi trebuit să se aştepte vreodată la fericire. Nu exista nicio recompensă de această parte a veşniciei pentru o viaţă închinată lui Dumnezeu. Câţiva încercaseră să-i spună asta. Ar fi ales cu aceeaşi convingere să îşi transforme viaţa într-un experiment de supunere, dacă ar fi ştiut că va fi atât de greu?
Cum ar fi fost viaţa ei, dacă ar fi trăit aşa cum o făceau majoritatea credincioşilor, mulţumindu-se să îşi facă datoria creştinească mergând duminica la biserică? Poate soţul ei ar fi fost sănătos şi ar fi fost mândră de toţi copiii ei. O împresurau întrebări care înainte nici nu i-ar fi trecut prin cap. Dintr-odată, se aştepta cumva ca Dumnezeu să îi fi dat mai mult decât îi dăduse.
Cu Bruce plecat să lupte cine ştie unde pentru cine ştie ce, şi Betty la peste 1000 de mile depărtare, Elisabeth primi într-o zi o scrisoare de la capelanul penitenciarului din Jackson care scria:
Fiul dumneavoastră ar putea fi, în sfârşit, dispus să vă primească. Din păcate, această schimbare de atitudine a survenit în urma unei încăierări cu cuţite în care aproape că a ucis un gardian. La anul, Benjamin urma să se înfăţişeze în faţa comisiei penitenciarului în vederea

eliberării sale în 1947, sau chiar mai devreme. în urma celor întâmplate de curând, probabil că va fi condamnat pe viaţă, fără posibilitatea liberării condiţionate. Acum Benjamin nu vă mai aruncă scrisorile, ci le citeşte. Păstrează, de asemenea, micile cadouri pe care i le trimiteţi şi mănâncă fursecurile. S-ar putea să mă înşel, dar cred că ar fi dispus să vă întâlnească.
Elisabeth făcu imediat o programare la penitenciar, dorind să îl întâlnească pe Benjamin în următoarea zi de vizite - miercuri,
17 noiembrie 1943 - în ajunul Zilei Recunoştinţei. Dar Benjamin respinse categoric ideea şi refuză chiar şi să sugereze o dată ulterioară. Elisabeth îi trimise un alt pachet cu bunătăţi, care cuprindea şi o Biblie, şi îi aminti că ea încă îl mai iubeşte şi se roagă pentru el.
Din partea lui Bruce primi mai multe scrisori câtă vreme acesta se afla cantonat la baza din Hawaii, în teatrul de război din Pacific. Fiul ei o avertiza că scrisorile lui s-ar putea să se oprească brusc, dar să nu-şi facă griji. „Ţie ţi-e uşor să spui asta", îi răspunse ea.
Bruce îi scria cât de mult îi duce dorul, cât de nerăbdător era să se întoarcă acasă, şi cum el şi Trudy visau ca într-o bună zi să îşi crească pruncii în casa lui părintească. „Trudy spune că pari să faci faţă situaţiei", adăuga el.
De *unde să ştie ea?* se întrebă Elisabeth, dar preferă să nu aducă subiectul în discuţie. Ultimul lucru pe care şi-1 dorea era să creeze zâzanie între ea şi viitoarea ei noră. Mama lui Trudy o invită să ia masa cu ei de Ziua Recunoştinţei, dar Elisabeth se scuză şi porni, în schimb, spre Kalamazoo. Pe drum ajunse să îşi regrete decizia. Art şi Frances deveniseră nişte creştini minunaţi şi nişte părinţi exemplari. îi sună de la spital şi întrebă dacă poate să le facă o vizită a doua zi.
— Sigur că poţi, Elspeth, răspunse Frances. Numele îi străpunse inima.
— Nu mi se mai spune de mult aşa. Te rog să îmi spui Elisabeth, dacă nu te superi.
— Vai, îmi pare rău. Orişicum, te aşteptăm vineri. Elisabeth scrută chipul lui Will.
— încă o zi de sărbătoare, iubirea mea, murmură ea. încă un an care se apropie de sfârşit. Ai început să te saturi de toate astea, nu-i aşa? Când vei fi pregătit să te duci la Isus, du-te liniştit. Nu-ţi face griji pentru mine.
îşi şterse o lacrimă, realizând metamorfoza ce se petrecuse în sufletul ei. Cu doar un an în urmă, nu ar fi conceput să dea rostire acestui gând. De ce se agăţase cu atâta disperare de trupul pustiit

al unui bărbat care fusese cândva robust şi plin de viaţă? Avea să vină ziua când va trebui să se despartă de el, că era pregătită ori ba, aşa că trebuia să se obişnuiască de pe-acum cu gândul. După cum spuseseră multe persoane pe cât de insensibile, pe atât de bine intenţionate, Will murise pentru ea încă de la începutul bolii. Nu îşi dorea decât să i se acorde privilegiul de a fi de faţă atunci când sufletul lui se va înălţa la ceruri. Acela ar fi cel mai mare dar pe care putea să i-1 facă Dumnezeu.
Elisabeth citea cu aviditate toate ziarele, căutând articolele despre operaţiunile maritime. De regulă, articolele apăreau la mai multe zile după faptul împlinit. Adesea familiile îndoliate sufereau îndoit când gazetele relatau amănunte ale unei bătălii care se soldase deja cu o sfâşietoare stea aurie la fereastră.
Vineri, când se duse în vizită la soţii Childs, Elisabeth află că Art citea ziarul la fel ca ea.
— Restul articolelor nu mă interesează, spuse acesta. Dar aş vrea să mă dumiresc unde s-ar putea afla Bruce. Ai citit articolul de azi?
Văzând că Elisabeth clatină din cap, îi întinse gazeta.
— Mai ştii? adăugă el, lovind cu degetul mare articolul de pe prima pagină.
în articol era vorba despre ofensiva din Pacificul central, o operaţiune americană iniţiată în

arhipelagul Gilbert. La începutul lunii, la scurtă vreme după ce Elisabeth încetase să mai primească scrisori de la Bruce, puşcaşii din Marina americană au atacat insulele Tarawa şi Makin. Americanii au cucerit atolul Makin în doar câteva zile, dar au fost informaţi că cinci mii de infanterişti japonezi erau pregătiţi să lupte până la moarte pe insula Tarawa. Elisabeth citi cu răsuflarea tăiată că pe 20 noiembrie trupelor americane din zonă li s-au adăugat tot atâţia puşcaşi marini. Se uită la Art, apoi citi cu voce tare: „Bătălia a fost crâncenă şi s-a soldat cu numeroase victime."
Art dădu din cap.
— Dacă Bruce ar fi păţit ceva, ai fi fost înştiinţată până acum. Lipsa de veşti este o veste bună, nu-i aşa?
— Am mai auzit asta, răspunse Elisabeth. Nu pot decât să sper că este adevărat.
Trudy sosi acasă peste vreo trei ore însoţită de două prietene, o salută pe Elisabeth şi apoi se făcu nevăzută. Elisabeth nu înţelegea cum de fata putea să se ţină de distracţii în timp ce logodnicul ei lupta pe front.
Sâmbătă, Elisabeth citi în gazetă că forţele aeriene fuseseră prost coordonate în timpul bătăliei de pe insula Tarawa. Cu toate acestea, americanii au reuşit în cele din urmă să preia controlul insulei pe 26 noiembrie.
în dimineaţa zilei de 6 decembrie, când Elisabeth se pregătea să plece la serviciu, sună telefonul. Bărbatul de la celălalt capăt al firului, care vorbea cu un pronunţat accent sudic, se prezentă drept sergentul Howard din Marina americană.
— Vai, nu, gemu Elisabeth.
— Doamnă, nu v-am sunat să vă dau veşti proaste.
— Of, slavă Domnului!
Auzise, într-adevăr, că decesul unui membru de familie era comunicat în scris sau personal, pentru a se evita eventuale neînţelegeri dureroase.
— Mă tem că veştile nu sunt în întregime bune, dar fiul dumneavoastră se întoarce acasă. îmi puteţi confirma că vorbesc cu mama lui Bruce James Bishop, născut pe 1 iunie 1925 în Three Rivers, Michigan?
— Da, confirm. Ce s-a întâmplat cu fiul meu?
— Din câte ştiu eu, stimată doamnă, din punct de vedere fizic, fiul dumneavoastră a scăpat nevătămat. Dar a fost diagnosticat cu tulburare de stres post-traumatic şi este posibil să fi suferit, citesc eu aici, „eventuale daune senzoriale care vor putea fi evaluate mai bine când îşi va recăpăta capacitatea de a vorbi".
— Şi-a pierdut glasul?
— Eu aşa cred, din ce scrie aici. De regulă, asta nu e o problemă fizică, ci una psihologică, des întâlnită la cei ce suferă de stres post-traumatic. Necazul e că, până îşi va recăpăta vocea,

medicii n-au cum să stabilească în ce măsură i-au fost afectate vederea şi auzul.
— Este în stare de şoc?
— Oarecum, da. Se pare că a luat parte la o bătălie sângeroasă şi experienţa 1-a traumatizat. Se află într-o stare destul de gravă. Sunt şanse să îşi revină complet, dar nu există nicio garanţie.
— Când pot să îl văd?
— A fost transportat la spitalul din Honolulu. După ce starea lui se va stabiliza, va fi dus la San Diego. De acolo ar putea să fie mutat la Quantico, la Washington sau direct acasă dacă se găseşte un centru de reabilitare adecvat în zona dumneavoastră. Trebuie să ştiţi că transportarea acestor băieţi din Pacific este întotdeauna dificilă şi de durată. S-ar putea să nu ştiţi până în ultima clipă când va sosi acasă.
Elisabeth îi anunţă degrabă pe soţii Childs, vestea se răspândi cu iuţeala fulgerului printre

enoriaşii de la Christ Church şi aceştia începură numaidecât să se roage pentru întoarcerea cât mai grabnică a lui Bruce. După zece zile de cumplită frământare, Elisabeth primi un telefon de la sergentul Howard.
— Doamnă Bishop, începu acesta, vă anunţ că mâine, la ora 19:00, Bruce James va ajunge la spitalul de stat din Kalamazoo. Ştiţi unde este?
Elisabeth zâmbi.
— Sunt sigură că am să-1 găsesc.
După cum era de aşteptat, Bruce sosi cu întârziere. Ultima etapă a călătoriei sale începuse din Chicago, nu din Detroit, cum fusese planificat, iar la sosire Bruce era sedat şi dormea. Elisabeth şi Trudy îl îmbrăţişară şi statură la căpătâiul lui toată noaptea.
— Va vorbi de îndată ce se va trezi şi mă va vedea, spuse Trudy.
— Cred că ar fi prea copleşitor pentru el să ne vadă pe amândouă odată, zise Elisabeth. Eu am să stau deoparte şi am să te las să îl saluţi tu prima.
Trudy se învârti o vreme în susul şi în josul culoarului, apoi se întinse pe un scaun şi adormi. Elisabeth rămase de veghe în

eventualitatea în care Bruce se trezea mai devreme. Dar Bruce nici măcar nu tresări prin somn. îi luă mâna într-a ei. Era o mână mare şi caldă de bărbat. Când se maturizase aşa? Cât de mult îşi dorea ca fiul ei să deschidă ochii şi să ştie că mama era acolo cu el, că era acasă, în siguranţă. Bruce arăta exact ca în fotografiile pe care i le trimisese din Hawaii, poate doar puţin mai bronzat, mai slab şi mai bărbos.
Se rugă, ţinându-1 de mână, mulţumindu-I lui Dumnezeu că îi păzise odorul.
— Parcă ne-am înţeles că *eu* voi fi lângă el când se trezeşte. Vocea lui Trudy o făcu să tresară.
— Bruce încă nu s-a trezit, draga mea. Doar mă rugam pentru el.
— Şi dacă-1 treziţi?
— Doarme dus, Trudy. îţi promit că faţa ta va fi prima pe care o va vedea.
Trudy nu păru prea convinsă, dar în curând aţipi din nou. La şase dimineaţa, un medic veni să verifice funcţiile vitale ale lui Bruce.
— Peste vreo oră, două ar trebui să se trezească, îi şopti acesta lui Elisabeth. Respiră mai sacadat, pulsul i-a crescut şi are tensiunea ridicată. Va începe să se mişte, dar nu încercaţi să-1 faceţi să vorbească. Chiar de va încerca, acordaţi-i răgazul necesar. Veţi face mai mult rău decât bine zorindu-1. La ora opt i se va aduce micul dejun, după care am să trec din nou să văd cum se simte.
Elisabeth n-ar fi ratat pentru nimic în lume momentul în care Bruce va deschide ochii. Când acul ceasornicului se apropie de ora şapte, îi scrută chipul. Bruce îşi mişcă degetele. Apoi îşi roti gleznele. Capul i se ridică de pe pernă, apoi căzu la loc. Razele ce se strecurau printre storuri îi cădeau pe faţă. Bruce clipi şi îşi feri faţa.
într-un sfârşit, întoarse iar capul spre soare, lăsând razele să îi scalde chipul. Deschise ochii şi clipi încet. Elisabeth se duse s-o trezească pe Trudy, care dormea pe un scaun, la picioarele patului. Fata îşi îndreptă spatele, îşi scarpină capul cu ambele

1

mâini şi îşi scutură părul, apoi se aplecă în faţă şi exclamă, cu o voce puţin prea stridentă:

— Salut, scumpi!
Bruce se uită la ea, fără să pară că o vede.
Trudy se apropie de marginea patului şi încercă să îi ia mâna. Bruce nu o respinse, dar mâna îi rămase moale. Continua să privească drept înainte, iar Elisabeth rămase nemişcată, la un picior depărtare de raza lui vizuală.
— Sunt eu, Bru, Trudy! Bine ai venit acasă, soldăţelule! Trudy strânse din buze şi oftă cu năduf. Elisabeth dădu să
protesteze când fata cuprinse faţa lui Bruce în palme, forţându-1 să o privească.
— Trezeşte-te, somnorilă, îl tachina ea.
Bruce se lăsă înapoi pe pernă, cu ochii fixaţi în gol.
— N-are niciun rost, se tângui Trudy. Spuneţi-le să ne cheme când o să fie conştient.
— Bruce este perfect conştient, draga mea. Doar că nu vrea să fie zorit.
Bruce urmă glasul lui Elisabeth şi ochii i se lărgiră când o văzu. Ea şovăi, nevrând să o supere pe Trudy sau să îl deruteze pe Bruce. El o fixă cu privirea. Ea îi zâmbi.
— Este mama ta, Bru. O vezi? Salut-o pe mama ta. Elisabeth clătină din cap, încercând să îi reamintească fetei că
nu trebuie să îl preseze să vorbească.
— Cum vrei tu, pufni Trudy, îndepărtându-se.
Elisabeth se apropie uşurel de marginea patului şi Bruce se răsuci să n-o piardă din ochi. De câte ori nu visase ea ca Will să o petreacă astfel cu privirea?
— Sunt aici, Bruce, îi şopti ea.
Bruce îşi mişcă buzele, încercând parcă să spună ceva, dar nu ieşi niciun sunet. Avea gura schimonosită din cauza efortului şi părea să fie în pragul lacrimilor. Elisabeth simţi că i se rupe inima. Bruce trase aer în piept, ridică bărbia şi păru că încearcă să îşi deschidă gura. Apoi expiră pe nas şi scutură din cap.
— Şşt, îi şopti Elisabeth, luându-i mâna într-ale sale şi mân-gâindu-i-o uşor. Ai tot timpul din lume, Bruce.
Trudy îi privea din prag.
— Până când vreţi să mai staţi? o întrebă ea pe Elisabeth.
— Până pe la vreo 10,11. Trudy se uită la ceas.
— Aşa de mult?
— Ai altceva de făcut?
— Aş cam avea. Trebuie să mă întorc în Three Rivers până la ora prânzului.
— Stai liniştită, voi avea grijă să ajungi la timp.
Elisabeth rămase la căpătâiul lui Bruce până ce sosi micul dejun. îl aduse o voluntară roşcată pe al cărei ecuson scria „Joyce". Tânăra îşi trecu privirea peste fişa lui Bruce.
— Nu se poate hrăni singur. Care dintre dumneavoastră vrea să-1 hrănească?
Elisabeth era cât se poate de dornică, dar se gândi că ar trebui să o lase pe Trudy. îi făcu semn fetei. Trudy ezită.
— Credeam că este în stare să se hrănească singur.
— Nu şi conform fişei, răspunse Joyce. Dacă nu este hrănit, va rămâne flămând.
Trudy scutură din cap şi se îndepărtă.
— Am să îi dau eu să mănânce, interveni Elisabeth.
Anii părură să se topească şi se întoarse în trecut, la vremurile când Bruce era doar un prunc, la fel de neajutorat ca acum. îşi puse o mână sub bărbia lui şi cu cealaltă îi duse lingura la gură, iar şi iar, ştergându-i faţa după fiecare înghiţitură. Odată şi odată Bruce va fi în stare să se hrănească singur - cu cât mai devreme, cu atât mai bine. Dar, până atunci, faptul că putea să îl hrănească era un privilegiu pentru Elisabeth.
— Se vede că aveţi experienţă, comentă Joyce îndepărtându-se.
— Am ani întregi de experienţă, răspunse Elisabeth. Nu te-am mai văzut pe aici. Eşti nouă?

— Pe secţia asta, da, răspunse tânăra zâmbind.

Mai târziu, după ce Bruce adormi iar, Elisabeth şi Trudy părăsiră salonul.

— O cunosc pe voluntara aia, spuse Trudy în drum spre maşină. E din circumscripţia a patra.

— Da? Şi de ce n-ai salutat-o?

— V-am spus doar: e o neică nimeni din circumscripţia a patra. Dacă nu mă-nşel, trăieşte într-un parc de rulote.

Şi ce dacă? îi veni lui Elisabeth să întrebe.

— Ai fi bună să conduci tu, Trudy? Tu măcar ai apucat să tragi un pui de somn.

— Dumneavoastră n-aţi dormit deloc?

— N-am putut să închid un ochi din pricina emoţiilor.

— N-am mai condus niciodată un automobil vechi şi greoi ca ăsta. Cred că-i mai bine să stau în dreapta şi să am grijă să nu adormiţi la volan.

Trudy nu scoase o vorbă tot drumul. Când Elisabeth trase maşina în faţa casei soţilor Childs, fata dădu să coboare, apoi şovăi.

— Sinceră să fiu, doamnă Bishop, nu cred că am să pot face faţă.

— Cum să nu poţi? Bruce îşi va reveni. Nu ştiu unde a fost şi ce a văzut, dar Dumnezeu îi va fi alături şi se va face bine, ai să vezi.

Trudy scutură, înlăcrimată, din cap.

— Mă simt îngrozitor, dar eu... eu pur şi simplu nu pot să...

— Trudy, scumpa mea, trebuie să fim tari de dragul lui Bruce. Trudy îşi îngropa faţa în palme, zguduită de suspine. Elisabeth
o mângâie pe spate.

— Detest s-o admit, doamnă Bishop, dar nu pot să nu mă gândesc că Bruce a fost un laş.

— Un laş?

— Nu este rănit! strigă Trudy. E doar speriat! Tinerii americani mor pe front, iar el s-a întors acasă fiindcă nu i-a plăcut ce a văzut.

— Pentru numele lui Dumnezeu, copilă! Bruce n-a fugit de îndatoririle lui şi nici n-a fost acuzat de dezertare. Mi s-a spus că maladia de care suferă este des întâlnită şi cât se poate de reală.

Trudy îşi ridică privirea spre ea.

— Maladia asta care l-a adus înapoi acasă fără să fie rănit?

— Dacă zici că îl cunoşti pe Bruce, ripostă Elisabeth, ar trebui să ştii că este rănit până în adâncul sufletului.

— Nu ştiu dacă îl mai cunosc, spuse Trudy, dând să deschidă portiera.

— Ai să vii mâine cu mine la spital? Fata şovăi, apoi murmură:
— Am să vă sun eu.
Elisabeth se întoarse acasă întrebându-se ce îi va spune fiului ei dacă Trudy n-o va suna. Ultimele douăzeci şi patru de ore nu făcuseră decât să-i adâncească îndoielile pe care le avea în privinţa fetei. Dar nu putea crede că Trudy se număra printre acele logodnice care dădeau bir cu fugiţii în faţa primului hop.
Următoarele săptămâni au fost extenuante pentru Elisabeth, dar bine măcar că seara nu trebuia să facă decât un singur drum pentru a-şi vedea atât soţul, cât şi fiul. Petrecea mare parte din timp la căpătâiul lui Bruce, dar înainte de plecare se oprea mereu câteva minute şi în salonul lui Will.
— De-ai şti cine se află în cealaltă aripă a spitalului..., îi şoptea ea soţului său. De te-aş putea face să înţelegi...
Ca să îşi alunge orice îndoială şi, spera, ca să aibă un avantaj arunci când Bruce va începe să vorbească, Elisabeth încercă să afle prin ce trecuse fiul ei. îl sună pe sergentul Howard şi îl întrebă dacă Bruce luase cumva parte la ciocnirile de pe insula Tarawa.
— El v-a spus asta?
— încă nu şi-a recăpătat glasul.
— Atunci cum aţi aflat de ofensivă?
— Am citit în ziar. Vreau să aflu direct de la sursă dacă Bruce are motive întemeiate să se afle acasă sau dacă ar trebui să fie în continuare pe front, făcându-şi datoria.

Tonul sergentului se schimbă.
— înţeleg unde bateţi, spuse el cu vocea tărăgănată. Am să mă interesez şi am să vă dau de ştire. Şi vă promit că, orice aş afla, am să vă spun adevărul.
Peste două zile, o sună.
— Departe de a da dovadă de laşitate sau de incompetenţă, soldatul Bishop a ucis mai mulţi inamici şi s-a purtat eroic în faţa pericolului.
— A ucis?
— De la distanţă de doar câţiva paşi a ucis cel puţin şase soldaţi inamici. Este un adevărat mister cum de a scăpat cu viaţă. Dar cel puţin doi dintre tovarăşii săi de arme îi atribuie focul do acoperire datorită căruia s-au putut retrage, salvându-şi măcar vieţile, dacă nu şi toate membrele.
— Pentru mine, domnule sergent, faptul că a supravieţuit nu constituie un mister. A fost un minune dumnezeiască.
— Aşa aş zice şi eu, stimată doamnă. Fiul dumneavoastră a fost singurul care a scăpat nevătămat din acel sector. Unsprezece soldaţi au murit şi şaisprezece au fost răniţi grav, chiar sub ochii lui.
— Cât de aproape de el?
— E greu să vă dau un răspuns exact, dar cred că nu aş exagera spunând că toţi se poate să fi căzut la distanţă de un braţ unul de celălalt.
— Nu-i de mirare că Bruce a suferit un şoc.
— Doamnă, v-aş sfătui să nu insistaţi asupra celor văzute sau auzite de fiul dumneavoastră. Nu este nimic mai sfâşietor decât un adolescent care ştie că trage să moară, şi nici neputinţă mai mare decât cea pe care o simţi ştiind că n-ai cum să îl ajuţi. Probabil că unul dintre demonii cu care se va lupta Bruce toată viaţa este sentimentul de culpă pentru că el a supravieţuit.
— Am impresia că vorbiţi din experienţă, domnule sergent.
— Vă vorbesc dintr-un scaun cu rotile, stimată doamnă -scaun în care am să rămân ţintuit

toată viaţa. Să zicem că nu mai sunt decât jumătate din bărbatul care am fost cândva.
Cu excepţia momentelor când Elisabeth îi citea din Biblie sau îi cânta imnuri, Bruce se căznea să vorbească. Faţa i se schimonosea de oroare şi suferinţă, iar buzele îi tremurau de parcă ar fi fost constant în pragul lacrimilor.
— Şi chiar este, îi spuse medicul lui Elisabeth. Ştiţi cum e când încerci să vorbeşti în timp ce plângi şi nu poţi să formulezi cuvintele? Ei bine, aşa se simte el clipă de clipă. Vrea să spună ceva, să găsească o explicaţie, un sens celor întâmplate. Vrea să ştiţi ce îl apasă. Pacienţii care au trecut prin asta spun că pe măsură ce încercau să vorbească şi nu puteau, intrau tot mai mult în panică. Gândul că nu îşi vor mai recăpăta niciodată darul vorbirii îi speria de moarte.
— Cum pot să îl ajut?
— Vorbiţi-i. Liniştiţi-1, spuneţi-i că are timp berechet să se vindece trupeşte şi sufleteşte şi că nu e nevoie să forţeze lucrurile. Amintiţi-i că este un proces de durată şi nu uitaţi că de câte ori îi vorbiţi, îi citiţi sau îi cântaţi, îl scutiţi de presiunea de a se simţi obligat să vorbească.
Din acel moment, de câte ori Bruce se căznea să comunice cu ea, Elisabeth aştepta răbdătoare, mângâindu-1. Când devenea agitat, îi spunea:
— Să mai aşteptăm. Avem timp din belşug. Vom discuta mâine. Acum hai mai bine să îţi citesc ceva.
îi recita psalmi şi îi cânta imnuri din memorie. în ziua când se gândi să aducă Biblia cu ea, ochii lui Bruce se luminară. Elisabeth deschise cartea la Psalmul 23 şi o aşeză în faţa lui. Mai târziu, când dădu să ia cartea, Bruce îşi apăsă mâna pe foi, împiedicând-o, în aceeaşi seară, când Joyce aduse cina, Elisabeth o rugă să lase mâncarea în faţa lui Bruce.
Joyce se conformă. Bruce rămase cu ochii pe mama lui, aşteptând parcă să fie hrănit.
— Am să-ţi cânt ceva, spuse Elisabeth. în seara asta va trebui să te hrăneşti singur.
în timp ce ea cânta, Bruce ridică alene lingura şi începu cu desertul.

— Bravo, scumpul meu! îl încuraja Elisabeth.
Joyce se întoarse să vadă ce făceau şi zâmbi când îl văzu mâncând. Ea şi Elisabeth îl ajutau să se dea jos din pat şi îl conduceau până la baie în fiecare seară.
— Aşteaptă o clipă, Joyce, îi spuse Elisabeth. Vreau să încerc ceva după cântarea asta.
Şi începu să cânte aşa:
Deschide-mi ochii, să văd cum străluceşte al Tău adevăr divin; Pune-mi în mâini cheia ce descătuşează pe oameni şi scapă de chin. Deschide-mi urechile, să aud vocea adevărului Tău, clară; Şi-n timp ce o voi asculta, toate celelalte au să dispară. Deschide-mi gura, ca al Tău adevăr să-l vestesc tuturor cu bucurie; Deschide-mi inima, ca iubirea din ea toţi copiii Tăi să o ştie. Te aştept tăcut, Doamne, gata voia să-Ţi îndeplinesc; Deschide-mi ochii, luminează-mă, o, Duh dumnezeiesc!
Când Bruce termină de mâncat, îl ajutară să se dea jos din pat, fiecare ţinându-1 de câte un braţ.
— Dă-i drumul, Joyce, o îndemnă Elisabeth. îl ţin eu. încet, reticent, Joyce îi dădu drumul.
— Iar acum, Bruce, vreau să te ţii singur pe picioare, continuă Elisabeth.
— O să cadă, zise Joyce, îngrijorată.
— Menţine-ţi echilibrul, fiule.
Când Elisabeth îi dădu drumul, Bruce întinse înfricoşat mâna spre ea şi se clătină.
— Sunt aici, spuse Elisabeth. Dar poţi să mergi singur. Bruce se înfiora şi se căzni să îşi păstreze echilibrul, gata parcă
să se prăbuşească din clipă în clipă. Elisabeth făcu un pas înapoi şi îl privi. Va mai trece o vreme până ce Bruce va putea merge de unul singur, dar în momentul acela faptul că era în stare să se ţină pe picioare fără să fie sprijinit era o victorie.

Capitolul l8

tJisabeth se gândea cu groază la ziua când Bruce avea s-o întrebe de Trudy. Se pare că

greutăţile vieţii de adult nu erau pe gustul fetei. între timp, Elisabeth avusese grijă să îi cunoască personal pe toţi cei ce se ocupau de îngrijirea lui Bruce. Era îndeosebi dornică să găsească pe cineva care să îi citească lui Bruce din Scripturi atunci când nu era ea acolo.
— Trec la tura de dimineaţă, îi şopti Joyce Adams într-o seară, stând lângă parul lui Bruce. Am obţinut un post de ospătăriţă şi seara voi lucra acolo.
— Dar vei continua să faci voluntariat şi aici?
— îmi place să ajut lumea.
— Ai putea să ne ajuţi pe mine şi pe fiul meu, dacă ai fi bună să-mi faci o favoare.
— Dacă pot, cu toată plăcerea.
— Dacă ţi-aş lăsa o listă de versete, ai fi bună să i le citeşti lui Bruce când ai câteva clipe libere?
— Versete?
— Versete biblice. Joyce ezită.
— în fond, de ce nu?
— Iar joia lui Bruce îi place să stea în capela spitalului şi să asculte slujba de dimineaţă.
— Puteţi să lăsaţi şi asta în seama mea.

Săptămâna următoare, Joyce îi lăsă un bileţel:
Azi Bruce m-a ajutat să găsesc un verset. Nu ştiam unde se află Epistola către Efeseni şi o căutam la începutul Bibliei. Bruce a întins mâna şi a dat paginile până la locul potrivit. Vedeţi dacă se întâmplă din nou.
Văzând că Bruce nu mai face nicio tentativă să vorbească, Elisabeth se temea că fiul ei se lăsase păgubaş.
— Poţi să încuviinţezi sau să datini din cap, nu-i aşa, Bruce? N-ai vrea să comunicăm aşa?
Bruce îşi întoarse privirea.
— Dacă nu eşti pregătit, e de ajuns să datini din cap. Bruce schiţă un surâs. Sesizase, pesemne, lipsa de logica .1
cuvintelor ei.
— Ce bazaconii pot să spun! „Clatină din cap dacă nu eşti pregătit să datini din cap"! Se vede treaba că mama ta e dusă cu pluta!
Bruce ridică din umeri şi Elisabeth îl surprinse schiţând iar un zâmbet.
— Este un pas înainte, Bruce. Când te vei simţi pregătit, eu am să-ţi fiu alături.
Subit, îi veni o idee. Făcând un pas înapoi, îl determinase să stea pe picioarele lui. Ocupându-se cu altceva şi dându-i de înţeles că, dacă nu se hrănea singur, avea să rămână flămând, îl determinase să mănânce.
— înainte de plecare mă duc să petrec câteva minute cu tatăl tău. Am să mă întorc să îmi iau la revedere, dar numai dacă vrei.
Bruce o fixă cu privirea.
— Vrei, dragule?
El continuă să o privească fix.
— Se pare că nu. Ei bine, arunci ne vedem mâine.
Bruce îşi ridică privirea şi îşi schimonosi buzele. Oare nu cumva îl făcuse să regreseze?
— Nu trebuie decât să dai din cap. Altminteri, ne vedem mâine.
Bruce se sforţa din nou.
Ironia sortii

— încă nu este nevoie să vorbeşti, Bruce. Trebuie doar să dai din cap.
Bruce dădu din cap. Deşi extaziată, Elisabeth afişă un aer dezinvolt.
— Bine. Arunci mă întorc peste câteva minute. Bruce dădu iar din cap.

— în seara asta am ceva de citit. Aş putea să citesc aici până ce adormi sau aş putea să citesc acasă. Probabil cel mai bine ar fi să mă duc acasă, nu crezi?
Bruce scutură din cap. Şi, în momentul acela, Elisabeth fu convinsă că nu avea să mai treacă mult şi fiul ei va vorbi.
De când nu se mai simţise atât de utilă? Citi o vreme. După ce trecu ora la care se culca de obicei Bruce, îngenunche lângă patul lui.
— Mă rog pentru Joyce. Ştii cine-i Joyce? Bruce încuviinţă din cap.
Doctorul fu încântat de progresele făcute de el pe parcursul următoarelor două săptămâni. încă tot nu vorbea şi se sforţa din răsputeri atunci când încerca. Totuşi, reuşea deja să se dea jos din pat, să mănânce, să se îmbrace şi să se îmbăieze fără ajutor, ba începuse chiar şi să citească.
— Dacă poţi să citeşti, îi spuse Elisabeth în timp ce stăteau în camera de zi, poţi să şi scrii. Hai să încercăm ceva simplu. Scrie-ţi numele. Sau scrie-l pe al meu. Hai, încearcă.
Bruce o fixă o clipă cu privirea, apoi scrise: „Unde este Tru?"
— Chiar vrei să ştii? Bruce aprobă din cap.
— N-o să-ţi placă. Bruce ridică din umeri.
— Spune-mi încă o dată că vrei, într-adevăr, să afli. El încuviinţă iar din cap.
— Trudy nu a putut face faţă situaţiei. Bruce arătă spre inelar.
— Am auzit că nu mai poartă inelul de logodnă, spuse Elisabeth.

Bruce se schimonosi la faţă de parcă ar fi dat să plângă, apoi se lăsă pe spătarul canapelei.
— Dumnezeu ştie ce face, spuse Elisabeth. Bruce întoarse capul.
Elisabeth ar fi vrut să îi spună că ştia din proprie experienţă că uneori Dumnezeu îşi păzeşte copiii de alegerile greşite. Dar o mustra groaznic cugetul.
— N-ar fi trebuit să-ţi spun.
Bruce se îndreptă din spate şi scrise: „Eu te-am întrebat."
— Aşa este. Şi nu puteam să te mint, nu-i aşa? El aprobă din cap şi zâmbi amar.
— Aşa, Bruce, zâmbeşte.
„Am s-o recuceresc", scrise el pe foaie. Elisabeth ezită, apoi spuse fără tragere de inimă:
— Aşa te vreau.
„Spune-i că vreau să o văd", scrise el. Elisabeth clătină din cap.
— Asta nu-i treaba mea. Spune-i tu. Dacă nu eşti pregătit să vorbeşti, scrie-i.
Pe parcursul săptămânii următoare, Bruce îi scrise lui Trudy trei epistole, pe care Elisabeth le puse la poştă. Trudy le ignoră pe toate trei.
„Vreau să îţi vorbesc", îi scrise Bruce mamei sale într-un bileţel.
— Când vei fi pregătit, răspunse ea.
Peste o lună, într-o după-amiază, rugându-L pe Dumnezeu să dezlege limba fiului său, Elisabeth îl găsi pe Bruce dormind pe o canapea din camera de zi. Pe genunchi avea o scrisoare lungă, destinată ei, care suna în felul următor:
Dragă mamă,
îmi doresc atât de tare să pot vorbi, că mai e puţin şi explodez. Vreau să vorbesc chiar şi despre ceea ce am făcut, deşi pare prea cumplit ca să poată fi descris în cuvinte. Medicul vrea să încep cu ceva simplu, dar îmi vine să izbucnesc în lacrimi de fiecare dată când încerc să rostesc un cuvânt. Mi-a sugerat să încerc să vorbesc în şoaptă. Poate că am să-i urmez sfatul când voi fi singur.
Totuşi, mai presus de orice, îmi doresc să vorbesc despre ceea ce s-a întâmplat pe front. A discuta despre orice altceva în momentul de faţă ar însemna să pângăresc amintirea eroilor. Ador să te aud vorbind. Ador să o aud vorbind pe Joyce Adams, în pofida accentului său

strident şi a frazelor ei dezlânate (să nu-i arăţi scrisoarea asta).
Ai ştiut de la bun început ce se va întâmpla când i-ai dat lista cu versetele mele preferate. Ele sunt, ce-i drept, preferatele mele, dar ce mi-a atras mie atenţia a fost ordinea în care le-ai aranjat: Romani 3:23, Romani 6:23, Efeseni 2:8, 9 ş.a.m.d. Ai făcut-o dinadins, nu-i aşa? Toţi au păcătuit, plata păcatului este moartea, nu ne putem mântui singuri. Bravo, mamă! Joyce îmi pune tot soiul de întrebări, iar eu îi scrijelesc răspunsuri şi o călăuzesc spre noi versete. Deunăzi când m-a condus până la capelă, ne-am trezit că eram doar noi doi şi capelanul. Acesta aproape că n-a mai vrut să ţină slujba, dar eu i-am dat un bileţel, spunându-i că am mare nevoie să îi ascult predica. Joyce a ascultat cu atenţie şi a luat notiţe. Se apropie tot mai mult de Dumnezeu, mamă.
Mi-a spus că vrea să îl pună pe Dumnezeu la încercare. I-am scris că nu se cade să facă aşa ceva, dar ea a răspuns că se va ruga ca, dacă Dumnezeu este adevărat, să i-o dovedească, redându-mi glasul. Nu ştiu cum ar putea ignora Dumnezeu o astfel de rugăciune.
Capelanul spitalului iese la pensie. Sper că i se va găsi repede un înlocuitor. Vreau să ies din spital, dar până atunci, vreau să mă duc în continuare la capelă.
Petrec tot mai mult timp bătând coridoarele, tăind frunză la câini. Mă plictisesc, dar uneori sunt atât de obosit, că abia pot să mă mişc. Medicii spun că ţine de „problema" mea. Mă simt neputincios. Vreau să mă însănătoşesc rapid, dar mi se spune să nu grăbesc lucrurile. îmi doresc în

continuare să urmez cursurile institutului biblic şi să îl slujesc pe Dumnezeu, dar nu are niciun rost să studiez cum să propovăduiesc când eu încă nu pot scoate nici două vorbe.
Scriu aceste rânduri cu soarele în spate. Asta înseamnă că în curând vei fi aici. Aş vrea să-mi cânţi cântecul acela care abia ce devenise cunoscut pe vremea când erai tu adolescentă. Ţi-l aminteşti? A fost scris de cel care a compus şi „When I Survey the Wondrous Cross", şi mă făcea întotdeauna să plâng. îmi doresc să plâng aproape la fel de tare cum îmi doresc să vorbesc, dar mă tem că odată ce voi începe, n-am să mă mai pot opri şi-am să mor de deshidratare.
Mamă, vreau să ştii că nu mi-am pierdut credinţa pe front. Dar ceea ce am făcut noi acolo nu se poate să fie voia lui Dumnezeu pentru nimeni.
în momentul ăsta mă lupt să-mi ţin ochii deschişi, fiindcă m-am săturat să tot aţipesc în timpul zilei şi să nu pot dormi noaptea. Vreau să vin acasă şi ştiu că asta este şi dorinţa medicului, dar mi-e frică. Oamenii vor veni să mă viziteze şi vor fi stânjeniţi şi vor încerca să mă facă să vorbesc. Am să încerc de unul singur şi mai apoi, când vom fi împreună, poate că...
în punctul acesta, Bruce pesemne că adormise.
Elisabeth se aşeză pe un scaun în faţa lui şi începu să îngâni' melodia imnului „I Gave My Life For Thee". Apoi începu să cânte încetişor:
Mi-am dat viaţa pentru tine, sângele Mi l-am vărsat,
Ca tu să fii mântuit şi de moarte descătuşat;
Viaţa, viaţa Mi-am dat-o pentru tine. Ce jertfă ai adus tu
pentru Mine?
Casa Tatălui Meu, jilţu-Mi de lumină trebuit-a să părăsesc Ca prin al pământului hâd întuneric singur şi trist să pribegesc; Totul, totul am lăsat pentru tine. Tu ai renunţat la ceva
pentru Mine?

Cruntă mi-a fost agonia, am suferit cumplit, Ca tu, omule, de păcate să fii izbăvit; Grea, grea povară am dus pentru tine. Tu ce povară ai dus pentru Mine?
în timp ce Elisabeth cânta, Bruce deschise ochii, se aplecă spre ea şi îi luă mâinile într-ale sale. îşi mişca buzele, cântând parcă împreună cu ea. Elisabeth avu nevoie de toată puterea ei să cânte mai departe când, pentru prima oară de la întoarcerea fiului său, văzu lacrimi

formându-i-se în ochi. La ultima strofă, Bruce începu să plângă.
Şi din ceruri ţi-am adus mântuire, A Mea iertare şi a Mea iubire;
Nepreţuite, nepreţuite-s darurile ce le am pentru tine. Tu ce dar ai adus pentru Mine?
Elisabeth îşi înfăşură braţele în jurul lui şi îl strânse la piept ca pe vremea când era prunc. în momentul acela, zguduit de suspine, Bruce slobozi nişte hohote sfâşietoare ca de copil cu vocea, răguşită din pricina nefolosinţei, a unui bărbat. Ferindu-1 de ochii curioşilor, Elisabeth îl legănă în timp ce umerii lui se înălţau şi coborau convulsiv şi, cu fiecare icnet, vaierele lui îndurerate deveneau tot mai puternice.
Era un plâns purificator, simţi ea, care, chiar dacă nu îl despovăra de ororile prin care trecuse, constituia un pas spre vindecare.
Când, într-un târziu, hohotele lui Bruce se domoliră, îl luă de mână şi îl conduse înapoi în salonul lui. Bruce nu vru să se întindă în pat, ci se aşeză în faţa ei pe un scaun. Elisabeth îi luă iar mâinile amândouă. Cu faţa schimonosită de durere, Bruce se căzni să vorbească.
— Am, veni primul cuvânt. Am... am... am...
Elisabeth presimţea că, după primele cuvinte, dacă Bruce reuşea sa le dea rostire, avea să urmeze un adevărat şuvoi.
— Amu... Amu... Amu...
Elisabeth dădu din cap şi îşi muşcă buza. Când întoarse privirea, Bruce îi strânse mâinile şi se aplecă spre ea, silind-o

să i se uite în ochi. Primele lui cuvinte, hârâite şi tremurătoare o înfiorară, de parcă ar fi auzit o voce din infern.
— Am ucis soldaţi japonezi, şopti el cu disperare în glas. Am împuşcat câţiva drept în faţă de la distanţă de câţiva paşi! Prietenii mei au fost spulberaţi şi-am fost împroşcat cu măruntaiele lor. Aerul duhnea, frigea! Şi japonezii se năpusteau spre noi, urlând şi trăgând! Am tras şi-am tot tras, dar şi ei erau doar nişte copii, ca noi. Mă asurzeau focurile de armă... Ştiam că voi fi împuşcat. Bărbaţii din ambele tabere plângeau şi urlau ca nişte copii, strigându-şi mamele. Eram acoperit de sânge şi de carne sfârtecată. După ce japonezii au murit, m-am întors spre tovarăşii mei. Unul fusese împuşcat în piept. Când i-am pipăit rana, mâna mi-a alunecat în toracele lui şi am simţit când i s-a oprit inima. Mă privea de parcă eu aş fi fost de vină!
Povestea oribila scenă printre suspine şi vaiere sfâşietoare. Elisabeth ar fi vrut să îi aline durerea, să îi spună că nu trebuie să continue.
Dar ştia că Bruce simţea nevoia s-o facă. Cu coada ochiului îl zări pe Charles, infirmierul, urmărindu-i din prag. Acesta se îndepărtă în goană - să cheme medicul, spera ea. Poate că Bruce trebuia să fie sedat, poate că amintirea acelor clipe cumplite îi făcea mai mult rău decât bine.
— Mamă, zăceam între trupurile camarazilor mei şi singura respiraţie pe care o auzeam era a mea. Mă aşteptam să mor. Mă aşteptam să îl văd pe Isus. Zău că da. Mamă, ştiai că mulţi dintre cei care mor aşa mor cu ochii deschişi? Ochii aceia te fixează şi te întrebi cum de tu ai supravieţuit. Apoi am auzit avioanele trimise să ne salveze. Zburau aproape de sol, căutând semne de viaţă. în cele din urmă, unul a aterizat într-un luminiş din stânga mea şi am auzit pe cineva strigând: „Atacă iar japonezii! Ultima strigare!"
Mi-am croit cu chiu, cu vai, drum printre leşuri, am rupt-o la fugă şi m-am aruncat în avion. După mine au mai sărit la bord alţi trei puşcaşi. „Ne-ai salvat vieţile, Bishop!" aşa mi-au spus. Dar ei nu ştiau ce preţ a trebuit să plătesc pentru asta. Mi-au
mulţumit, dar eu nu puteam să vorbesc. Când avionul s-a ridicat de la sol, puşcaşii s-au uitat în jos şi au înjurat. Eu nu puteam să mă mişc. „Priveşte, Bishop", îmi tot spuneau ei. Dar eu nu puteam. Eram încremenit; mă temeam că paralizasem. Unul m-a înşfăcat şi m-a întors spre

deschizătură. Şi atunci am văzut apărând de după dâmb încă două sute de japonezi. Noi patru eram singurii supravieţuitori. încă un minut şi am fi fost morţi. Când puşcaşul mi-a dat drumul, m-am prăbuşit şi n-am mai putut să mă ridic. N-am putut să mă mişc până am ajuns la San Diego.
Bruce era năduşit şi răsufla sacadat. Elisabeth îi simţi mâinile înmuindu-se într-ale sale.
— Hai să te băgăm în pat, spuse ea.
Dar Bruce rămase cu privirea aţintită în gol, clătinând din cap. în curând îşi făcură apariţia Charles şi medicul şi împreună îl ajutară să se întindă în pat. Groaza de pe chipul lui Bruce lăsase loc unei tristeţi care frângea inima mamei sale. Elisabeth ar fi vrut să îi spună că nu avusese încotro, că era un erou care şi-a făcut datoria şi putea să fie mândru de el. Va veni ea şi ziua când forţele aliate vor câştiga acest război cumplit şi victoria lor se va datora în mare parte Statelor Unite. Dar Elisabeth ştia că asta pălea în faţa ororilor prin care trecuse fiul ei. A spune ceva în încercarea de a-1 consola ar fi fost la fel de inutil precum platitudinile pe care le auzise la moartea tatălui ei. Doar doi oameni suferiseră în tăcere alături de ea: pastorul Hill şi... Will.
Elisabeth rămase la căpătâiul lui Bruce toată noaptea şi a doua zi îşi luă liber de la serviciu. La răsăritul soarelui, Bruce se rugă şi cântă şoptit. Durerea descătuşată îi dezlegase limba. Totuşi, Elisabeth nu avea să mai aducă niciodată vorba despre coşmarul prin care trecuse fiul ei şi credea că nici el nu o va mai face vreodată.
Când află că Bruce îşi recăpătase graiul, Joyce îl tratã ca pe o păpuşă de porţelan. El începu să îi scrie un bileţel, dar ea îi dădu mâna la o parte.
— Gata cu bileţelele. Dacă ţi-ai recăpătat vocea, poţi să vorbeşti şi cu mine.

— Voiam doar să-ţi spun că pari veselă în dimineaţa asta, ca de obicei, şopti el.
— Veselă şi atât? protestă Joyce. Fă-mi un compliment aşa cum se cuvine şi îţi promit că săptămâna viitoare am să-ţi fac cunoştinţă cu noul capelan al spitalului.
— Eşti frumuşică.
— Aşa mai merge.
Peste o săptămână medicul începu să vorbească despre externarea lui Bruce. Elisabeth abia aştepta să îl aibă din nou acasă. Fu surprinsă când, într-o după-amiază, Joyce îşi făcu apariţia în camera lui Bruce îmbrăcată în uniforma de ospătăriţă.
— Am rugat o colegă să îmi ţină locul o oră, explică ea. A trebuit să vin să vă povestesc despre noul capelan al spitalului. Omul ăsta nu umblă cu ocolişuri. I-am pus întrebări despre lucrurile pe care le discut cu Bruce şi el m-a întrebat dacă am fost vreodată călăuzită spre Cristos. „Nu cred", îi răspund eu. „Atunci o să te călăuzesc eu", zice el. Eu m-am învoit şi de atunci el mi-e călăuză.
Elisabeth clipi năucită.
— Te călăuzeşte spre Cristos? Bruce era tot numai un zâmbet.
— Tu ştiai de asta? îl întrebă Elisabeth. Bruce aprobă din cap.
— Şi bănuiesc că ai vorbit şi tu cu noul capelan?
Bruce încuviinţă din ochi şi schimbă o privire complice cu Joyce.
— Ce este? întrebă Elisabeth.
— Pastorul Phillips spune că vă cunoaşte, răspunse Joyce. Elisabeth trase, uluită, aer în piept.
— Ben Phillips este noul capelan al spitalului? Ben Phillips ţi-a călăuzit paşii spre Cristos?
Joyce zâmbi.
— Trebuie să mă întorc la lucru, spuse ea, şi chiar sub ochii mamei lui, îl săruta pe Bruce direct pe buze.

Elisabeth rămase cu gura căscată.
— Ai dat speranţe unei fete care nu credea în Cristos? întrebă ea după ce Joyce se retrase.
— Ştiam eu că asta se va schimba în scurtă vreme, mamă.
— întâi aflu de Ben Phillips şi acum de asta, murmură ea, clătinând din cap. Dă-mi, Doamne, putere!
Elisabeth ştia că Ben trebuie să fi verificat fişele medicale şi deci aflase totul despre Will. Ii trimise un bileţel invitându-1 să i se alăture într-o după-masă în salonul soţului ei. Involuntar, era de fiecare dată atentă la ţinuta şi la coafura ei, gândindu-se că poate aceea era ziua în care Ben va alege să îi facă o vizită.
Tocmai îi scria unui misionar când Ben apăru în prag.
— Ben, murmură ea, ridicându-se în picioare.
El se apropie şi îi strânse mâna, apoi se uită cu compasiune la Will. Şi făcu ceea ce nu mai făcuse, de ani de zile, niciun alt vizitator: se aplecă să se uite în ochii goi ai lui Will, dădu cuvertura la o parte şi îi strânse mâna noduroasă.
— Will, sunt eu, Ben Phillips. Am venit să mă rog pentru tine. Ben îl imploră pe Dumnezeu să îi dea alinare şi odihnă lui
Will şi să fie milostiv cu Elisabeth.
De pe-acum, Ben se apropia de cincizeci de ani. Părul i se albise aproape complet şi purta ochelari, dar era în formă, îmbrăcat cu gust. Şchiopătatul îi era pronunţat şi încă i se mai vedea cicatricea de pe gât.
îi explică lui Elisabeth că, după absolvirea seminarului, slujise la trei parohii şi, de îndată ce se ivise prilejul de a face ceva diferit, profitase de el fără să stea pe gânduri.
— Consiliile parohiale se amestecă tot mai mult în activitatea bisericilor şi eu unul m-am cam săturat.
La fel stăteau lucrurile şi la Christ Church, dar Elisabeth preferă să nu vorbească despre asta.
— Acum dedic mai mult timp cântărilor, adăugă Ben. Ca pe vremuri. Sunt mereu în căutare de imnuri speciale pentru slujbe. Ştiu că tu ai un dar de la Dumnezeu pentru muzică.
— Nu prea trec pe aici dimineaţa.
— Dacă se întâmplă, totuşi, să vii şi ai fi dispusă...

— Cum îţi este familia?
— Ambii mei părinţi au murit, răspunse Ben. Iar eu sunt celibatar. Ce s-a ales de mătuşa ta?
— Ultima oară când am auzit de ea se afla într-un azil de bătrâni, dar nu a luat niciodată legătura cu mine. Este minunat să te revăd, Ben.
Pe parcursul următoarelor luni, Ben continuă să o viziteze de două-trei ori pe săptămână. într-o zi o rugă să îl acompanieze la pian în capela spitalului. Ea îşi luă o zi liberă şi veni.
— Cândva ar trebui să cântăm în duet, sugeră Ben după slujbă. Convalescenţa lui Bruce se dovedi a fi mai problematici
decât sperase Elisabeth. După externarea fiului ei, se aşteptase ca acesta să se întremeze rapid şi să reia lucrul ca să strângă bani pentru a începe cursurile la Institutul Biblic Moody în toamn.i lui 1944. Dar Bruce era mai tot timpul deprimat, treceau zile întregi fără să scoată un cuvânt şi era bântuit de coşmaruri. în cele din urmă, se angaja cu jumătate de normă ca muncitor la Fairbanks-Morse, dar lucra fără tragere de inimă şi singura rază de lumină din viaţa lui erau serile de sâmbătă, când venea Joyce în vizită. Elisabeth aranja o cameră de oaspeţi pentru ea, aşa că Joyce înnopta adesea la ei şi mergeau împreună la slujbă a doiui zi. Trudy Childs, după spusele mamei sale, se mutase la altă biserică. Elisabeth era mâhnită că

nu doar copiii, ci şi ea şi Francez se îndepărtaseră una de alta, şi se ruga ca într-o zi să poată fi din nou apropiate.
Până în august, Bruce se înzdrăveni simţitor şi se logodi cu Joyce. Cei doi tineri se cununară de Crăciun şi se mutar.i într-un apartament din circumscripţia a treia. Elisabeth se simţea aproape reconciliată cu fiica sa, cu care ţinea legătura prin scrisori, şi singurul motiv pentru care Betty şi Cliff nu putură lua trenul să vină la nunta lui Bruce fu vremea rea din New Mexico
în mai 1944, Bruce şi Joyce anunţară că la începutul anului viitor avea să vină pe lume primul lor copil. Bruce, care lucra acum cu normă întreagă la Fairbanks-Morse, nu renunţase la visul de a-şi continua studiile şi începuse între timp o serie de cursuri prin corespondenţă puse la dispoziţie de Institutul Moody.
Elisabeth se vedea adesea cu Bruce şi cu soţia lui. Când Benjy se învoi în sfârşit să o primească, aceştia o duseră cu maşina până la penitenciarul din Jackson. Benjamin îi felicitase pe cei doi proaspeţi însurăţei printr-o depeşă dictată capelanului închisorii, dar de întâlnit, insistase să se întâlnească doar cu mama sa.
Elisabeth îl aşteptă în sala de vizite tremurând de emoţie. Când Benjamin fu adus în încăpere, aproape că nu îl recunoscu. Numai piele şi os, părea cu zece ani mai bătrân decât era de fapt. Când el păşi şovăielnic spre ea, Elisabeth îşi desfăcu larg braţele. Chiar dacă nu îi răspunse la îmbrăţişare, Benjy se lăsă îmbrăţişat. Se aşezară la o masă din oţel.
— Cum mai eşti, dragul mamei?
— Binişor, pentru un om condamnat la închisoare pe viaţă.
— Ai primit toate scrisorile pe care ţi le-am trimis? Benjamin aprobă din cap.
— M-am băgat secretar la capelanul închisorii.
— Asta e o veste minunată, Benjamin! Trebuie să te întorci la Domnul.
Benjamin ridică din umeri.
— Ţinem legătura, spuse el, ridicându-se.
Elisabeth era hotărâtă să nu plângă, chiar dacă se temea că tocmai ultimele ei cuvinte îl determinaseră să se retragă atât de repede în cochilia lui.
— Am să-ţi scriu, spuse ea, cu lacrimi în ochi. Pot să te vizitez din nou luna viitoare?
El ridică din umeri.
— Am să-ţi dau de veste.
Elisabeth plecă întrucâtva încurajată în privinţa lui Benjy. Un progres cât de mic era mai mult decât nimic. Rămase încrezătoare şi în privinţa lui Betty. în ultimele sale scrisori, fiica ei părea mai interesată de cele spirituale decât fusese vreodată.
Elisabeth trebuia să admită că i se schimbase cumva şi propria perspectivă asupra lucrurilor. Activităţile de la biserică o făceau

să se simtă împlinită. Poate că aşa o răsplătea Dumnezeu pentru statornicia credinţei sale. Sau poate că aşa voia ea să creadă. Orişicum, găsi mângâiere sufletească în câteva luni reiaţiv liniştite.
Apelul care avea s-o facă să se înfioare pentru tot restul vieţii ori de câte ori auzea târâitul unui telefon veni chiar înainte de miezul nopţii, în cea de-a patruzeci şi cincea iarnă a vieţii sale.
Doar cei înstăriţi aveau mai mult de un telefon în casă, oi Elisabeth nu se mai număra de mult printre ei. Neştiind de c.'i i timp suna telefonul la parter, aceasta nu mai pierdu vremea cu papucii şi, înşfăcându-şi cu ambele mâini cămaşa de noapte, fugi desculţă spre scară. Podeaua rece îi scârţâia sub picioare, amorţindu-i tălpile. Cu doar câteva ore în urmă, termometrul din afara ferestrei de la bucătărie indicase minus 22 de grade.

Nu mai avea cine să se trezească în marea casă de pe **strada** Kelsey.
— Oricine ai fi, să nu închizi, se rugă ea în şoaptă, decât **dacă** aduci veşti rele.
Când ajunse la baza treptelor, murmură o rugăciune şi **ridică** receptorul.
— Sunt eu, Joyce, mamă Bishop. Am avut un accident. Elisabeth îşi încleşta mâna liberă pe gulerul cămăşii de noapte.
Nora ei părea calmă, dar...
— Spune-mi că n-ai pierdut pruncul!
— Eu sunt teafără, mamă Bishop, deci cred că nici pruncul n-a păţit nimic.
— Şi... Bruce?
Joyce şovăi o clipă, răstimp în care Elisabeth îşi auzi bătăile inimii în urechi.
— Bruce pare să fie nevătămat, dar este blocat în maşină.
— Vai, nu! Ai anunţat...?
— Poliţia este pe drum.
— Domnul fie lăudat. Unde sunteţi?
— Destul de aproape, pe şoseaua M-60. Tocmai ne întorceam dintr-o vizită...
— La ora asta?! Joyce, mai e o lună şi naşti!
— Drumul părea uscat, dar la curba aceea mare...
— Da, o ştiu.
— Era gheaţă. Maşina a derapat şi am ajuns în şanţ. Bruce a dat cu spatele şi a reuşit cumva să scoată maşina din apă, dar ne-am răsturnat.
— Dumnezeule!
— Bruce pare să fie teafăr, dar a rămas blocat între scaun şi tabloul de bord.
— Vin imediat.
— Doamne ferește! Am să te sun de îndată ce ajungem acasă. Bruce nici n-a vrut să-ţi spun.
— De ce nu mă mir? oftă Elisabeth. Tu cum ai reuşit să ieşi din automobil?
— Am ieşit pe brânci pe fereastră. Eram în apropiere de o gospodărie de fermieri. Cei ai casei au fost foarte drăguţi. Mi-a părut rău că a trebuit sâ-i trezesc din somn.
— Sună-mă de îndată ce ai noutăţi. Şi ai grijă să mergi la un medic, scumpa mea.
Elisabeth ramase nemişcată în întunericul camerei de zi, fixând felinarul din colţul străzii. Un miracol al ştiinţei, felinarul ilumina de zece ori mai puternic decât lampadarele stradale cu gaz care, pe vremea când era ea copilă, se aprindeau cu mâna, unul câte unul, la asfinţit. Pe atunci, dacă vedeai trei automobile pe an. Acum toată lumea avea maşină. Unii chiar două. Ca să vezi! Ei, dar Bruce al ei nu ar fi rămas blocat sub o căruţă răsturnată.
Covârşită de greutatea unei vieţi înţesate cu amărăciune, Elisabeth căzu în genunchi, cu faţa îngropată în mâini şi dosul palmelor apăsat pe covorul aspru. *Doamne,* începu ea să se roage, *l-ai păzit pe Bruce de atâtea rele. Cu siguranţă că ai planuri măreţe pentru el. Este cu totul şi cu totul al Tău. Călăuzeşte-i pe poliţişti ca să ajungă cât mai grabnic la locul accidentului şi să-l salveze pe cel ce vrea, mai presus de orice, să Te slujească.*
^—

Nici nu concepea să se culce. Se plimba înfrigurată de colo colo, aşezându-se când şi când pe canapea.
Din fragedă copilărie, rugăciunea i se păruse un lucru la fel de firesc ca respiratul. încă de atunci Dumnezeu ceruse mult de la ea, îngăduind să fie pusă la încercare iar şi iar până ce, nemai-având încotro, Elisabeth a trebuit să se încreadă numai şi numai în El. După ce, una după alta, îi fuseseră smulse toate proptele, Elisabeth se simţea adesea ispitită să nu mai păzească poruncile lui Dumnezeu cu atâta sfinţenie.
Nu voia să îşi schimbe trecutul. Dar, tremurând de frig şi de îngrijorare la orele mici ale acelei dimineţi amare, Elisabeth îl imploră încă o dată pe Cel de Sus să îi ocrotească băiatul. După toate loviturile pe care le acceptase de la soartă, după câtă suferinţă îndurase şi cât de

mult dăruise, cu siguranţă că Dumnezeu Se va milostivi să îi îndeplinească şi ei măcar o dorinţă, pe cea mai fierbinte dintre toate. Că doar tot ce se întâmplase până acum în viaţa ei şi a lui Bruce arăta că fiul ei era o jertfă *viei*

Se întrebase îndelung dacă exista vreo răsplată, de această parte a veşniciei, pentru o viaţă închinată pe deplin Domnului. După ani de slujire, nenumărate ore de afundare în Cuvânt şi în rugăciune, Elisabeth se afla din nou în faţa unei răspântii. Credea că înţelege natura atotputernică a lui Dumnezeu, că îi înţelege milostenia. Dar dacă Dumnezeu nu îi cruţa fiul care, deşi aparent nevătămat, era blocat într-o maşină răsturnată pe şoseaua M-60 în toiul acestei nopţi geroase de iarnă, se temea că exista o latură a lui Dumnezeu pe care încă nu o înţelegea - şi care nu îi plăcea deloc.

Capitolul 19

elisabeth se simţea parcă mai singură ca niciodată. Câtă nevoie ar fi avut acum de Will!

Cu ani în urmă, când începuse să îl viziteze zi de zi la spital, era oarecum supărată pe el că o lăsase de izbelişte. Ştia că el nu are nicio vină. Dar cu ajutorul lui i-ar fi fost mai uşor să ţină casa, să îl ţină în frâu pe Benjy, să se asigure că Betty mai respiră...

Prietenele ei, care crescuseră împreună cu ea în sânul bisericii, se îndepărtaseră şi ele. Bolile mintale - căci nu exista alt mod de a descrie maladia lui Will - constituiau, pur şi simplu, un subiect tabu. Elisabeth fusese naivă să creadă că prietenii lui Will sau ai ei se vor duce să îl vadă. Toţi găseau fel şi fel de scuze. Frances Childs, bunăoară, a spus că era prea devastată de faptul că nu putea face copii ca să reziste „stresului" de a-1 vedea pe Will într-o stare atât de jalnică. Oricâtă alinare i-ar fi adus lui Will vederea unor chipuri cunoscute, singurii care l-au vizitat vreodată au fost pastorul Hill şi soţia acestuia. Noul pastor nici măcar nu ridicase problema.

Poate era mai bine că Will nu trebuise să îndure suferinţa şi greutăţile prin care trecuse ea. Dar cât de minunat ar fi ca într-o noapte ca asta cineva să o ţină în braţe, să îi spună cuvinte liniştitoare, să se roage cu ea - cât de minunat ar fi să aibă cu cine împărţi această povară!

M-am rugat ani în şir ca Tu să fii partea mea de moştenire, se rugă ea. *Dar n-am ştiut niciodată cu adevărat ce înseamnă asta. Dacă înseamnă că Tu eşti tot ce am şi tot ce îmi trebuie, atunci în momentul ăsta am nevoie să îmi fii tată, soţ şi prieten. Cât durează să scoţi un om dintr-o maşină? Iartă-mi îngrijorarea. Ajută-mă să găsesc pace în Tine. Ştiu că eşti atotputernic şi cred că mă iubeşti şi Te implor să cruţi viaţa fiului meu.*

Ajunsă la capătul răbdării, Elisabeth sună acasă la Bruce şi Joyce. Nu răspunse nimeni.

Sună la poliţie.

— Poliţia din Three Rivers. Vorbiţi cu ofiţerul Fox. Elisabeth îi relată ceea ce îi spusese Joyce despre accident.

— Nu înţeleg de ce nu am primit nicio veste până acum.

— Vă rog să sunaţi la spital, doamnă Bishop.

— De ce? Ce s-a întâmplat?

— Nu sunt în măsură să...

— A păţit ceva fiul meu?

— Doamnă, vă rog să mă iertaţi, dar am primit instrucţiuni să...

— Cât de gravă este starea lui?

— Tocmai voiam să vă sun, doamnă Bishop. Doriţi să vă trimit o maşină...?

— Am să mă duc cu maşina mea până la spital, îl întrerupse Elisabeth. Dar vreau să ştiu la ce trebuie să mă aştept.

— Nu mi s-au dat toate detaliile.

— Fiul meu a... murit?

— Din câte ştiu eu, nu.

— Dar este rănit.
— Eu aşa am înţeles.
— Şi nora mea cum se simte? Era vorba că mă va suna.
— Ea ne-a rugat să luăm legătura cu dumneavoastră, doamnă Bishop.
— *Ea* este teafără?
— Cred că da.
— Atunci de ce nu m-a sunat *ea?*
— Nu vreau să vă alarmez, dar am fost instruit să vă rog să veniţi degrabă.
Elisabeth îşi aruncă paltonul peste capot - *lumea va înţelege* -îşi puse ghetele şi coborî cu băgare de seamă treptele din dos până în garaj.
Vechiul Ford cârâi prelung, apoi porni. Picioarele goale îi erau atât de îngheţate în ghete că Elisabeth uită, pentru prima oară în viaţa ei, să închidă uşa glisantă de la garaj. Rugile îi erau incoerente. Bolborosea versete pe care le ştia din copilărie: „Şi tot astfel şi Duhul ne ajută în slăbiciunea noastră: căci nu ştim cum trebuie să ne rugăm. Dar însuşi Duhul mijloceşte pentru noi cu suspine negrăite. Şi Cel ce cercetează inimile ştie care este năzuinţa Duhului; pentru că El mijloceşte pentru sfinţi după voia lui Dumnezeu. De altă parte, ştim că toate lucrurile lucrează împreună spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, şi anume spre binele celor ce sunt chemaţi după planul Său."
De câte ori nu îi răsunase în gând acest ultim verset, încercând parcă s-o convingă că slăbiciunea lui Will, fărădelegile lui Benjy, astmul lui Betty, toate făceau cumva parte din planul lui Dumnezeu? Elisabeth nu se îndoia că Biblia propovăduia adevărul. Dar de pe-acum era convinsă că, fie ea nu fusese chemată după planul lui Dumnezeu, fie lucrurile lucrează împreună spre bine doar după ce sfinţii ajung în rai.
Iar ceea ce se petrecea în noaptea aceasta nu avea nicio noimă.
— Doamne, fă să fie în viaţă.
Trase maşina în faţa intrării de la Urgenţe şi se năpusti înăuntru. Patru poliţişti în uniformă, cu expresii grave, o priviră cu coada ochiului.
— Doamna Bishop? întrebă o asistentă din spatele unui birou.
— Trăieşte? Trăieşte fiul meu?
— Este operat chiar în momentul de faţă.
— Operat?...
— Nu ştiu încă toate detaliile...
— Ba da, ştiţi! De ce nu îmi spune şi mie cineva ce se petrece?

— Medicul va sta de vorbă cu dumneavoastră de îndată ce va ieşi din sala de operaţii.
— Unde-i nora mea?
— în sala de aşteptare. Vă aşteaptă.
— Bine, dar ce s-a întâmplat? Mi s-a spus că... Elisabeth se răsuci spre poliţişti.
— Care dintre dumneavoastră a fost la locul accidentului? Unul dintre ofiţeri stătea cu capul îngropat în palme, avea
încheietura de la mâna dreaptă în ghips şi un pantof special în piciorul drept ce îi proteja degetele bandajate. Elisabeth porni spre el, dar un alt poliţist o opri.
— îmi pare rău, doamnă, dar acest ofiţer nu este pregătit să discute despre cele întâmplate. Colegul lui, care se afla în aceeaşi maşină, tocmai a murit.
— Colegul lui... adică a avut loc un...
— Da, doamnă, a avut loc un accident mortal. Şi nici fiul dumneavoastră nu este încă în afara pericolului, aşa că vă sfătuiesc să...
— Bine, dar nu puteţi să-mi spuneţi ce s-a întâmplat?

— Eu nu am fost de faţă, şi deocamdată nu pot să vă permit să îmi luaţi colegul la întrebări.
Elisabeth o găsi pe Joyce la capătul coridorului, cu faţa schimonosită, mângâindu-şi încet pântecul. Avea picioarele învelite cu o pătură groasă, iar pantofii şi şosetele ude îi erau aşezate lângă un calorifer.
— Te simţi bine, draga mea? o întrebă Elisabeth, aşezându-se lângă ea.
Joyce dădu din cap.
— Doar că sunt obosită şi mi-e frig.
— Dar ce s-a...?
— Maşina poliţiei s-a ciocnit de maşina noastră!
Poftim? Aşa răspunsese Dumnezeu rugăminţii ei ca maşina poliţiei să ajungă cât mai grabnic la locul accidentului?!
— Probabil că poliţistul care conducea nu şi-a dat seama că merge cu viteză prea mare şi că drumul era îngheţat, continuă

Joyce. Culmea e că îl cunosc. E Guy Hiestand. Pe vremuri participa la curse de maşini cu tata.
— Atunci ar fi trebuit să ştie că merge prea repede.
— Ar fi trebuit.
— Ce viteză avea când s-a ciocnit de maşina voastră? Joyce ridică din umeri.
— Ştiu doar că am auzit un zgomot teribil, maşina politiei a împins-o pe a noastră înapoi în şanţ şi maşina s-a răsturnat într-o rână în apă.
începu să plângă.
— Bruce nu merita să i se întâmple una ca asta! După toate prin câte a trecut, să rămână blocat în maşină, cu apa care tot creştea...
— A rămas blocat sub apă?
— Se zbătea să îşi ţină nasul la suprafaţă. M-am năpustit în şanţ şi am încercat să balansez maşina, dar...
— Joyce, cum ai putut să faci una ca asta în starea ta? Eşti însărcinată în luna a opta!
— Şi ce, ar fi trebuit să-1 las să se înece? Guy se rănise şi el şi încerca să-1 readucă în simţuri pe colegul lui, care părea că şi-a pierdut cunoştinţa.
— Cum l-ai scos pe Bruce din maşină?
— Fermierul venise după mine şi, împingând împreună maşina, am reuşit s-o mişcăm îndeajuns cât Bruce să nu fie cu capul sub apă. în cele din urmă, au sosit pompierii şi l-au scos din maşină.
— Cât de gravă era starea lui? Joyce clătină din cap.
— Pompierii l-au pus pe o targa şi i-au prins capul cu nişte curele. îi curgea sânge din urechi. Medicul de gardă a pomenit ceva de leziuni interne. Mi-au zis că chirurgul care îl operează va sta de vorbă cu mine de îndată ce poate. Iar eu am cerut să te anunţe cineva şi pe dumneata.
Elisabeth îi luă mâinile într-ale sale şi începu să se roage.

— Tată, am renunţat să încerc a-Ţi înţelege căile. Dă-le medicilor înţelepciune şi foloseşte-te de îndemânarea lor ca să...
Elisabeth realiză subit că ultima dată când se rugase ca Dumnezeu să se folosească de abilităţile profesioniştilor, poliţia nu făcuse decât să înrăutăţească lucrurile. Se temea că, dacă se ruga mai departe, ar spune lucruri nepotrivite pentru urechile unei tinere proaspăt creştinate.
— Joyce, n-ai vrea să continui tu?

Tăcere. Elisabeth deschise ochii şi aruncă o privire spre nora ei.
— în momentul ăsta sunt supărată pe Dumnezeu, mamă-soacră. Şi Elisabeth era, dar nu putea s-o recunoască.
— Ai grijă ce spui, scumpa mea.
— Vorbesc serios! Ştiu de la Bruce că dumneata te rogi neîncetat, că te încrezi în Dumnezeu în toate.
— încerc.
— De ce? Unde este mâna lui Dumnezeu în toate astea?
— Păi, tu ai scăpat nevătămată... Joyce se ridică greoi în picioare.
— Când a fost ultima oară când Dumnezeu a răspuns rugilor dumitale?
— Când Bruce şi-a recăpătat glasul, când tu ai devenit creştină, când fiul meu s-a întors acasă. Dumnezeu ne ascultă rugile, Joyce. Dar căile Lui nu sunt căile noastre.
— Cu siguranţă că nu! N-a trecut Bruce prin destule greutăţi? Ce lecţii mai trebuie să primească de la viaţă?
— Poate că *eu* mai am ceva de învăţat.
— Dumneata ai suferit deja cât pentru o viaţă de om!
— Ia, te rog, loc, o îndemnă Elisabeth, întinzând mâna spre ea. Gândeşte-te la prunc.
Joyce se aşeză îmbufnată, iar Elisabeth o ajută să îşi aranjeze paltonul şi pătura. Apoi slobozi un oftat.
— Poate că l-am aşezat pe Bruce pe un piedestal prea înalt. Poate că l-am pus pe el în centrul existenţei mele, în loc să îl pun pe Domnul.
— Şi *Bruce* trebuie să sufere din cauza asta? Mă întrebam dacă o să-1 laşi să plece de lângă dumneata după ce ne vom căsători, şi recunosc că te-ai comportat admirabil. Dar nu-mi place ce se întâmplă în momentul ăsta. Dacă Bruce păţeşte ceva, n-am să I-o iert niciodată lui Dumnezeu.
— Of, Joyce, nu spune aşa ceva.
Joyce nu răspunse. Deşi detesta să simtă plutind în aer acuzaţiile aduse Domnului, Elisabeth nu le putea respinge întru totul. Dacă Bruce murea într-un mod atât de absurd şi de arbitrar, ce să mai creadă ea despre Dumnezeu? Credinţa, rugăciunile, devotamentul, supunerea ei chiar nu contau deloc?
Era revigorant că nora ei se simţea liberă să spună deschis ce gândeşte, dar ea nu putea să dea rostire propriilor îndoieli de faţă cu o tânără ce abia îl găsise pe Dumnezeu.
— Joyce, orice s-ar întâmpla, noi ne vom încrede în Dumnezeu şi în iubirea pe care ne-o poartă.
Joyce îşi lăsă capul între umeri, îşi trase în sus gulerul hainei, apoi întoarse privirea spre ea.
— Orice s-ar întâmpla? Elisabeth încuviinţă din cap.
— Absolut.
De s-ar simţi, într-adevăr, atât de sigură! *Doamne, de astă dată ai grijă ce faci.*
Joyce clătină din cap, cu mâinile vârâte în buzunare.
— Să înţeleg că, dacă Bruce nu scapă cu viaţă, dumneata vei susţine în continuare că Dumnezeu a ştiut ce face?
— Nu va fi uşor, îngână Elisabeth, simţind cum i se clatină credinţa.
Joyce întoarse capul.
— Dumnezeu ar face bine să mi-1 redea pe Bruce teafăr. Soţul meu îmi spune tot timpul cât de tare îşi doreşte să îl slujească. E convins că a fost supus atâtor încercări tocmai ca să devină un pastor mai bun.
— Tocmai de aceea Dumnezeu are să-i cruţe viaţa. Joyce se întoarse iar cu faţa spre ea.

— Şi dacă nu i-o cruţă?
Elisabeth avea impresia că înoată împotriva unui curent puternic.
— Nu te enerva. Gândeşte-te la prunc.
Joyce azvârli pătura la o parte, se ridică iar şi făcu greoi câţiva paşi.
— Tocmai la el mă gândesc! Pruncul ăsta are nevoie de un tată.
— Trebuie să ne rugăm.
— M-am rugat destul! ripostă Joyce. Prin câte trebuie să mai treacă Bruce? Şi-a închinat Domnului întreaga viaţă!
îşi făcu apariţia o asistentă.
— Domnul medic a trimis vorbă din sala de operaţii că poate aţi vrea să chemaţi un pastor...
— De ce? sări Joyce. Bruce este pe moarte?
— Operaţia încă nu a luat sfârşit, doamnă Bishop. Aţi dori să chemaţi pe cineva?
— Pastorul Clarkson este plecat din oraş, spuse Elisabeth.
— Prefer, oricum, să-1 chem pe pastorul Phillips. Asistenta se duse să îl sune.
— Ar trebui să ne rugăm mai departe.
— Sunt sătulă de rugăciuni, ripostă Joyce. Dumnezeu va face ce vrea El. Dacă Bruce scapă cu viaţă, dumneata ai să-I mulţumeşti Celui de Sus. Dacă Bruce moare, ai să spui că misterioase sunt căile Domnului. Aşa că e totuna...
— Of, Joyce...
Dar Joyce păstră cu încăpăţânare tăcerea. îşi puse picioarele pe un scaun şi se lăsă pe spate, rezemându-se cu coatele pe spătar.
După o jumătate de oră, Elisabeth conchise că lipsa de veşti trebuie să constituie, ca de obicei, o veste bună.
— Pesemne că medicii fac progrese. Joyce o privi oripilată.
— Dumneata chiar eşti o optimistă incurabilă? în momentul ăsta probabil că se zbat să îl ţină în viaţă.
— Trebuie să gândim pozitiv. Joyce clătină din cap.
— Mda, poate că maşina noastră nu a fost făcută praf, o luă ea în răspăr pe Elisabeth. Cele întâmplate în noaptea asta poate că i-au făcut *bine* pruncului. Orişicum, măcar am petrecut şi noi două puţin timp împreună, nu-i aşa?
Elisabeth nu îşi putu ascunde mâhnirea.
— Iartă-mă, mamă-soacră. Nu mai ştiu ce vorbesc.
— Te înţeleg, scumpa mea, dar nu da vina pe Dumnezeu. Cât îşi dorea să îşi poată urma propriul sfat!
Peste câteva minute, când se întoarse de la toaletă, Elisabeth recunoscu vocea lui Ben. Acesta stătea de vorbă cu chirurgul lângă liftul de după colţ.
— Vorbiţi întâi cu mama lui Bruce. Este o femeie puternică şi o poate ajuta pe soţia lui.
— Da, răspunse medicul. Văduva va avea nevoie de ea. Elisabeth se prăbuşi, izbindu-se cu genunchii de podeaua tare.
— Nu, Doamne, Te rog, nu-mi face una ca asta!
Ben şi medicul o însoţiră până în sala de aşteptare. Joyce se ridică repede în picioare.
— Ce s-a întâmplat? Spuneţi-mi ce s-a întâmplat!
— Vă rog să vă aşezaţi, o sfătui medicul.
— Spuneţi-mi odată! Ben o ajută să se aşeze.
— Doamnă Bishop, începu medicul, cu părere de rău vă anunţ că soţul dumneavoastră a murit în urma unor leziuni cerebrale grave. Vă asigur că am făcut tot ce a fost omeneşte posibil pentru a-1 salva.
Elisabeth simţi că îi zvâcnesc genunchii şi i se puse un nod în gât.

— Vreau să îl văd, spuse Joyce. Medicul se întoarse spre Elisabeth.
— Aceasta este şi dorinţa dumneavoastră?
Elisabeth era mută de durere. Nu putea concepe să îşi vadă fiul mort. Scutură din cap, temându-se că se va prăbuşi din nou.
— Vino cu mine, mamă, îi spuse Joyce.
Ben rămase în pragul sălii de operaţii, iar doctorul le conduse pe cele două femei înăuntru.

— A trebuit să îl radem în cap, spuse acesta, trăgând cearşaful de pe faţa lui Bruce, după care se retrase în tăcere.
Incizia fusese deja suturată. Bruce avea faţa netedă şi pală, ochii închişi şi gura întredeschisă.
— Bruce, şopti Joyce, înfiorându-se.
Elisabeth o luă de mijloc şi şopti, la rându-i, numele fiului său.
Ar fi vrut să îl îmbrăţişeze, să îl sărute, să îl implore să revină la viaţă. Acesta era coşmarul care o bântuise clipă de clipă câtă vreme fiul ei fusese plecat pe front. Iar acum se întâmpla aievea. Nu îşi putea lua ochii de la el, ştiind că data viitoare avea să îl vadă în sicriu la sediul firmei de pompe funebre, înconjurat de prieteni care vor încerca să găsească o explicaţie inexplicabilului.
Joyce se răsuci pe călcâie şi părăsi cu paşi apăsaţi sala de operaţii, lăsând-o singură cu fiul ei. Elisabeth se întoarse în timp, la ziua când îl născuse - parcă fusese ieri!... Şi atunci Bruce avusese aceeaşi piele netedă, acelaşi chip liniştit. Elisabeth nu-şi putea stăpâni tremurul mâinilor. Muşchii spatelui şi ai gâtului i se înnodară într-un ghem dureros. Emoţiile ce o năpădiră o speriau, îi venea să urle, să strige, să îl blesteme pe Dumnezeu. Ar fi vrut să smulgă de pe masa de operaţie frumosul trup al odorului ei aflat în floarea vârstei, să îl ducă departe de locul acela şi să-1 ţină lângă ea pentru totdeauna. Nu îndrăzni să îi cuprindă faţa în palme şi să îi sărute obrazul. Dacă nu ieşea imediat de acolo, avea să se prăbuşească iar.
Simţi o mână puternică şi blajină pe umăr şi Ben o conduse afară. Joyce se uită înverşunată la ea, apoi la Ben, pretinzându-le parcă o explicaţie. Ben îşi petrecu braţul pe după umerii tinerei.
— Joyce, orice ţi-aş spune eu în clipa aceasta...
— Mie să-mi spuneţi de ce a făcut Dumnezeu una ca asta! îl repezi Joyce. De ce m-a făcut să mă îndrăgostesc de cel mai minunat om pe care l-am cunoscut vreodată, ca acum să îl răpească de lângă mine?
— Nu suntem noi în măsură să...
— Cum? N-am voie să pun la îndoială dreptatea lui Dumnezeu cel Atotputernic când El mi-a luat bărbatul înainte ca pruncul nostru să...
— Nu Dumnezeu ţi 1-a luat...
— Atunci cine? Ce rost are să crezi, ce sens are să lupţi? Elisabeth îşi lăsă umerii să cadă. Ştia că ar trebui să încerce a
salva credinţa plăpândă a nurorii sale proaspăt creştinate. Dar şi ea era la fel de mânioasă ca Joyce. Se temea pentru soarta acelui prunc nenăscut, dar era prea covârşită de indignare şi de durere ca să poată spune ceva.
— Joyce, spuse Ben, Dumnezeu vrea să fii sinceră cu El.
— Nu vreau să vorbesc cu El.
— Dar El vrea să te asculte. Crezi că El nu ştie ce simţi?

— Dacă Dumnezeu ar fi avut câtuşi de puţin de-a face cu asta, ripostă Joyce, ar fi avut grijă de Bruce.
Elisabeth era întru totul de acord.
La insistenţele lui Ben, acesta le duse pe amândouă acasă la Elisabeth cu maşina acesteia, urmat de o maşină a poliţiei cu care avea să se întoarcă apoi la locul unde îşi lăsase propriul automobil. Ben o sfătui călduros pe Joyce să rămână la soacra ei până ce va aduce copilul pe lume - pentru binele amândurora. Joyce nu răspunse, dar Elisabeth îi intui resemnarea. Nora ei urcă, sprijinită de Ben, la etaj.
Când coborî, Ben o găsi pe Elisabeth cu paltonul încă pe ea, stând nemişcată în antreu, de parcă n-ar fi ştiut ce să facă.
— Cred că niciuna dintre voi nu va putea dormi la noapte, spuse el.
Elisabeth clătină din cap.
— Şi mie mi-e greu să accept, adăugă Ben. Elisabeth îşi încleşta mâinile şi îşi lăsă capul în pământ.
— Cât îmi doresc să pot da timpul înapoi şi să fie iar ieri..., murmură ea cu o voce spartă.
— Am să trec zilnic pe la Will...
— Am să mă duc eu.
— O... în regulă.

Ben pironi podeaua.
— îmi fac griji pentru Joyce. Poate că, împreună, am putea s-o...
— Eu îmi fac griji pentru propria mea credinţă, Ben.
— E firesc ca în astfel de clipe să ţi se clatine credinţa.
— Nu şi pentru mine. Doar că am ajuns la capătul puterilor. Ben îşi lăsă capul într-o parte şi oftă.
— Am învăţat cu mult timp în urmă că vorbele nu sunt de niciun ajutor în astfel de momente, spuse el. Dar te rog un singur lucru: nu lua nicio hotărâre până nu te odihneşti un pic. Pentru moment, dacă simţi nevoia să te îmbrăţişeze un vechi prieten, îţi stau la dispoziţie. Mă cunoşti îndeajuns de bine ca să ştii că n-aş îndrăzni vreodată să fiu nerespectuos cu tine.
— Ştiu, Ben.
— Aşadar, îmi dai voie să te îmbrăţişez?
— Nu. Dar îţi mulţumesc.
— îmi dai voie să mă rog pentru tine? Elisabeth clătină din cap.
— Nu vrei să te conduc până sus? Elisabeth clătină iar din cap.
— Am să te port în gând, spuse el, trecând pe lângă ea şi ieşind în noaptea rece.
Fără să îşi dea jos paltonul, Elisabeth urcă încet treptele până la etaj, ţinându-se cu o mână de balustradă, regretând că nu acceptase îmbrăţişarea încurajatoare a lui Ben.
în dormitor, se aşeză moale pe marginea patului, îşi azvârli ghetele cât colo şi, cu tălpile pe podea, se întinse pe spate. Rămase aşa până în zori. Fără să doarmă. Fără să se roage.

Capitalul 20

In dimineaţa zilei următoare, Elisabeth era prea zdruncinată de durere şi de îndepărtarea ei de Dumnezeu ca să suspecteze ceva când Joyce o rugă să o ducă cu maşina până la apartamentul pe care îl împărţise cu Bruce ca să îşi ia câteva lucruri.
Elisabeth se oferi să o ajute, dar Joyce spuse că vrea să rămână o vreme singură.

— Sigur că da. Vrei să te iau cu maşina când mă întorc din Kalamazoo?
— Te sun eu.
Elisabeth ar fi vrut să îi adreseze câteva vorbe de încurajare la despărţire, dar avea sufletul pustiu. Rugăciunile îi erau presărate cu atâta înverşunare şi mânie că se simţea aidoma sfătuitorilor lui Iov şi se temea să nu hulească împotriva lui Dumnezeu. Exista vreun sens în toate astea? Sau chiar toate promisiunile din Scriptură erau mincinoase? Unde erau viaţa din belşug, bucuria de a-L cunoaşte pe Dumnezeu, lucrurile care lucrează împreună pentru împlinirea binelui?
încercă să se roage pentru Joyce, dar asta o întărâtă şi mai tare. Joyce era unul dintre motivele pentru care Bruce ar fi trebuit să fie încă în viaţă. Ce se va alege acum de credinţa ei?
Elisabeth avu o presimţire sumbră de cum păşi în spital. Angajaţii mai vechi părură toţi surprinşi să o vadă şi îi oferiră condoleanţe. Ea nu putu decât să încline din cap şi porni

mai departe spre salonul lui Will. Cum de aflaseră atât de repede vestea?
Infirmierii se obişnuiseră să păstreze salonul lui Will aşa cum îl lăsa ea în ajun. Ştiau că lui Elisabeth îi face plăcere să dea singură la o parte draperiile şi să deschidă storurile ca să împrospăteze camera pentru Will. Soţul ei nu se mai mişcase de ani de zile şi nu avea nicio reacţie. De câteva ori pe zi, un angajat venea să îl întoarcă de pe o parte pe alta ca să prevină apariţia eventualelor răni provocate de şederea îndelungată în pat. Chiar şi aşa, Elisabeth continua să-i vorbească, să-1 ţină de mână, să îl mângâie.
înainta încet pe coridor, simţindu-şi încă genunchii zvâcnind de durere. întunericul din cameră se potrivea stării ei de spirit şi nu se duse să dea draperia la o parte. Fără să aprindă lumina, se duse direct la silueta nemişcată de sub pături. De pe-acum, Elisabeth se obişnuise cu înfăţişarea soţului ei. Dar, în dimineaţa aceasta, Will arăta parcă şi mai împuţinat la trup. Stătea întors pe o parte, în poziţie de fetus, şoldurile-i ososase constituind singura proeminenţă din pat. Aşa cum făcea de ani de zile, Elisabeth căută sub pături pumnul lui încleştat, îi desfăcu degetele şi apoi le lăsă să se strângă în jurul mâinii ei.
Nu putea distinge prin întuneric dacă Will avea ochii închişi sau deschişi. Se aplecă spre el. Will respira adânc şi regulat.
— Will, şopti ea, ne-a murit puişorul. Mă bucur că nu înţelegi ce îţi spun. Nici eu nu pot să înţeleg cum s-a putut întâmpla aşa ceva. Ce-aş vrea să mă scufund şi eu în uitare!... Dar îmi pare rău că nu pot sta de vorbă cu tine. Că nu poţi să-mi explici Psalmul 37 şi toate acele versete pe care le-am îndrăgit o viaţă întreagă. Nu mai pot să mă rog. Nu pot să dorm. Nu pot să mănânc. Sunt supărată pe Dumnezeu. Nu îl înţeleg. Am trecut prin destule nenorociri, am învăţat destule lecţii de viaţă.
Slăbită de oboseală şi de durere, Elisabeth dădu drumul mâinii lui Will, îi trase pătura până la gât şi se aşeză într-un scaun pliant lângă perete. Fără să-şi scoată paltonul, rămase de veghe la căpătâiul celui care fusese cândva Will Bishop. O durea tot

corpul, sufletul îi era amorţit. Ar fi dat orice să se poată scufunda în somn. Exista vreo cale de scăpare din această noapte a sufletului? Nepotul ei avea să vină pe lume luna viitoare, dar ea nu putea să se bucure. Oare era posibil să supravieţuiască acestei dureri monstruoase ca să poată creşte acel prunc împreună cu Joyce în casa în care crescuse Bruce?
Dădea, moţăind, din cap când Ben Phillips intră în vârful picioarelor şi îşi trase un scaun alături de ea. Elisabeth înclină absentă din cap. Când Ben îi luă mâna în palme, Elisabeth se întoarse în timp, la clipa când îi simţise prima dată atingerea -caldă, fermă, plină de compasiune.

— Putem sta un pic de vorbă? o întrebă el în şoaptă. Elisabeth ridică din umeri.
— Joyce m-a rugat să ţin eu slujba de înmormântare la Christ Church. Am vorbit deja cu pastorul Clarkson şi el nu are nimic împotrivă.
Elisabeth dădu din cap. Spre surprinderea ei, era bucuroasă că această responsabilitate neplăcută îi revenea acum lui Joyce, nu ei. Doar să-i spună cineva când să fie acolo.
— Este totul în regulă, Elisabeth?
Elisabeth se răsuci încet cu faţa spre el şi îl pironi cu privirea.
— în afară, firește, de durerea evidentă cu care te confrunţi în momentul acesta, completă Ben.
O întreba dacă era în pragul sinuciderii? Nu, nu era. Dar nu voia să audă detaliile înmormântării fiului ei. Ar fi preferat să se scufunde într-un somn dulce, care să-i alunge durerea din suflet. Nu putu decât să clatine din cap. încă nu vărsase nicio lacrimă, de parcă durerea i-ar fi fost zăgăzuită de o mânie teribilă.
— Trebuie să-ţi dau o veste neplăcută, Elisabeth. Secătuită de puteri, Elisabeth închise ochii şi aproape că nu îi
mai putu deschide.
— Ben, nu mai pot suporta încă o veste proastă. înţelege-mă, te rog.
— Nu e o nenorocire, dar e ceva ce trebuie să ştii. Văzând că ea nu răspunde, Ben adăugă:

— Joyce se mută din apartament.
Elisabeth îşi adună toate puterile ca să-şi întoarcă privirea spre el.
— Este în regulă. Poate să stea la mine cât timp doreşte.
Ben îi dădu drumul la mână şi se aplecă înainte, cu coatele rezemate pe genunchi.
— M-a rugat să îţi dau eu vestea. Nu va mai sta la tine.
— Bine, bolborosi Elisabeth, dar măcar până la naşterea pruncului...
— Ştie că asta este dorinţa ta, dar s-a mutat deja înapoi în parcul de rulote.
Elisabeth îngustă, nedumerită, ochii.
— Dar de ce a făcut una ca asta?
— Se pare că verişoara ei locuieşte acolo cu iubitul...
— Acela nu-i un mediu potrivit pentru...
— Am rugat-o fierbinte să mai rămână măcar o vreme cu tine, dar e supărată şi ferm hotărâtă...
— E supărată pe mine? îl întrerupse Elisabeth, simţind subit că o ia cu călduri.
Se ridică în picioare şi Ben o ajută să-şi scoată paltonul.
— Tu II reprezinţi pe Dumnezeu în ochii ei, spuse el. Şi Joyce este supărată pe Dumnezeu.
Şi eu sunt, gândi Elisabeth, apoi spuse cu voce tare:
— Trebuie să stau de vorbă cu ea.
— Tocmai asta e, Elisabeth. Joyce nu vrea să-ţi mai vorbească. Spre ruşinea lui Elisabeth, după ce fusese incapabilă să
jelească moartea odorului ei scump, acum usturimea insultei o aduse în pragul lacrimilor.
— De ce nu se gândeşte la prunc? stărui ea. In perioada aceasta ar fi ideal pentru ea să stea la mine.
Ben îşi desfăcu braţele a neputinţă.
— Am implorat-o. Dar ea nici nu vrea să audă. Sunt convins că locul acela îi aminteşte de Bruce şi...
— Şi mie îmi aminteşte de el, Ben, dar *eu* nu plec. Ben se ridică în picioare.

— Te superi dacă trag draperia?

Văzând că Elisabeth nu protestează, Ben dădu draperia la o parte şi deschise storurile. Razele puternice invadară camera şi Elisabeth îşi duse mâna la ochi.
— Joyce este o femeie matură, Elisabeth. Liberă să aleagă ce vrea.
Elisabeth clătină din cap, se ridică în picioare şi se întinse. Ameţită din cauza mişcării bruşte, se dezechilibra. Ben o prinse de braţ şi o ajută să se aşeze la loc.
— Numai gândul că am să rămân acum singură în casă...
— Ai să fii tare şi ai să treci şi peste asta.
— Eu nu sunt atât de sigură, răspunse Elisabeth, obişnuin-du-şi ochii cu lumina. Mi-e gol paharul, Ben. Spre cine să mă întorc acum, când nu mă mai încred în Cel spre care mă întorceam înainte?
— Acum vorbeşte durerea din tine. Şi oboseala.
— Adevărul e că n-am avut în viaţa asta decât dezamăgiri. Chiar tot ce face Dumnezeu trebuie să fie absurd?
Ben făcu un pas spre uşă.
— Nu ştiu dacă vrei răspunsuri sau compătimire, zise el, stând cu spatele la Elisabeth. N-am pretins niciodată că aş şti ce este în mintea lui Dumnezeu.
Elisabeth oftă adânc, simţindu-se în pragul colapsului. Ben se întoarse şi se aşeză lângă ea. Elisabeth tânjea după o atingere. Ar fi vrut să plângă la pieptul lui, să fie strânsă în braţe şi legănată. Nu pentru că Ben fusese prima ei dragoste, ci pentru că o cunoştea, ţinea la ea şi - spera ea - o înţelegea.
— „Domnul să-ţi fie desfătarea", începu ea în şoaptă, „şi El îţi va da tot ce-ţi doreşte inima. încredinţează-ţi soarta în mâna Domnului, încrede-te în El, şi El va lucra."
Ben zâmbi.
— Nepreţuite promisiuni.
— Dar sunt promisiuni deşarte, Ben! Mie Domnul mi-a fost desfătarea toată viaţa. Crezi că eu mi-am dorit să nu îmi cunosc niciodată mama? Să îmi pierd tatăl? Să fiu dată afară din

propria-mi casă? Să îmi pierd toţi copiii? La numai 46 de ani, soţul meu zace în acest pat fără să ştie de el şi cine ştie câţi ani o să mai zacă aşa. Dumnezeu îmi dăruieşte fiul la care visează orice mamă, îl salvează în mod miraculos de la moarte iar şi iar şi apoi îl lasă să moară în acest mod stupid?
Pe măsură ce vorbea, ridica tot mai mult glasul, până ce ajunse să strige. Şi odată cu strigătele veniră şi lacrimile.
— Nu vreau să înţeleg tainele cerului! Vreau doar ca Dumnezeu să facă măcar o dată ceva care să nu fie absurd!
Ben se ridică în picioare.
— Hai să ne plimbăm puţin.
— Ben, sunt epuizată. Mă dor genunchii.
— Doar până în camera de zi, insistă el.
Elisabeth se lăsă condusă până acolo şi se aşeză pe un fotoliu pentru două persoane, cu faţa spre ferestrele dinspre est, prin care se revărsau razele soarelui. Ben se aşeză pe o masă, blocând lumina, cu silueta reflectată de geamul ferestrei.
— Şi eu m-am războit cu Dumnezeu pe acelaşi subiect. Este clar că Dumnezeu nu ne dă tot ce ne dorim. Prin urmare, fie El nu este, cu adevărat, desfătarea noastră...
— A mea a fost toată viaţa, Ben.
— .. .fie interpretăm greşit cuvintele „îţi va da tot ce-ţi doreşte inima".
— Cum am putea să le interpretăm greşit? protestă Elisabeth.
— Ţie Dumnezeu ţi-a dat tot ce-ţi doreşte inima? -Nu!
— Atunci unde-i greşeala?

— Asta te întreb eu pe tine, Ben. Nu am pe cine altcineva să întreb.
— Gândeşte-te că prin cuvintele „îţi va da tot ce-ţi doreşte inima" s-ar putea înţelege că El îţi va *spune* ce ar trebui să-ţi dorească inima.
Elisabeth clipi buimăcită.
Ben îşi duse gândul mai departe.
Ironia sortii

— Cu alte cuvinte, găseşte desfătare în Dumnezeu şi El îţi va spune ce să-ţi doreşti. în acelaşi psalm se zice aşa: „El va face să strălucească dreptatea ta ca lumina, şi dreptul tău ca soarele la amiază. Taci înaintea Domnului şi nădăjduieşte în El."
— Cum să tac şi să mai nădăjduiesc, când sunt atât de furioasă?
— Răspunsul se găseşte în acelaşi psalm: „Lasă mânia, părăseşte iuţimea; nu te supăra, căci supărarea duce numai la rău."
Elisabeth amuţi. îşi lăsă bărbia să-i cadă în piept şi începu să plângă cu suspine.
Ben îşi aşeză mâna peste a ei.
— Peste vreo zece minute trebuie să sosească una dintre văduvele de la fosta mea parohie care urmează să cânte la pian şi cu vocea. în orice altă zi, Dellarae Shockadance s-ar fi putut să te amuze.
Elisabeth ridică uimită privirea.
— Chiar aşa o cheamă?
— Nu mă înţelege greşit, este o făptură minunată. Doar că e cam trupeşă, cam roşie în obraji şi cam prea entuziastă când atacă partiturile. Vino la capelă, iar apoi am să te duc eu acasă cu maşina.
— Bine, dar maşina mea...
— N-ar trebui să conduci nedormită. Mâine am să te aduc eu şi ai să-ţi iei maşina când te întorci în Three Rivers.
— Ar fi un ocol prea mare pentru tine.
— Nu vreau să păţeşti ceva pe drum.
— N-am cuvinte să îţi mulţumesc, Ben. Dac-aş putea dormi puţin...
— Ai să poţi. Te aştept la capelă.
Elisabeth se întoarse ca o somnambulă în camera lui Will să îşi strângă lucrurile, atinse umărul uscăţiv al soţului ei şi ieşi pe coridor. Fu printre primii sosiţi la capelă şi se aşeză în spate. Dellarae clămpănea deja la pian. Purta o rochie roşie care aproape crăpa pe ea, o pălărie cu pană şi un zâmbet cât toate zilele de post. Cânta la pian cu înfloriturі, încheind fiecare frază muzicală cu o notă înaltă.

în scurtă vreme, capela spitalului se umplu. Dellarae părea să se simtă în elementul ei. Cântă un solo, acompaniindu-se la pian, interpretă apoi un duet împreună cu Ben înainte ca acesta să ia cuvântul. Pana de la pălăria ei o transportă pe Elisabeth înapoi în copilărie, la ziua când solista invitată la una dintre întâlnirile prelungite aproape că o făcuse să pufnească în hohote de râs.
Ben cuvântă vreme de douăzeci de minute. Când doamna Shockadance atacă ultimul cântec, Elisabeth ieşi din capelă şi aşteptă afară. în cele din urmă, Ben apăru însoţit de invitata sa şi le făcu cunoştinţă.
— Am auzit foarte multe despre dumneata, începu să turuie Dellarae. A, şi sincere condoleanţe, drăguţă. Bărbatu-meu a murit acu-s aproape zece ani, când eram cam de-o seamă cu dumneata. Dar, lăudat fie Domnul, am avut parte unul de altul vreme de 25 de ani.
Elisabeth încercă să zâmbească, dar nu putu. Să-ţi pierzi soţul după 25 de ani de căsnicie nu

suna atât de rău. Cu o iarnă în urmă, ea lăsase ca aniversarea nunţii ei de argint să treacă neobservată.
Elisabeth o aborda pe Joyce la înmormântare.
— Hai să nu ne îndepărtăm una de cealaltă. Te rog. Vreau să te ajut la creşterea copilului.
Cu ochii ascunşi în spatele ochelarilor de soare, Joyce dădu din cap fără să spună nimic. Un grup format din vechi prieteni şi probabil rude de-ale ei - Joyce nu îi prezentă pe nimeni - se înghesuiră pe primul rând. Miroseau a tutun şi a transpiraţie şi, după slujbă, se adunară cu toţii în curte, unde aşteptară fumând maşina care avea să îi ducă la cimitir.
Nici cuvintele calde rostite de Ben nu reuşiră să domolească durerea lui Elisabeth. Aceasta se temea că nu va mai ieşi niciodată din gaura neagră care o înghiţise. Conversaţiile cu cei ce veneau să îi adreseze condoleanţe i se părură o adevărată corvoadă şi fu bucuroasă când ajunse, în sfârşit, acasă.
Deşi încă nu se înserase, îşi puse cămaşa de noapte şi capotul şi, fără să dea cuvertura la o parte, se întinse în pat. Deşi era sleită

de puteri, o ocolea somnul. Iar gândul că trebuia să reia lucrul şi să facă zilnic drumul până la Kalamazoo o deprima şi mai tare.
între Crăciun şi Anul Nou se rugă pentru alinare, dând rostire mâniei sale împotriva lui Dumnezeu. Prietenii de la biserică, de la serviciu şi de la spital erau amabili, dar asta n-o ajuta cu nimic. Ben era plin de compasiune şi încerca mereu să o înveselească. Nevrând să fie ipocrită şi să îi învenineze şi pe alţii cu înverşunarea ei, Elisabeth încetă o vreme să mai predea la şcoala duminicală şi să le scrie misionarilor.
Pe 23 ianuarie 1946, seara târziu, tresări când ridică receptorul şi auzi vocea aspră a unui bărbat.
— Cu doamna Bishop.
— Cu cine vorbesc?
— Eu... hm... îs, mă rog, îs prieten cu Joyce Adams... adică Bishop.
— Eu sunt Elisabeth Bishop.
— Joyce mi-a zis să vă spun că aveţi o nepoţică.
Elisabeth simţi o descătuşare în timp ce gonea spre spital în toiul nopţii. După mai multe săptămâni, aceasta era prima dată când avea pentru ce să îi mulţumească lui Dumnezeu. *Dă-mi iarăşi bucuria de a Te sluji, Doamne!* îl imploră ea. *Fă din mine ceea ce trebuie să fiu pentru acest copil.*
De când nu îi mai vorbise Cel de Sus? Acum părea să îi întipărească din nou în suflet ceva ce ştiuse toată viaţa. Dorinţa pe care voia Dumnezeu să i-o sădească în inimă era să aducă pe cât mai mulţi în familia Lui. Vocea aceea tăcută, mică, îi reaminti că Domnul „doreşte ca niciunul să piară, ci toţi să vină la pocăinţă".
Nepoata ei avea nevoie de Cristos. Nora ei trebuia să fie readusă la Cristos. Joyce, fetiţa ei şi Elisabeth însăşi puteau fi folosite să vestească împărăţia lui Dumnezeu. Elisabeth încă tot nu înţelegea şi nu era de acord cu moartea lui Bruce, încă tot era în căutare de răspunsuri. Dar, în tot acest timp, îndepărtarea de Dumnezeu îi lăsase un gol în suflet. Tânjea după Dumnezeu, avea nevoie de El, îl dorea în viaţa ei.

Dintr-odată, din străfundurile memoriei ţâşniră la suprafaţă versete pe care le memorase în copilărie. Conducea cu lacrimi în ochi, recitând din Psalmul 51:9-13: „Întoarce-Ţi privirea de la păcatele mele, şterge toate nelegiuirile mele! Zideşte în mine o inimă curată, Dumnezeule, pune în mine un duh nou şi statornic! Nu mă lepăda de la faţa Ta şi nu lua de la mine Duhul Tău cel Sfânt. Dă-mi iarăşi bucuria mântuirii Tale şi sprijină-mă cu un duh de bunăvoinţă! Atunci voi învăţa căile Tale pe cei ce le calcă, şi păcătoşii se vor întoarce la Tine."
Scoase o batistă din poşetă şi îşi şterse obrajii. Simţi bucuria revărsându-i-se în inimă şi îi

mulţumi lui Dumnezeu că nu o părăsise. *Fii prietenul meu!* strigă ea printre lacrimi. *Fii călăuza şi tovarăşul meu de drum. îmi pun toată încrederea în Tine. Chiar dacă nu Te înţeleg, Te iubesc. Tu eşti stânca mea, cetăţuia mea. In Tine mă ascund. Tu eşti singurul care mă poate salva.*
în aceeaşi clădire în care îi murise fiul, i se făcu cunoştinţă cu nepoata ei: un ghemotoc zgomotos de 3,10 kilograme.
— Am să-i spun Lisa, spuse Joyce, zâmbind amar. Bruce şi cu mine am hotărât să îi dăm numele dumitale: Elisabeth Grace Bishop.
— Sunt profund mişcată.
— Dar eu nu mai cred în harul lui Dumnezeu. Ai fost o mamă minunată, dar - dacă Bruce nu ar fi insistat atât - eu nu i-aş fi dat numele ăsta.
— Ai grijă să o creşti în mustrarea şi învăţătura Domnului...
— Asta va fi treaba dumitale, spuse Joyce. Eu una nu mai pun în veci piciorul în biserică.
— Of, Joyce...
— Nu încerca să mă convingi. Dumnezeu m-a pierdut când mi 1-a luat pe Bruce.
Elisabeth ar fi vrut să insiste, să o prevină că, dacă nu are grijă, s-ar putea să devină o bătrână nefericită şi acră, la fel ca mătuşa Agatha. Dar şi ea fusese cât pe ce să îşi piardă credinţa.
Joyce îi întinse fetiţa. Când o luă în braţe, Elisabeth pufni în plâns

şi, privind în acei ochişori negri şi curioşi, hotărî că trebuie să o găsească pe mătuşa Agatha şi să i-o prezinte pe strănepoata sa.
— Voi avea grijă de Lisa oricând doreşti cu mare bucurie.
— Stai liniştită, răspunse Joyce. Va trebui să lucrez, aşa voi avea nevoie de ajutor cât încape.
— Tare mi-ar plăcea să mă mândresc cu nepoţica mea la biserică. Ai vrea să...?
— Nu, ţi-am spus deja că n-am să mai calc în biserică. Poţi s-o duci pe Lisa, dar nu te aştepta să te însoţesc şi te rog să nu mai deschizi acest subiect.
Pe parcursul lunilor ce urmară, Elisabeth se rugă ca Dumnezeu să îi desluşească sensul morţii lui Bruce sau măcar să îi sădească în inimă dorinţe care ar fi pe placul Lui. îşi reînnoi legământul de credinţă şi îşi reluă activităţile de la biserică. Ba chiar îi spuse lui Ben că era dispusă să cânte în duet cu el în capela spitalului.
Dispusă la orice sacrificiu ca să poată avea grijă de Lisa şi să petreacă mai mult timp în Kalamazoo, Elisabeth îşi reduse, de asemenea, programul de lucru. într-o zi îl rugă pe Ben s-o ajute s-o găsească pe mătuşa Agatha. Prin intermediul cunoştinţelor lui de la alte unităţi spitaliceşti din stat, acesta descoperi în cele din urmă că Agatha Erastus se afla în Casa de Bătrâni din Battle Creek. Avea 75 de ani, era ţintuită într-un cărucior cu rotile şi aproape că orbise complet din cauza diabetului.
întrucât Battle Creek nu era departe de penitenciarul din Jackson, Elisabeth îl anunţă pe capelanul închisorii că urma să îl viziteze pe Benjamin pentru a-i face cunoştinţă cu prima lui nepoată. „Luaţi-1 prin surprindere dacă este nevoie. Nici măcar să nu-i daţi opţiunea de a refuza să ne primească."
Ea şi Ben aleseră să cânte împreună imnul „When I Survey the Wondrous Cross".
— Este cântarea mea preferată! exclamă neobosita doamnă Shockadance, care sosi la capela spitalului devreme, să exerseze la pian, şi plânse cu sughiţuri pe parcursul întregii repetiţii - singurul lucru care o împiedică pe Elisabeth să facă aşijderea.

Ceea ce era un lucru bun, fiindcă Elisabeth trebuia să se concentreze pentru a-şi armoniza glasul cu minunata voce de bariton a lui Ben. în timp ce aştepta să cânte în faţa publicului, îi răsunară în minte versurile cântării: „în cea mai mare răsplată eu nu văd decât preţul plătit şi-mi vărs dispreţul pe comoara mea cea mai de preţ."
După duet, în timpul căruia Dellarae reuşi să păstreze liniştea în pofida şuvoiului de lacrimi

ce îi şiroiau pe obraji, aceasta îi spuse lui Elisabeth:
— Curioasă treabă. S-ar zice că voi doi aţi fost meniţi să cântaţi împreună. Glasurile vi se împletesc perfect, de parc-aţi fi înrudiţi, nu alta!
înainte să plece, simţindu-se vinovată de plăcerea pe care i-o produsese apropierea lui Ben, Elisabeth trecu pe la Will. în timpul cântării, Ben avusese grijă să nu o atingă, ceea ce îi amintise cât de cuviincios se purtase Will cu ea cu mulţi ani în urmă, pe vremea când trăiau în aceeaşi casă - când, deşi o iubea în taină, respectase faptul că ea era logodită cu Ben.
După ce ieşi din salonul lui Will, se întâlni pe hol cu Ben.
— Adineauri, pe când cântam împreună, am simţit că mă întorc în timp, spuse el. Trebuie neapărat să mai cântăm în duet.
— Ar fi plăcut, răspunse ea.
— Iar eu am să vă acompaniez oricând cu cea mai mare plăcere! le strigă Dellarae de la capătul coridorului, făcându-i să îşi zâmbească amuzaţi.
Când se întoarse acasă, Elisabeth găsi o scrisoare de la capelanul penitenciarului din Jackson care scria:
Vă sfătuiesc să veniţi cât mai degrabă. Fiul dumneavoastră este tot mai dezorientat şi prezintă tulburări de memorie. Ştiţi cumva ce ar putea să însemne simptomele acestea? A mai suferit cineva din familie de o afecţiune asemănătoare?
Elisabeth se lăsă moale pe pat, cu degetele încleştate pe scrisoare şi îşi înălţă ochii spre tavan.
Doamne, nu-mi face una ca asta.

Călătoria cu un bebeluş nu era un lucru uşor, mai ales pentru o femeie de vârsta ei. Totuşi, se îmbărbăta Elisabeth, încântarea ce îşi închipuia că se va aşterne pe chipul mătuşii Agatha şi pe cel lui Benjy când vor vedea această frumuseţe de copil făcea ca osteneala să merite din plin.
Un infirmier o aduse pe mătuşa Agatha până în salonul azilului din Battle Creek, îi bloca roţile căruţului lângă canapeaua de la fereastră şi îi spuse tare la ureche:
— Aveţi vizitatori, doamnă Erastus!
Bătrânica, cu părul rar şi alb ca neaua, ridică încruntată privirea spre el.
— Ce-ai zis?
— Aveţi vizitatori!
— Aşa şi aşa. Şi dumneata?
— Priviţi acolo! Dânsa este doamna Bishop, nepoata dumneavoastră, iar micuţa vă este strănepoată!
— Nu cunosc nicio doamnă Bishop! ripostă bătrâna. Elisabeth se apropie.
— Spuneţi-i că sunt Elisabeth LeRoy, fiica fratelui ei. Agatha se crispa.
— Elisabeth este aici? îngână ea în timp ce alţi pacienţi întindeau mâna spre fetiţă, vorbindu-i drăgăstos. Elisabeth a venit să mă viziteze?
— Am vrut să îţi vezi strănepoată, mătuşă Agatha! spuse Elisabeth, ţinând-o pe cea mică în faţa ei.
— Măi să fie! exclamă emoţionată femeia, temându-se parcă să atingă copila. James! Adu-o pe Elisabeth şi veniţi să vedeţi frumuseţea asta de copil!
Elisabeth se aşeză în faţa ei, cu Lisa în braţe.
— Nu-ţi aminteşti de mine, mătuşă Agatha? Sunt eu, Elisabeth! Agatha o iscodi cu coada ochiului.
— Sunt cam chioară, spuse ea. Da, îmi amintesc de tine. Mă urăşti, nu-i aşa?

— Nici vorbă! Nu te-am urât niciodată! Mi-a fost dor de tine şi mi-am dorit de mult să te

revăd! Mă bucur că am reuşit, în sfârşit, să dau de dumneata!
— Şi asta-i fetiţa ta?
— E nepoata mea! Iţi vine să crezi?
— Te-ai măritat cu băiatul ăla care a plecat pe front? Era tare chipeş.
— Nu, m-am măritat cu Will Bishop.
— Taică-su era nebun. A murit la spitalul din Kalamazoo. După un dialog elucubrant ce dură o jumătate de oră,
Elisabeth o întrebă dacă îi dă voie să-i citească din Biblie. Bătrâna îşi vârî capul în piept şi Elisabeth se aşteptă să audă, ca de atâtea ori în copilărie, o replică tăioasă.
— Citeşte-mi Psalmul 23, spuse Agatha.
— Psalmul 23? murmură Elisabeth, năucită.
— In camera mea.
Infirmierul împinse căruţul bătrânei până în cameră şi o ajută să se întindă în pat. Femeia închise ochii şi păru să adoarmă imediat. Legănând-o pe Lisa pe un genunchi, Elisabeth se folosi de mâna liberă pentru a da paginile până la capitolul 23 din Psalmi. Convinsă că mătuşa ei dormea deja dusă, ezită.
— Ai de gând să începi odată? întrebă bătrâna. Ochii lui Elisabeth căzură pe Psalmul 22.
— Mătuşă dragă, spuse ea blajin, înainte de a citi Psalmul 23, lasă-mă, te rog, să ţi-1 citesc pe cel de dinaintea lui. Ca în psalmul acesta ar fi grăit şi Isus pe cruce.
— Lasă pălăvrăgeala şi apucă-te odată de citit! spuse mătuşe Agatha, fără să deschidă ochii.
— „Dumnezeule! Dumnezeule! Pentru ce m-ai părăsit şi pentru ce Te depărtezi fără să-mi ajuţi şi fără s-asculţi plângerile mele? Strig ziua, Dumnezeule, şi nu-mi răspunzi: strig şi noaptea, şi tot n-am odihnă. Totuşi..."
— Nu te-am auzit! zbieră Agatha. Ia-o de la capăt!
— „Dumnezeule! Dumnezeule! Pentru ce m-ai părăsit şi pentru ce Te depărtezi..."

— Dumnezeu nu m-a părăsit! strigă Agatha cu o voce tânguitoare. Eu L-am părăsit pe El!
Fără să deschidă ochii, bătrâna se căzni să se ridice în coate şi strigă mâhnită:
— E prea târziu! Prea târziu!
— Niciodată nu-i prea târziu, tuşică, spuse Elisabeth şi fetiţa începu să plângă.
— Of, Elisabeth, o să ai grijă ca micuţa asta să nu se depărteze de Dumnezeu?
— Am să încerc.
— Pentru mine-i prea târziu.
— Ba nu este.
— M-am îndepărtat prea tare, am fost încăpăţânată vreme prea îndelungată.
— Nu e niciodată prea târziu.
— Pleacă şi lasă-mă să dorm.
— Bine, dar...
— Pleacă!
— Am să mă rog pentru dumneata.
— Nu te obosi.
— Isus 1-a iertat pe tâlharul răstignit pe cruce. Acesta n-a fost credincios decât câteva clipe şi, totuşi, Isus i-a spus: „Astăzi vei fi cu Mine în rai."
Agatha se întoarse pe o parte şi începu să plângă amarnic. Elisabeth aşeză Biblia pe noptieră şi întinse mâna spre ea, dar bătrâna întoarse capul.
— Pleacă!

T)upă ce plecară din Battle Creek, micuţa Lisa dormi tot drumul până în Jackson, iar Elisabeth se rugă. Ar fi vrut să mai rămână la azil, dar nu voise să o sâcâie pe mătuşa ei acum când părea mai aproape ca niciodată de pocăinţă.
Asta îi ocupă mintea îndeajuns cât să nu fie copleşită de grijile pe care şi le făcea în privinţa lui Benjy. Oricare ar fi fost starea fiului său, Elisabeth nu voia să aibă o cădere nervoasă de faţă cu el. Spera doar că demenţa, dacă de asta suferea Benjamin, nu era încă în stadiu avansat şi că va putea să comunice cu el.
Penitenciarul era zgomotos şi rece. Lisa dormea încă adânc, în pofida gălăgiei şi a faptului că până şi ea a trebuit să fie percheziţionată de către o femeie gardian.
— Este o scumpete, spuse femeia.
— Da, răspunse Elisabeth. Şi e prea lipsită de experienţă ca să pună la cale o evadare.
Fu condusă până la o masă situată în colţul unei încăperi mari şi ticsite de lume unde deţinuţii îşi întâlneau rudele. Elisabeth scoase două pături din sacoşă şi improviza un culcuş moale şi gros în mijlocul mesei. Când o aşeză pe pături, Lisa nu făcu decât să se ferească de lumina puternică, întorcându-şi feţişoara spre locul unde avea să stea Benjy.
Când îl văzu, Elisabeth fu şocată de înfăţişarea fiului ei. Benjy ţinuse întotdeauna la aspectul lui fizic. Data trecută avusese părul
pieptănat cu grijă aşa cum îi plăcea lui, cămaşa vârâtă frumos în blugi, cu pachetul de ţigări înfăşurat şmechereşte în mânecă, iar pantofii lustruiţi lună. De astă dată, pantofii lui Benjy erau prăfuiţi, cu şireturile desfăcute. Purta o singură şosetă. Blugii îi erau murdari, cureaua nu era trecută prin toate găicile de la betelie, fermoarul şi nasturele de la pantaloni stăteau strâmb, cămaşa îi era încheiată anapoda şi era pe jumătate ieşită din pantaloni. Părul îi era ciufulit, de parcă abia s-ar fi dat jos din pat. Şi era din cale afară de morocănos.
Elisabeth se ridică să îl îmbrăţişeze. El nu îi răspunse la îmbrăţişare.
— Dacă ştiam că-i vorba de tine, aş fi refuzat vizita, spuse el ursuz.
— Dar eu tot aş fi venit. Eşti fiul meu şi te iubesc. înţeleg că ai probleme cu memoria.
Benjamin îşi îngustă ochii şi se încruntă.
— Nu-mi amintesc.
Era clar că nu sesizase umorul propriilor cuvinte.
— Ia loc şi fă cunoştinţă cu nepoata ta, îi spuse Elisabeth. Hai să stăm puţin de vorbă.
Benjy se aşeză şi trase emoţionat aer în piept când se aplecă spre feţişoara Lisei. Elisabeth se temu că respiraţia lui cu miros de tutun o va deranja pe fetiţă, dar aceasta nu făcu nicio mişcare.
— Pot s-o ating?
— Dacă ai mâinile curate, poţi să-i atingi dosul palmei.
El ridică demonstrativ mâinile, cum făcea în copilărie când ieşea de la baie şi se îndrepta spre masa unde îl aştepta cina. Elisabeth simţi că i se frânge inima. Benjy nu avea mâinile curate, dar ea consideră că nu exista niciun pericol dacă fiul său îşi trecea degetul peste mânuţa Lisei. Putea să o spele pe mâini înainte de plecare.
— Uite, Benjy, atinge-o aici să vezi cât de catifelată îi este pielea.

Realiză numaidecât că îi spusese aşa cum îi spunea când era mic, apelativ pe care fiul ei îl

detesta de ani de zile. Benjy atinse fetiţa cu grijă, atent parcă să nu o spargă, şi inspiră iar tremurat.
— O cheamă Lisa? întrebă el în şoaptă. Elisabeth aprobă din cap.
— Şi e surioara mea?
— E nepoţica ta, scumpule. E fetiţa fratelui tău Bruce. Benjy dădu din cap.
— Bruce este puşcaş marin.
— Ţi-am scris despre Bruce, îi spuse ea. Mai ţii minte? El încuviinţă din cap, fără să îşi ia ochii de la fetiţă.
— Nu mi-au dat voie să vin la înmormântare. Bruce a murit pe front.
— Bruce a murit într-un accident de maşină, Benjy.
— Dar nevasta lui a scăpat. Aşteaptă un copil.
— Acesta este copilul, dragul meu.
Benjy încuviinţă gânditor, ca şi cum ar fi pus în sfârşit lucru-rile cap la cap. îşi aşeză mâinile în poală şi o săgeta cu privirea.
— E zi de vizită. O să rămân aici pentru totdeauna.
— Benjy, te sperie faptul că nu-ţi aminteşti unele lucruri?
— Taţi şi-a pierdut memoria. Şi a murit.
— Tăticul tău este încă în viaţă, Benjy.
— Şi o să vină să mă vadă? -Nu.
Benjy dădu din cap.
— Nu vreau să-mi pierd minţile.
— Dă-mi mâinile, îl rugă Elisabeth.
Benjy îi dădu voie să îi ia ambele mâini într-ale sale.
— Important este să nu-ţi pierzi sufletul, scumpul meu.
— II am pe Isus în inimă, mămico.
Elisabeth tresări auzind siguranţa cu care rostise fiul ei cuvintele. Sunase ca Benjy cel de odinioară. -Da? Benjy îi aruncă o privire mustrătoare.

— Te-ai rugat, doar, împreună cu mine. Cum ai putut *tu* să uiţi asta?
— N-am uitat, Benjy, dar nu poţi spune că L-ai primit pe Isus în sufletul tău trăind mai departe aşa cum vrei tu. în Matei 7:16, Isus spune: „îi veţi cunoaşte după roadele lor."
— N-am fost cuminte, spuse Benjy.
— Nu, n-ai fost. Dar Isus te iubeşte.
— Ştiu. Isus mă iubeşte, asta o ştiu sigur. Capelanul închisorii se roagă cu mine. Acum sunt copilul lui Dumnezeu.
— De unde ştii?
Benjy o privi calm direct în ochi.
— Epistola lui Pavel către romani, capitolul 8, versetul 16. De acolo ştiu.
— Poţi să-mi reciţi versetul? Benjy clătină din cap.
— îl ştiam cândva. Dar e adevărat ce se spune acolo.
— Ia să vedem.
Elisabeth îşi scoase Biblia şi i se umplură ochii de lacrimi când citi: „însuşi Duhul adevereşte împreună cu duhul nostru că suntem copii ai lui Dumnezeu." îi luă din nou mâinile într-ale sale.
— Ştii ce înseamnă asta? Benjy strânse din umeri.
— Ştiam cândva. Mi-a explicat pastorul. Vreau să ajung în rai.
— Şi eu vreau să ajungi în rai, Benjy. Vreau să ne reîntâlnim cu toţii acolo într-o bună zi. Tăticul meu este acolo. Fratele tău este acolo. Tatăl tău va fi acolo. într-o bună zi, sora ta şi cu mine vom fi amândouă acolo.

— Eu nu-s destul de bun, spuse Benjy, dar chiar şi aşa o să ajung şi eu în rai.
— Deci chiar înţelegi, Benjy. Niciunul dintre noi nu este destul de bun.
— Eu sunt cel mai rău.
— Apostolul Pavel spune că *el* este cel dintâi dintre păcătoşi. Şi, cu toate astea, a fost un mare evanghelist.
— îl cunosc.

— Pe apostolul Pavel?
Benjy încuviinţă din cap, apoi păru dezorientat.
— Vine la întâlnirile noastre. Ba nu, stai aşa, nu vine. Am citit despre el. Ii citim epistolele.
Elisabeth îşi puse Biblia la o parte şi îl fixă cu privirea. Benjy părea lucid.
— înţelegi că suferi probabil de maladia pe care o are şi tatăl tău?
Benjy aprobă din cap.
— Nu vreau să-mi pierd minţile.
— Ştiu.
— Acum o să pleci? Şi-o s-o iei şi pe bebeluşă cu tine?
— Am să plec în curând.
— Pa, pa, mămico. Pa, pa, bebeluşo.
Lisa se trezi în drum spre ieşire şi Elisabeth se opri în parcare să îi dea să mănânce. Cum se făcea că atât mătuşa Agatha, cât şi Benjy crescuseră oarecum spiritual după ce ea aproape că abandonase orice speranţă în privinţa mântuirii lor? Dumnezeu, realiză Elisabeth, îi dorea în împărăţia Lui chiar mai mult decât îi dorise ea. Oare avea acest prunc ceva ce schimba perspectiva tuturor asupra viitorului?
Elisabeth agoniza la gândul că Joyce rătăcea pe calea necredinţei, îndepărtându-se tot mai mult de biserică. Nu numai de Christ Church, ci de însăşi Biserica lui Cristos. Totuşi, convertirea lui Joyce fusese una reală, era încredinţată de asta, şi avea ea o presimţire că Dumnezeu nu o va lăsa pe Joyce până ce aceasta nu se va întoarce la El.
în drum spre Three Rivers, Elisabeth se rugă pentru toţi cei aflaţi pe lista ei. Pentru Will, pentru Benjy, pentru Betty, pentru Joyce, pentru Lisa şi pentru Ben. Da, pentru Ben. Acesta părea nespus de solitar, dar îşi menţinea pasiunea pentru păstorie. Elisabeth ştia că Ben ţine la ea şi că probabil chiar spera ca într-o bună zi să se reaprindă între ei flacăra din tinereţe. îl iubea. Nu încetase niciodată să-1 iubească. Dar soţul ei era încă în viaţă.

Se înţelesese cu Joyce ca Lisa să rămână la ea până a doua zi, la amiază. Când ajunse acasă, Elisabeth culcă fetiţa şi se prăbuşi în pat. Deşi sleită de puteri, îi era recunoscătoare lui Dumnezeu pentru ambele întâlniri de peste zi. Se întoarse pe burtă şi îşi îndoi genunchii sub ea, îngenunchind în pat cu faţa îngropată în pernă.
— Doamne, îţi mulţumesc pentru Lisa. Este un dar minunat. Sunt încă îndurerată, confuză şi supărată că mi-a murit băiatul. Dar dorinţa pe care mi-ai sădit-o în suflet este să călăuzesc oamenii spre împărăţia Ta. Dacă drumul îmi este presărat cu durere, am să încerc să accept suferinţa. Şi dacă nu mă aşteaptă nicio răsplată de această parte a veşniciei, ajută-mă, Te rog, să accept şi asta.
Fredona melodia imnului „Trust and Obey" şi începu să cânte: „Când umbli cu Domnul pe acest pământ, şi păzeşti al Său cuvânt, lumina slavei pe cale El îţi răspândeşte. Cât timp faci voia Lui, voia Domnului, El nu te lasă şi nu te părăseşte. Crede şi ascultă, dar, al Său cuvânt, cuvântul cel sfânt, căci doar aşa fericirea-n Isus se dobândeşte."
Fericirea în Isus, gândi ea înainte să adoarmă. *Aşa o răsplata ar compensa toiul.*
în după-amiaza zilei următoare, în curticica golaşă şi prăfuită din faţa rulotei pe care Joyce o

împărţea cu vara ei şi cu iubitul acesteia, Elisabeth dădu de o fată care şedea fumând într-un scaun pliant, lângă un ţarc pentru copii.
— Puneţi-o numai aici, îi spuse tânăra, arătând spre Lisa, după care adăugă: Eu sunt verişoara lui Joyce.
— Aş vrea să vorbesc întâi cu Joyce, dacă nu te superi.
— Joyce doarme.
— Atunci am s-o trezesc.
— N-o să-i placă.
Elisabeth intră în rulotă, unde bărbatul casei o întâmpină desculţ, la bustul gol. Se învârtea prin rulotă îmbrăcat în blugi, cu o cană aburindă în mână.
— 'Neaţa.

— Dimineaţa a trecut deja, ripostă Elisabeth. Unde este Joyce?
— Pentru mine încă tot dimineaţă îi! exclamă bărbatul, hohotind cu poftă până ce râsul îi degenera într-o tuse hârâită. Joyce! Scularea, fato! A venit maică-ta... sau soacră-ta... sau cine-o fi!
Elisabeth auzi foiala în odaia din dos, apoi o auzi pe Joyce înjurând. Când intră, o găsi pe nora ei şezând pe pat, înfăşurată într-o pătură, ferindu-şi ochii de soare.
— Pfi, făcu tânăra, somnoroasă. Cât e ceasul?
— Aproape unu. Credeam că îţi vei face griji că am întârziat.
— Nu-mi fac niciodată griji când Lisa este cu dumneata.
— Aş vrea să pot spune şi eu acelaşi lucru despre locul acesta.
— Stai liniştită, toţi cei de aici o iubesc pe Lisa. In după-masa asta are grijă de ea vară-mea. Tocmai i-a instalat un ţarc...
— Prefer ca Lisa să rămână la mine dacă nu te superi.
— Ba mă supăr. Vreau s-o văd când mă întorc de la lucru.
— Lisa ar trebui deja să doarmă la ora când te întorci tu.
— Ştiu eu cum să îmi cresc copilul.
— Ce bine-ar fi să fie aşa... Uită-te şi tu în jur, Joyce. Ăsta nu e un loc potrivit pentru creşterea unui copil.
Joyce se ridică în picioare şi aruncă pătura pe pat. îşi luă în grabă o bluză, o pereche de pantaloni şi nişte sandale şi dădu s-o ia pe Lisa. Elisabeth se dădu înapoi.
— Dă-mi fata în momentul ăsta, dacă vrei s-o mai vezi! strigă Joyce. Aşa am fost crescută şi eu, iar băiatul dumitale n-a considerat că sunt mai prejos decât el!
— Iartă-mă, Joyce, n-am vrut să te jignesc...
— Dar ai făcut-o cu vârf şi îndesat! în fine... Am spus că te las să o duci duminică la biserică, aşa că poţi veni s-o iei sâmbătă seara. Dar până una, alta, Lisa este copilul meu, trăieşte cu mine şi eu sunt cea care o creşte. Dacă nu-ţi convine, poţi să-ţi iei adio de la ea chiar acum!
Fără tragere de inimă, Elisabeth îi dădu copilul.
— Lisa ar putea să trăiască o vreme cu mine dacă te-ai învoi. Joyce îi aruncă o privire cruntă.
— Vrei să renunţ la copilul meu?!

— Spun doar că s-ar putea să vină o zi când vei înţelege că Lisei i-ar fi mai bine - ei, nu te uita aşa la mine - să trăiască o vreme cu mine în oraş.
— în circumscripţia întâi, vrei să zici.
— Asta n-are nicio importanţă.
— Dumneata vino s-o iei sâmbătă seara şi ai grijă s-o aduci duminică înapoi.

Elisabeth lucră câteva ore la fabrica Fairbanks, apoi porni cu maşina spre Kalamazoo, rugându-se pentru Joyce de fiecare dată când se gândea la ea - ceea ce părea să se întâmple clipă de clipă.
în salonul lui Will îl găsi pe Ben. •
— Ben! Ce faci tu aici?...
— Domnul doctor Fitzgerald a cerut să fie anunţat când soseşti, răspunse Ben, ridicându-se în picioare. Mă duc să îl chem.
— Doctorul Fitzgerald din Three Rivers? se miră Elisabeth. Nu l-am mai văzut de ani de zile. Care este problema?
— Ceva legat de Will, desigur, dar eu nu mă pricep la lucrurile astea, Elisabeth. Stai să îl aduc pe medic.
De ani de zile, doctorul Fitzgerald primea săptămânal fişa medicală a soţului ei, dar îi dăduse clar de înţeles lui Elisabeth că, după transferul lui Will, nu mai urmărea decât de departe evoluţia lui, cazul fiind preluat de medicii spitalului din Kalamazoo.
— Mă bucur să vă revăd, spuse medicul, intrând în cameră. Ben se făcuse nevăzut.
Elisabeth zâmbi reţinut.
— îmi aduceţi veşti bune sau rele, domnule doctor? Medicul ridică din umeri.
— Depinde cum privim lucrurile. înţeleg că veniţi zilnic la spital. Vă rog să luaţi loc.
Dar Elisabeth nu mai avea de mult nevoie să fie tratată cu mănuşi.
— Se apropie sfârşitul?
— Mă tem că da, răspunse medicul. în curând nu va mai putea fi ţinut în viaţă decât cu ajutorul aparatelor...

— Nu. Dacă ar fi putut alege, Will şi-ar fi luat de mult adio de la această viaţă.
Elisabeth tăcu, apoi murmură cu vocea stinsă:
— Pur şi simplu nu vreau să mai sufere...
Ştia că va veni cândva şi ziua aceasta, dar asta nu îi alina câtuşi de puţin suferinţa pierderii.
Medicul se uită la Will.
— Soţul dumneavoastră n-a mai simţit nimic de ani de zile. Vom continua să îl hrănim şi să îi administrăm oxigen ca să poată respira singur.
— Şi cum va muri?
— Ii va ceda inima.
— Nu va suferi?
— Nu va conştientiza nicio durere. Aş vrea să îl transferăm la spitalul din Three Rivers, ca să vă fie mai uşor.
Elisabeth încuviinţă, năucă, din cap. Will respira greu, horcăit.
— Cât timp credeţi că îi mai rămâne? Doctorul Fitzgerald răsfoi fişa medicală.
— Inima şi ficatul îi sunt grav afectate. Câteva săptămâni, cel mult o lună.
Elisabeth lăsă să-i scape un suspin.
— Mi s-a tot spus că asta ar trebui să fie o uşurare. Şi poate chiar aşa va fi. Will a murit de mult pentru mine, dar chiar şi aşa, îmi va lipsi cumplit. Aş vrea să fiu lângă el când se duce.
— Am să vorbesc cu cei de la serviciul de ambulanţă.
— Nu la asta mă referem, domnule doctor. Aş vrea să fiu lângă el când se va duce în ceruri.
După ce medicul plecă, Elisabeth luă mâna lui Will şi îi şopti:
— Când vei fi pregătit, iubirea mea, când vei fi pregătit... Am să te urmez şi eu mai târziu, cu toţi cei trei copii ai noştri. Asta ar trebui să ne aducă mângâiere.

Auzind paşi în dreptul uşii, se opri.
— Doctorul s-a gândit că vei simţi poate nevoia să stai de vorbă cu cineva, spuse Ben de pe coridor.
— O clipă, Ben, spuse Elisabeth.
îl înveli pe Will şi se aşeză pe scaun, sfârşită, dar totodată uşurată.
— Poţi să intri.
Ben se aşeză în faţa ei. în cameră nu ardea decât lumina slabă a veiozei de lângă pat.
— Te simţi bine? o întrebă el.
Elisabeth dădu din cap şi ochii i se umplură de lacrimi.
— O să-mi fie atât de dor de el...
— Ai fost o soţie minunată, Elisabeth. O soţie cum şi-ar dori orice bărbat.
Cuvintele lui de îmbărbătare păreau să vină chiar de la Dumnezeu.
— îţi mulţumesc, Ben. El dădu din cap.
— Ţi-aş fi recunoscătoare dacă â*i cânta la înmormântare.
— Aş fi onorat.
— Ador cântarea „M-am hotărât să-L urmez pe Isus". Predicatorul a făcut referire la ea în seara în care Will şi cu mine ne-am pus vieţile în slujba Domnului.
— Este povestea vieţii tale, Elisabeth.
— Cât aş vrea să fie adevărat... Ben se aplecă spre ea.
— îmi dai voie să mă rog pentru tine, Elisabeth? Ea aprobă din cap.
— Pot să te iau de mână?
Elisabeth încuviinţă din nou, apreciindu-i tactul. Ben îi mulţumi Celui de Sus pentru viaţa lui Will şi pentru iubirea dintre Elisabeth şi soţul ei, „care a fost un adevărat exemplu de devotament pentru mine şi pentru mulţi alţii".
în momentul în care Ben încheie rugăciunea, Elisabeth simţi ceva apăsându-i încheietura degetului. Când acesta îi dădu drumul la mână şi deschiseră amândoi ochii, Elisabeth văzu strălucirea metalului.
— Ben, porţi cumva... inel? El încuviinţă din cap.

Elisabeth simţi că i se taie răsuflarea. Se sforţa să îşi păstreze cumpătul.
— Este... o verighetă?
— Tocmai voiam să îţi vorbesc despre asta.
— Te-ai căsătorit... fără să îmi spui? exclamă ea, pretinzând că doar faptul că nu o anunţase o făcea să se simtă ofensată. M-aş fi aşteptat să fiu şi eu invitată la cununie.
— N-am invitat pe nimeni. Cununia a fost oficiată de unul dintre profesorii mei de la seminar, iar dumnealui, împreună cu soţia sa, ne-au fost martori.
O înciuda faptul că vestea aceasta o răvăşea la fel de tare precum cea despre Will. îi venea să urle, să dea cu pumnii în pereţi. Totuşi, se sforţa să se comporte firesc. Dar ce mai era firesc în momentul acesta?
— Cine-i norocoasa? O cunosc? Ben păru surprins de întrebare.
— Dellarae, desigur. Elisabeth amuţi.
Ieşiră împreună pe coridor.
— De ce? Nu pare genul meu?
Elisabeth ridică din umeri, neavând curajul să deschidă gura.
— La cât sunt eu de aşezat, puţină excentricitate nu-mi strică, nu crezi?
— Eşti perfect aşa cum eşti, şopti Elisabeth.
— Dellarae este o femeie credincioasă şi neprefăcută, care spune sincer ceea ce gândeşte. Şi ţine la tine, Elisabeth.
Elisabeth ar fi vrut să răspundă că simpatia era reciprocă, dar nu putu scoate niciun cuvânt. Era furioasă, o ura pe Dellarae! *Cum pot să nutresc nişte sentimente atât de josnice?*
— Dellarae speră să rămânem tustrei prieteni.

îi stătea pe limbă să-1 întrebe: „Dacă ai fi ştiut că Will mai are atât de puţin de trăit, tot pe madam Shockadance ai fi ales-o?" Vestea îngrozitoare a căsătoriei lui o făcu să înţeleagă clar ceea ce până atunci nu recunoscuse nici faţă de ea însăşi: singura ei speranţă, dorinţă şi consolare fusese că, la capătul acestei călătorii

lungi şi dureroase, Ben va fi acolo, aşteptând-o. în tot acest timp atât ea, cât şi el, păstraseră cu sfinţenie o distanţă cuviincioasă. Dar nu tânjiseră amândoi la ziua când aveau să fie, în sfârşit, liberi să îşi mărturisească deschis sentimentele pe care le nutreau unul faţă de altul? Sau doar ea tânjise? Poate că Ben se săturase, pur şi simplu, s-o mai aştepte. Poate că fusese prea distantă şi Ben încetase să mai spere că se va mai întoarce vreodată la el. Din fericire, Ben îi punea probabil tăcerea pe seama veştii triste cu privire la Will. O conduse până la maşină şi o crezu când îl încredinţa că se simte bine. Elisabeth ieşi din parcare, dar în loc să o ia spre sud, pe Oakland Drive, vira la stânga şi, după ce conduse o vreme spre nord, se opri în parcarea pustie a unui colegiu.

Acolo izbucni în lacrimi şi, izbind cu mâinile de volan, îşi vărsă amarul pe nedreptatea vieţii. Epuizată şi incapabilă să se roage, îşi deplângea viitorul. La înmormântarea lui Will, Ben se va aştepta, în mod firesc, să fie acompaniat la pian de proaspăta lui soţie. Iar ea, Elisabeth, va trebui să şadă acolo, jelindu-şi bărbatul, jelindu-şi primul născut şi boala moştenită de acesta, jelind distanţa care o despărţea de fiica ei, jelind amintirea băiatului ei mai mic şi jelind viitorul pe care nu îl va avea niciodată alături de Ben. Şi în tot acest timp, în faţa sa, aleasa lui Ben va clămpăni la pian, în toată splendoarea ei.

După ce se calmă şi porni în sfârşit spre Three Rivers, căi-nându-şi pierderile, Elisabeth simţi atingerea prevenitoare a lui Dumnezeu. De câte ori zăbovea cu gândul la Bruce, i se înfiripa în minte o întrebare la care nu se mai gândise niciodată. Era oare posibil ca Dumnezeu să îl fi luat pe Bruce la o vârstă atât de fragedă ca să îl cruţe de boala care îi afectase, pe rând, bunicul, tatăl şi acum fratele mai mare? Era o slabă mângâiere gândul că Bruce suferise o moarte prematură ca să nu se sfârşească mai târziu în suferinţă. Totuşi, era o posibilitate pe care trebuia să o ia în considerare.

Noaptea aceea, în pat, încercă să se roage. *Deci vrei să rămânem, de-acum înainte, doar Tu si eu ? Nu vrei să am şi eu un soţ care să mă*

privească în ochi, să-mi vorbească, să se roage cu mine, să mă atingă, să mă ţină în braţe, să mă sărute, să doarmă cu mine? Nu înţeleg de ce ai orânduit lucrurile în felul acesta, şi probabil că nici Ben nu înţelege. Fă ca Will să moară fără să se chinuiască, atât îţi cer.

Dacă acesta era un test, Elisabeth voia să treacă testul. Dacă Dumnezeu voia să ştie că se bucura de atenţia ei, că era devotată în inimă, suflet şi minte dorinţei pe care o sădise în ea de a-I mări împărăţia, Elisabeth voia să-L asigure că se bucura de toată atenţia ei. Deşi nu fusese niciodată uşor şi se părea că nici nu va fi vreodată, voia să îşi încredinţeze viaţa, cu toate împrejurările ei, în mâna Lui. îl va sluji şi I se va supune, nu din resemnare sau pentru că nu cunoştea altă cale, ci fiindcă alegea să îşi respecte legământul de credinţă făcut unui Dumnezeu pe care îl credea vrednic de încredere chiar şi atunci când nu părea să fie.

în următoarele trei săptămâni, îl vizită zilnic pe Will la spitalul din Three Rivers şi avu grijă de Lisa la sfârşit de săptămână. Acum că Will era pe moarte, nu doar un bolnav psihic care vegeta în patul de spital, mai mulţi prieteni de la Christ Church veniră să îl viziteze. Printre vizitatori se numără chiar şi pastorul Clarkson care, spre lauda lui, nu se temu să îl privească pe Will în ochi, să îl atingă şi să îi vorbească. Mai toţi ceilalţi vorbeau numai cu ea, de parcă Will nici n-ar fi fost de faţă.

Elisabeth îşi continuă corespondenţa cu Betty, implorând-o să încerce cumva să vină la înmormântare. Betty îşi dorea să vină, dar nu făcu nicio promisiune.

în ziua de vineri, 4 octombrie 1946, pe la vreo trei dimineaţa, Elisabeth visa despre sfârşitul de săptămână pe care avea să-1 petreacă împreună cu Lisa, acum în vârstă de 10 luni, când sună telefonul. Elisabeth nu se grăbi să răspundă. Ştia ce însemna apelul.

Coborî treptele înălţând o singură rugă: ca Will să trăiască măcar încă un ceas. Până să se

îmbrace şi să ajungă la spital, frecvenţa respiratorie a soţului ei scăzuse la doar 7 respiraţii pe minut.
Ironia sorţii
317
— Nu pare să se chinuie, spuse doctorul Fitzgerald. Ritmul respiraţiei va scădea până ce se va opri. Vă las să staţi cu el. Dacă dă semne de disconfort, putem să îi administrăm calmante.
Elisabeth simţi că se află în prezenţa Domnului de îndată ce rămase singură cu Will. Soţul ei stătea culcat pe o parte, cu faţa spre perete. Elisabeth trase un scaun lângă pat, îi descleştă mâna şi o aşeză pe a ei în a lui. Will avea ochii închişi şi respira adânc. Elisabeth îi numără respiraţiile. Doar 9 pe minut. După câteva minute, din 9 se făcură 8, apoi 7.
Respiraţia soţului ei devenea tot mai stinsă. Când ajunse la doar 4 respiraţii pe minut, Elisabeth se întreba de fiecare dată când îl auzea respirând dacă aceea nu era cumva ultima lui răsuflare, îi vorbea blajin, în şoaptă.
— în curând ai să-L vezi pe Isus. Te invidiez. Te rog să îi saluţi din partea mea pe taţii noştri. Şi pe Bruce. Şi eşti bun să îi spui lui Dumnezeu că am multe întrebări să îi pun?
Will inspiră prelung, adânc şi, vreme de mai bine de douăzeci de secunde, Elisabeth nu mai auzi niciun sunet.
— Du-te în pace, scumpul meu. Te iubesc din tot sufletul şi am să te iubesc mereu. Te voi iubi cu toată fiinţa mea până ce vom fi din nou împreună.
Will inspiră încă o dată adânc. Elisabeth se ridică de pe scaun, îşi desprinse mâna dintr-a lui şi se aplecă să îi îmbrăţişeze trupul rămas numai piele şi os. Cu o mână pe spatele lui Will şi cu cealaltă în părul lui rărit, îşi îngropa faţa în grumazul lui şi şopti:
— Adio, Will. Adio, iubirea mea. Will expiră şi se stinse.
în seara de dinaintea înmormântării, Elisabeth petrecu mai bine de o oră în compania pastorului Clarkson, povestindu-i despre viaţa lui Will şi despre povestea lor de iubire. Pastorul păru adânc impresionat. Conveniră ca slujba să înceapă la ora unu şi ceremonia să fie una simplă: cuvântul de bun venit, necrologul, cântarea interpretată de Ben, mesajul pastorului şi îngropăciunea.
•----
318
Jerry B. Jenkins
— Aţi dori ca sicriul să fie deschis înainte de slujbă? o întrebă pastorul.
Elisabeth clătină din cap.
— Mă pun în locul lui Will. Eu n-aş vrea ca lumea să mă vadă astfel.
Pe sicriul închis aşeză o fotografie a soţului ei de pe vremea când Will era director la Fairbanks-Morse, chiar înainte de a fi internat în spital.
Ziua următoare fu neobişnuit de caldă. Elisabeth îşi puse un pardesiu şi ieşi să aştepte în faţa uşii. Frances şi Art Childs o impresionaseră oferindu-se să o ducă ei cu maşina pe distanţa de câteva străzi care o despărţeau de Christ Church.
— Putem să ne aşezăm lângă tine dacă vrei, îi zise Frances. Dar Elisabeth o refuză. Benjy nu primise permisiunea de a
participa la înmormântare, iar astmul lui Betty se înrăutăţise, oprind-o în New Mexico, aşa că Elisabeth hotărâse să stea singură cu gândurile ei pe primul rând. Dacă ar fi ştiut cât de frumos avea să fie azi afară, ar fi refuzat şi oferta soţilor Childs de a o aduce cu maşina.
Pe drum încoace, Art şi Frances fuseseră vădit stingheriţi; el cu limba încleştată, ea pălăvrăgind vrute şi nevrute. Elisabeth nu simţise nevoia să-i răspundă. Nu putea decât să spere că, într-o bună zi, ea şi Frances vor reînnoda prietenia care le unise pe vremuri, când obişnuiau să îşi spună torul.
Sicriul lui Will era aşezat sub amvon. Oamenii treceau pe lângă el unul câte unul, priveau zâmbind spre fotografie, unii chiar o atingeau cu vârful degetelor şi apoi mai toţi se opreau să

o salute pe Elisabeth.
Fiind atâta amar de vreme singura care continuase să îl viziteze pe Will, Elisabeth fu uimită de numărul mare de persoane ce îşi făcuseră apariţia. Micul lăcaş se umplu repede de colegi, cunoscuţi şi prieteni de la farmacia Snyder, de la Fairbanks-Morse, de la spitalul din Kalamazoo (de aici veniseră nu doar numeroşi angajaţi, ci chiar şi rude ale altor pacienţi mai vechi), de la spitalul din Three Rivers, de la biserică şi din cartier.

Elisabeth fu recunoscătoare că Ben şi Dellarae se limitară să îi strângă tăcuţi mâna. Golul ce i se căsca în suflet îi amintea că îi pierduse, încă o dată, pe ambii bărbaţi din viaţa ei.
Cele şapte eleve ale ei de la şcoala duminicală încheiau şirul. Profesoara care îi ţinea locul mergea înaintea lor cu degetul la buze şi o privire severă ce se vede treaba că le amuţise pe fetiţe. La revederea lor, Elisabeth se simţi dintr-odată însufleţită. Le salută pe toate, spunându-i fiecăreia pe nume, şi le mulţumi că au venit. Ultima fetiţă din şir îi dădu un plic mare şi gros pe care era scris de mână: „Doamnei Bishop".
— E din partea tuturor fetelor din clasa noastră, îi şopti Irene cea bălaie.
Profesoara şuieră un „Şşt" nemulţumit. Elisabeth îi făcu cu ochiul fetiţei şi îi mulţumi, apoi desfăcu, curioasă, plicul, înăuntru se afla o foaie uriaşă cu linii care, dacă ar fi fost despăturită complet, ar fi atras atenţia tuturor. Din câte îşi dădu ea seama trecându-şi repede privirea peste hârtia parţial împăturită, fiecare fetiţă scrisese câte un scurt paragraf şi se semnase.
Una dintre ele scria aşa:
Dragă doamnă Bishop, îmi pare rău că v-a murit bărbatul, cu toate că ştiu că a stat multă vreme în spital. De la dumneavoastră am învăţat să mă rog şi să îi iert pe oameni.
Elisabeth abia aştepta să citească şi ceea ce scriseseră celelalte, dar vârî repede foaia în plic când în dreptul ei apăru Joyce, cu Lisa în braţe. Micuţa dormea.
— O, Doamne! suspină Elisabeth şi ochii i se umplură de lacrimi. Credeam că nu ai să...
— Ştiu, spuse Joyce. Dar am socotit că Lisa se cuvine să fie prezentă la înmormântarea bunicului ei.
— Nu am cuvinte să îţi mulţumesc!
Cu toate că se trezi când Elisabeth o luă în braţe, Lisa nu scoase nici pâs pe parcursul întregii slujbe.
Pastorul Clarkson începu prin a spune data la care s-a născut şi cea la care a murit Will Bishop, vorbi despre profesia răposatului

şi despre serviciile aduse de el comunităţii, aminti numele fiului său înălţat la ceruri şi pe cele ale copiilor supravieţuitori, apoi îi lăudă îndelung calităţile spirituale.
După cântecul interpretat de Ben, pastorul Clarkson istorisi neobişnuita poveste a lui Will şi Elisabeth, încheind cu cuvintele:
— Iată un om pe care mi-aş fi dorit cu adevărat să îl cunosc. Elisabeth îşi strânse buzele. *Iar eu mi-aş fi dorit să am mai mult*
timp să îl cunosc.
Joyce o luă pe Lisa şi plecă de îndată ce se sfârşi slujba. Rămasă singură, Elisabeth trebui să îşi adune toate puterile când sicriul fu coborât în mormânt. Dar chiar mai dificil îi fu să îndure încă o dată condoleanţele pe care i le adresară mai toţi cei prezenţi. Compasiunea lor era admirabilă, dar tot ce îşi dorea ea în clipa aceea era să se întoarcă acasă cu amintirile şi cu prea proaspăta ei durere.
Totuşi, în calitate de soţie a răposatului, Elisabeth fu nevoită să rămână până ce plecă toată lumea. Frances se oferi să o ducă acasă cu maşina.
— Mulţumesc, răspunse Elisabeth, dar prefer să merg pe jos. Porni, în sfârşit, spre casă când soarele începea să se joace

printre ramurile din vârful copacilor. La distanţă de două străzi se opri şi se întoarse să vadă Christ Church conturându-se pe fundalul amurgului. îţi mulţumesc, Doamne, murmură ea, recunoscătoare pentru biserica unde îşi putea primeni sufletul de mai multe ori pe săptămână şi găsea mângâiere ori de câte ori îi era greu.
Când se răsuci să pornească mai departe, reveria îi fu întreruptă de silueta unei fetiţe care lovea cu o nuia într-o baltă cu noroi la capătul opus al străzii. Copila purta cizme negre din cauciuc şi o pelerină de ploaie roşie. Apropiindu-se, Elisabeth o recunoscu după părul bălai. Era Irene.
— Ce faci aici, scumpa mea? Mămica ta ştie că eşti încă pe-afară?
— îhî, îngână fetiţa, pironind apa. Şi taţi ştie.
— Tăticul tău e acasă?

Irene încuviinţă din cap.
— Nu l-am văzut la...
— N-a vrut să vină. Zice că nenea Bishop a murit de mult.
— Asta este, oarecum, adevărat.
— Ştiu, tanti Bishop. Ne-aţi spus. Să ştiţi că mi-am schimbat deja lista de rugăciuni.
-Da?
Irene aruncă nuiaua cât colo şi se întoarse cu faţa spre ea.
— L-am şters pe nenea Bishop din capul listei - că doar el a murit, nu-i aşa? - şi v-am pus pe dumneavoastră în locul lui.
— Pe mine?
— Eraţi deja a doua pe listă, aşa că acum sunteţi prima.
— Nici nu ştii cât mă bucur că mai ai şi acum o listă de rugăciuni!
Irene îşi scoase mănuşa şi luă o piatră din noroi.
— Toate fetele din clasa noastră au.
— Asta înseamnă mult pentru mine.
— Aveţi nevoie de o groază de rugăciuni, tanti Bishop. Elisabeth nu-şi putu reprima un zâmbet.
-Da?
— Sigur că da! Aveţi un băiat în puşcărie, o fată suferindă pe care n-aţi văzut-o de ani de zile, un soţ şi un fiu care s-au dus deja la ceruri, o noră care nu vine la biserică şi o nepoţică. Ne vedem duminică, tanti Bishop. Sărut-mâna!
înainte ca Elisabeth să-i poată răspunde, Irene o zbughi în curtea casei sale şi peste câteva clipe se auzi trântindu-se o uşă.
Când, într-un târziu, ajunse şi ea acasă, Elisabeth traversă veranda din lemn pictat şi, deschizând uşa - uşă care era acolo încă de când cumpărase Will casa şi supravieţuise, ca prin minune, incendiului - păşi în întunericul familiar şi liniştitor.
în dormitor, se aşeză pe pat, cu Biblia în poală, şi râse încetişor. *Chiar am nevoie de multe rugăciuni, nu-i aşa?* gândi ea, amuzată de francheţea inocenţei. Şi am, la rândul meu, multe rugi de înălţat.

Partea a IV-a

Capitalul 22

In dimineaţa zilei de 1 ianuarie 1965, la ora 8:42, soarele îşi croi impetuos cale prin draperiile grele şi năvăli în camera de zi. Elisabeth clipi somnoroasă şi miji ochii. Tălpile amorţite o înţepau nemilos din coconii lor de lână. Pumnii încleştaţi, cu palmele năduşite, îi erau

acoperiţi de mânecile lungi ale halatului gros din frotir pe care îl îmbrăcase peste cămaşa de noapte din flanelă.
Ca de obicei, neputând să doarmă, Elisabeth coborâse cu grijă scara în miez de noapte. Totuşi, nici chiar la lumina puternică a becului reglabil, cititul nu constituise o soluţie. In cele din urmă, Elisabeth stinse lumina, îşi îndesă picioarele sub ea, îşi ascunse mâinile îngheţate în mâneci şi, înlănţuindu-şi genunchii, îl imploră pe Dumnezeu să aibă milă şi să îi aducă somnul.
De ani de zile nu mai dormea decât câteva ceasuri pe noapte. La început, când o prindeau zorii cu ochii fixaţi în tavan, o pusese pe seama grijilor, griji pe care încerca să le alunge prin rugăciune. Se ruga neîncetat pentru Joyce, pentru Betty, pentru Lisa şi pentru Benjy. Dumnezeu a fost milostiv cu Betty şi cu Benjy şi le-a curmat în cele din urmă suferinţele. Cei doi fraţi muriseră, la câteva luni unul după celălalt, cu peste şase ani în urmă. După ce, vreme de mai bine de cincisprezece ani, Elisabeth nu îşi mai văzuse fiica decât în fotografii, vederea trupului ei neînsufleţit, lângă care stătea strajă, plângând, devotatul ei Cliff, o zdruncină până în adâncul sufletului. De ce aşteptase atât? De ce nu pusese

mai repede câţiva bănuţi deoparte să vină s-o vadă pe Betty cât timp aceasta era încă în viaţă? Totuşi, în mod ciudat, slujba de înmormântare îi încălzi sufletul. Află cât de credincioasă fusese fiica ei, cât de mulţi ţinuseră la ea. Ba chiar ajunse să înţeleagă într-o oarecare măsură ce văzuse Betty la soţul ei. Cliff era un uriaş blând, cu o inimă de aur. Elisabeth s-a întors în Three Rivers cu inima întrucâtva împăcată, zicându-şi că Betty se alăturase tatălui şi fraţilor ei în rai.
De-a lungul vieţii îi muriseră, pe rând, toţi cei dragi. Suferinţa provocată de moartea lor s-a domolit odată cu trecerea anilor. Doar durerea pierderii lui Bruce a rămas vie. Elisabeth se trezea adesea în toiul nopţii, cu mintea limpede ca în miezul zilei, exact la ora la care primise, cu ani în urmă, acel fatidic apel de la Joyce.
Joyce. Cât se rugase pentru acea fată minunată! Dar de pe acum, Joyce părea un caz pierdut. Totuşi, spre lauda ei, fosta ei noră se ţinuse de cuvânt, lăsând-o pe Lisa să petreacă fiecare sfârşit de săptămână la bunica şi să meargă duminică de duminică la Christ Church. Elisabeth îşi întinse trupul amorţit, amintindu-şi zilele când Lisa era elevă în clasa ei de la şcoala duminicală. De câte ori se uita în ochii adânci şi frumoşi ai nepoatei sale vedea ardoarea lui Bruce, ceea ce o bucura şi o întrista deopotrivă.
Dacă ar fi fost după Elisabeth, Lisa s-ar fi putut muta la ea de tot. Dar Joyce îi lăsa copila în grijă doar la sfârşit de săptămână. In celelalte zile, casa ei cu două etaje din partea veche a circumscripţiei întâi era pustie, iar Lisa trăia într-o rulotă, cu mama ei încrâncenată şi diverşi parteneri de viaţă pe care Joyce îi schimba ca pe şosete, înconjurată de alcool, violenţă, limbaj murdar şi cine ştie ce altceva.
Luptând pentru fiecare ceas petrecut cu nepoata ei, Elisabeth avusese grijă să contracareze orice influenţă negativă, insistând ca Lisa să se spele, să aibă un orar fix, să fie cuminte, să se poarte cuviincios, să înveţe, să memoreze versete din Biblie, să se roage şi să meargă la biserică. La început, Lisa a fost nespus de ascultătoare.

Nepoata ei îi amintea de setea de biserică, de Dumnezeu şi de Isus pe care o avusese ea însăşi în copilărie. Copila se ruga să îl primească pe Cristos în inimă când se va face mai mare şi avu necazuri cu mama ei fiindcă îi făcea morală şi devenise „prea bisericoasă". Joyce ameninţă că nu îi va mai da voie să îşi întâlnească bunica, dar în cele din urmă fu nevoită să cedeze în faţa insistenţelor celor două. Şi-apoi, era clar că Joyce ţinea la timpul ei liber, şi asta mai ales la sfârşit de săptămână.

Lisa, acum în vârstă de nouăsprezece ani, se transformase într-o frumuseţe de fată, cu părul negru şi ochii căprui. Simţind diferenţa de generaţie de câte ori se întâlneau, Elisabeth începuse să-şi facă griji - îndeosebi în privinţa bărbaţilor cu care ieşea Lisa.
— Nu mă mai tot bate la cap, bunico, îi spunea fata. Ştiu ce fac.
Dar Lisa spunea asta, gândind că îi poate schimba în bine pe băieţii care nu erau interesaţi de Dumnezeu.
— Nu aşa merg lucrurile, o avertiza Elisabeth, aducând pilde din Proverbele lui Solomon despre cum, cel mai adesea, răul trage binele în jos, nu viceversa.
Lisa dădea ochii peste cap, iar Elisabeth se temea că fata va ajunge s-o considere o pisăloagă. Niciunul dintre prietenii Lisei nu era de la Christ Church şi, de pe-acum, tânăra abia mai dădea pe la biserică sau la cursurile şcolii duminicale. Totuşi, de răzvrătit, Lisa nu s-a răzvrătit niciodată cu adevărat, din câte ştia Elisabeth, şi susţinea în continuare că este credincioasă. Dar ea şi bunica ei nu mai aveau acele discuţii pe teme spirituale care îi plăceau atât de mult lui Elisabeth pe vremea când Lisa era în primii ani de liceu. Acum că nepoata ei absolvise liceul, relaţia dintre ele se schimbase.
Lisa era studentă la Western Michigan şi lucra ca ajutor de asistentă la spitalul Borgess. Deşi fata părea nespus de matură, Elisabeth nu îşi putea scoate din minte ziua în care o ţinuse în braţe pentru prima oară.
— Ai să fii o asistentă perfectă, îi spunea ea adesea nepoatei sale. Ai un suflet iubitor, milos şi blând.

— Şi de la cine crezi că am moştenit asta? îi răspunse o dată Lisa, îmbujorându-se. De la Joyce, cu siguranţă că nu.
— Scumpa mea, nu-i spune mamei tale pe nume. Asta denotă lipsă de respect.
— Exact.
— Trebuie s-o iubim pe mama ta.
— *Tu o* iubeşti, bunico? *Poţi* să o iubeşti când ea se poartă aşa urât cu tine?
Elisabeth îşi dorea cu disperare să spună că o iubea pe Joyce, dar nu putu. Nu era îndeajuns de puternică să poată iubi ceea ce era imposibil de iubit.
— Dumnezeu o iubeşte.
— O laşi să te calce în picioare.
— Vai, dar Joyce nu mă...
— Ba da! Cu toate că ştie că ai face orice pentru ea, în tot acest timp nu ţi-a adresat nici măcar un „mulţumesc".
— Fac asta fiindcă aşa simt, nu ca să mi se aducă mulţumiri.
— Ei, dar...
Când discuţia ajungea în acest punct, Elisabeth schimba subiectul.
Stând acum zgribulită în fotoliu, Elisabeth închise iar ochii şi se rugă pentru Lisa. Şi pentru Joyce. Spre încântarea lui Elisabeth, Lisa avea grijă să îi facă o vizită cel puţin o dată pe săptămână. Dar pe Joyce abia de-o vedea când şi când. Era şi acum prietenă cu Frances Childs. Se întâlneau mai des de când Art, soţul acesteia, murise într-un accident de muncă survenit în urmă cu doi ani în atelierul de sudură al companiei Fairbanks-Morse. Cu toate acestea, Elisabeth se simţea înfiorător de singură. Din cauza beteşugurilor care îi chinuiau trupul în număr tot mai mare, fusese nevoită să renunţe, rând pe rând, la toate activităţile ei de la biserică, dar de Dumnezeu era în continuare la fel de apropiată ca întotdeauna. Cu toate că Domnul rămânea locul său de scăpare, cum îi plăcea ei să zică, încetase să se mai roage pentru înlăturarea singurătăţii ce o apăsa.

Târâi telefonul. Deşi trecuseră douăzeci de ani de când primise vestea despre accidentul lui Bruce, Elisabeth se înfiora şi acum de câte ori auzea acel sunet. îşi înfipse palmele pe braţele fotoliului. *Ehei, trecut-a vremea când mă puteam ridica din două mişcării* îşi scoase cu chiu, cu vai picioarele de sub ea, dar tălpile i se încurcară în halat şi dură o vreme până ce reuşi să se elibereze.
într-un târziu, porni şontâc-şontâc spre telefonul care continua să sune, simţind greutatea celor şaizeci şi cinci de ani ai săi la fiecare pas. O singură persoană ar fi insistat atât: cineva care o iubea şi ştia că este acasă. Era Lisa.
— Vai, scumpa mea! exclamă Elisabeth. Spune-mi că ai să vii să mă vezi.
— Vin!
— Ce bucurie, iubita mea!
— La mulţi ani, bunico. Să fii fericită.
— în clipa asta chiar sunt, răspunse Elisabeth. Şi-am să fiu şi mai fericită când ai să ajungi aici.
— Vin să-ţi fac o baie.
— Poftim? Ce-ai spus?
— Bunico, ţine receptorul la urechea cu care auzi!
— Ah! Stai aşa... Gata. Acum sper să aud mai bine.
— îţi spuneam că vin să-ţi fac o baie.
— Chiar aş avea nevoie de-o baie, dar nu vreau să te deranjezi.
— N-ai uitat, sper, de invitaţia lui Frances.
— Ce invitaţie? A, da, invitaţia la prânz pe care mi-a făcut-o Frances! Am încercat în fel şi chip s-o fac să se răzgândească. Nu ştiu de ce insistă atâta.
— Pentru că ziua de azi se cere sărbătorită, bunico! Nu-i de ici, de colo să împlineşti 65 de ani.
— De aia oi fi strănutat toată săptămâna.
— Eşti bolnavă?
— N-am murit încă. Nu văd, nu aud, abia de mai simt gustul mâncării. Mă sufoc, mă ia cu fierbinţeli şi mă dor toate încheieturile. Dar ştii ceva?
— Da, ştiu.

— Ştii?
— Sigur că ştiu.
— Atunci, ia să auzim, ce urma să spun?
— Că bucuria Domnului este tăria ta.
— Amin! Te iubesc, Lisa.
— Şi eu te iubesc, bunico. Am să ajung la tine peste vreo oră. Elisabeth întinse firul telefonului şi se aşeză pe băncuţa din
faţa pianului.
— O sun pe Frances s-o implor să mă cruţe. Afară e un frig de crapă pietrele.
— Acum sunt minus 20 de grade, spuse Lisa, iar la prânz e vorba c-or să fie minus 15.
— N-am cu ce să mă îmbrac. N-are niciun rost să mă îmbăiezi şi să mă dai cu pudră ca să-mi pun o rochie jerpelită.
— Mănâncă ceva şi aşteaptă-mă, că vin acuşi. Cu un cadou care s-ar putea să-ţi astupe gura.
— I-auzi! Şi eu care credeam că bunicile sunt cele care s-ar cuveni să astupe gura nepoatelor!
— Atunci comportă-te conform vârstei tale şi stai cu ochii pe fereastră, că vin. E curăţată

zăpada din faţa casei?
— Nu care cumva să te oferi să...
— Bunico! Vreau doar să ştiu dacă pot parca maşina acolo. Elisabeth se aplecă înainte şi dădu draperia la o parte.
— Nu văd nimic, spuse ea, orbită de razele soarelui. Dar băiatul din vecini are întotdeauna grijă să cureţe zăpada.
Picioarele începură să i se dezmorţească abia când puse ceainicul pe foc. Dar, când se aşeză să-şi bea ceaiul, abia se putea mişca. Era drăguţ din partea Lisei să-i facă o vizită de ziua ei. Elisabeth era mişcată până în adâncul sufletului de dragostea şi tactul de care dădea dovadă nepoata ei de fiecare dată când îi făcea baie. Aceasta o ajuta să se aşeze pe o bancă din lemn situată de-a curmezişul căzii şi îi spăla extremităţile la care nu putea ajunge singură, fără să o facă vreodată să se simtă stânjenită sau expusă.
în dimineaţa aceea, Lisa intră valvârtej pe uşă şi aşeză o pungă mare de cumpărături pe masă, apoi dădu fuga la sobă.
— Buni, când îţi faci ceai adu-ţi aminte să stingi focul. Aşa rişti să mai strici un ceainic sau, Doamne fereşte, să dai foc la casă.
Elisabeth, alarmată de neatenţia ei, fu prea ruşinată ca să îi poată răspunde.
— I-am dat băiatului din vecini doi dolari pentru curăţatul zăpezii, spuse Lisa.
— Eu nu i-am dat niciodată mai mult de 1 dolar şi 50 de cenţi, îl înveţi prost.
— Ei, s-a înnoit anul. Merită şi el o mărire. Lisa o luă de cot şi o conduse până la baie.
— Mă aşteptam să îţi fi dat deja jos halatul şi papucii. Se vede treaba că eşti sleită de puteri, draga de tine.
Elisabeth încuviinţă din cap. Ce s-ar face ea fără Lisa? Nepoata ei îi spălă spatele, gambele şi labele picioarelor cu atâta delicateţe că pe Elisabeth mai că o pufni plânsul.
— Sunt sigură că pacienţii tăi te adoră, şopti ea.
— O, da! răspunse Lisa cu un zâmbet ştrengar. Mai ales bărbaţii.
— Of, nu mă mai necăji!
— Glumesc, bunico. Ştii bine că mă păstrez pentru un băiat care să fie pe placul tău.
— Până acum nu mi-a plăcut niciunul dintre băieţii pe care mi i-ai prezentat.
— Spune-mi ceva ce nu ştiu.
Lisa o înfăşură într-un prosop mare şi o duse până sus, în dormitor. Gândurile lui Elisabeth zburară departe, la zilele copilăriei, când tatăl ei o învelea în prosop şi o ştergea cu blândeţe. Lisa îi aşeză pe pat lenjeria de corp, îi spuse că o va ajuta să îşi tragă ciorapii, apoi ieşi grăbită, promiţându-i că se va întoarce imediat.

Elisabeth simţi un junghi în şale când se aşeză pe marginea patului şi începu, cu mare greutate, să se îmbrace. Lisa se întoarse repede cu plasa de cumpărături.
— O, ia să văd ce mi-ai adus! exclamă Elisabeth.
Lisa nu o lăsă să se uite în pungă, ci o ajută întâi să îşi tragă ciorapii.
— Am să îţi arăt noua ta ţinută, dar să n-o îmbraci decât cu câteva minute înainte să ajungă Frances aici. Până atunci pune-ţi halatul.
Lisa scoase din pungă o cutie ce conţinea o pereche de pantofi din piele veritabilă. Deşi comozi, groşi şi cu talpă plină, erau, fără doar şi poate, pantofi de gală. Elisabeth zâmbi. Apoi Lisa scoase o poşetă în ton cu pantofii.
— Lisa, ce-i cu atâtea cadouri?? Eu mă aşteptam să-mi dăruieşti o rochie nouă şi nimic mai mult!
— Uite şi rochia, spuse Lisa, scoţând din plasă o rochie chemi-sier de lână roşie cu guler alb şi nasturi în faţă.
Elisabeth vru să îşi exprime încântarea, să îi spună că era cea mai frumoasă toaletă pe care o

văzuse vreodată, dar nu avu când, căci Lisa trecu repede la capitolul „accesorii".
— Cred că la rochia asta ar merge o broşa mare. Ce zici de cameea albă? Ai să arăţi atât de festiv! Păcat că nu ai avut ţinuta asta de Crăciun.
Scotociră prin sertare după un colier, cercei şi o brăţară potrivite toaletei.
— Nu este exagerat? întrebă Elisabeth. Nu am purtat niciodată multe podoabe.
— Dar nici n-ai avut niciodată 65 de ani. Elisabeth chicoti şi îşi duse mâna la gură.
— Ce este?
Elisabeth clătină din cap, cu umerii scuturaţi de râs.
— Ei hai, bunico, spune-mi!
— Frances n-o să fie încântată să mă vadă în toaleta asta. Am s-o eclipsez! exclamă ea, pufnind în hohote.
Lisa se prăbuşi pe pat, ţinându-i isonul.

— Eşti îngrozitoare!
— Nu-i aşa? răspunse Elisabeth. Tot ce-mi mai lipseşte e un şal din pene şi-aş arăta exact ca madam Dellarae Shockadance Phillips, Dumnezeu s-o odihnească.
— N-am mai auzit de ceva vreme numele ăsta, spuse Lisa, ridicându-se în şezut.
Se sprijiniră una de cealaltă pe salteaua moale.
— Ştii povestea.
— Sigur ca o ştiu. Cât timp a trecut de când a murit? Elisabeth ridică din umeri.
— Nu ţineam legătura, dar în fiecare an primeam de la ei o felicitare de Crăciun, semnată întotdeauna de ea.
Oftă.
— „Cu drag de sărbătoarea Crăciunului, Dellarae". Apoi, cu doi ani în urmă, am primit o felicitare care suna altfel. „Crăciun fericit, 1963. Benjamin".
— Nu că ţi-ai aminti-o cuvânt cu cuvânt, o tachina Lisa.
Elisabeth simţi pornirea de a se ridica să se uite pe fereastră, cum făcea adesea când se pierdea în amintiri, dar genunchiul stâng îi era înţepenit şi îi zvâcnea glezna dreaptă. Clătină din cap.
— Mi s-a rupt sufletul pentru el. Zău că da. Nu ştiam că îi murise nevasta. într-o înştiinţare copiată la indigo scria cum că acela era primul lui Crăciun fără ea şi că, „aşa cum mulţi dintre voi ştiu deja", Dellarae se stinsese în primăvara aceea. Ei bine, eu una nu mă număram printre cei ce ştiau.
Simţi îmbrăţişarea Lisei.
— O simplă scăpare. Era îndurerat.
— Eu l-am anunţat când a murit Betty.
— Asta a fost demult, bunico.
— Ben mi-a trimis atunci o scrisoare de condoleanţe.
— îmi amintesc.
— I-aş fi putut fi de ajutor.
— Ştiu, spuse Lisa. Sufletele îndurerate sunt specialitatea ta.

— Ar fi trebuit să îi scriu sau să îl sun, dar trecuseră deja luni de zile de la moartea ei. Ce mai puteam să-i spun? Din moment ce el nu a catadicsit să mă anunţe...
— Nu ai binevoit să-i trimiţi nici măcar o felicitare anul acela.
— Şi nici anul trecut. Şi nici anul ăsta. Cred că a înţeles, în sfârşit, mesajul.
— Anul ăsta nu ţi-a mai trimis o felicitare de Crăciun? Elisabeth clătină din cap.
— Să ştii că nu-i prea târziu să îi trimiţi tu una.

— Rămâi cu mine, spuse Elisabeth, încercând cu disperare să schimbe subiectul.
— Nu pot. Trebuie să plec.
— N-o să pot încheia singură nasturii de la rochie.
— Cum să nu poţi? Oricum, am să închei eu nasturii în afară de cei doi de sus, iar Frances te va ajuta cu aceia, de va fi nevoie.
— Vino cu noi. Frances n-o să se supere...
— Bunico, încetează! Mi-ar plăcea să vin, dar am deja fixată o... ăă... o întâlnire la ora prânzului.
— Ţi-ai dat rendez-vous?
— Ei bine, da.
— Cu cine?
— Nu te priveşte.
— Cum să nu mă privească? Ia spune, cu cine te întâlneşti?
— Cu mai multe persoane.
— Lisa!
— Am zis persoane, nu doar bărbaţi!
— Atunci poţi să-mi spui de cine e vorba.
— Am să-ţi povestesc totul mai târziu, spuse Lisa, ridicân-du-se în picioare.
— După întâlnire, promite-mi că ai să treci pe la mine.
— Iţi promit. Iar acum hai să coborâm şi să-ţi pregătesc ţinuta ca tu să nu trebuiască decât să o îmbraci.
Casa păru mai rece după plecarea Lisei. în zilele lucrătoare, când nepoata ei nu venea în vizită, Elisabeth stătea de obicei înfofolită în halat şi abia se ţâra din bucătărie până la baie sau

până la fotoliu. Lisa îi cumpărase un televizor alb-negru la mâna a doua, dar recepţia era atât de proastă, că Elisabeth nu îl pornea decât pentru a urmări vreme de cincisprezece minute ştirile serii prezentate de Walter Cronkite şi, din când în când, emisiunea „This îs Your Life". Lisa îi lăsase ziarul despăturit pe masa de lângă fotoliu. Tremurând încă de frig, Elisabeth îşi trecu degetele umflate de artrită peste foi, încercând să le netezească. Pe prima pagină şi în editorial se bătea apa în piuă despre campania socială „Great Society" lansată de preşedintele Lyndon B. Johnson şi despre felul în care îşi petrecea sărbătorile familia preşedintelui. Elisabeth sări peste acea vorbărie goală şi peste toate articolele al căror titlu cuprindea cuvântul „Vietnam" şi trecu direct la anunţurile de logodnă şi decese, iar de acolo la benzile desenate. Acestea o amuzară, dar în cele din urmă lipsa de somn îşi spuse cuvântul şi Elisabeth începu să moţăie.
Ziarul îi alunecă din mâini, acoperindu-i picioarele chiar deasupra genunchilor. îi ţinea de cald, aşa că Elisabeth nu încercă să îl dea la o parte. îşi îndesă mâinile în buzunarele mari ale halatului şi îşi vârî bărbia în piept. Ştia că o va durea grumazul la trezire, dar deocamdată se simţea atât de bine, atât de comod, atât de...
Visă o femeie masivă şi zgomotoasă, îmbrăcată într-o rochie roşie, ce combina trăsăturile lui Dellarae şi ale lui Frances. La bătrâneţe, Frances se împlinise la trup şi vocea îi devenise uşor tremurată, dar rămăsese la fel de volubilă. Femeia din visul lui Elisabeth arăta şi era îmbrăcată ca Dellarae, dar se mişca şi vorbea ca Frances.
Elisabeth şi femeia săreau coarda în curtea şcolii. Deşi aveau vârsta lor actuală, Elisabeth avea agilitatea unei fetiţe, iar Frances avea părul cârlionţi.
— îmi vine să vomit! strigă aceasta.
— Să regurgitez, o corectă Elisabeth.

Prietena ei de joacă, masivă şi bătrână, îi arătă amenințător degetul, îşi azvârli capul pe spate şi pufni într-un râs atât de molipsitor că Elisabeth nu putu decât să îi ţină isonul.
Se trezi râzând. Sau o fi trezit-o aerul rece venit dinspre uşa de la intrare, scârţâitul balamalelor, paşii apăsaţi, vocea aceea stridentă?...
— Elisabeth, credeam c-am să te găsesc gata de plecare! Frances închise uşa şi intră cu paşi greoi în camera de zi.
— Nici măcar nu te-ai îmbrăcat!
— îmi pare rău, Frances, murmură Elisabeth cu vocea stinsă. Nu prea am chef să ies.
— Aiurea! Ridică-te - aşa, bravo! - pune-ţi hainele şi să mergem. Suntem aşteptate.
— Unde?
— Cum unde? La restaurantul cu autoservire, ţi-am mai spus. E singurul local care e deschis azi. Meniu cu carne de curcan la 2 dolari şi 95 de cenţi. Fac eu cinste.
— De unde ştii că suntem aşteptate? o întrebă Elisabeth. Frances o ajută să îşi dea jos halatul şi să îşi pună rochia. Aerul
rece emanat de paltonul ei o făcu pe Elisabeth să se înfioare.
— Pentru că eu am făcut invitaţiile.
— Sper că nu le-ai spus oamenilor că este ziua mea de naştere...
-Păi...
— Of, nu!
— Va fi doar o petrecere discretă...
— Vai, Frances!
— Trebuia să mă încredinţez că ni se va rezerva o masă.
— Dar nu vreau să se facă tevatură...
— N-o să se facă. Iar acum să mergem. Cei de la bufet ne ţin rezervată o masă. N-ar fi frumos să ne lăsăm aşteptate prea mult. Elisabeth, rochia asta este superbă! întreaga toaletă este minunată! Ptiu! în ţinuta asta e, fără doar şi poate, mâna Lisei.
— Ce vrei, mă rog, să spui cu asta?

— Nu că tu n-ai avea gust sau fler la haine. Nici pomeneală! Doar că tu cumperi atât de rar câte ceva pentru tine... Hai, spune drept: Lisa ţi-a dăruit toaleta asta.
— Bineînţeles.
— Ce dulceaţă de fată!
Şoşonii şi haina groasă de iarnă îi stricau un pic ţinuta, dar Elisabeth nu se putea aventura în frigul de afară fără ele. îşi acoperi ochelarii cu nişte lentile mari de soare şi coborî cu grijă treptele, sprijinindu-se de braţul lui Frances.
— Câte grade arata termometrul?
— Nu vreau să ştiu şi nici tu nu vrei, ripostă Frances, scoţând pe gură un nor uriaş de abur.
Atenţia lui Elisabeth fu atrasă de forfota ce se auzea din faţa casei vecine.
— Ce-or fi făcând, oare? S-or fi ducând undeva?
— Aşa se pare, răspunse Frances, ţinându-i portiera deschisă. Hai, urcă.
Elisabeth se aşeză în maşină. Aerul îngheţat îi f rigea plămânii la fiecare răsuflare.
— Oare unde merg?
— Of, dar ce te mancă aşa curiozitatea? ripostă Frances, ajutând-o să îşi ridice picioarele în maşină.
— „Mancă"? făcu Elisabeth râzând înainte ca Frances să închidă portiera şi să ocolească grăbită maşina.
— Ştii bine ce voiam să zic, răspunse aceasta urcând la volan. De unde să ştiu unde merg vecinii tăi?

— Cum sunt îmbrăcaţi? Sunt îmbrăcaţi de săniuş?
— Pe o vreme ca asta sania ar îngheţa bocnă pe pârtie, răspunse Frances. Sunt încotoşmănaţi, dar par eleganţi. Mulţumită?
— De ce nu-i întrebi, pur şi simplu...
— N-am de gând să-mi bag nasul unde nu-mi fierbe oala. Nu mă interesează unde se duc vecinii tăi şi nici pe tine n-ar trebui să te intereseze!
— De când?
— De când ce? întrebă Frances, băgând în marşarier.

— De când nu te mai interesează ce fac vecinii?
— Of, Elisabeth, eşti imposibilă! răspunse Frances, zâmbind în colţul gurii. Pe mine mă interesează doar ceea ce fac vecinii *mei.*
Era o zi însorită şi senină, iar drumurile erau acoperite cu omăt proaspăt. Frances conducea încet. La un moment dat, Elisabeth simţi că nu îi mai bate soarele în ochi şi aruncă o privire pe geam să vadă de ce. Ceea ce bloca razele puternice ale soarelui erau maşinile parcate de o parte şi de alta a drumului.
— Chiar nimeni nu poate să îşi parcheze maşina în faţa casei? se miră ea. Aş fi crezut că băieţii din cartier se vor înghesui să cureţe zăpada. Că doar în perioada asta pot câştiga bani frumoşi, nu-i aşa? Ei, Frances, ia spune, tu cum îţi explici asta?
— Ce să-mi explic?
— Toate aceste maşini.
— Asta-i bună! De unde să ştiu *eu?*\ Şi puţin mă interesează! Eu nu vreau decât să ajungem întregi la restaurant.
— Atunci de ce ai luat-o pe aici?
— Poftim?
— Ai luat-o în direcţia greşită. Noul restaurant cu autoservire este chiar la poalele dealului, lângă drogherie.
— Ştiu unde este! Doar *eu* am făcut rezervarea.
— Vrei să mergi la biserică?
— Trebuie să iau ceva de acolo.
— Credeam că nu vrei să ne lăsăm aşteptate.
Frances coti în parcarea bisericii. Cu excepţia unui loc curăţat frumos de zăpadă, chiar lângă intrarea din spate, parcarea era plină ochi.
— Eşti bună să taci odată din gură şi să mă laşi să-mi fac treaba?
— Eşti a doua persoană care îmi spune să tac în dimineaţa asta. Oare ce se petrece azi?
— Ai răbdare un minut şi încearcă să nu mă mai bombardezi cu întrebări când mă întorc.
Frances lăsă motorul pornit şi se îndreptă legănând din şolduri spre uşa din dos. Soarele bătea puternic în parbriz. Elisabeth
îşi duse mâna streaşină la ochi şi simţi că o ia somnul iar. Totuşi, era intrigată. Oare ce se petrecea la Christ Church? în buletinul de duminică nu se menţionase niciun eveniment special pentru astăzi, dar de arunci trecuseră cinci zile.
O bătaie uşoară în geam o făcu să tresară. Miji ochii şi îi zări prin geamul acoperit de chiciură pe Walt Burke şi pe Ike Slater, doi dintre decanii de vârstă. Amândoi erau îmbrăcaţi la cămaşă şi cravată şi nu purtau palton.
— O să îngheţaţi aşa, le spuse ea când Walt îi deschise portiera. O aşteptam pe Frances Childs.

— Da, ştim. Frances te roagă să vii puţin înăuntru.
— O, dar nu mă deranjează s-o aştept în maşină...
— Este mult mai cald înăuntru, spuse Ike, ajutând-o să coboare.
De ce nu avea curajul să-i refuze? De ce trebuiau s-o chinuie, scoţând-o afară, în frig, când ea s-ar fi simţit cât se poate de bine în maşină?
Susţinută de cei doi bărbaţi voinici, aproape că nici nu simţi pământul sub picioare. înăuntru o întâmpină, zâmbind cu toată faţa, nevasta lui Ike Slater.
— Lasă-mă să-ţi scot haina şi şoşonii.
— O, dar nu-i nevoie, Gladys! Nu stau mult.
— Ai să te simţi mai comod aşa, răspunse Gladys, aplecându-se. Lui Elisabeth îi stătea pe limbă să-i spună, fără ocolişuri, că
prefera să fie lăsată în pace, dar nu apucă. Bărbaţii o luară fiecare de câte un braţ şi Gladys îi scoase, pe rând, şoşonii.
— Ce pantofi superbi ai, Elisabeth! exclamă femeia. Elisabeth slobozi un oftat.
După ce îi fu scoasă şi haina, Ike şi Walt o conduseră până la subsol. Picioarele ei abia de atingeau treptele. în spatele lor venea Gladys, lăudându-i rochia de mama focului.
— Dar *Frances* unde este, totuşi? întrebă Elisabeth când intrară în sala de adunare.
Bărbaţii îi dădură drumul, iar Gladys trecu pe lângă ea cu un zâmbet plin de satisfacţie. Preţ de o clipă, Elisabeth nu putu

decât să se holbeze la mulţimea strânsă în sală. Sute de chipuri o priveau zâmbitoare.
— Măi să fie! murmură ea în cele din urmă. Bună ziua tuturor. Mulţimea izbucni în aplauze şi începu să îi cânte în cor „Mulţi
ani trăiască".
Cum de nu-şi dăduse seama că i se pregătea o surpriză? Şi ce mai surpriză! Nici Frances - limbuta de Frances! - şi nici chiar Lisa nu îi dăduseră nimic de bănuit. Toţi aceşti oameni se adunaseră aici pentru ea. Se clătină sub greutatea gândului, dar Ike şi Walt o apucară fiecare de un braţ şi o conduseră la locul de onoare. O, *numai asta nul*
Scaunul ei capitonat se afla pe o platformă înălţată, decorată cu steguleţe albe şi baloane, sub o boltă reticulară. Buzele îi tremurară în lumina reflectoarelor - atât de emoţie, cât şi de jenă. Nu îi plăcea să fie în centrul atenţiei şi i se părea nepoliticos să fie singura care sade în timp ce toţi ceilalţi stăteau în picioare, aplaudând şi cântând.
Surprinse privirea lui Walt Burke şi îi făcu semn să se aplece. Când bărbatul se aplecă, îl apucă de cravată şi îl trase în jos să-i vorbească la ureche. Mulţimea ce cânta începu să râdă, crezând că îl muştruluieşte pentru surpriza ce îi fusese făcută.
— Lisa mea este aici? îl întrebă ea.
— Bineînţeles.
— Adu-i un scaun şi spune-i să se aşeze aici, lângă mine.
— Dar acesta este locul dumitale de onoa... Ajungând la sfârşitul cântecului, lumea izbucni în urale.
— De cât timp ne cunoaştem noi doi, Walter?
— De-o viaţă.
— Atunci ştii că vorbesc serios. Dacă n-o aşezi pe Lisa lângă mine, mă ridic în clipa asta şi las baltă toată petrecerea.

Captatul 23

— Nu te simţi bine, bunico? o întrebă Lisa, urcând pe platforma improvizată. Vrei să iei o pastilă?
— Nu, vreau să-ţi dau câteva palme la fund, asta vreau! o certă Elisabeth. Şi nu am de gând să stau aici, mâncând de una singură în faţa atâtor oameni.

— Nici măcar nu se uită la tine, spuse Lisa. Priveşte-i.
— Nu îndrăznesc.
— Vorbesc serios, bunico. Uită-te în sală.
Elisabeth nu se încredea în ochii ei bătrâni, dar încercă totuşi să privească dincolo de lumina reflectoarelor. Lisa avea dreptate. Nimeni nu se uita la ea.
— Ei, acum te simţi mai bine?
— Puţin. Ce este de mâncare?
Pastorul David Clarkson, trecut şi el de vârsta tinereţii, Ii mulţumi Celui de Sus pentru bucate şi pentru „prilejul şi femeia pe care le sărbătorim azi aici", apoi îi îndrumă pe cei flămânzi spre mesele încărcate cu mâncări calde, salate şi deserturi - fiecare familie contribuise cu câte un fel de mâncare. Oamenii se aşezară la rând. Lisa se duse în faţă să umple o farfurie pentru ea şi una pentru invitata de onoare.
— Ştii exact ce-mi place, spuse Elisabeth când nepoata ei se întoarse. Dar ai uitat că pofta mea de mâncare a intrat la apă.

— Eu sunt aici să te servesc, răspunse Lisa. Ne plac aceleaşi feluri de mâncare, aşa că, stai liniştită, am să dau eu gata tot ce laşi în farfurie.
— Doar dacă vrei să arăţi ca mine înainte de vreme.
— Aş fi încântată să arăt ca tine când voi fi de vârsta ta.
— Iar eu aş fi încântată să mă simt cum arăţi tu, spuse Elisabeth.
Nu gustă decât puţin dintr-o chiftea şi din tocana de pui, dar două căni mari cu ceai cu gheaţă nu fură de ajuns să îi osto-iască setea.
— Tare-aş vrea să stingă reflectoarele alea.
— Şi să te lase în întuneric? Nu prea cred.
— Bănuiesc că s-a pregătit un program artistic. Aşa se poartă la petrecerile astea.
— Dar o petrecere ca asta n-ai mai văzut, bunico. Stai să vezi cine-i aici.
— Te referi la cei din afara bisericii?
— Cred că aproape jumătate dintre invitaţi sunt din afara bisericii. N-ai văzut aglomeraţia de pe drum, mulţimea de maşini parcate de-a lungul străzilor?
— Ba da, dar...
— Tot puhoiul acela de lume venea la petrecerea ta.
— Ei, aş!
— Ai să vezi. Priveşte în capătul sălii.
— Nu văd până acolo.
— Nu-ţi cer să te uiţi la chipuri. Uită-te la numărul de mese, de scaune, de oameni.
Şi Elisabeth se uită. Sala gemea de lume.
— Inspectorul de la pompieri ştie de asta?
— Ei, zău aşa, bunico!
— Sper că oamenii ăştia nu se aşteaptă să iau cuvântul.
— Tu ce crezi?
— Chiar dac-or să-mi vâre microfonul sub nas, eu nu sunt obligată să spun nimic.
— Decât dacă vrei.

— Decât dacă vreau.
— Şi ai să vrei.
— în locul tău n-aş pune rămăşag pe asta.
— Mi-aş pune şi viaţa chezăşie că tu nu ai lăsa niciodată să-ţi scape o ocazie de a *mărturisi,* ripostă Lisa cu un strop de sarcasm care străpunse sufletul bunicii sale.

Elisabeth se temea că va trebui să meargă la toaletă înainte să se încheie toată tărăşenia asta şi nu avea de gând să aştepte până era prea târziu.
— Este un gest foarte frumos, Lisa, dar ştii că pe mine numai oamenii mă interesează. N-aş putea să schimb, pur şi simplu, o vorbă cu fiecare în parte?
— Cum să nu. Dar puţin mai târziu. întâi invitaţii vor să îţi facă urările în grup.
-Of, nu...
— Chiar dacă nu-ţi convine, gândeşte-te cât de mult înseamnă asta pentru ei. Mulţi au venit de departe.
— Spune-mi, te rog, că nu vor fi cadouri. Ştii bine că o bătrână ca mine nu mai are nevoie de nimic. în afară, fireşte, de o ţinută de gală.
— Am precizat pe toate invitaţiile să nu se aducă daruri, răspunse Lisa.
— Ai trimis invitaţii individuale?
— Peste tot.
— Dar cum ai făcut rost de toate aceste nume... de toate aceste adrese?
Cineva veni să le ia farfuriile.
— A fost un efort colosal, spuse Lisa zâmbind. S-a format un comitet special, s-au făcut liste, au început căutări şi câte şi mai câte.
— Sunt mişcată.
Lisa îi strânse blajin umărul.
— Chiar sper să fii. Aproape toţi cei pe care i-am contactat mai ştiau pe cineva care voia să fie prezent.

Totuşi, cine erau toţi aceşti oameni? se întrebă Elisabeth năucită. Şi de unde veniseră?
Programul începu cu câteva reprezentaţii muzicale. întâi cântă un ansamblu din corul bisericii, după care urmară doi solişti şi apoi o grupă de fetiţe de la şcoala duminicală - de vârsta celor cărora le predase cu ani în urmă Elisabeth. Fetiţele erau menite, îi explică pastorul Clarkson, să simbolizeze grupa de vârstă a celor cărora le fusese cândva profesoară.
— Iar acum, adăugă pastorul cu un gest teatral, avem o surpriză specială pentru invitata noastră de onoare. Elisabeth Grace LeRoy Bishop, aceasta este viaţa ta!*
Exact ca Ralph Edwards, pastorul citea dintr-un album mare în care pozele erau însoţite de note explicative. Pe pereţi erau proiectate diapozitive color obţinute din fotografii alb-negru cu Elisabeth în pruncie, în copilărie, în adolescenţă, şi aşa mai departe. Multe dintre fotografii stârneau hohote de râs căci, alături de Elisabeth, acestea înfăţişau şi pe alţi enoriaşi bine-cunos-cuţi la o vârstă mai fragedă, când erau mai zvelţi şi aveau părul mai des sau de altă culoare. Schimbările survenite în modă de-a lungul timpului amuzau, de asemenea, pe toată lumea. Elisabeth privea, mută de uimire, cum se succedau pe perete chipuri pe care nu le mai văzuse de zeci de ani. Foste eleve, vechi prieteni de la biserică...
De undeva din afara razei sale vizuale se auzi glasul matur al unei tinere femei:
— Poate că nu vă mai aduceţi aminte de mine, dar cu douăzeci de ani în urmă v-am fost elevă la şcoala duminicală. Acum am 30 de ani şi părul mi-e mai închis la culoare. Pe atunci îmi spuneaţi „bălaia", iar eu m-am simţit jignită până ce am aflat că asta însemna, pur şi simplu, că eram blondă.
* „This is your life" în limba engleză, denumirea unei emisiuni difuzate pe canalul american de televiziune NBC între anii .1952 şi 1961; în fiecare ediţie, Ralph Edwards, gazda emisiunii lua prin surprindere câte un invitat, depănându-i întreaga viaţă în faţa publicului.

— Doamnă Bishop, anunţă pastorul, uraţi-i bun-venit uneia dintre numeroasele dumneavoastră eleve din anii '40: Irene Hamilton, fostă Gammil!
— Irene? murmură Elisabeth.

Tânăra urcă pe platformă şi o îmbrăţişa, şoptindu-i:
— Suntem toate aici.
Elisabeth îşi lăsă capul pe spate, încercând să regăsească în trăsăturile ei vreo rămăşiţă a fetiţei de odinioară.
— Toate?
— Da, confirmă pastorul Clarkson. Toate cele şapte eleve cărora le-aţi fost profesoară în 1945 sunt aici.
Tinerele luară pe rând microfonul şi istorisiră cât de mult a însemnat Elisabeth pentru ele, cum le-a învăţat să se roage, să memoreze versete din Biblie, să le vorbească oamenilor despre Isus. Cu o singură excepţie, toate erau măritate şi aveau copii. Bărbaţii celor căsătorite erau la rândul lor credincioşi şi fiecare dintre cele şapte femei era activă în cadrul bisericii din oraşul său. Trei erau profesoare la şcoala duminicală.
Elisabeth ar fi vrut să stea de vorbă cu fiecare în parte, dar abia avu timp să se reculeagă că pastorul introduse deja în scenă următoarea invitată. Bătrâna, gârbovită de ani, îşi apropie microfonul de buze cu mâinile tremurânde şi vorbi atât de încet, că întregul public amuţi, căznindu-se s-o audă.
— N-ar fi avut niciun rost să îmi auzi vocea din culise, dragă Elisabeth, pentru că n-aveai cum să mă recunoşti. Au trecut exact 44 de ani de când nu te-am mai văzut. Părul ăsta alb era roşcat în ziua în care am fost de faţă la cununia ta, ce a avut loc chiar în acest lăcaş. Deşi am 84 de ani, n-aş fi ratat pentru nimic în lume petrecerea ta aniversară.
Privi spre Elisabeth, aşteptând, dar aceasta nu putu decât să îşi desfacă braţele a nedumerire.
— Sunt Rose, spuse femeia. Asistenta Rose Morton. Am colaborat cu tatăl tău şi, dacă e să vorbim cinstit, eu sunt cea care ţi-a desluşit tainele femeieşti.

Mulţimea izbucni în aplauze şi hohote de râs, iar Elisabeth îşi acoperi, stânjenită, faţa.
— Lăsând glumele la o parte, continuă bătrâna, vreau să te încredinţez, dragă Elisabeth, dacă te-ai îndoit vreodată câtuşi de puţin, că ai fost lumina ochilor tatălui tău. Doctorul LeRoy a fost nespus de mândru de tine şi te-a iubit din tot sufletul.
Elisabeth simţi că i se umplu ochii de lacrimi şi i se puse un nod în gât, dar reuşi totuşi să zâmbească şi să aplaude, bucuroasă că nu era ea pe scenă. Ce desfătare ar fi să stea de vorbă cu prietena tatălui ei după atâţia ani de zile!
Frances Childs păşi apăsat în faţă cu microfonul în mână.
— N-are rost să fac pe invitata misterioasă. Elspeth mi-ar recunoaşte glasul şi de la capătul străzii! exclamă ea, după care povesti despre prietenia lor de-o viaţă, cu urcuşurile şi coborâşu-rile ei, şi despre cum la un moment dat Elisabeth i-a cerut să nu îi mai spună Elspeth. Am aflat că aşa îi spunea Will, mult iubitul ei soţ, aşa că, din respect pentru amintirea lui, am renunţat bucuroasă la acest nume până acum. Toată lumea ştie că Elisabeth a fost şi este în continuare o fire mai spirituală decât mine. îi mulţumesc că nu m-a tratat niciodată de sus din pricina asta. Deşi soţul ei a zăcut ani de zile în spital, Elisabeth a continuat să predea, să cânte şi să participe la activităţile bisericii şi ale comunităţii. Sunt nespus de mândră să mă pot numi prietena ei. Sper doar să trăiesc mai mult decât ea, fiindcă aş vrea să spun asta şi la înmormântarea ei.
Elisabeth râse şi o ameninţă jucăuş cu palma, apoi îşi îmbrăţişa vechea prietenă, ştiind că în curând avea să piardă lupta cu lacrimile.
In continuare luă cuvântul fiica unor misionari cu care Elisabeth corespondase decenii în şir, relatând cât de mult însemnase statornicia credinţei sale pentru familia ei. Fiica pastorului Jack Hill, pe care Elisabeth nu o întâlnise niciodată, retrasă la rându-i din activitatea de misionar, vorbi despre entuziasmul cu care îi scriau părinţii ei despre mica Elisabeth.
Urmă un bărbat între două vârste.

— Te-am întâlnit o singură dată, zise el, şi nu mă aştept să îţi aminteşti de mine. Am fost infirmier la azilul de bătrâni unde şi-a petrecut ultimele zile Agatha, mătuşa dumitale. Toţi cei care au cunoscut-o ştiu că a fost o femeie din cale afară de dificilă. Dar te-a iubit, Elisabeth. Dacă te-ai întrebat vreodată ce s-a ales de lista de binecuvântări pe care ai scris-o în copilărie, află că o am aici, la mine. Mi-a încredinţat-o mătuşa dumitale.
Bărbatul scoase din buzunar o foaie de hârtie, o despături şi începu să citească:
— „Binecuvântările mele: Dumnezeu. Isus. Duhul Sfânt. Biblia. Biserica. Tata. Casa. Căldura. Mintea. Curiozitatea. Cărţile. Lampa. Mâncarea. Patul. Hainele. Şcoala duminicală. Prietenii. Mătuşa Agatha (câteodată)."
Bărbatul se întoarse cu faţa spre ea şi adăugă:
— După cum ştii, mătuşa dumitale a făcut pace cu Dumnezeu înainte să moară.
Fiul evanghelistului itinerant Kendall Hasper - acum în etate de 60 de ani - istorisi cum tatăl lui nu uitase niciodată noaptea în care Elisabeth şi-a pus viaţa în slujba lui Dumnezeu la vârsta de treisprezece ani. O femeie pe care Elisabeth n-o mai văzuse din adolescenţă, când fuseseră împreună într-o tabără creştină, povesti cum, pentru slava lui Dumnezeu, Elisabeth îndeplinise cu râvnă chiar şi sarcinile cele mai umile, constituind pentru ea „un veritabil model de slujire".
Apoi răsună prin difuzoare un alt glas de femeie:
— Elisabeth, faptul că eram cu cinci ani mai mică decât tine făcea ca diferenţa de vârstă dintre noi să pară considerabilă acum patruzeci şi cinci de ani, când lucram împreună la farmacia domnului Snyder. Atunci un om a murit din cauza neglijenţei mele şi am scăpat basma curată doar fiindcă eram nepoata lui A.W. Sper că nu este prea târziu să îmi cer iertare!
în continuare luă cuvântul un bărbat cu vorba neşlefuită şi tărăgănată.
— Mi-amintesc şi-acu', spuse el cu un pronunţat accent sudic, ce frumos te purtai cu mine şi cu fraţii şi verişorii mei pe vremea

când trăiam cu toţii laolaltă la pensiunea Iu' nenea Will. Eu mi-s Cari, nepotu' Iu' Will Bishop.
Lacrimile rupseră în sfârşit zăgazul când Elisabeth auzi vocea inconfundabilă a lui Charles Jackson, infirmierul care îi îngrijise atât soţul, cât şi fiul mai mic, la spitalul din Kalamazoo. Chiar dacă bărbatul avea acum părul alb, Elisabeth i-ar fi recunoscut chipul şi vocea dintr-o mie.
— Sunt credincios de când mă ştiu, spuse Charles, dar nu cred c-am să mai întâlnesc vreodată o făptură mai iubitoare şi mai devotată ca dumneavoastră. V-am văzut cum vegheaţi seară de seară la căpătâiu' Iu' domnu' Will şi mai apoi la căpătâiu' Iu' domnu' Bruce, cântând, citind din Biblie, scriind pe scrisorile celea... ce mai, aţi fost un exemplu pentru mine, doamnă, şi am să spun toată viaţa că sunt mândru că v-am cunoscut.
Când se aplecă s-o îmbrăţişeze, Elisabeth văzu lacrimile pre-lingându-i-se pe obraji. Se strânseră îndelung în braţe, plângând amândoi.
Un bărbat la vreo patruzeci de ani care copilărise pe aceeaşi stradă cu familia Bishop povesti cum Bruce îl convinsese o dată pe vânzătorul ambulant să îi dea cinci gogoşi la 5 cenţi.
— Ştiam cu toţii că moştenise talentul de negociator de la mama lui.
în continuare luă cuvântul un alt bărbat.
— Cred că-s singurul de aici care-a făcut puşcărie. Am împărţit celula cu Ben Bishop, la penitenciarul din Jackson, cu doi ani înainte să moară. Era un tip cu probleme şi treptat şi-a pierdut memoria. Dar pe mama lui n-a uitat-o niciodată. Chiar dacă nu ne-am întâlnit

niciodată, vă ştiam cu toţii, doamnă, din povestirile lui Ben şi după sumedenia aceea de scrisori şi pachete pe care i le trimiteaţi. Acu-s doi ani, L-am găsit şi eu, în sfârşit, pe Domnul şi asta vi se datorează, în mare parte, dumneavoastră.
Din afara scenei se auzi o altă voce, pe care Elisabeth o recunoscu imediat.
— Noi doi nu ne-am întâlnit decât o singură dată, doamnă Bishop, la înmormântarea fiicei dumitale. Nu multe mame

şi-ar fi dorit un ginere de vârsta mea, cu un trecut în spate. Dar dumneata nu m-ai tratat niciodată cu dispreţ, iar scrisorile pe care ni le trimiteai constant ne-au încurajat mereu atât pe soţia mea, cât mai ales pe mine, să rămânem statornici în credinţa noastră.
Cliff se apropie cu paşi apăsaţi şi Elisabeth se ridică să îl îmbrăţişeze. Abia aştepta să poată vorbi cu el pe îndelete.
— Mă scapă îngrozitor de tare la toaletă, îi şopti ea la un moment dat Lisei, care îi ţinea mâna strânsă într-ale sale. Există vreo persoană pe care am cunoscut-o vreodată care să *nu* fie aici?
— Ne apropiem de sfârşit, îi răspunse Lisa în şoaptă. Dar toată lumea se va aştepta să iei şi tu cuvântul.
— Nu, ţi-am spus că...
— Doar câteva cuvinte.
— Tu nu înţelegi că trebuie să mă duc la toaletă? „Mă întorc imediat", astea or să fie cuvintele pe care or să le-audă de la mine.
La început, Elisabeth nu recunoscu glasul lui Ben. De când nu se mai văzuseră? Făcu repede socoteala. Ben avea acum 70 de ani, iar vocea îi suna la fel de bătrână.
— Am fost primul tău logodnic, începu el. Dumnezeu şi viaţa au avut alte planuri pentru noi, Elisabeth, dar vreau să ştii că mi-ai rămas mereu întipărită în minte drept o slujitoare a lui Dumnezeu după care ar trebui să ia exemplu toţi credincioşii. Acum Henry Varley nu ar mai putea spune, cum i-a spus lui D.L. Moody, că „lumea încă nu a văzut ce poate face Dumnezeu printr-un om care să I se dăruiască pe deplin". Moody a răspuns că, prin harul lui Dumnezeu, el avea să fie acel om. Iar tu, Elisabeth, ai făcut, în sufletul tău, acelaşi legământ şi noi, cei de faţă, stăm cu toţii mărturie felului în care a lucrat Dumnezeu prin dăruirea ta deplină. Am cerut să iau ultimul cuvântul ca să-ţi pot cânta în încheiere una dintre cântările tale preferate.
Un pianist intona, în surdină, primele acorduri ale imnului „M-m hotărât să-L urmez pe Isus", dar când Benjamin Phillips făcu un pas în faţă să înceapă să cânte, Elisabeth îl întrerupse.

— Mă scuzaţi, începu ea.
Ike Slater îi dădu repede un microfon şi pianistul se opri din cântat.
— Aşteaptă un pic, Ben. Vreau să aud cântecul şi bănuiesc că n-am să scap fără să spun şi eu câteva cuvinte în seara asta, dar sunt o femeie bătrână şi am nevoie de o pauză. Nepoata mea are să mă însoţească. Mă întorc imediat.
Mulţimea răspunse cu aplauze şi hohote de râs şi mulţi îi urmară exemplul. Elisabeth fu şocată când, trecând pe lângă Ben la braţul Lisei, aruncă o privire spre el. Cu ghetele sale în două culori, pantalonii bej şi sacoul şi cravata în carouri, acesta era la fel de elegant cum fusese întotdeauna. Dar ajunsese numai piele şi os, iar părul îi albise şi i se subţiase. Avea şi acum ochii strălucitori şi tenul măsliniu, dar cicatricea de pe gât îi era evidentă, iar şchiopătatul, din cale afară de pronunţat. Elisabeth simţi că i se rupe sufletul pentru Ben şi toate prin câte trecuse acesta. I-ar fi făcut plăcere să stea puţin de vorbă şi cu el.
La toaletă Lisa înmuie o cârpă în apă rece şi tampona uşor cu ea faţa bunicii sale.
— Am inima atât de plină, spuse Elisabeth, că zău nu ştiu cum am să pot rosti chiar şi câteva cuvinte fără să mă pufnească plânsul.

— Ai să te descurci de minune, bunico.
Când se întoarseră, Ben aştepta în picioare pe scenă. Elisabeth îşi trase sufletul până ce invitaţii se întoarseră la locurile lor, apoi înclină uşor din cap către pianist şi către Ben, şi se porniră din nou acordurile muzicii. Făcând încă o dată prezentarea cântării, Ben se întoarse cu faţa spre ea, citindu-i parcă până în adâncul sufletului, şi Elisabeth simţi că se întoarce în timp, la acea noapte îndepărtată de vară când se plimbaseră pentru prima oară singuri prin tabără.
— Ascultaţi cuvintele şi gândiţi-vă că nu a trecut zi în care scumpa noastră sărbătorită să nu înalţe aceste cuvinte către ceruri, spuse Ben, după care începu să cânte cu vocea lui de bariton, mai puţin răsunătoare ca odinioară, dar la fel de clară:

M-am hotărât să-L urmez pe Isus; M-am hotărât să-L urmez pe Isus; M-am hotărât să-L urmez pe Isus Şi înapoi eu nu voi da.
în urmă-i lumea, 'nainte-i crucea;
în urmă-i lumea, 'nainte-i Isus;
în urmă-i lumea, 'nainte-i cerul
Şi înapoi eu nu voi da. Nimic nu mă va clinti pe cale; Nimic nu mă va clinti pe cale; Nimic nu mă va clinti pe cale Şi înapoi eu nu voi da."
— Amin, Doamne, amin, murmură Elisabeth.
îşi închise ochii şi gândurile îi zburară la tinereţe, când obişnuia să cânte împreună cu Ben. Când Ben coborî de pe scenă şi Ike Slater îi întinse celălalt microfon, Elisabeth se rugă în gând:
Potoleşte-mi, Doamne, emoţiile şi dă-mi cuvintele pe care vrei să le rostesc ca toţi aceşti prieteni dragi să audă ce ai de spus.
— Vrei să te ridici în picioare? o întrebă Lisa în şoaptă, întin-zându-i mâna.
— Cred că aşa s-ar cuveni.
* *Imnurile bucuriei,* ed. a II-a, Illinois, SUA, Aripi Albe Publishing, 1993 (tipărită de SPMCR, Oradea). Pentru frumuseţea lor, redăm şi versurile în limba engleză:
I have decided to follow Jesus; I have decided to follow Jesus; I have decided to follow Jesus; No turning back, no turning back.
The world behind me, the cross before me;
The world behind me, the cross before me;
The world behind me, the cross before me;
No turning back, no turning back. Though none go with me, still I will follow; Though none go with me, still I will follow; Though none go with me, still I will follow; No turning back, no turning back.

Când Lisa o ajută să se ridice, Elisabeth realiză repede cât de tare o afectaseră emoţiile. Avea gâtlejul uscat, inima îi bătea mai-mai să-i iasă din piept, iar genunchii îi tremurau. Totuşi, le datora acestor oameni minunaţi câteva cuvinte de mulţumire, iar Lisa nici nu ştia câtă dreptate avea: Elisabeth nu ar fi lăsat niciodată să-i scape o ocazie de a vorbi pentru Dumnezeu.
— Nu am cuvinte, începu ea cu vocea răguşită de emoţie, să vă spun cât de mişcată sunt. Vă mulţumesc, dragii mei, vă mulţumesc din suflet. Că aţi bătut atâta cale până aici. Că aţi ales să vă petreceţi astfel această zi de sărbătoare. Că mi-aţi amintit cât de bătrân este cu adevărat trupul ăsta al meu. Abia aştept să vă salut pe fiecare în parte, să vă privesc în ochi, să vă îmbrăţişez şi să sărbătoresc împreună cu voi comuniunea noastră în Cristos.
După cum bine ştiţi, printre darurile spirituale cu care m-a înzestrat Dumnezeu nu se numără şi talentul de orator. Sunt smerită de tot ceea ce s-a spus, dar eu una nu mă pricep să vorbesc în faţa unui public şi abia aştept să termin ce am de spus. Totuşi, cu îngăduinţa voastră, aş vrea să vă povestesc câte ceva despre mine.
începu cu istoria naşterii sale, aşa cum o auzise în repetate rânduri de la tatăl ei; apoi trecu repede la conversaţia avută cu răposatul pastor Jack Hill şi soţia acestuia, Margaret. Apoi povesti despre acea noapte hotărâtoare din vara lui 1913 când în prima sesiune a întâlnirilor prelungite a fost invitat evanghelistul Kendall Hasper.
— Inima îmi spunea că, deşi era o alegere simplă, ea era totodată una profundă. Gândul că Dumnezeu era acolo şi că eu vorbeam direct cu El m-a făcut să mă prăbuşesc ca secerată cu

faţa la pământ. Am simţit chemarea, o chemare imperioasă, de a face din viaţa mea un experiment de supunere. Deşi fusesem prevenită în privinţa consecinţelor, nici cu gândul nu gândeam ce avea să urmeze.
Mulţi dintre voi ştiu cum a fost viaţa mea, mulţi nu ştiu. Sunt însă puţini la număr cei ce ştiu sau îşi mai aduc aminte că în aceeaşi noapte am aflat că tatăl meu era bolnav de cancer şi

nu mai avea mult de trăit. Tata era stânca mea, tot ce aveam eu mai scump pe acest pământ. Era ca şi cum Dumnezeu mi-ar fi spus: „Bine, dacă vrei să Mi te dăruieşti pe deplin, va trebui să te încrezi în Mine şi numai în Mine."
De atunci şi până în ziua de azi, privită din afară, viaţa mea a părut haotică. Am trecut printr-un incendiu, am salvat un copil de la înec şi am privit neputincioasă cum mi se destramă familia. Mi-am pierdut soţul şi toţi cei trei copii. Din multe puncte de vedere, nu i-aş dori nici celui mai mare duşman o viaţă ca a mea.
Elisabeth îşi mută greutatea de pe un picior pe altul şi înghiţi, încercând să împingă în jos nodul ce i se urcase în gât şi risca să îi facă mesajul de neînţeles. Vocea îi tremura în continuare, dar continuă cu dârzenie, vorbind direct în microfon:
— Şi totuşi mă aflu aici să vă spun că Dumnezeu este credincios.
— Amin! strigă lumea din sală - ceva ce Elisabeth nu mai auzise de multă vreme în Christ Church.
— Dumnezeu este atotputernic şi ştie ce face.
— Amin, murmură iar mulţimea.
— Nu cunosc, nu înţeleg şi nu îmi place fiecare hotărâre pe care a luat-o pentru mine, dar mă încred în El. Bucuria Domnului este tăria mea. Dumnezeu este stânca mea şi scutul meu: de cine să mă tem?
Spre uimirea ei, lumea chiar izbucni în aplauze.
— Au fost clipe, continuă ea cu vocea tremurândă, când n-aş fi crezut că voi ajunge să trăiesc ziua asta. Uneori nu îmi doream decât să mă ia Dumnezeu în împărăţia cerurilor, să fiu cu cei dragi. Dar datorită vouă mă bucur şi îi mulţumesc lui Dumnezeu că mă aflu acum aici, căci voi mi-aţi arătat azi o părticică din rai.
Dacă îmi îngăduiţi să vă dau un sfat, acela ar fi să vă puneţi toată încrederea în Cristos, să păstraţi mereu în suflet adevărul cântecului pe care l-am ascultat adineauri şi să vă transformaţi întreaga viaţă într-un experiment de supunere, punându-vă toată încrederea în credincioşia Celui care a făcut lumea şi pământul. După câte am îndurat eu în viaţă, acesta s-ar putea să nu vi se

pară un sfat înţelept, dar puteţi să mă credeţi pe cuvânt - căci am avut şi eu momentele mele de îndoială şi de răzvrătire - când vă spun că, în cele din urmă, n-o să vă pară rău. Dumnezeu este real. Dumnezeu este vrednic de încredere. Şi va avea grijă să ducă până la capăt lucrarea pe care a început-o în fiecare dintre voi.
Sprijinindu-se de tânăra Lisa, Elisabeth se prăbuşi, sleită de puteri, pe scaun. Se temea că nu reuşise să exprime în cuvinte toate sentimentele ce îi umpleau inima, dar toţi cei din sală se ridicară în picioare, iar aplauzele lor îi încălziră şi îi înălţară sufletul. II onorau astfel pe Dumnezeu, socotea ea, şi dar mai mare nici că putea primi.
Pastorul veni lângă ea şi luă microfonul.
— Ştiu că veţi dori cu toţii să o felicitaţi pe Elisabeth înainte de plecare, spuse el într-un târziu, când ovaţiile se potoliră.
— Mă scuzaţi, domnule pastor, interveni Ben. Vă mulţumesc că mi-aţi îngăduit să cânt imnul preferat al vechii mele prietene, dar, cu permisiunea dumneavoastră, aş dori să mai spun câteva cuvinte.

— Desigur, zise pastorul, retrăgându-se în umbră.
— Am de gând să mă aşez la capătul şirului de urători ca să apuc şi eu s-o îmbrăţişez pe Elisabeth şi să îi urez toate cele bune de ziua ei, începu Ben. îi voi strânge mâna şi voi încerca să-i spun ce a însemnat ea pentru mine de-a lungul anilor, de când eram tineri şi îndrăgostiţi unul de altul şi până când am îmbătrânit şi am iubit pe alţii.
Dar declar cu mândrie că n-am să mă grăbesc să-i dau drumul la mână. Am alte planuri. Cu riscul de a fi refuzat de femeia pe care am iubit-o toată viaţa, am să mă las cumva pe unul dintre genunchii ăştia bătrâni şi osoşi ai mei şi am s-o întreb dacă primeşte să fie soţia mea şi să îşi petreacă restul zilelor care ne-au mai rămas pe acest pământ alături de mine.
Mulţimea izbucni iar în ovaţii, dar Elisabeth înşfacă microfonul din mâna pastorului Clarkson şi se ridică în picioare, făcân-du-le semn să se potolească.

— Ben Phillips, am ştiut întotdeauna că îndrăzneala ta nu cunoaşte uneori margini. Dacă ai impresia că, cerându-mă de nevastă în faţa atâtor oameni, îmi va fi mai greu să te refuz, ar fi trebuit să vezi cu ce se alegeau copiii mei când îmi sfidau autoritatea în public. Dar eşti om bătrân, aşa că înclin să te iert. Iar dacă voi mai avea puterea să îţi ascult cererea în căsătorie când îţi va veni rândul să vorbeşti cu mine, mai ştii? Poate mă voi simţi înclinată s-o accept.
Joyce nu luase cuvântul şi Elisabeth nici nu îşi dădu seama că stătea şi ea la coadă, împreună cu toţi cei ce doreau s-o felicite de ziua ei, decât peste mai bine de-o oră, când aceasta îngenunche în faţa ei şi îi luă ambele mâini într-ale sale. Răceala degetelor lui Joyce o făcu să tresară şi o duru să vadă cât de îmbătrânită părea fosta ei noră.
— Dacă îmi voi dori vreodată să mă întorc la Dumnezeu, spuse Joyce cu glas şoptit, asta ţi se va datora numai şi numai dumitale, Elisabeth. Nu-ţi promit nimic, dar vreau să ştii că nu am încetat niciodată să ţin la dumneata. Atât am de spus. Şi vreau să-ţi mulţumesc pentru înrâurirea pe care ai avut-o asupra Lisei.
Elisabeth încercă să o reţină şi s-o încredinţeze că Dumnezeu o aştepta în continuare, dar Joyce se îndepărtă grăbită.
Şirul de invitaţi stătu o clipă în loc. Lisa, care fusese atentă la altceva şi nu auzise cuvintele mamei sale, o cuprinse pe Elisabeth cu braţul şi o trase mai aproape.
— Bunico, îi şopti ea, vreau să ştii că mesajul tău mi-a atins sufletul. Sunt hotărâtă să fac şi eu acelaşi legământ. Vreau să fac din restul vieţii mele un experiment de ascultare şi supunere faţă de Dumnezeu.
Elisabeth o strânse fericită în braţe, spunându-şi că nu avea cum să audă ceva care s-o încânte mai tare în această zi cu totul specială - poate doar cu excepţia cuvintelor pe care spera să le audă mai târziu de la distinsul domn în vârstă ce aştepta la capătul rândului de urători.

Alte cărţi publicate la editura Casa Cărţii
Căminul mult visat, de Lynn Austin
Când o lume întreagă ne desparte, de Lynn Austin
Dorie, fata pe care nu o iubea nimeni, de Doris VanStone
şi Erwin W. Lutzer *Fiicele Evei,* de Lynn Austin *Flacăra Rezistenţei,* de Tracy Groot *Fugi, băiete, fugi!,* de Nicky Cruz *Locul femeii,* de Lynn Austin *în vâltoarea apelor,* de Lynn Austin
Niciun loc unde să plângi, de Doris VanStone şi Erwin W. Lutzer *Omul ceresc,* Fratele Yun şi Paul Hattaway O *perlă în nisip,* de Tessa Afshar *Perechea potrivită,* de Lynn Austin *Scorpionul roşu,* de Râmi Kivisalo şi Marko Joensuu *Tărâmuri ascunse,* de Lynn Austin *Tot ce ea îşi doreşte,* de Lynn Austin Colecţia *Raftul clasic:*
Ben-Hur, de Lewis Wallace
Cămaşa lui Cristos, de Lloyd C. Douglas
Cetatea blestemată, de John R. Carling
Coliba unchiului Tom, de Harriet Beecher Stowe
Mândrie şi prejudecata, Jane Austen
Quo vadis, de Henryk Sienkiewicz Seria *Anotimpurile inimii,* de Janette Oke (4 volume) Seria *Cântecul Acadiei,* de Janette Oke şi T. Davis Bunn (5 volume) Seria *Cronicile de la Fountain Creek,* de Tamera Alexander (3 volume) Seria *Cronicile regilor,* de Lynn Austin (5 volume) Seria *Faptele credinţei,* de Davis Bunn şi Janette

Oke (3 volume) Seria *Focul topitorului,* de Lynn Austin (3 volume) Seria *învăluiţi de iubire,* de Janette Oke (8 volume) Seria *Moştenirea din prerie,* de Janette Oke (4 volume) Seria *Secretul trandafirului,* de Michael Philips (4 volume) Seria *Soţiile patriarhilor,* de Jill Eileen Smith (3 volume) Seria *Soţiile regelui David,* de Jill Eileen Smith (3 volume) Seria *Trilogia Genezei,* de Kacy Barnett-Gramckow (3 volume) Seria *Vestul canadian,* de Janette Oke (6 volume)

In curs de apariţie

Wonderland Creek, de Lynn Austin *Wings ofRefuge,* de Lynn Austin Seria *Return to Me,* de Lynn Austin